ความผิดฐานกรรโชกที่ควรกำหนดโทษหนักขึ้น

นางสาวนิชาภา ศรีอรุณสว่าง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย
The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AGGRAVATING CIRCUMSTANCES IN EXTORTION OFFENSES

Miss Nichapa Sriarunsawang

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws Program in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2017

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความผิดฐานกรรโชกที่ควรกำหนดโทษหนักขึ้น
โดย	นางสาวนิชาภา ศรีอรุณสว่าง
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์ ดร. คณพล จันทน์หอม

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะนิติศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปารีณา ศรีวนิชย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร. ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์ ดร. คณพล จันทน์หอม)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัชพล ไชยพร)

.....กรรมการ

(ดร. ณัชพล จิตติรัตน์)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

นิชาภา ศรีอรุณสว่าง : ความผิดฐานกรรโชกที่ควรกำหนดโทษหนักขึ้น (AGGRAVATING CIRCUMSTANCES IN EXTORTION OFFENSES) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ. ดร. คณพล จันทน์หอม, 169 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการและรายละเอียดของบทบัญญัติความผิดฐานกรรโชกที่ควรกำหนดโทษหนักขึ้นของประเทศไทย รวมถึงแนวคิดในการบัญญัติความผิดฐานกรรโชกที่ควรกำหนดโทษหนักขึ้นของต่างประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อหาแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย

จากการศึกษาพบว่าการกรรโชกที่เกิดในสังคมไทยมีรูปแบบและวิธีการกระทำความผิดที่มีความร้ายแรงและซับซ้อนมากขึ้น แต่ไม่มีบทลงโทษที่เหมาะสมกับการกระทำความผิดดังกล่าว คือ บทบัญญัติความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยได้กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในกรณีเหตุฉกรรจ์ที่คำนึงถึงปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำเท่านั้น ซึ่งเมื่อผู้ศึกษาได้ศึกษาบทบัญญัติความผิดฐานกรรโชกที่ต้องรับโทษหนักขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐฝรั่งเศส สาธารณรัฐฮังการี สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐอินเดีย พบว่าประเทศดังกล่าวได้บัญญัติให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นไว้อย่างครอบคลุม กล่าวคือได้กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์อันคำนึงถึงปัจจัยด้านผู้กระทำ ปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำ ปัจจัยด้านมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำ และปัจจัยด้านผู้ถูกกระทำ และกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลแห่งการกระทำ

ดังนั้น ผู้ศึกษาเสนอแนะให้นำแนวความคิดการรับโทษหนักขึ้นในความผิดฐานกรรโชกของต่างประเทศมาปรับใช้กับประมวลกฎหมายอาญาของไทย โดยกำหนดให้การกรรโชกที่กระทำโดยเจ้าพนักงาน โดยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน โดยขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำผิดอาญา โดยปกปิดใบหน้า กระทำในสถานศึกษา กระทำไปเพราะความเกลียดชัง และกระทำต่อบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคม เป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชก และกำหนดให้การกรรโชกที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและร่างกายเป็นผลแห่งการกระทำที่ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น เพื่อให้ผู้กระทำผิดได้รับการลงโทษที่เหมาะสมกับความร้ายแรงของการกระทำ

สาขาวิชา นิติศาสตร์ ลายมือชื่อนิสิต .....

ปีการศึกษา 2560 ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

5885986034 : MAJOR LAWS
KEYWORDS: EXTORTION

NICHAPA SRIARUNSAWANG: AGGRAVATING CIRCUMSTANCES IN EXTORTION OFFENSES. ADVISOR: ASSOC. PROF. DR. KANAPHON CHANHOM, 169 pp.

This thesis aims at studies the development and details of the criminal offence of extortion that its sentence should be subject to be more aggravated including ideas from foreign countries that sentence of extortion offence is subject to be more aggravated in order to compare and analyze to discover the equitable way to amend the criminal offence of extortion of the Thai Criminal Code.

The study reveals that commission an extortion in Thailand has become more serious and more complicated than in the past while current sentence cannot handle this offence properly. Thailand's current Criminal Law stipulates that offenders will be aggravating sentenced from extortion charges by focusing merely on the nature surrounding. By studying extortion offence in various countries, such as French Republic, Hungary, United States of America, and Republic of India, researcher has found that the law in the respective countries have provided comprehensive sentence to the offender, that is, the aggravating sentence shall be applied after taking into account of the serious nature of the crime involving the offender, the nature surrounding the action, the motive and the victim, and that the outcome of the crime will inflict aggravating sentence.

This thesis provides suggestion that the some other aggravating circumstances for extortion in other countries should be added to Thai Criminal is The extortion committed by officials, by two persons or more, by falsely pretending to be the official, by threatening to accuse someone of crime, by conceal the identity for malicious purposes, in educational institute, due to hatred towards the victim, and against on vulnerable person, shall be regarded as the aggravating circumstances, and that the extortion with bodily injury or death shall also be the outcome used for aggravating sentence. This is to ensure that the offender will be punished according to the aggravated nature of the crime he committed.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

Field of Study: Laws Student's Signature .....

Academic Year: 2017 Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างสูงจาก ท่านรองศาสตราจารย์ ดร. คณพล จันทน์หอม ที่ได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของวิทยานิพนธ์ และเป็นผู้ริเริ่มจุดประกายความสนใจในหัวข้อเรื่องความผิดฐานกรรโชกที่ควรกำหนดโทษหนักขึ้น ให้แก่ผู้ศึกษา ทั้งยังให้คำปรึกษาและคำแนะนำในด้านเนื้อหาวิชาการ และแนวทางการเขียนแก่ผู้ศึกษา ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร. คณพล จันทน์หอมเป็นอย่างยิ่ง

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร. ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ ที่กรุณารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และได้ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์แก่ผู้ศึกษา และขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัชพล ไชยพร และอาจารย์ ดร. ณัชพล จิตติรัตน์ ที่ได้กรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และได้ให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ไปได้ด้วยดี

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ คุณวสันต์ จันทร์ส่อง และคุณณภาภัช ศรีอรุณสว่าง บิดามารดาผู้บังเกิดเกล้าของข้าพเจ้าที่ได้เลี้ยงดูและให้การสนับสนุนแก่ผู้ศึกษาเสมอมา และขอขอบคุณ คุณสุพิชญา ศรีอรุณสว่าง น้องสาวของผู้ศึกษาที่ช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้ศึกษา รวมตลอดถึงบุคคลทุกคนในครอบครัว ผู้ที่เป็นกำลังใจให้ผู้ศึกษามีความมุ่งมั่น และเชื่อมั่นว่าจะสามารถทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงไปได้

ผู้ศึกษาขอขอบคุณ คุณจิรัฐชล รัตนวิจิตร และคุณธมลวรรณ ชีวะเกรียงไกร รวมถึงขอขอบคุณเพื่อนคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อนนิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และบุคคลอีกหลายท่านที่มิอาจกล่าวได้ทั้งหมด สำหรับความช่วยเหลือคำปรึกษาและกำลังใจจนทำให้ผู้ศึกษาสามารถผ่านความยากลำบากทุกอย่าง และเป็นพลังให้ผู้ศึกษาทำสิ่งที่หวังไว้สำเร็จไปได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ หากวิทยานิพนธ์นี้มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้ศึกษาขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว และขออภัยเป็นอย่างสูง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ
กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ
สารบัญ ..... ช
สารบัญตาราง ..... ฎ
บทที่ 1 บทนำ 1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1
1.2 สมมติฐานการวิจัย 4
1.3 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย 5
1.4 ขอบเขตของงานวิจัย 5
1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย 5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 6
1.7 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 6
1.8 โครงร่างของวิทยานิพนธ์ 8
บทที่ 2 แนวคิดในความผิดฐานกรรโชกที่ควรกำหนดโทษหนักขึ้น 10
2.1 การกำหนดบทลงโทษให้เหมาะสมกับความผิด 10
2.1.1 ความหมายของหลักความได้สัดส่วน 11
2.1.2 ความเป็นมาของหลักความได้สัดส่วน 19
2.1.3 ลักษณะของหลักความได้สัดส่วน 21
2.2 กรณีที่ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น 24
2.2.1 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ 25
2.2.1.1 ความหมายของเหตุฉกรรจ์ 25

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

หน้า

2.2.1.2 ปัจจัยในการกำหนดเหตุฉกรรจ์ 26
2.2.2 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลแห่งการกระทำ 30
2.2.3 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากการเพิ่มโทษ 32
2.3 กรณีที่ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดฐานกรรโชก.....34
2.3.1 หลักการพื้นฐานในความผิดฐานกรรโชก 34
2.3.1.1 ความหมายและความเป็นมาของความผิดฐานกรรโชก.....34
2.3.1.2 ลักษณะของการกระทำความผิดฐานกรรโชก.....36
2.3.1.3 ความผิดฐานกรรโชกในประมวลกฎหมายอาญาของไทย 38
2.3.2 ความผิดฐานกรรโชกที่ควรกำหนดโทษหนักขึ้น.....41
2.3.2.1 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ 42
2.3.2.2 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลแห่งการกระทำ.....49
2.4 สรุป 50
บทที่ 3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกในระบบกฎหมายไทย.....51
3.1 ความผิดฐานกรรโชกก่อนการปฏิรูปกฎหมาย.....52
3.2 ความผิดฐานกรรโชกหลังการปฏิรูปกฎหมาย 58
3.2.1 กฎหมายลักษณอาญา.....59
3.2.2 ประมวลกฎหมายอาญา.....65
3.3 ข้อพิจารณาความเหมาะสมของความผิดฐานกรรโชกในระบบกฎหมายไทย 72
3.3.1 ปัจจัยด้านผู้กระทำ 73
3.3.2 ปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำ.....76
3.3.3 ปัจจัยด้านมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำ 81
3.3.4 ปัจจัยด้านผู้ถูกกระทำ.....83
3.3.5 ปัจจัยด้านผลแห่งการกระทำ 84

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

หน้า

3.4 สรุป 86
บทที่ 4 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกในระบบกฎหมายต่างประเทศ.....87
4.1 ข้อมูลพื้นฐาน 88
4.1.1 สาธารณรัฐฝรั่งเศส 88
4.1.2 สาธารณรัฐฮังการี 90
4.1.3 สหรัฐอเมริกา.....93
4.1.4 สาธารณรัฐอินเดีย.....96
4.2 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ 97
4.2.1 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านผู้กระทำ 98
4.2.1.1 ฐานะหรือคุณสมบัติของผู้กระทำ.....98
4.2.1.2 จำนวนผู้กระทำ.....99
4.2.2 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำ 102
4.2.2.1 วิธีการกระทำความผิด..... 102
4.2.2.2 สถานที่กระทำความผิด 106
4.2.2.3 ลักษณะของทรัพย์..... 108
4.2.3 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำ 109
4.2.4 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านผู้ถูกกระทำ..... 111
4.3 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลแห่งการกระทำ..... 116
4.3.1 ความเสียหายต่อชีวิตและร่างกาย 116
4.3.2 ความเสียหายต่อทรัพย์สิน 118
4.4 สรุป 122
บทที่ 5 บทวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศ และแนวทางการกำหนดความผิดฐานกรรโชก ที่ควรกำหนดโทษหนักขึ้นตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย 126

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

หน้า

5.1 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ 127
5.1.1 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านผู้กระทำ 127
5.1.1.1 ฐานะหรือคุณสมบัติของผู้กระทำ 127
5.1.1.2 จำนวนผู้กระทำ 129
5.1.2 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำ 132
5.1.2.1 วิธีการกระทำความผิด 132
5.1.2.2 สถานที่กระทำความผิด 139
5.1.2.3 ลักษณะของทรัพย์ 141
5.1.3 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำ 142
5.1.4 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านผู้ถูกกระทำ 144
5.2 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลแห่งการกระทำ 148
5.2.1 ความเสียหายต่อชีวิตและร่างกาย 148
5.2.2 ความเสียหายต่อทรัพย์สิน 151
5.3 สรุป 153
บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ 154
6.1 บทสรุป 154
6.2 ข้อเสนอแนะ 159
รายการอ้างอิง 161
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์ 169

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 ตารางแสดงการเพิ่มระดับความร้ายแรงของการกระทำผิดตามมูลค่าทรัพย์สินที่ผู้กระทำผิดเรียกร้อง..... 108

ตารางที่ 2 ตารางแสดงการเพิ่มระดับความร้ายแรงของการกระทำผิดตามมูลค่าทรัพย์สินที่ผู้เสียหายสูญเสียไป 119

ตารางที่ 3 ตารางแสดงการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกตามกฎหมายอาญาต่างประเทศ..... 124

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การกำหนดระดับของบทลงโทษในระบบกฎหมายอาญาสมัยใหม่ส่วนใหญ่พิจารณาตาม “หลักความได้สัดส่วน” (The Principle of Proportionality) ซึ่งกำหนดให้ระดับของบทลงโทษที่ผู้กระทำผิดจะได้รับต้องได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของอาชญากรรม[1] กล่าวคือถ้าอาชญากรรมที่ผู้กระทำก่อให้เกิดมีลักษณะที่ร้ายแรงมาก ผู้กระทำผิดต้องรับบทลงโทษที่หนัก ในทางกลับกันถ้าอาชญากรรมดังกล่าวมีลักษณะไม่ร้ายแรง ผู้กระทำผิดก็ควรได้รับบทลงโทษที่เบา ซึ่งในการกำหนดระดับของบทลงโทษที่ใช้แก่ผู้กระทำผิดเป็นหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติที่จะกำหนดขอบเขตกว้างๆ ให้การลงโทษอยู่ในอัตราโทษที่เหมาะสม และเมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ศาลจึงมีหน้าที่ใช้ดุลพินิจในการพิจารณาความร้ายแรงของการกระทำความผิดของผู้กระทำผิดแต่ละคน เพื่อกำหนดบทลงโทษให้มีความเหมาะสม[2]

การกำหนดระดับของบทลงโทษที่ใช้แก่ผู้กระทำผิดตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยส่วนใหญ่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ดังจะเห็นได้จากการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น ซึ่งจำแนกได้เป็น 3 กรณี ได้แก่ (1) การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ เป็นการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากมีข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์แวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมหรือผู้กระทำผิด อันทำให้อาชญากรรมมีความร้ายแรงมากกว่ากรณีทั่วไป (2) การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลแห่งการกระทำ เป็นการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำส่งผลให้ผู้เสียหายได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง และ (3) การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากการเพิ่มโทษเป็นการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผู้กระทำผิดไม่เข็ดหลาบต่อบทลงโทษจึงได้กระทำความผิดซ้ำ

นอกจากการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นแล้ว ประมวลกฎหมายอาญายังได้กำหนดกรณีที่ผู้กระทำผิดไม่ต้องรับโทษหรือต้องรับโทษน้อยลง เช่น มาตรา 71 กำหนดว่าความผิดเกี่ยวกับทรัพย์บางมาตรา[3] เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ หรือความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์ เป็นต้น

---

[1] Andrew von Hirsch, "Proportionality in the Philosophy of Punishment," The University of Chicago Press Journals 16 (1992): 55.

[2] ปกป้อง ศรีสนิท, กฎหมายอาญาขั้นสูง (กรุงเทพ: วิญญูชน, 2559), หน้า 49-50.

[3] ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 ถึง 336 วรรคแรก และมาตรา 341 ถึง มาตรา 364

หากเป็นกรณีที่สามีกระทำต่อภริยา หรือภริยากระทำต่อสามี ผู้กระทำผิดไม่ต้องรับโทษ แต่ถ้าเป็นการกระทำที่บุพการีกระทำต่อผู้สืบสันดาน ผู้สืบสันดานกระทำต่อบุพการี หรือพี่หรือน้องร่วมบิดามารดาเดียวกันกระทำต่อกัน ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ก็ได้ การที่กฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำผิดไม่ต้องรับโทษ หรือรับโทษน้อยลง เนื่องจากความผิดเกี่ยวกับทรัพย์เป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคล โดยเฉพาะความผิดที่กำหนดไว้ในมาตรา 71 ซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่มิได้มีการใช้ความรุนแรงต่อร่างกายของผู้เสียหายแต่อย่างใด ดังนั้นเมื่อมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ดังกล่าวขึ้นในครอบครัว ย่อมไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคมในวงกว้าง ด้วยเหตุนี้กฎหมายจึงมุ่งรักษาความเป็นเอกภาพของครอบครัวมากกว่าการลงโทษผู้กระทำความผิดเต็มจำนวน

เมื่อพิจารณาบทลงโทษสำหรับความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย พบว่ามีความสอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วนเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากการที่กฎหมายกำหนดอัตราโทษในความผิดฐานกรรโชกตามมาตรา 337[4] ไว้สูงกว่าความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา 334[5] เนื่องจากลักษณะของการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์เป็นการกระทำต่อกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของบุคคลอื่นเท่านั้น แต่ในความผิดฐานกรรโชกนอกจากผู้กระทำผิดได้กระทำอันตรายต่อสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลอื่นแล้ว ยังเป็นการละเมิดต่อเสรีภาพของบุคคลโดยวิธีการข่มขืนใจอีกด้วย เพราะฉะนั้นเมื่อลักษณะของการกระทำในความผิดฐานกรรโชกมีความร้ายแรงมากกว่าความผิดฐานลักทรัพย์ กฎหมายจึงได้กำหนดให้ความผิดฐานกรรโชกมีอัตราโทษที่สูงกว่า

อย่างไรก็ตาม การกรรโชกในบางกรณีอาจมีความร้ายแรงมากกว่าการกรรโชกธรรมดาไม่ว่าจะเป็นเพราะข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์แวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมหรือผู้กระทำผิด หรือผลแห่งการกระทำก็ตาม ซึ่งประมวลกฎหมายอาญาของไทยได้จัดการกับประเด็นดังกล่าวโดยการบัญญัติให้ข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์แวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมหรือผู้กระทำผิดอันร้ายแรงนั้นเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชก เพื่อให้การลงโทษได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของอาชญากรรม และมีผลเป็นการยับยั้งการกระทำความผิดดังกล่าว ซึ่งเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย มาตรา 337 วรรคสอง ได้แก่ การกรรโชกโดยขู่ว่าจะฆ่า ขู่ว่าจะทำร้ายร่างกายให้ได้รับอันตรายสาหัส ขู่ว่าจะทำให้เกิดเพลิงไหม้แก่ทรัพย์ หรือ

---

[4] ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 337 วรรคแรก บัญญัติว่า “ผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่นให้ยอมให้หรือยอมจะให้ตนหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินโดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยขู่เข็ญว่าจะทำอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของผู้ถูกขู่เข็ญ หรือของบุคคลที่สาม จนผู้ถูกข่มขืนใจยอมเช่นว่านั้น ผู้นั้นกระทำความผิดฐานกรรโชก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท”

[5] ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 บัญญัติว่า “ผู้ใดเอาทรัพย์ของผู้อื่น หรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกหมื่นบาท”

โดยมีอาวุธติดตัวมาขู่เข็ญ[6] อย่างไรก็ตาม ยังมีการกรรโชกที่มีความร้ายแรงประการอื่นอีกที่กฎหมายปัจจุบันยังไม่ครอบคลุมไปถึง เพราะเมื่อสังคมพัฒนาขึ้น จึงก่อให้เกิดรูปแบบและวิธีการของการกระทำความผิดที่มีความร้ายแรงและซับซ้อนยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากที่ปรากฏตามข่าวหนังสือพิมพ์หรือโทรทัศน์ เช่น การกรรโชกที่กระทำโดยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป การกรรโชกโดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน และการกรรโชกโดยขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำผิดอาญา เป็นต้น อีกทั้งการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมถึงผลแห่งการกระทำที่ร้ายแรงอันเกิดจากการกระทำความผิดฐานกรรโชกด้วย เพราะในบางกรณีผู้เสียหายอาจได้รับความเสียหายที่ร้ายแรง เช่น ได้รับความเสียหายต่อชีวิตและร่างกาย เป็นต้น

จากการที่กฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้นยังไม่ครอบคลุมถึงกรณีดังกล่าว แม้ในการกำหนดระดับของบทลงโทษที่ใช้แก่ผู้กระทำผิด ศาลจะมีอำนาจในการใช้ดุลพินิจกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำผิดแต่ละคนก็ตาม แต่ถ้าการกำหนดอัตราโทษที่บัญญัติขึ้นโดยฝ่ายนิติบัญญัติไม่เปิดช่อง กล่าวคือศาลมีข้อจำกัดการใช้ดุลพินิจในการตัดสินว่าการกระทำดังกล่าวเป็นเพียงความผิดฐานกรรโชกธรรมดาเท่านั้น ศาลจึงไม่อาจใช้ดุลพินิจในการกำหนดบทลงโทษได้อย่างยุติธรรมและเหมาะสม ทำให้ผู้กระทำความผิดในกรณีดังกล่าวได้รับโทษเท่ากับความผิดฐานกรรโชกธรรมดาเท่านั้น ซึ่งทำให้การลงโทษผู้กระทำผิดไม่สอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วน

ปัญหาการกำหนดบทลงโทษที่ไม่เหมาะสมในความผิดฐานกรรโชกนั้นเกิดขึ้นได้หลายกรณี ยกตัวอย่าง เช่น คำพิพากษาฎีกาที่ 4410/2543 ซึ่งมีข้อเท็จจริงว่าจำเลยทั้งสองเป็นเจ้าพนักงานตำรวจดับเพลิง มิได้มีตำแหน่งหน้าที่ในการจับกุมและปราบปรามผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ได้ค้นตัวผู้เสียหายเพื่อหาเมทแอมเฟตามีน เมื่อเจอเมทแอมเฟตามีนก็ได้เรียกเงินจากผู้เสียหาย โดยกล่าวกับผู้เสียหายว่า “หากผู้เสียหายไม่ให้ จะควบคุมตัวไปยังสถานีตำรวจ” ในคดีนี้ศาลตัดสินให้จำเลยทั้งสองมีความผิดฐานกรรโชกตามมาตรา 337 วรรคแรก ประกอบด้วยมาตรา 83 ลงโทษจำคุกคนละ 5 ปี จากข้อเท็จจริงดังกล่าวเห็นได้ว่าจำเลยทั้งสองเป็นเจ้าพนักงานที่ได้กระทำการกรรโชกโดยตนมิได้มีอำนาจหน้าที่ในการนั้น แต่ศาลไม่สามารถพิพากษาลงโทษจำคุกแก่จำเลยได้เกินกว่า 5 ปี แม้เป็นการกระทำที่มีความรุนแรงมากกว่ากรรโชกโดยทั่วไปก็ตาม เพราะศาลถูก

---

[6] ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 337 วรรคสอง บัญญัติว่า “ถ้าความผิดฐานกรรโชกได้กระทำโดย

(1) ขู่ว่าจะฆ่า ขู่ว่าจะทำร้ายร่างกายให้ผู้ถูกข่มขืนใจ หรือผู้อื่นให้ได้รับอันตรายสาหัส หรือขู่ว่าจะทำให้เกิดเพลิงไหม้แก่ทรัพย์ของผู้ถูกข่มขืนใจหรือผู้อื่น หรือ

(2) มีอาวุธติดตัวมาขู่เข็ญ

ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท”

จำกัดการใช้ดุลพินิจในการลงโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 337 วรรคแรก คือระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี เท่านั้น

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณากฎหมายลักษณอาญา ซึ่งเป็นต้นแบบในการร่างประมวลกฎหมายอาญาได้กำหนดเหตุฉกรรจ์ไว้เพียงแต่เหตุฉกรรจ์ที่คำนึงถึงปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำเท่านั้น กล่าวคือได้กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเพราะผู้กระทำได้เลือกใช้วิธีการข่มขืนใจที่มีความร้ายแรงมากกว่ากรณีทั่วไป โดยไม่ปรากฏว่าได้มีการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้กระทำ ปัจจัยด้านมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำ ปัจจัยด้านผู้ถูกกระทำ และปัจจัยด้านผลแห่งการกระทำ จึงทำให้การลงโทษผู้กระทำผิดไม่สอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วนและไม่มีผลเป็นการยับยั้งอาชญากรรม ต่อมาเมื่อมีการร่างประมวลกฎหมายอาญาก็มิได้มีการพิจารณาเพิ่มเติมบทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดฐานกรรโชก แต่กลับมีจำนวนลดลงอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือประมวลกฎหมายอาญาได้มีการแยกบัญญัติเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา 303 (1) กฎหมายลักษณอาญา เฉพาะกรณีขู่ว่าจะเปิดเผยความลับเป็นความผิดอีกมาตราหนึ่ง คือความผิดฐานรีดเอาทรัพย์ตามมาตรา 338 ส่วนเหตุฉกรรจ์ในกรณีขู่ว่าจะกระทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง มิได้ถูกนำมาบัญญัติเป็นเหตุฉกรรจ์ในประมวลกฎหมายอาญา แต่กลับถูกกำหนดให้เป็นความผิดฐานกรรโชกธรรมดาเท่านั้น ส่วนเหตุฉกรรจ์ประการอื่นๆ ได้แก่ การกรรโชกโดยขู่ว่าจะฆ่า ขู่ว่าจะกระทำร้ายแก่ร่างกายให้ถึงสาหัส ขู่ว่าจะเอาไฟเผาทรัพย์ของเขาเสีย หรือมีสาตราวุธมาขู่ ประมวลกฎหมายอาญาก็มิได้มีการเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญแต่อย่างใด มีแต่เพียงการแก้ไขถ้อยคำให้มีความเหมาะสมตามสมัยเท่านั้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ดังนั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมุ่งศึกษาแนวคิดในการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดฐานกรรโชกทั้งในกฎหมายของประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และกฎหมายของต่างประเทศ เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 337 ในประเด็นการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเพื่อให้การลงโทษผู้กระทำผิดสอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วน และให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดระดับของบทลงโทษที่จะใช้แก่ผู้กระทำผิดแต่ละรายเป็นไปอย่างยุติธรรม

1.2 สมมติฐานการวิจัย

เมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปทำให้รูปแบบและวิธีการกรรโชกมีความสลับซับซ้อนและมีความร้ายแรงไปจากเดิม แต่กฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันยังไม่ครอบคลุมกับกรณีที่เกิดขึ้น ทำให้ศาลมีข้อจำกัดในการลงโทษผู้กระทำผิดในความผิดฐานกรรโชกที่มีความร้ายแรงกว่ากรณีทั่วไป

ดังนั้นจึงสมควรกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกเพิ่มขึ้นในประเด็นการกำหนดเหตุฉกรรจ์ที่คำนึงถึงผู้กระทำ พฤติการณ์ประกอบการกระทำ มูลเหตุจูงใจของผู้กระทำ และผู้ถูกกระทำ และกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลแห่งการกระทำ เพื่อให้ผู้กระทำผิดได้รับการลงโทษที่เหมาะสมกับความร้ายแรงของความผิด

1.3 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาแนวความคิดและทฤษฎีเรื่องการลงโทษ อันเป็นแนวทางในการกำหนดความผิดฐานกรรโชกที่ควรกำหนดโทษหนักขึ้น

1.3.2 เพื่อเปรียบเทียบความผิดที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกทั้งองค์ประกอบของความผิดและกรณีที่ทำให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นตามกฎหมายของประเทศไทยเทียบกับสาธารณรัฐฝรั่งเศส สาธารณรัฐฮังการี สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐอินเดีย

1.3.3 เพื่อวิเคราะห์ว่าการกำหนดบทลงโทษในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด

1.3.4 เพื่อเสนอแนะแนวทางการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

1.4 ขอบเขตของงานวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาแนวคิดในการกำหนดความผิด และการกำหนดบทลงโทษของความผิดฐานกรรโชกของประเทศไทยที่ปรากฏในศิลาจารึก กฎหมายตราสามดวง กฎหมายลักษณอาญา ประมวลกฎหมายอาญา และคำพิพากษาของศาล โดยเฉพาะในเรื่องการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดฐานกรรโชก ซึ่งผู้ศึกษาได้ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายของประเทศไทยกับกฎหมายและแนวทางในการกำหนดบทลงโทษของสาธารณรัฐฝรั่งเศส สาธารณรัฐฮังการี สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐอินเดีย เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางการกำหนดบทลงโทษในความผิดฐานกรรโชกให้สามารถลงโทษผู้กระทำผิดได้อย่างเหมาะสม

1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้วิธีวิจัยประเภทการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) กล่าวคือเป็นการวิจัยโดยศึกษาและวิเคราะห์จากเอกสาร เช่น หนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ บทความทางวิชาการ ข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต รวมถึงข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ที่เกี่ยวข้องของทั้งในประเทศ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

และต่างประเทศ เพื่อนำมาศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มา แล้วสรุปหาแนวทางเพื่อเป็นข้อเสนอในการแก้ไขกฎหมายให้ดีขึ้น

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้เกิดความเข้าใจถึงแนวความคิดและทฤษฎีเรื่องการกำหนดบทลงโทษที่จะสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาความผิดฐานกรรโชกที่ควรกำหนดโทษหนักขึ้นได้

1.6.2 ทำให้ได้ทราบถึงความผิดที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกทั้งองค์ประกอบของความผิดและกรณีที่ทำให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นตามกฎหมายของประเทศไทยเทียบกับกฎหมายของสาธารณรัฐฝรั่งเศส สาธารณรัฐฮังการี สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐอินเดีย

1.6.2 ทำให้เห็นว่าการกำหนดบทลงโทษในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด

1.6.3 ทำให้ได้มาซึ่งแนวทางที่เหมาะสมในการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดฐานกรรโชก

1.7 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้ศึกษาพบว่ามีวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและคล้ายคลึงกับการศึกษาเรื่องความผิดฐานกรรโชกที่ควรกำหนดโทษหนักขึ้น ดังต่อไปนี้

1) นางสาวจรรยพร กฤษฎาวิวัตน์ ได้จัดทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ที่ควรต้องรับโทษหนักขึ้น”[7] โดยวิทยานิพนธ์ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการรับโทษหนักขึ้นในความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ โดยแบ่งประเด็นศึกษาตามเหตุสมควรต่างๆ ที่ควรจำต้องกำหนดโทษให้หนักขึ้น ได้แก่ ความร้ายแรง ลักษณะแห่งการกระทำ ลักษณะของทรัพย์ และมูลเหตุจูงใจ ซึ่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อเสนอแนะให้บัญญัติเพิ่มเติมการกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์อันจะต้องรับโทษหนักขึ้น ได้แก่ กระทำโดยใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด กระทำโดยร่วมกันกระทำตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป กระทำโดยปกปิดใบหน้า ไม่ว่าทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน กระทำต่อทรัพย์ที่สำคัญ เช่น สถานที่ฝังศพ กระทำเพราะเหตุที่เจ้าพนักงานได้ปฏิบัติตามหน้าที่ และกระทำเพราะเหตุแห่งเชื้อชาติ สัญชาติ หรือศาสนาอื่น เพื่อให้ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยมีความครอบคลุมและเหมาะสมกับลักษณะแห่งการกระทำความผิดมากยิ่งขึ้น

---

[7] จรรยพร กฤษฎาวิวัตน์, "ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ที่ควรต้องรับโทษหนักขึ้น," (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558)

2) นายพิชัย ด่านพัฒนามงคล ได้จัดทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “เหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์”[8] โดยวิทยานิพนธ์ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการลงโทษในกรณีที่ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ โดยแบ่งประเด็นศึกษาตามปัจจัยในการกำหนดเหตุฉกรรจ์ ได้แก่ หลักคำนึงถึงผลของการกระทำ หลักคำนึงถึงจิตใจตัวผู้ถูกกระทำ ลักษณะของการกระทำความผิด และความผิดที่เกิดขึ้นบ่อยๆ ซึ่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อเสนอแนะว่าควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาดังนี้ 1) การกำหนดโทษสำหรับทรัพย์ที่มีมูลค่าที่แตกต่างกันควรได้รับโทษที่แตกต่างกันด้วย 2) การลักทรัพย์ที่เป็นอาวุธร้ายแรง ได้แก่ ปืนหรือวัตถุระเบิด ให้ต้องรับโทษแรงขึ้น และ 3) การลักทรัพย์บุคคลที่ไม่สามารถป้องกันทรัพย์ของตนได้ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่มีความอ่อนแอหรือไม่ ให้ต้องรับโทษแรงขึ้น

3) นายวโรตม์ งามสุวรรณวานิช ได้จัดทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “เหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์”[9] โดยวิทยานิพนธ์ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ โดยแบ่งประเด็นศึกษาตามปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดเหตุฉกรรจ์ ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้กระทำ ปัจจัยด้านการกระทำ ปัจจัยด้านพฤติการณ์ของการกระทำ ปัจจัยด้านผลของการกระทำ และปัจจัยด้านผู้เสียหาย ซึ่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อเสนอแนะว่าควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาโดยกำหนดให้ 1) การชิงทรัพย์โดยมีการใช้วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและระบบประสาท 2) ได้กระทำต่อบุคคลผู้มีความอ่อนแออันเนื่องมาจากอายุ กายพิการ หรือจิตพิการ 3) ได้กระทำลงในสถานศึกษา หรือสถานรับเลี้ยงเด็ก และ 4) ได้กระทำลงในร้านค้าปลีกหรือธุรกิจสถาบันการเงิน เป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานชิงทรัพย์ และสมควรแก้ไขเพิ่มเติมให้การกระทำต่อทรัพย์ซึ่งเป็นสมบัติของแผ่นดินเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ซึ่งเป็นฐานของความผิดฐานชิงทรัพย์ด้วยอีกประการหนึ่ง เพื่อให้การลงโทษเหมาะสมกับการกระทำและความเสียหายที่ผู้กระทำได้กระทำลง

4) นางสาวสิริมา ศรีสรฉัตร์ ได้จัดทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “เหตุฉกรรจ์สำหรับผู้กระทำความผิดต่อคนพิการที่ไม่อาจป้องกันตนเองได้เยี่ยงบุคคลทั่วไป”[10] โดยวิทยานิพนธ์ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการกำหนดให้การทำความผิดต่อคนพิการที่ไม่อาจป้องกันตนเองได้เยี่ยง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

---

[8] พิชัย ด่านพัฒนามงคล, "เหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์," (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548)

[9] วโรตม์ งามสุวรรณวานิช, "เหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์," (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558)

[10] สิริมา ศรีสรฉัตร์, "เหตุฉกรรจ์สำหรับผู้กระทำความผิดต่อคนพิการที่ไม่อาจป้องกันตนเองได้เยี่ยงบุคคลทั่วไป," (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556)

บุคคลทั่วไปเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานต่างๆ โดยได้ศึกษากฎหมายของประเทศไทยเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ ซึ่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้มีข้อเสนอแนะว่าให้บัญญัติคำนิยามของคำว่า “คนพิการ” ไว้ในมาตรา 1 (16) ตามประมวลกฎหมายอาญา และกำหนดเหตุฉกรรจ์สำหรับการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ เกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย เกี่ยวกับเสรีภาพ และเกี่ยวกับทรัพย์ต่อคนพิการ โดยบัญญัติเพิ่มเป็นอีกมาตราในแต่ละหมวด แม้วิทยานิพนธ์ดังกล่าวได้เสนอแนะให้การกรรโชกที่กระทำต่อคนพิการเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกก็ตาม แต่มิได้มีการศึกษาความผิดฐานกรรโชกที่ควรกำหนดโทษหนักขึ้นประการอื่น

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องข้างต้นแล้ว พบว่าวรรณกรรมดังกล่าวได้ศึกษาถึงการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดฐานต่างๆ โดยเฉพาะความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ และได้เสนอแนวทางในการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นหลายประการ เช่น การกระทำความผิดต่อบุคคลผู้มีความอ่อนแออันเนื่องมาจากอายุ กายพิการ หรือจิตพิการ หรือการกระทำความผิดโดยปกปิดใบหน้า เป็นต้น แต่ยังไม่มีวรรณกรรมใดที่มุ่งศึกษาถึงการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดฐานกรรโชก ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงประสงค์จะศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการนำแนวคิดการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นดังกล่าวมาปรับใช้กับความผิดฐานกรรโชกโดยศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกของต่างประเทศ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาในความผิดฐานกรรโชกต่อไป

1.8 โครงร่างของวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาหาแนวทางการบัญญัติความผิดฐานกรรโชกที่ควรกำหนดโทษหนักขึ้น ในการนี้จึงจำต้องศึกษาถึงการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดฐานกรรโชก ซึ่งสามารถจำแนกประเด็นในการพิจารณาออกเป็นบทต่างๆ ได้ 6 บท โดยมีรายละเอียดและลำดับในการนำเสนอเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ ดังนี้

บทที่ 2 ผู้ศึกษาจะศึกษาถึงแนวคิดในความผิดฐานกรรโชกที่ควรกำหนดโทษหนักขึ้น โดยเริ่มพิจารณาว่าการกำหนดบทลงโทษที่จะใช้แก่ผู้กระทำผิดต้องเป็นไปตามหลักการใด จึงจะมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความยุติธรรมขั้นพื้นฐาน เมื่อศึกษาในเบื้องต้นแล้วจึงทราบว่าการกำหนดบทลงโทษต้องเป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเห็นสมควรพิจารณาต่อไปว่าหลักความได้สัดส่วนมีความหมาย ความเป็นมา และมีลักษณะอย่างใด

เมื่อผู้ศึกษาทราบว่าการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเป็นการลงโทษผู้กระทำผิดที่สอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วนแล้ว ผู้ศึกษาจึงได้ศึกษาต่อไปว่าประมวลกฎหมายอาญาของไทยได้กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในกรณีใดบ้าง จนทราบว่าประมวลกฎหมายอาญาของ

ไทยได้กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นโดยแบ่งเป็น 3 กรณี ได้แก่ การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลแห่งการกระทำ และการรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากการเพิ่มโทษ เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยอันเป็นตัวกำหนดความร้ายแรงของการกระทำความผิด

เมื่อผู้ศึกษาเข้าใจแนวคิดในความผิดฐานกรรโชกที่ควรกำหนดโทษหนักขึ้นแล้วในบทที่ 3 ผู้ศึกษาจะศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกในระบบกฎหมายไทย โดยเริ่มศึกษาถึงความเป็นมาและพัฒนาการในความผิดฐานกรรโชก เพื่อให้ทราบถึงวิวัฒนาการของกฎหมาย จากนั้นผู้ศึกษาจะศึกษาความผิดฐานกรรโชกตามกฎหมายอาญาที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน คือ ประมวลกฎหมายอาญาโดยละเอียดทั้งในส่วนขององค์ประกอบความผิดและส่วนของการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น เพื่อใช้ในการพิจารณาต่อไปว่าบทบัญญัติความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับแนวคิดในความผิดฐานกรรโชกที่ควรกำหนดโทษหนักขึ้นหรือไม่

จากการศึกษาข้อพิจารณาความเหมาะสมของความผิดฐานกรรโชกในระบบกฎหมายไทย ทำให้ทราบว่าบทบัญญัติความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยยังมีความไม่เหมาะสมบางประการ ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงเห็นสมควรศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกในระบบกฎหมายต่างประเทศในบทที่ 4 ได้แก่ กฎหมายของสาธารณรัฐฝรั่งเศส สาธารณรัฐฮังการี สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐอินเดีย เพื่อให้ทราบว่าบทบัญญัติในระบบกฎหมายต่างประเทศบทบัญญัติใดบ้างที่สามารถปรับเข้าได้กับความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย และบทบัญญัติดังกล่าวได้มีการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นหรือไม่ และมีรายละเอียดอย่างไร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

หลังจากนั้น ในบทที่ 5 ผู้ศึกษาจะวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกทั้งในระบบกฎหมายไทยและระบบกฎหมายต่างประเทศในประเด็นที่ผู้ศึกษาเห็นว่าเป็นปัญหาความไม่เหมาะสมของประมวลกฎหมายอาญาของไทย จากนั้นผู้ศึกษาจึงจะพิจารณาต่อไปว่าสมควรนำบทบัญญัติของกฎหมายต่างประเทศดังกล่าวมาใช้แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาของไทยหรือไม่

ท้ายที่สุด ในบทที่ 6 ผู้ศึกษาจะนำเสนอสรุปสาระสำคัญของบทต่างๆ ในภาพรวมและจากนั้นผู้ศึกษาจะเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตราที่เกี่ยวข้องในประมวลกฎหมายอาญา เพื่อให้การลงโทษผู้กระทำผิดสอดคล้องกับแนวคิดในความผิดฐานกรรโชกที่ควรกำหนดโทษหนักขึ้น

บทที่ 2
แนวคิดในความผิดฐานกรรโชกที่ควรกำหนดโทษหนักขึ้น

ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ประกอบไปด้วยฐานความผิดที่หลากหลาย ซึ่งแต่ละฐานความผิดย่อมมีลักษณะการกระทำที่แตกต่างกันออกไป บางฐานความผิดอาจมีลักษณะการกระทำที่พิเศษโดยเฉพาะความผิดฐานกรรโชก เพราะมิได้บัญญัติขึ้นเพื่อคุ้มครองกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในทรัพย์สินเท่านั้น แต่ยังคุ้มครองรวมไปถึงเสรีภาพในการตัดสินใจของบุคคลอื่นอีกด้วย เมื่อความผิดฐานกรรโชกเป็นการกระทำต่อเสรีภาพในการตัดสินใจของบุคคล ความผิดฐานกรรโชกจึงมีความร้ายแรงมากกว่าความผิดเกี่ยวกับทรัพย์บางฐานความผิด เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ เนื่องจากเป็นความผิดที่กระทำต่อกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม การกรรโชกในบางสถานการณ์อาจมีความร้ายแรงมากกว่าการกรรโชกตามปกติทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นเพราะข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์แวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมหรือผู้กระทำผิด หรือเพราะความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกรรโชกก็ตาม ด้วยเหตุนี้กฎหมายอาญาของนานาประเทศจึงได้บัญญัติให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในการกรรโชกที่มีความร้ายแรงนั้น

ในบทนี้ ผู้ศึกษาจึงแบ่งการศึกษาแนวคิดในความผิดฐานกรรโชกที่ควรกำหนดโทษหนักขึ้นเป็น 3 ส่วน ได้แก่ หัวข้อ 2.1 ผู้ศึกษาได้ศึกษาการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับความผิด เพื่อให้ทราบว่าการกำหนดระดับของบทลงโทษที่เหมาะสมและยุติธรรมต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ใดและมีรายละเอียดอย่างไร ต่อมาในหัวข้อ 2.2 ผู้ศึกษาได้ศึกษาว่าประมวลกฎหมายอาญาของไทยได้กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในกรณีใดบ้าง และสุดท้ายในหัวข้อ 2.3 ผู้ศึกษาได้ศึกษาถึงความผิดฐานกรรโชกที่ควรกำหนดโทษหนักขึ้น โดยศึกษาถึงหลักการพื้นฐานของความผิดฐานกรรโชกประกอบกับปัจจัยอันเป็นตัวกำหนดความร้ายแรงของการกระทำความผิด เพื่อทำให้ทราบว่ามีกรณีใดบ้างที่ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2.1 การกำหนดบทลงโทษให้เหมาะสมกับความผิด

อาชญากรรมเกิดจากการที่บุคคลเลือกกระทำความผิดตามเจตจำนงอิสระของตน (Free Will) เพราะเห็นว่าประโยชน์ที่อาจเกิดจากการกระทำความผิดมีมากกว่าต้นทุนของการกระทำนั้น ด้วยเหตุนี้ เมื่อบุคคลมีอิสระในการเลือกกระทำสิ่งใดๆ โดยสมัครใจ บุคคลย่อมต้องได้รับผลตอบแทนจากการกระทำของตน กล่าวคือผู้ที่กระทำความผิดต้องถูกตำหนิและถูกลงโทษจากสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดในการอธิบายสาเหตุของอาชญากรรมโดยสำนัก

อาชญาวิทยาดั้งเดิม (Classical School)[1] ดังนั้นขั้นตอนในการกำหนดบทลงโทษจึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

สิ่งสำคัญที่ต้องพิจารณาในขั้นตอนการกำหนดบทลงโทษ คือการพิจารณาว่าระดับของบทลงโทษที่ผู้กระทำผิดสมควรได้รับต้องมีความหนักหรือเบาเพียงใด ซึ่งหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาระดับของบทลงโทษนั้น ระบบกฎหมายอาญาสมัยใหม่ส่วนใหญ่พิจารณาตาม “หลักความได้สัดส่วน” เพราะเป็นหลักการที่สอดคล้องกับความยุติธรรมขั้นพื้นฐาน ทำให้ประชาชนในสังคมรู้สึกพึงพอใจต่อการลงโทษนั้นและไม่กระทำการแก้แค้นผู้กระทำผิดด้วยตัวเอง[2]

เมื่อการกำหนดบทลงโทษให้เหมาะสมกับความผิดต้องเป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ในหัวข้อนี้ผู้ศึกษาจึงได้ศึกษาถึงแนวคิดในการกำหนดบทลงโทษให้เหมาะสมกับความผิด โดยเริ่มพิจารณาหัวข้อที่ 2.1.1 ศึกษาถึงความหมายของหลักความได้สัดส่วน เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจว่าการกำหนดระดับของบทลงโทษที่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วนมีลักษณะเช่นใด จากนั้นในหัวข้อที่ 2.1.2 ศึกษาถึงความเป็นมาของหลักความได้สัดส่วน เพื่อทำให้ทราบว่าแนวคิดหลักความได้สัดส่วนมีความเป็นมาอย่างไร เพราะเหตุใดจึงเกิดแนวคิดดังกล่าวขึ้น และในส่วนสุดท้าย หัวข้อที่ 2.1.3 ศึกษาถึงลักษณะของหลักความได้สัดส่วน เพื่อให้ทราบว่ามีตัวแปร (Parameter) ใดบ้างที่ใช้ในการวัดระดับความร้ายแรงของการกระทำความผิด

2.1.1 ความหมายของหลักความได้สัดส่วน

หลักความได้สัดส่วนเป็นหลักการพื้นฐานในการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่ง และหากทั้งสองสิ่งมีความสัมพันธ์ได้สัดส่วนกัน ผลคือจะก่อให้เกิดความเหมาะสมและความเป็นธรรมขึ้น ซึ่งหลักความได้สัดส่วนเป็นหลักการทั่วไปทางกฎหมายที่ครอบคลุมกฎหมาย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

---

[1] Thomas J. Bernard and Jeffrey B. Snipes George B. Vold, Theoretical Criminology (New York: Oxford University Press, 2002), pp. 8-9.

[2] Joel Goh, "Proportionality - an Unattainable Ideal in the Criminal Justice System," Manchester Law Review 2, 41 (2013): 43.

หลากหลายสาขา เช่น กฎหมายอาญา กฎหมายปกครอง[3] และกฎหมายระหว่างประเทศ[4] เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม ขอบเขตของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาแต่เฉพาะหลักความได้สัดส่วนในกฎหมายอาญาเท่านั้น

หลักความได้สัดส่วนในกฎหมายอาญาถูกนำมาใช้เป็นหลักการในการพิจารณาเรื่องที่สำคัญหลายประการ ซึ่งสามารถยกตัวอย่างเรื่องที่เห็นชัดเจน ได้ดังนี้

1) การวินิจฉัยความรับผิดทางอาญา

การวินิจฉัยว่าการกระทำใดจะเป็นความผิดอาญาที่ต้องรับโทษหรือไม่ ต้องพิจารณาตามโครงสร้างความรับผิดในทางอาญา ดังนี้ (ก) การกระทำครบองค์ประกอบความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในแต่ละฐานความผิด (ข) กระทำลงโดยปราศจากอำนาจ คือการพิจารณาว่ามีเหตุที่ทำให้การกระทำชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และ (ค) ไม่มีเหตุที่กฎหมายยกเว้นโทษสำหรับการกระทำ กล่าวคือในบางกรณีแม้ว่าผู้กระทำความผิดจะได้กระทำลงโดยไม่มีอำนาจตามกฎหมายก็ตาม แต่กฎหมายยกเว้นโทษให้[5]

หลักความสัดส่วนถูกนำมาใช้ในการวินิจฉัยความรับผิดทางอาญาในเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นเหตุที่ทำให้การกระทำชอบด้วยกฎหมาย และการกระทำโดยจำเป็น ซึ่งเป็นเหตุที่กฎหมายยกเว้นโทษสำหรับการกระทำ อันสามารถพิจารณาในรายละเอียดได้ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

---

[3] หลักความได้สัดส่วนในกฎหมายปกครองเป็นหลักการพื้นฐานของความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้อำนาจกับผู้ที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจ เป็นหลักการที่บังคับให้ผู้ใช้อำนาจจำกัดสิทธิและเสรีภาพของผู้ที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของตนอย่างพอประมาณ กล่าวคือหลักความได้สัดส่วนเป็นหลักการที่เรียกร้องว่า มาตรการที่ฝ่ายปกครองอาศัยอำนาจตามกฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่งออกมาใช้บังคับแก่ราษฎรต้องก่อให้เกิดประโยชน์มากกว่าโทษ ถ้าก่อให้เกิดโทษมากกว่าประโยชน์แล้ว มาตรการนั้นย่อมไม่ชอบด้วยกฎหมาย **รายละเอียดโปรดดู** วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540, (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2543), หน้า 85-91.

[4] หลักความได้สัดส่วนในกฎหมายระหว่างประเทศปรากฏในข้อยกเว้นของการห้ามใช้กำลังในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กล่าวคือโดยหลักแล้วรัฐสมาชิกขององค์กรสหประชาชาติในฐานะที่เป็นภาคีของกฎบัตรสหประชาชาติตลอดจนรัฐอื่นๆ ห้ามใช้กำลังในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพื่อธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคง แต่มีข้อยกเว้นไว้ว่าการใช้กำลังทางทหารอาจกระทำได้ หากกระทำไปเพื่อการป้องกันตัว (Self Defence) ซึ่งมาตรการที่รัฐใช้เพื่อป้องกันตัวต้องได้สัดส่วนกับความรุนแรงของการรุกรานที่คาดว่าจะได้รับ **รายละเอียดโปรดดู** จตุรนต์ ถิระวัฒน์, กฎหมายระหว่างประเทศ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2555), หน้า 580-582.

[5] ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคทั่วไป (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2560), หน้า 18-21.

1.1) เหตุที่ทำให้การกระทำชอบด้วยกฎหมาย

แม้บุคคลได้กระทำการอันกฎหมายอาญากล่าวไว้ว่าเป็นความผิด แต่บุคคลนั้นอาจไม่มีความผิดก็ได้ หากการกระทำนั้นเป็น**การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย** (Self-Defense)[6] เนื่องจากรัฐให้อำนาจแก่ประชาชนผู้บริสุทธิ์ในการขจัดปัดเป่าภยันตรายซึ่งกำลังจะมาถึง เพราะรัฐไม่สามารถให้ความคุ้มครองแก่ประชาชนได้อย่างทันท่วงทีในทุกกรณี[7] หลักเกณฑ์ประการสำคัญที่กฎหมายกำหนดให้ต้องพิจารณาว่าการกระทำนั้นเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ คือการป้องกันต้อง “กระทำไปพอสมควรแก่เหตุ” ส่วนการกระทำใดจึงจะถือว่าได้กระทำไปพอสมควรแก่เหตุ ต้องพิจารณาทฤษฎีที่สำคัญ 2 ทฤษฎีด้วยกัน ได้แก่ ทฤษฎีความได้สัดส่วน กล่าวคือผู้ป้องกันได้กระทำไปโดยได้สัดส่วนกับภัยที่จะเกิดขึ้น[8] และทฤษฎีวิถีทางน้อยที่สุด กล่าวคือผู้กระทำได้ใช้วิถีทางน้อยที่สุดเท่าที่จำต้องกระทำ

1.2) เหตุที่กฎหมายยกเว้นโทษสำหรับการกระทำ

แม้บุคคลได้กระทำความผิดอาญา แต่กฎหมายเห็นใจผู้กระทำจึงยกโทษให้ หากการกระทำนั้นเป็น**การกระทำโดยความจำเป็น**[9] ซึ่งการกระทำโดยจำเป็นแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) จำเป็นเพราะอยู่ในที่บังคับ (Duress) คือจำเป็นเพราะมีการบังคับให้กระทำการที่เป็นความผิดนั้นจากภายนอก โดยผู้ถูกบังคับมิได้คิดริเริ่มกระทำการนั้นด้วยตนเอง และ 2) จำเป็นเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นพ้นภยันตราย (Necessity) คือจำเป็นในกรณีนี้ มิได้มีการบังคับให้กระทำ แต่มีภยันตรายซึ่งจะต้องหลีกเลี่ยง[10] ซึ่งหลักเกณฑ์ประการสำคัญที่กฎหมายกำหนดให้ต้องพิจารณาว่าการกระทำนั้นเป็นการจำเป็นที่กฎหมายให้อภัยหรือไม่ คือการกระทำโดยจำเป็นต้อง “กระทำไปพอสมควรแก่เหตุ” กล่าวคือต้องพิจารณาทฤษฎีความได้สัดส่วนและทฤษฎีวิถีทางน้อยที่สุด

Chulalongkorn University

---

[6] ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 บัญญัติว่า “ผู้ใดจำต้องกระทำการใดเพื่อป้องกันสิทธิของตนหรือของผู้อื่นให้พ้นภยันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย และเป็นภยันตรายที่ใกล้จะถึง ถ้าได้กระทำพอสมควรแก่เหตุ การกระทำนั้นเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นไม่มีความผิด”

[7] เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1 (กรุงเทพมหานคร: พลสยาม พริ้นติ้ง, 2551), หน้า 374.

[8] คำพิพากษาฎีกาที่ 7851/2544 การที่ผู้ตายใช้เหล็กปลายแหลมซึ่งสามารถทำอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ เป็นอาวุธไล่แทงจำเลย จนจำเลยอยู่ในที่คับขันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ จึงได้ใช้อาวุธปืนยิงผู้ตาย 1 นัด เป็นการกระทำพอสมควรแก่เหตุ

[9] ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 67 บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำความผิดด้วยความจำเป็น

(1) เพราะอยู่ในที่บังคับ หรือภายใต้อำนาจซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนได้ หรือ

(2) เพราะเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นพ้นจากภยันตรายที่ใกล้จะถึงและไม่สามารถหลีกเลี่ยงให้พ้นโดยวิธีอื่นใดได้ เมื่อภยันตรายนั้นตนมิได้ก่อให้เกิดขึ้นเพราะความผิดของตน

ถ้าการกระทำนั้นไม่เป็นการเกินสมควรแต่เหตุแล้ว ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ”

[10] จิตติ ติงศภัทิย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญาภาค 1 (กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2555), หน้า 873.

เช่นเดียวกับการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย อย่างไรก็ตามหลักความได้สัดส่วนในการกระทำโดยจำเป็นจะใช้หลักการอย่างเดียวกับการป้องกันไม่ได้ เพราะการกระทำโดยจำเป็น เป็นการกระทำต่อบุคคลที่สาม ดังนั้นการกระทำที่ได้สัดส่วนในที่นี้จึงหมายความว่าภัยประการแรกจะต้องร้ายแรงกว่าภัยที่ผู้กระทำโดยจำเป็นก่อให้เกิดขึ้นแก่บุคคลที่สาม[11]

เพราะฉะนั้น จึงสรุปความได้ว่าหลักความได้สัดส่วนถูกนำมาใช้ในการวินิจฉัยว่าบุคคลจะต้องรับผิดในทางอาญาหรือไม่ กล่าวคือถ้าการกระทำนั้นเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้กระทำไม่มีความผิด และถ้าการกระทำนั้นเป็นการกระทำโดยจำเป็น แม้ผู้กระทำจะมีความผิด แต่ผู้กระทำไม่ต้องรับโทษ ในทางกลับกัน หากการป้องกันหรือการกระทำโดยจำเป็นได้กระทำไปเกินสมควรแก่เหตุแล้ว ผู้กระทำย่อมมีความผิดและต้องได้รับการลงโทษ แต่กฎหมายกำหนดให้ศาลจะลงโทษผู้กระทำผิดน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้[12]

2) การกำหนดบทลงโทษ

เมื่อวินิจฉัยความรับผิดทางอาญาของบุคคลจากโครงสร้างความรับผิดทางอาญาแล้วได้ความว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดอาญาที่ต้องได้รับโทษ ขั้นตอนการกำหนดบทลงโทษจึงเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ หลักความได้สัดส่วนถูกนำมาใช้ในการกำหนดบทลงโทษที่จะใช้แก่ผู้กระทำผิด โดยมีหลักเกณฑ์ว่าระดับของบทลงโทษที่ผู้กระทำผิดจะได้รับต้องได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของอาชญากรรม[13] ดังนั้นถ้าบุคคลกระทำความผิดที่มีความร้ายแรงมาก บุคคลนั้นต้องถูกลงโทษในอัตราโทษที่สูงหรือรุนแรงกว่าบุคคลที่กระทำความผิดที่มีความร้ายแรงน้อย ดังจะเห็นตัวอย่างได้จากความแตกต่างระหว่างอัตราโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดฐานชิงทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก กล่าวคือความผิดฐานชิงทรัพย์ นอกจากผู้กระทำผิดจะได้กระทำต่อกรรมสิทธิ์ในทรัพย์ของบุคคลอื่นแล้ว ยังได้กระทำโดยการข่มขู่หรือใช้กำลังประทุษร้าย อันอาจทำให้เกิดอันตรายต่อเนื้อตัวร่างกายของเจ้าทรัพย์ด้วย ส่วนความผิดฐานบุกรุก ผู้กระทำผิดเพียงละเมิดสิทธิในการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของบุคคลอื่นเท่านั้น โดยมิได้มีการทำอันตรายต่อเนื้อตัวร่างกายของผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์แต่อย่างใด เพราะฉะนั้น เมื่อวิธีการกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์

---

[11] เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1, หน้า 442.

[12] ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 69 บัญญัติว่า “ในกรณีที่บัญญัติไว้ในมาตรา 67 และมาตรา 68 นั้น ถ้าผู้กระทำได้กระทำไปเกินสมควรแก่เหตุ หรือเกินกว่ากรณีแห่งความจำเป็น หรือเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกัน ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ แต่ถ้าการกระทำนั้นเกิดขึ้นจากความตื่นเต้น ความตกใจ หรือความกลัว ศาลจะไม่ลงโทษผู้กระทำก็ได้”

[13] Hirsch, "Proportionality in the Philosophy of Punishment," The University of Chicago Press Journals: 55.

มีความร้ายแรงมากกว่าความผิดฐานบุกรุก กฎหมายของประเทศต่างๆ จึงได้กำหนดให้บทลงโทษในความผิดฐานชิงทรัพย์มีอัตราโทษสูงกว่า[14]

หลักความได้สัดส่วนในการกำหนดบทลงโทษถูกกล่าวถึงในวิชานิติศาสตร์โดยซีซาร์ เบคคาเรีย (Cesare Beccaria) (ค.ศ. 1738 – 1794) ผู้เป็นแกนนำแนวความคิดของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิม เบคคาเรียได้เผยแพร่งานเขียนเรื่อง “ว่าด้วยอาชญากรรมและการลงโทษ (On Crimes and Punishment)”[15] ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการนำเสนอแนวทางในการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เกิดขึ้นในสมัยที่เขายังมีชีวิตอยู่ โดยเฉพาะเรื่องการกำหนดบทลงโทษ เบคคาเรียเสนอว่าการลงโทษผู้กระทำผิดต้องได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของอาชญากรรม (Seriousness) เพราะเบคคาเรียเห็นว่าบุคคลเลือกที่จะกระทำความผิดก็ต่อเมื่อเขาเห็นว่าประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากอาชญากรรมมีมากกว่าต้นทุนที่อาจจะเกิดขึ้นจากอาชญากรรม กล่าวคือประโยชน์จากการกระทำความผิดมีมากกว่าจำนวนบทลงโทษที่ผู้กระทำผิดคาดว่าจะถูกลงโทษ ด้วยเหตุนี้ บทลงโทษจึงควรอยู่ในระดับที่บุคคลจะไม่ถูกชักจูงจากประโยชน์ที่อาจจะเกิดขึ้นได้จากการกระทำความผิด และระดับของบทลงโทษต้องไม่มากเกินจำเป็นเพื่อให้มีผลเป็นการยับยั้งอาชญากรรม เพราะการลงโทษที่รุนแรง นอกจากจะไม่มีผลเป็นการยับยั้งอาชญากรรมแล้วยังจะยิ่งเป็นการกระตุ้นให้ผู้กระทำผิดก่ออาชญากรรมอื่นเพิ่มเติม เพื่อให้หลุดพ้นจากการถูกลงโทษที่รุนแรงอันเกิดจากการกระทำความผิดเพียงครั้งเดียวของตน[16]

แนวคิดในการกำหนดบทลงโทษตามหลักความได้สัดส่วนได้รับการยอมรับและมีความสอดคล้องกับทฤษฎีการลงโทษทางอาญา ดังนี้

(ก) ทฤษฎีแก้แค้นทดแทน (Retributive Theory)

หลักความได้สัดส่วนมีความเกี่ยวข้องกับทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนเป็นอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จากแนวคิดดั้งเดิมของการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนเป็นการลงโทษผู้กระทำผิดตามหลัก “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน (An eye for an eye, and a tooth for a tooth)” หรือ “Lex Talionis” ดังที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญาฮัมมูราบี กล่าวคือหากผู้กระทำผิดทำให้ผู้เสียหายสูญเสียสิ่งใดไป ผู้กระทำผิดก็ต้องชดใช้ด้วยสิ่งเดียวกัน[17] ซึ่งหลักการลงโทษผู้กระทำผิด

---

[14] Hyman Gross and Andrew von Hirsch, Sentencing (New York: Oxford University Press, 1981), pp. 248-249.

[15] ibid., p. 243.

[16] Vold, Theoretical Criminology, pp. 17-19.

[17] J. Dyneley Prince, "Review: The Code of Hammurabi," The University of Chicago Press Journals 8 (1904): 606.

ในลักษณะนี้สอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วน เพราะผู้กระทำผิดจะได้รับการลงโทษมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความเสียหายที่ผู้กระทำผิดได้ก่อให้เกิดขึ้น (Harm) แต่อย่างไรก็ตาม หลักการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนดั้งเดิมในเวลาต่อมาก็มิได้เป็นที่ยอมรับ เนื่องจากเป็นการลงโทษที่มุ่งเน้นไปที่อารมณ์เคียดแค้นผู้กระทำผิดโดยปราศจากเหตุผล และเป็นการลงโทษที่พิจารณาแต่เฉพาะความร้ายแรงของความเสียหายที่ผู้กระทำผิดได้ก่อให้เกิดขึ้นเท่านั้น จึงทำให้การลงโทษผู้กระทำผิดมีความไม่เหมาะสม เพราะการกระทำความผิดในบางกรณี ความน่าตำหนิของผู้กระทำอาจมีความร้ายแรงแตกต่างกันไป แม้ความเสียหายที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างเดียวกันก็ตาม[18]

ต่อมา จึงเกิดทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนสมัยใหม่ขึ้น หรือเรียกว่าทฤษฎีการลงโทษตามที่ผู้กระทำผิดสมควรได้รับ (Desert Theory) ซึ่งได้ริเริ่มขึ้นโดย Andrew von Hirsch ผู้นำแนวคิดทฤษฎีแก้แค้นทดแทนสมัยใหม่[19] มุ่งอธิบายเหตุผลในการลงโทษผู้กระทำผิดให้มีความชอบธรรมมากขึ้น กล่าวคือทฤษฎีการลงโทษตามที่ผู้กระทำผิดสมควรได้รับอธิบายว่าการลงโทษมิได้กระทำเพราะอารมณ์เคียดแค้นผู้กระทำผิด แต่ได้กระทำไปเพราะผู้กระทำผิดสมควรได้รับการลงโทษนั้น เนื่องจากในการกระทำความผิด ผู้กระทำผิดย่อมได้รับประโยชน์จากการกระทำ กล่าวคือได้รับประโยชน์ในทางทรัพย์สินจากผู้เสียหาย รวมทั้งยังได้รับประโยชน์จากการที่ผู้กระทำผิดไม่ยอมควบคุมตนเองที่จะไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่นแลกเปลี่ยนกับการที่ผู้อื่นไม่กระทำความเดือดร้อนให้แก่ตน[20] เพราะฉะนั้น ผู้กระทำผิดจึงสมควรได้รับความเสียหายที่ตนก่อให้เกิดกับผู้อื่นตอบแทน

ด้วยเหตุนี้ ทฤษฎีการลงโทษตามที่ผู้กระทำผิดสมควรได้รับจึงอธิบายถึงหลักการพื้นฐานของการลงโทษไว้ว่า (1) การลงโทษบุคคลจะกระทำได้แต่เฉพาะบุคคลที่ศาลตัดสินว่ามีความผิดเท่านั้น (2) บุคคลใดก็ตามที่มีความผิดจะต้องได้รับการลงโทษ และ (3) ระดับของบทลงโทษต้องไม่มากและไม่น้อยไปกว่าความได้สัดส่วนของความร้ายแรงที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดและความน่าตำหนิของผู้กระทำ กล่าวคือความรุนแรงของบทลงโทษควรได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของอาญากรรม[21]

---

[18] Dersolegn Yeneabat Mekonen, "The Principle of Proportionality of Punishment in Criminal Law: An Appraisal of the Ethiopian Anti-Terrorism Law," Journal of Law, Policy and Globalization 48 (2016): 95.

[19] Andrew Ashworth, Sentencing and Criminal Justice (New York: Cambridge University Press, 2010), p. 88.

[20] Hirsch, "Proportionality in the Philosophy of Punishment," The University of Chicago Press Journals: 65-68.

[21] Roger Hopkins Burke, An Introduction to Criminological Theory (Oregon: Willan, 2009), p. 33.

(ข) ทฤษฎีอรรถประโยชน์ (Utilitarian Theory)

การลงโทษผู้กระทำผิดตามแนวคิดของทฤษฎีนี้มุ่งพิจารณาไปในอนาคตว่าเมื่อมีการลงโทษผู้กระทำผิดแล้ว การลงโทษจะก่อให้เกิดผลดีขึ้นอย่างไร ต่างไปจากทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนที่มุ่งพิจารณาสิ่งที่เกิดขึ้นมาแล้วในอดีตว่าความผิดที่ผู้กระทำผิดได้กระทำไป ผู้กระทำผิดสมควรได้รับการลงโทษเพื่อให้มีผลเป็นการแก้แค้นทดแทนเพียงใด[22] ซึ่งทฤษฎีอรรถประโยชน์ยอมรับว่าการลงโทษก่อให้เกิดผลดี 3 ประการ ได้แก่

ประการแรก การลงโทษจะมีผลเป็นการข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence) ทั้งข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำผิดจากการกระทำผิดซ้ำ (Individual Deterrence) และข่มขู่ยับยั้งบุคคลอื่นๆ ในสังคมจากการกระทำความผิดอาญาที่มีลักษณะเดียวกัน (General Deterrence) ซึ่งเจอรามี เบนแธม (Jeremy Bentham) (ค.ศ. 1748-1832) นักปรัชญาชาวอังกฤษ ได้อธิบายว่าบุคคลเลือกที่จะกระทำความผิดก็ต่อเมื่อผลของการกระทำก่อให้เกิดผลที่น่าพอใจมากกว่าความทุกข์ทรมานที่จะเกิดจากการลงโทษ ดังนั้นบทลงโทษจึงต้องอยู่ระดับที่เพียงพอต่อการยับยั้งบุคคลอื่นมิให้กระทำความผิด กล่าวคือต้องไม่อยู่ในระดับที่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป[23]

ประการที่สอง การลงโทษจะมีผลเป็นการตัดโอกาสมิให้ผู้นั้นกระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก (Incapacitation) โดยมุ่งหมายก่อให้เกิดความปลอดภัยแก่สังคม การลงโทษตามวัตถุประสงค์การลงโทษนี้สามารถกระทำได้โดยจำกัดขอบเขตของการเคลื่อนไหวหรือกระทำต่อเนื้อตัวร่างกายของผู้กระทำผิด เช่น ประหารชีวิต จำคุก หรือกักขัง เป็นต้น ซึ่งในการพิจารณาบทลงโทษโดยเฉพาะโทษจำคุกที่มีกำหนดระยะเวลา อัตราโทษจำคุกจะมีระยะสั้นหรือยาวขึ้นอยู่กับแนวโน้มที่ผู้กระทำผิดจะไปกระทำความผิดซ้ำในอนาคตและความเสี่ยงที่จะเกิดอันตรายต่อผู้เสียหาย หากผู้กระทำผิดได้รับการปล่อยตัวไป[24]

ประการที่สาม การลงโทษจะมีผลเป็นการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด (Rehabilitation) ซึ่งการลงโทษตามวัตถุประสงค์การลงโทษนี้สามารถกระทำได้โดยการปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของผู้กระทำผิด เพื่อยับยั้งมิให้มีการกระทำความผิดขึ้นอีก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาปฏิฐานนิยม (Positive School) ที่อธิบายว่าพฤติกรรมอาชญากรรมเกิดจากความผิดปกติหรือความบกพร่องด้านร่างกายหรือจิตใจของมนุษย์

---

[22] David J. Crossley, "Bradley's Utilitarian Theory of Punishment," The University of Chicago Press Journals 86, 3 (April 1976): 200.

[23] Ashworth, Sentencing and Criminal Justice, p. 75.

[24] ibid., p. 80.

ดังนั้นการลงโทษผู้กระทำผิดจึงต้องพิจารณาตัวผู้กระทำความผิดเป็นหลักว่าผู้กระทำความผิดจำเป็นที่จะต้องได้รับการแก้ไขฟื้นฟูเพียงใด[25]

แต่เดิมหลักความได้สัดส่วนไม่มีบทบาทในทฤษฎีการลงโทษแบบอรรถประโยชน์ จนกระทั่งเบนแธมได้อธิบายหลักความได้สัดส่วนด้วยทฤษฎีอรรถประโยชน์โดยสรุปความได้ว่าระดับของบทลงโทษควรได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของอาชญากรรม เพื่อให้ผู้กระทำผิดเลือกที่จะกระทำความผิดที่มีความร้ายแรงน้อยแทนที่จะกระทำความผิดที่มีความร้ายแรงมากกว่า เพราะถ้าการลงโทษไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ผู้กระทำผิดก็จะไม่ถูกยับยั้งจากการกระทำความผิดที่มีความร้ายแรงกว่าและยังเสี่ยงต่อการที่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาจะถูกโต้แย้งอันอาจก่อให้เกิดความไม่สงบขึ้นในสังคมอีกด้วย[26]

อย่างไรก็ตาม แม้หลักความได้สัดส่วนจะถูกนำมาใช้เป็นข้อพิจารณาหลักในการกำหนดบทลงโทษตามเหตุผลที่กล่าวข้างต้น แต่ก็มิได้หมายความว่าหลักความได้สัดส่วนจะถูกนำมาใช้อย่างเด็ดขาด กล่าวคือในบางกรณี การลงโทษผู้กระทำผิดตามทฤษฎีอรรถประโยชน์อาจไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วนก็ได้ ถ้าการลงโทษนั้นกระทำไปเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การลงโทษตามทฤษฎีอรรถประโยชน์ ได้แก่ เพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้ง เพื่อเป็นการตัดโอกาสมิให้ผู้นั้นกระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก และเพื่อเป็นการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด เพราะในทางวิชาการยังไม่ปรากฏแนวคิดที่สนับสนุนว่าการลงโทษผู้กระทำผิดตามทฤษฎีนี้จำเป็นต้องมีระดับของบทลงโทษที่รุนแรง[27] แต่ระดับของบทลงโทษตามทฤษฎีนี้ควรพิจารณาจากปัจจัยอื่นตามที่ผู้ศึกษาได้อธิบายแล้วข้างต้น เพื่อให้การลงโทษบรรลุวัตถุประสงค์ของการลงโทษดังกล่าว

ดังนั้นหลักความได้สัดส่วนในการกำหนดบทลงโทษ คือระดับของบทลงโทษที่ผู้กระทำผิดจะได้รับต้องได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของอาชญากรรม ซึ่งหลักความได้สัดส่วนมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนเป็นอย่างยิ่ง เพราะเมื่อการกระทำความผิดมีความร้ายแรงมาก ผู้กระทำผิดย่อมสมควรได้รับการลงโทษที่รุนแรงตอบแทนการกระทำผิดของตน เพื่อให้ประชาชนรู้สึกพอใจต่อการลงโทษนั้นและไม่กระทำการแก้แค้นกันเอง อันจะนำมาซึ่งความไม่สงบในสังคม อีกทั้งหลักความได้สัดส่วนยังมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการลงโทษแบบอรรถประโยชน์ เพราะเมื่อระดับของบทลงโทษได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของอาชญากรรม บุคคลย่อมเลือกที่จะกระทำความผิดที่มีความร้ายแรงน้อย เพื่อที่ตนจะได้รับการลงโทษที่ไม่รุนแรง

---

[25] ibid., p. 82.

[26] Mirko Bagaric, Punishment and Sentencing (London: Cavendish, 2001), pp. 184-185.

[27] ibid., p. 187.

แต่อย่างไรก็ตาม หลักความได้สัดส่วนมิได้ถูกนำมาใช้อย่างเด็ดขาดในทฤษฎีการลงโทษแบบอรรถประโยชน์ เพราะในบางกรณีการกำหนดบทลงโทษอาจไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน หากการลงโทษได้กระทำไปเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการลงโทษตามทฤษฎีนี้

2.1.2 ความเป็นมาของหลักความได้สัดส่วน

เมื่อพิจารณาถึงความหมายของหลักความได้สัดส่วนในหัวข้อที่ 2.1.1 ได้ความว่า การกำหนดบทลงโทษให้เหมาะสมกับความผิด ระดับของบทลงโทษต้องได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของอาชญากรรม และต้องไม่มากเกินจำเป็นเพื่อให้มีผลเป็นการยับยั้งอาชญากรรม ซึ่งแนวคิดหลักความได้สัดส่วนในการกำหนดบทลงโทษถูกกล่าวถึงในวิชานิติศาสตร์โดยซีซาร์ เบคคาเรีย ในงานเขียนของเขาเรื่อง “ว่าด้วยอาชญากรรมและการลงโทษ” เพื่อนำเสนอแนวทางในการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เกิดขึ้นในสมัยนั้น ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงเห็นสมควรศึกษาถึงความเป็นมาของหลักความได้สัดส่วน เพื่อให้ทราบว่าเพราะเหตุใดจึงเกิดแนวคิดในการลงโทษผู้กระทำผิดดังกล่าวขึ้น

เริ่มที่สมัยประมวลกฎหมายฮัมมูราบี (Hammurabi’s Code) ประมาณ 1,700 ปีก่อนคริสตกาล ที่ใช้บังคับในจักรวรรดิบาบิโลน มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมและการลงโทษที่น่าสนใจ ดังต่อไปนี้

1) ระดับของบทลงโทษที่ใช้แก่ผู้กระทำผิดตามประมวลกฎหมายฮัมมูราบีมีความแตกต่างกันไปตามระดับฐานะทางสังคมของผู้เสียหายและผู้กระทำผิด เช่น ถ้าลูกสาวของชนชั้นที่มีเกียรติ (Gentleman) ถูกทำให้แท้งลูก ผู้กระทำผิดต้องจ่ายค่าปรับจำนวน 10 Shekels แต่ถ้าผู้เสียหายเป็นลูกสาวของประชาชนธรรมดา ผู้กระทำผิดจ่ายค่าปรับเพียง 5 Shekels เท่านั้น[28] ซึ่งการลงโทษดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมในการบังคับใช้กฎหมาย

2) บทลงโทษที่ใช้ในสมัยประมวลกฎหมายฮัมมูราบีมีลักษณะที่รุนแรงโหดร้าย กล่าวคือมักลงโทษผู้กระทำผิดให้ถึงแก่ความตายหรือทำให้พิการ เช่น การตัดมือ การตัดหูหรือทำให้สูญเสียดวงตา[29] เพราะเป็นไปตามหลักการลงโทษแบบ “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน”

---

[28] Michel P. Roth, Crime and Punishment a History of the Criminal Justice System (California: Thomson Wadsworth, 2005), pp. 4-6.

[29] Larry J. Siegel, Criminology Theories, Patterns and Typologies (California: Thomson Wadsworth, 2006), p. 6.

3) การพิจารณาคดีในสมัยนี้เป็นไปตามหลักการพิสูจน์ความจริงด้วยวิธีการอันทรมาน (Trial by Ordeal) เช่น ผู้ตัดสินสามารถสั่งให้ผู้ที่ถูกกล่าวหากระโดดลงแม่น้ำ เพื่อพิสูจน์ว่าผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้กระทำผิดจริงหรือไม่ โดยตั้งอยู่บนข้อสันนิษฐานที่ว่าถ้าผู้ถูกกล่าวหาเบิกความเท็จผู้ถูกกล่าวหาก็จะจมน้ำและถึงแก่ความตาย แต่ถ้าผู้ถูกกล่าวหารอดชีวิต ผู้ที่กล่าวหาว่าเขากระทำผิดจะต้องถูกลงโทษจนถึงแก่ความตายแทน การพิสูจน์ความผิดเช่นนี้เป็นหลักการพิสูจน์ความผิดโดยให้พระเจ้าเป็นผู้ชี้ชะตา[30] ซึ่งวิธีการพิสูจน์ความผิดเช่นนี้มีข้อบกพร่องคือผู้บริสุทธิ์อาจต้องถูกลงโทษในความผิดที่เขามิได้กระทำ

ต่อมา ในสมัยโรมันมีแนวคิดว่ามนุษย์ตามธรรมชาติมีเหตุผล กฎหมายจึงเป็นเหตุผลที่ถูกต้องและสอดคล้องกับธรรมชาติ แต่เมื่ออาณาจักรโรมันได้ล่มสลายลง ความคิดดังกล่าวก็ไม่หลงเหลืออยู่ในจิตใจของชาวโรมันอีกต่อไป ทำให้ประชาชนได้เข้าหาคริสต์ศาสนาซึ่งเป็นแนวความเชื่อที่แพร่หลายอยู่ในเวลานั้น จากนั้นยุโรปก็ได้เข้าสู่สมัยยุคกลางในศตวรรษที่ 12 ถึงศตวรรษที่ 15[31]

สมัยยุคกลาง แนวคิดเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์และเรื่องเหนือธรรมชาติเข้ามามีบทบาททั้งในทางการเมืองและทางสังคมของระบบการปกครองแบบศักดินา (Feudal System) ดังจะเห็นได้จากการที่เจ้าของที่ดินได้กำหนดให้มีการไต่สวนด้วยวิธีประลอง (Trial of Battle) ซึ่งเป็นวิธีการพิสูจน์ความผิดที่ให้ผู้เสียหายหรือสมาชิกในครอบครัวของผู้เสียหายต่อสู้กับผู้กระทำผิดหรือสมาชิกในครอบครัวของผู้กระทำผิด หากฝ่ายไหนชนะก็จะถือว่าฝ่ายนั้นเป็นฝ่ายที่บริสุทธิ์ เพราะในสังคมสมัยนั้นมีความเชื่อว่าพระเจ้าจะนำชัยชนะมาให้แก่ฝ่ายที่บริสุทธิ์ แต่วิธีการพิสูจน์ความผิดเช่นนี้มีข้อบกพร่อง กล่าวคือผู้ที่มีความสามารถในการต่อสู้อาจอ้างอำนาจของพระเจ้ามาเป็นฐานในการกระทำความผิดของตนในครั้งต่อๆ ไป[32] และผู้บริสุทธิ์ที่ไม่เก่งด้านการต่อสู้อาจได้รับความพ่ายแพ้และถึงแก่ความตาย ทั้งๆ ที่เขามิได้กระทำความผิดแต่อย่างใด ดังนั้นการลงโทษสมัยนี้จึงมิได้ลงโทษแต่เฉพาะบุคคลที่ได้กระทำความผิดจริงเท่านั้น

นักคิดที่อธิบายอาชญากรรมด้วยสิ่งศักดิ์สิทธิ์และมีอิทธิพลต่อยุโรปในยุคกลางคือเซนต์ โทมัส อไควนัส (St. Thomas Aquinas) (ค.ศ. 1225-1274) โดยเขาอธิบายว่าพระเจ้ามอบกฎหมายธรรมชาติให้แก่มนุษย์โดยต้องสังเกตผ่านดวงตาแห่งความเชื่อ ซึ่งมนุษย์ตามธรรมชาติมีแนวโน้มกระทำสิ่งที่ดีมากกว่าสิ่งที่ชั่วร้าย การที่บุคคลกระทำความผิดอาญา ถือได้ว่าบุคคลนั้น

---

[30] Roth, Crime and Punishment a History of the Criminal Justice System, pp. 4-6.

[31] ปรีดี เกษมทรัพย์, นิติปรัชญา (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2557), หน้า 137.

[32] Vold, Theoretical Criminology, pp. 2-3.

ละเมิดกฎหมายธรรมชาติ และถือว่าเป็นการกระทำบาป อันเป็นการทำลายส่วนความเป็นมนุษย์ของตัวเขาเองด้วย[33] การอธิบายอาชญากรรมด้วยเรื่องเหนือธรรมชาตินี้ จึงมองว่าผู้กระทำผิดเป็นซาตานหรือแม่มด ส่งผลให้ผู้ปกครองมีอำนาจอันชอบธรรมที่จะลงโทษผู้กระทำผิดอย่างทรมานและทารุณ[34]

ต่อมา เริ่มปรากฏแนวคิดโต้แย้งการอธิบายอาชญากรรมด้วยเรื่องเหนือธรรมชาติ โดยเฉพาะโทมัส ฮอบส์ (Thomas Hobbes) (ค.ศ. 1588-1678) นักคิดทฤษฎีสัญญาประชาคม ฮอบส์ได้โต้แย้งหลักการดังกล่าวว่ามนุษย์ตามธรรมชาติมักกระทำตามผลประโยชน์ของตัวเอง โดยมิได้คำนึงว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นหรือไม่ ซึ่งความเห็นแก่ตัวของแต่ละบุคคลอาจก่อให้เกิดข้อพิพาทขึ้นได้ แต่ฮอบส์เชื่อว่ามนุษย์มีเหตุผลเพียงพอที่จะตระหนักว่าสถานการณ์เช่นนี้มิได้ก่อให้เกิดประโยชน์ มนุษย์จึงได้ตกลงร่วมกันสละความเห็นแก่ตัวของตนและเข้าร่วมกันทำ “สัญญาประชาคม” (Social Contact) ขึ้น เพื่อยอมให้รัฐเป็นกลไกในการบังคับให้เป็นไปตามสัญญาดังกล่าว ดังนั้นการก่ออาชญากรรมตามแนวคิดของฮอบส์จึงเป็นการละเมิดสัญญาที่ตกลงร่วมกัน ทำให้รัฐต้องเข้ามาจัดการกับผู้กระทำผิด ซึ่งการอธิบายอาชญากรรมเช่นนี้เป็นการอธิบายอาชญากรรมด้วยพื้นฐานของธรรมชาติและเหตุผลเพื่อคัดค้านการอธิบายอาชญากรรมด้วยเรื่องเหนือธรรมชาติอันเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการลงโทษที่โหดร้ายและรุนแรง[35]

อย่างไรก็ตาม แม้ในยุคที่เบคคาเรียมีชีวิตอยู่ได้ปรากฏแนวคิดการยกย่องความมีเหตุผลของมนุษย์ แต่สถานการณ์การลงโทษที่โหดร้ายและรุนแรงก็ยังมิได้ลดทอนความรุนแรงลง เบคคาเรียจึงได้นำแนวคิดของนักเหตุผลนิยมและแนวคิดสัญญาประชาคมมาใช้อธิบายอาชญากรรมและกระบวนยุติธรรมทางอาญาที่เกิดขึ้นเพื่อเสนอแนวทางในการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีความรุนแรงโหดร้ายและไม่สอดคล้องกับหลักมนุษยธรรมที่เกิดขึ้นในสมัยนั้น[36] จึงเกิดแนวคิดการลงโทษผู้กระทำผิดตามหลักความได้สัดส่วนขึ้น เพื่อให้การกำหนดบทลงโทษที่จะใช้แก่ผู้กระทำผิดเป็นไปอย่างยุติธรรมและไม่เป็นไปตามอำเภอใจของผู้ตัดสินคดี

2.1.3 ลักษณะของหลักความได้สัดส่วน

เมื่อพิจารณาถึงความหมายของหลักความได้สัดส่วนในหัวข้อที่ 2.1.1 และความเป็นมาของหลักความได้สัดส่วนในหัวข้อที่ 2.1.2 ได้ความว่าเพื่อให้การลงโทษผู้กระทำผิด

---

[33] ibid., p. 15.

[34] Burke, An Introduction to Criminological Theory, pp. 1-3.

[35] Vold, Theoretical Criminology, p. 16.

[36] ibid.

มีความเหมาะสมและยุติธรรม ระดับของบทลงโทษต้องได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของอาชญากรรม ในหัวข้อนี้ ผู้ศึกษาจึงได้ศึกษาถึงลักษณะของหลักความได้สัดส่วนว่าในการพิจารณาระดับความร้ายแรงของอาชญากรรมสามารถพิจารณาจากตัวแปรใดได้บ้าง ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วพบว่าสามารถแบ่งตัวแปรในการวัดระดับความร้ายแรงของอาชญากรรมได้เป็น 2 ประการ ได้แก่ การพิจารณาถึงความเสียหายที่ผู้กระทำผิดก่อให้เกิด (Harm) และพิจารณาถึงความน่าตำหนิของผู้กระทำผิด (Culpability)[37]

1) ความเสียหายที่ผู้กระทำผิดก่อให้เกิด

การวัดระดับความร้ายแรงของอาชญากรรมจากความเสียหายที่ผู้กระทำผิดก่อให้เกิดมีหลักเกณฑ์ว่าหากความเสียหายที่ผู้กระทำผิดก่อให้เกิดมีความร้ายแรงมาก ผู้กระทำผิดย่อมต้องรับโทษหนักขึ้นตามส่วนของความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตน ซึ่งหลักการพิจารณาถึงความเสียหายมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นตอบแทนเพราะเป็นการลงโทษที่มุ่งตอบแทนผู้กระทำผิดโดยพิจารณาถึงความเสียหายที่ผู้กระทำผิดได้ก่อให้เกิดขึ้นแก่บุคคลอื่น และเมื่อผู้กระทำผิดได้รับผลอย่างเดียวกัน ประชาชนในสังคมจะรู้สึกว่าการลงโทษเป็นไปอย่างยุติธรรม[38]

นอกจากนี้ หลักในการพิจารณาความเสียหายได้รับการกล่าวถึงโดยจอห์น สจ๊วต มิลล์ (John Stuart Mill) ในงานเขียนของเขาชื่อว่า “ความเรียงว่าด้วยเสรีภาพ (On Liberty)” โดยมิลล์ได้อธิบายว่า “ความมุ่งหมายเพียงอย่างเดียวที่อำนาจสามารถใช้บังคับสมาชิกคนใดคนหนึ่งของกลุ่มสังคมเพื่อให้บรรลุความประสงค์ได้อย่างชอบธรรมโดยฝืนเจตจำนงของบุคคลนั้นคือเพื่อป้องกันอันตรายที่จะก่อให้เกิดแก่ผู้อื่น”[39] ดังนั้น กฎหมายในความคิดของมิลล์จึงต้องเป็นไปเพื่อป้องกันมิให้บุคคลก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นในสังคม หากการกระทำความผิดได้ก่อให้เกิดความเสียหายที่ร้ายแรงแล้ว กฎหมายที่รุนแรงจึงต้องถูกนำมาบังคับใช้เพื่อยับยั้งการกระทำความผิดซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงแก่บุคคลอื่น

หลักในการพิจารณาความเสียหายปรากฏให้เห็นในประเด็นความแตกต่างของระดับบทลงโทษระหว่างการกระทำความผิดที่อยู่ในขั้นพยายามและความผิดที่อยู่ในขั้นสำเร็จ เพราะในบางกรณี ผู้กระทำผิดมีเจตนากระทำความผิดฐานเดียวกัน จึงไม่อาจกำหนดบทลงโทษจาก

---

[37] Hirsch, Sentencing, p. 248.

[38] หยุด แสงอุทัย, "การกำหนดโทษสำหรับความผิดในประมวลกฎหมายอาญา," ดุลพาห 7, 8 (2503): 931-935.

[39] John Stuart Mill, On Liberty, แปลโดย ภัทรพร สิริกาญจน (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2503), หน้า 13.

ความน่าตำหนิของผู้กระทำผิดโดยลำพังได้ ทำให้ต้องพิจารณาถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นแทน[40] เช่น กรณีแรก นาย ก มีเจตนาฆ่านาย ข แต่ผลที่เกิดขึ้นคือนาย ข ไม่ถึงแก่ความตาย เพียงแต่ได้รับบาดเจ็บ ส่วนกรณีที่สอง นาย ค มีเจตนาฆ่านาย ง ผลที่เกิดขึ้น คือนาย ง ถึงแก่ความตาย จะเห็นได้ว่าทั้งสองกรณี ผู้กระทำผิดมีเจตนาฆ่าเช่นเดียวกัน จึงไม่อาจพิจารณาจากความตำหนิของผู้กระทำผิดได้ว่าการกระทำใดมีความร้ายแรงกว่ากัน ทำให้ต้องพิจารณาจากความเสียหายที่เกิดขึ้นแทน ด้วยเหตุนี้ เมื่อกรณีแรกผู้เสียหายเพียงแต่ได้รับบาดเจ็บ ความเสียหายที่เกิดขึ้นจึงมีความร้ายแรงน้อยกว่ากรณีที่สองซึ่งเกิดผลคือผู้เสียหายถึงแก่ความตาย ประมวลกฎหมายอาญาส่วนใหญ่จึงได้กำหนดให้ความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่นมีอัตราโทษน้อยกว่าความผิดฐานฆ่าผู้อื่นสำเร็จ

2) ความน่าตำหนิของผู้กระทำผิด

การวัดระดับความร้ายแรงของอาชญากรรมจากความน่าตำหนิของผู้กระทำผิดเป็นการประเมินองค์ประกอบภายในจิตใจของผู้กระทำผิดเป็นหลัก กล่าวคือถ้าจิตใจของผู้กระทำผิดมีความชั่วร้ายอันน่าตำหนิได้มาก ผู้กระทำผิดย่อมต้องรับโทษหนักขึ้น ด้วยเหตุนี้ แม้ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดจะมีลักษณะอย่างเดียวกัน แต่บุคคลอาจรับโทษที่แตกต่างกันออกไปตามระดับความร้ายแรงของจิตใจ[41]

ระดับความน่าตำหนิของผู้กระทำผิดสามารถพิจารณาได้หลายประการ เช่น (1) พิจารณาจากแรงจูงใจหรือสภาวะทางจิตใจของผู้กระทำผิด เช่น ความผิดที่กระทำโดยเจตนาย่อมมีความร้ายแรงมากกว่าความผิดที่กระทำโดยประมาท เนื่องจากการกระทำโดยเจตนาแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจหรือความประสงค์ที่จะก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น (2) พิจารณาจากพฤติกรรมของอาชญากรรม เช่น ผู้กระทำได้กระทำความผิดในทันทีทันใดหรือมีการวางแผนมาก่อนล่วงหน้า เนื่องจากหากมีการวางแผนมาก่อนล่วงหน้าย่อมแสดงให้เห็นถึงเจตนาอันชั่วร้ายของการไตร่ตรองที่จะกระทำความผิดมาเป็นอย่างดีแล้ว และ (3) พิจารณาจากจำนวนและความร้ายแรงของความผิดที่ผู้กระทำได้กระทำลงในอดีต เนื่องจากความน่าตำหนิของผู้กระทำผิดจะเพิ่มขึ้น หากผู้กระทำผิดเคยก่ออาชญากรรมขึ้นมาก่อนแล้ว[42]

---

[40] Mekonen, "The Principle of Proportionality of Punishment in Criminal Law: An Appraisal of the Ethiopian Anti-Terrorism Law," Journal of Law, Policy and Globalization: 97-98.

[41] หยุด แสงอุทัย, "การกำหนดโทษสำหรับความผิดในประมวลกฎหมายอาญา," ดุลพาห: 931-935.

[42] Hirsch, Sentencing, p. 248.

แม้ตัวแปรที่ใช้ในการวัดระดับความร้ายแรงของอาชญากรรมแบ่งออกเป็น 2 ประการ ได้แก่ การพิจารณาถึงความเสียหายที่ผู้กระทำผิดได้ก่อให้เกิด และการพิจารณาถึงความน่าตำหนิของผู้กระทำผิดจะมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาความร้ายแรงของการกระทำความผิดที่แตกต่างกันไป แต่ตัวแปรทั้งสองประการนี้ก็มิได้ถูกพิจารณาแยกออกจากกันโดยสิ้นเชิง เพราะในการพิจารณาระดับความร้ายแรงของอาชญากรรมย่อมต้องพิจารณาทั้งสองตัวแปรควบคู่กันไป ดังจะเห็นตัวอย่างได้จากพระราชบัญญัติความยุติธรรมทางอาญา ค.ศ. 1982 (Criminal Justice Act มาตรา 143 (1)) ของสหราชอาณาจักรที่ได้กำหนดให้การลงโทษผู้กระทำผิด ศาลต้องพิจารณาทั้งความน่าตำหนิของผู้กระทำผิด และความเสียหายใดๆ ที่ผู้กระทำผิดก่อให้เกิดหรือต้องการที่จะให้เกิดขึ้นหรือคาดหมายได้ว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น เช่นเดียวกับการกำหนดระดับของบทลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย ก็มิได้พิจารณาตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งแต่เพียงตัวแปรเดียวเท่านั้น แต่ได้พิจารณาจากความเสียหายที่ผู้กระทำผิดได้ก่อให้เกิดบ้างหรือพิจารณาจากความน่าตำหนิของผู้กระทำผิดบ้างแล้วแต่ว่าฝ่ายนิติบัญญัติจะได้พิจารณาถึงความเหมาะสมว่าสมควรใช้ระบบใด[43]

ดังนั้น การกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นจึงเป็นเพราะอาชญากรรมนั้นมีความร้ายแรงมากกว่าอาชญากรรมทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นเพราะความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดมีความร้ายแรงหรือเป็นเพราะผู้กระทำผิดมีจิตใจชั่วร้ายอันน่าตำหนิได้มาก หรือเป็นเพราะทั้งสองกรณีประกอบกันก็ตาม ซึ่งผู้ศึกษาจะกล่าวถึงกรณีที่ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นอย่างละเอียดในหัวข้อต่อไป

2.2 กรณีที่ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น

เมื่อพิจารณาหัวข้อ 2.1 จนได้ความว่าการกำหนดบทลงโทษให้เหมาะสมกับความผิดระดับของบทลงโทษต้องได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของอาชญากรรม ด้วยเหตุนี้ หากความร้ายแรงของอาชญากรรมอยู่ในระดับที่สูง ระดับของบทลงโทษที่จะใช้แก่ผู้กระทำผิดย่อมหนักขึ้นไปด้วย ซึ่งประมวลกฎหมายอาญาของไทยได้กำหนดกรณีที่ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นแบ่งออกได้เป็น 3 กรณี ได้แก่ การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลแห่งการกระทำ และการรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากการเพิ่มโทษ

[43] หยุด แสงอุทัย, "การกำหนดโทษสำหรับความผิดในประมวลกฎหมายอาญา," ดุลพาห: 931-935.

2.2.1 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์

การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์เป็นการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นโดยอาศัยเหตุตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งเป็นเหตุที่ปรากฏในความผิดฐานต่างๆ หลายประการ ในหัวข้อนี้ ผู้ศึกษาจึงได้ศึกษาถึงความหมายของเหตุฉกรรจ์ และปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดเหตุฉกรรจ์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจว่าการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์มีลักษณะเช่นใด

2.2.1.1 ความหมายของเหตุฉกรรจ์

การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ ประมวลกฎหมายอาญาได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ในมาตรา 62 อันบัญญัติว่า “บุคคลต้องรับโทษหนักขึ้นโดยอาศัยข้อเท็จจริงใด บุคคลนั้นต้องได้รู้ข้อเท็จจริงนั้น” กล่าวคือข้อเท็จจริงที่ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น ผู้กระทำผิดจะต้องรับโทษหนักขึ้น ก็ต่อเมื่อผู้กระทำได้ทราบถึงข้อเท็จจริงดังกล่าวเท่านั้น[44] แต่อย่างไรก็ตาม มาตรา 62 เป็นการกล่าวถึงฐานะทางกฎหมายของเหตุฉกรรจ์เฉพาะข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบความผิดเท่านั้น มิได้มีการกล่าวถึงฐานะทางกฎหมายของเหตุฉกรรจ์ประการอื่นแต่อย่างใด กล่าวคือมิได้กล่าวถึงเหตุฉกรรจ์ที่มีฐานะเป็นมูลเหตุชักจูงใจ และเหตุฉกรรจ์ที่มีฐานะเป็นเงื่อนไขการลงโทษทางภววิสัย เพราะฉะนั้น การพิจารณาแต่มาตรา 62 จึงไม่สามารถให้ความหมายของคำว่า “เหตุฉกรรจ์” ได้อย่างครบถ้วน

ต่อมา เมื่อพิจารณาในทางตำราและคำพิพากษาของไทยก็ไม่ปรากฏว่าได้มีการให้คำนิยามของคำว่า “เหตุฉกรรจ์” ไว้อย่างชัดเจน มีแต่เพียงแนวคิดของนักวิชาการและคำวินิจฉัยของศาลที่ร่วมกันว่า หากการกระทำความผิดประกอบไปด้วย “เหตุฉกรรจ์”[45] “ลักษณะฉกรรจ์”[46] “บทฉกรรจ์”[47] “เหตุเพิ่มโทษให้หนักขึ้น”[48] หรือ “เหตุที่ต้องรับโทษหนักขึ้น”[49] เป็นต้น ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น โดยมิได้มีการกำหนดให้นิยามไว้ชัดเจนว่า “เหตุฉกรรจ์” มีความหมายว่าอย่างไร

---

[44] เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1, หน้า 153.

[45] เรื่องเดียวกัน, หน้า 316-327.

[46] สัญชัย สัจจวานิช, คำอธิบายกฎหมายอาญา ลักษณะความผิดว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายและความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ (กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2528), หน้า 169.

[47] เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1, หน้า 27.

[48] หยุด แสงอุทัย, กฎหมายอาญาภาค 2-3 (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556), หน้า 307.

[49] คำพิพากษาฎีกาที่ 3889/2531

ด้วยเหตุนี้ เมื่อไม่ปรากฏคำนิยามของคำว่า “เหตุฉกรรจ์” ในกฎหมายตำราหรือคำพิพากษาของไทยไว้อย่างชัดเจน ผู้ศึกษาจึงเห็นสมควรศึกษาพจนานุกรม Black’s Law ซึ่งเป็นพจนานุกรมทางกฎหมายที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ปรากฏว่าได้มีการให้คำนิยามของคำว่า “เหตุฉกรรจ์ (Aggravating Circumstance)” ไว้ว่าหมายถึง (1) ข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์แวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมหรือผู้กระทำผิด (2) ข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์แวดล้อมนั้นทำให้ระดับความน่าตำหนิหรือระดับความรับผิดของผู้กระทำผิดเพิ่มขึ้น และ (3) ศาลนำข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์นั้นมาใช้ในการกำหนดบทลงโทษผู้กระทำผิด[50]

จากการที่ได้พิจารณาคำนิยามดังกล่าวประกอบกับการศึกษากฎหมาย ตำราและคำพิพากษาของไทยที่เกี่ยวข้อง จึงสามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า “เหตุฉกรรจ์” หมายถึงข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์แวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมหรือผู้กระทำผิด อันทำให้ระดับความรับผิดของผู้กระทำผิดเพิ่มขึ้น และเมื่อการกระทำความผิดประกอบไปด้วยข้อเท็จจริงหรือสถานการณ์ดังกล่าวนั้นแล้ว ผู้กระทำผิดจะต้องรับโทษหนักขึ้นกว่าการกระทำความผิดทั่วไปที่มิได้ปรากฏข้อเท็จจริงหรือสถานการณ์ดังกล่าว

2.2.1.2 ปัจจัยในการกำหนดเหตุฉกรรจ์

เมื่อศึกษาแล้วพบว่า “เหตุฉกรรจ์” หมายถึงข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์แวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมหรือผู้กระทำผิด อันทำให้ผู้กระทำผิดจะต้องรับโทษหนักขึ้นกว่าการกระทำความผิดตามธรรมดาที่มิได้ปรากฏข้อเท็จจริงหรือสถานการณ์นั้น ด้วยเหตุนี้ ข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์แวดล้อมดังกล่าวจึงอาจเกิดจากปัจจัยอันเป็นตัวกำหนดความร้ายแรงของการกระทำความผิดที่แตกต่างกันไปหลายประการ ซึ่งในทางตำราปรากฏว่ามีนักวิชาการแบ่งปัจจัยในการกำหนดเหตุฉกรรจ์ไว้หลายแนวคิดด้วยกัน[51] แต่การแบ่งปัจจัยในการกำหนดเหตุฉกรรจ์ตามแนวคิด

---

[50] Bryan A. Garner, Black’s Law Dictionary (Minnesota: Thomson West, 2014), p. 296.

[51] แนวคิดแรก ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ณ นคร ได้อธิบายการแบ่งลักษณะเหตุฉกรรจ์เฉพาะในความผิดตามมาตรา 289 โดยอธิบายว่าเหตุฉกรรจ์ต่างๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้อาจแบ่งออกได้ดังนี้ 1) เหตุฉกรรจ์ที่เกี่ยวเนื่องกับลักษณะของการกระทำ และ 2) เหตุฉกรรจ์ที่เป็นจุดมุ่งหมายทางอาชญากรรม **รายละเอียดโปรดดู** คณิต ณ นคร, กฎหมายอาญาภาคความผิด (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2559), หน้า 129-134.

แนวคิดที่สอง รองศาสตราจารย์สัญชัย สัจจวานิช ได้อธิบายการแบ่งลักษณะเหตุฉกรรจ์เฉพาะในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นตามมาตรา 289 โดยพิจารณาว่ากฎหมายได้บัญญัติเหตุฉกรรจ์ขึ้นโดยคำนึงถึงอะไรบ้าง ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 4 ประการ ได้แก่ 1) คำนึงถึงบุคคลที่ถูกประทุษร้าย 2) คำนึงถึงลักษณะพิเศษของเจตนา 3) คำนึงถึงความร้ายแรงของลักษณะวิธีของการกระทำ และ 4) คำนึงถึงเจตนาพิเศษ **รายละเอียดโปรดดู** สัญชัย สัจจวานิช, คำอธิบายกฎหมายอาญา ลักษณะความผิดว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายและความผิดเกี่ยวกับทรัพย์, หน้า 86-88.

ที่หลากหลายดังกล่าว นักวิชาการได้แบ่งโดยพิจารณาแต่เฉพาะความผิดฐานฆ่าผู้อื่นตามมาตรา 289 ประมวลกฎหมายอาญาเท่านั้น ทำให้การแบ่งเหตุฉกรรจ์ในลักษณะนี้ไม่สามารถนำไปปรับใช้กับฐานความผิดอื่นได้อย่างเหมาะสมและครอบคลุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงได้นำแนวคิดการแบ่งปัจจัยในการกำหนดเหตุฉกรรจ์หลากหลายแนวคิดมาเป็นฐานในการพิจารณาและได้ทำการแบ่งปัจจัยในการกำหนดเหตุฉกรรจ์ขึ้นใหม่ออกเป็น 4 ประการ ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้กระทำ ปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำ ปัจจัยด้านมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำ และปัจจัยด้านผู้ถูกกระทำ

1) ปัจจัยด้านผู้กระทำ

การที่ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านผู้กระทำเป็นการกำหนดเหตุฉกรรจ์ที่คำนึงถึงลักษณะของผู้กระทำเป็นหลัก โดยแบ่งพิจารณาตามฐานะหรือคุณสมบัติของผู้กระทำและจำนวนของผู้กระทำ

1.1) ฐานะหรือคุณสมบัติของผู้กระทำ

ในการกระทำความผิด ผู้กระทำอาจมีฐานะหรือมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเมื่อกระทำผิดบางกรณีอาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือมีความน่าตำหนิที่ร้ายแรงกว่าการกระทำความผิดที่กระทำโดยบุคคลทั่วไป ด้วยเหตุนี้กฎหมายจึงได้กำหนดให้ผู้กระทำผิดที่อยู่ในฐานะหรือมีคุณสมบัติดังกล่าวต้องรับโทษหนักขึ้นกว่ากรณีปกติ เช่น กรณีของการยักยอกทรัพย์สินของบุคคลอื่น หากผู้กระทำผิดมีคุณสมบัติเป็นผู้จัดการทรัพย์สินของผู้อื่นตามคำสั่งของศาลหรือตามพินัยกรรม หรือมีอาชีพหรือธุรกิจอันย่อมเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักกว่าการยักยอกโดยบุคคลธรรมดาทั่วไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 354 เนื่องจากบุคคลดังกล่าวได้รับความเชื่อใจอันเป็นพื้นฐานทางสังคมที่สำคัญ และถูกคาดหวังจากศาลและประชาชนว่าเขาจะปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างสุจริต เมื่อมีการละเมิดความเชื่อใจนั้น บุคคลจึงสมควรรับโทษหนักขึ้น[52]

แนวคิดที่สาม เสริม วินิจฉัยกุล ได้อธิบายการแบ่งลักษณะเหตุฉกรรจ์เฉพาะในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นตามมาตรา 289 ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 4 ประการ ได้แก่ 1) เหตุฉกรรจ์เกี่ยวด้วยลักษณะของผู้ถูกกระทำ 2) เหตุฉกรรจ์เกี่ยวด้วยเจตนาของผู้กระทำ 3) เหตุฉกรรจ์เกี่ยวด้วยวิธีที่กระทำ และ 4) เหตุฉกรรจ์เกี่ยวด้วยมูลเหตุจูงใจ **รายละเอียดโปรดดู** เสริม วินิจฉัยกุล, คำสอนชั้นปริญญาตรี กฎหมายอาญา ภาคปลาย (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง, 2489), หน้า 253-262.

[52] Ashworth, Sentencing and Criminal Justice, p. 165.

1.2) จำนวนผู้กระทำ

การกระทำความผิดอาจกระทำด้วยบุคคลจำนวนที่แตกต่างกันไป ซึ่งบางฐานความผิด หากได้กระทำโดยบุคคลจำนวนมากอาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือมีความน่าตำหนิที่ร้ายแรงกว่าการกระทำความผิดที่กระทำโดยลำพัง ด้วยเหตุนี้กฎหมายจึงได้กำหนดให้ผู้ที่กระทำผิดร่วมกันต้องรับโทษหนักขึ้นกว่ากรณีปกติ เช่น กรณีการบุกรุกอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น หากได้กระทำไปโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักกว่าการกระทำผิดโดยลำพังตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 365 เนื่องจากการที่บุคคลจำนวนตั้งแต่สองคนขึ้นไปได้เข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น นอกจากจะเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นอย่างยิ่งแล้ว ยังอาจเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายแก่บุคคลที่อาศัยอยู่ในอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวด้วย

2) ปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำ

การที่ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำเป็นการกำหนดเหตุฉกรรจ์ที่คำนึงถึงลักษณะของการกระทำเป็นหลัก เพราะบางกรณีการกระทำความผิดอาจประกอบไปด้วยพฤติการณ์อันทำให้การกระทำนั้นมีความร้ายแรงมากกว่าปกติไม่ว่าจะเป็นเพราะวิธีการกระทำความผิด สถานที่กระทำความผิด เวลากระทำความผิด หรือลักษณะของทรัพย์

2.1) วิธีการกระทำความผิด

บุคคลอาจใช้วิธีในการกระทำความผิดที่แตกต่างกันไปแล้วแต่สถานการณ์และความเชี่ยวชาญ แต่ในบางฐานความผิด หากผู้กระทำได้กระทำด้วยวิธีการที่ร้ายแรงหรือโหดร้ายมากกว่าวิธีการตามธรรมดาทั่วไปแล้ว ผู้กระทำผิดย่อมต้องรับโทษหนักขึ้น เช่น กรณีของการฉ้อโกงผู้อื่นโดยแสดงตนเป็นคนอื่น ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักกว่าการฉ้อโกงผู้อื่นที่กระทำด้วยวิธีการทั่วไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 342 (1) เนื่องจากการแสดงตนเป็นคนอื่นอาจทำให้บุคคลอื่นหลงเชื่อและยอมมอบทรัพย์สินไปง่ายขึ้น

2.2) สถานที่กระทำความผิด

การกระทำความผิดอย่างเดียวกัน หากกระทำในสถานที่ที่ต่างกัน ความร้ายแรงของการกระทำนั้นอาจแตกต่างกันไป เพราะบางสถานที่ กฎหมายมุ่งป้องกันมิให้มีการก่ออาชญากรรมในสถานที่นั้นๆ มากกว่าสถานที่อื่น เช่น กรณีของการลักทรัพย์ที่ผู้กระทำผิดได้กระทำลงในเคหสถาน หรือสถานที่ราชการ ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักกว่าการลักทรัพย์ที่กระทำในสถานที่อื่นๆ ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 335 (8) เนื่องจากเคหสถาน หมายถึงที่ซึ่งใช้เป็น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ที่อยู่อาศัย เช่น เรือน โรง เรือ หรือแพซึ่งคนอยู่อาศัย ล้วนแต่เป็นสถานที่อันเป็นส่วนตัวของบุคคล ทำให้การกระทำลงในเคหสถานนอกจากจะเป็นการกระทำต่อกรรมสิทธิ์ของบุคคลแล้ว ยังเป็นการละเมิดสิทธิของเจ้าบ้านด้วย[53] ส่วนสถานที่ราชการหรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะเป็นสถานที่ที่เจ้าพนักงานของรัฐใช้ในการปฏิบัติงาน ย่อมมีทรัพย์สินที่ต้องใช้ในการจัดทำบริการสาธารณะ เมื่อถูกลักไปอาจทำให้ประชาชนผู้มาติดต่อราชการได้รับความลำบาก

2.3) เวลากระทำความผิด

การกระทำความผิดอย่างเดียวกัน หากกระทำในเวลาที่ต่างกัน ความร้ายแรงของการกระทำนั้นอาจแตกต่างกันไป เพราะบางช่วงเวลา กฎหมายมุ่งป้องกันมิให้มีการก่ออาชญากรรมขึ้นในช่วงเวลานั้นมากกว่าช่วงเวลาอื่น เช่น กรณีของการลักทรัพย์ที่กระทำในเวลากลางคืน ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักกว่าการลักทรัพย์ที่กระทำในเวลากลางวันตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 (1) เนื่องจากเวลากลางคืนเป็นเวลาที่เจ้าของทรัพย์พักผ่อน จึงมิได้ใช้ความระมัดระวังในการป้องกันทรัพย์ได้ดีเท่ากับตอนกลางวัน เมื่อผู้กระทำผิดได้อาศัยโอกาสดังกล่าวกระทำความผิด ย่อมทำให้การกระทำความผิดสำเร็จง่ายขึ้น อีกทั้งในเวลากลางคืนอาจทำให้เจ้าของทรัพย์ไม่เห็นรูปพรรณสัณฐานของคนร้ายได้อย่างชัดเจน จึงทำให้ยากต่อการจับกุมผู้กระทำผิดมาดำเนินคดี

2.4) ลักษณะของทรัพย์

การที่บุคคลต้องรับโทษหนักขึ้นอันเนื่องมาจากลักษณะของทรัพย์มักปรากฏในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ซึ่งอาจแบ่งพิจารณาลักษณะของทรัพย์ได้ตามประเภทของทรัพย์และมูลค่าของทรัพย์ เนื่องจากการกระทำต่อทรัพย์บางประเภทหรือทรัพย์ที่มีมูลค่ามากอาจทำให้ผู้เสียหายได้รับความเดือดร้อนเสียหายเกินควร เช่น กรณีของการทำให้เสียทรัพย์ที่กระทำต่อทรัพย์ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักกว่าการทำให้เสียทรัพย์ประเภทอื่นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 360 เนื่องจากทรัพย์ดังกล่าวเป็นทรัพย์ที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนทั่วไป หากทำให้ทรัพย์นั้นเสียหายย่อมกระทบกระเทือนต่อส่วนรวมอย่างเห็นได้ชัด เพราะทำให้ประชาชนไม่สามารถใช้สอยทรัพย์ดังกล่าวได้

3) ปัจจัยด้านมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำ

การที่ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านมูลเหตุจูงใจเป็นการกำหนดเหตุฉกรรจ์ที่คำนึงถึงมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำผิดเป็นหลัก เพราะบางกรณี ผู้กระทำผิด

---

[53] คณิต ณ นคร, กฎหมายอาญาภาคความผิด, หน้า 395.

มีความมุ่งหมายในการก่ออาชญากรรมที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังเจตนาแห่งการกระทำที่มีความชั่วร้ายมากกว่าการกระทำความผิดโดยเจตนาทั่วไป ซึ่งมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำสามารถแบ่งแยกตามลักษณะที่แตกต่างกันเป็น 2 ประเภท[54] ได้แก่ 1) มูลเหตุจูงใจที่เป็นข้อเท็จจริงอันได้เกิดขึ้นแล้วในขณะกระทำความผิด กล่าวคือข้อเท็จจริงนั้นเป็นเหตุให้ผู้กระทำตกลงใจกระทำความผิด เช่น การกระทำความผิดเพราะเจ้าพนักงานกระทำหรือได้กระทำตามอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 289 (2) และ 2) มูลเหตุจูงใจอันเป็นข้อเท็จจริงที่ยังไม่เกิดขึ้น แต่ผู้กระทำมุ่งประสงค์ต่อข้อเท็จจริงอันจะเป็นผลอย่างใดอย่างหนึ่งที่จะเกิดขึ้นเพราะการกระทำนั้น เช่น กรณีของการรับของโจรที่ผู้กระทำผิดได้กระทำโดยมีมูลเหตุจูงใจเพื่อค้ากำไร ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักกว่าการรับของโจรที่ผู้กระทำผิดได้กระทำโดยมีมูลเหตุจูงใจประการอื่นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 วรรคแรกประกอบวรรคสอง เนื่องจากการค้ากำไรย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้กระทำได้กระทำความผิดเป็นปกติธุระไม่เกรงกลัวต่อบทลงโทษ ด้วยเหตุนี้ กฎหมายจึงกำหนดโทษให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเพื่อยับยั้งการกระทำความผิดที่อาจจะเกิดขึ้นอีกในอนาคต

4) ปัจจัยด้านผู้ถูกกระทำ

การที่ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านผู้ถูกกระทำเป็นการกำหนดเหตุฉกรรจ์ที่คำนึงถึงผู้ถูกกระทำหรือผู้เสียหายเป็นหลัก เนื่องจากการกระทำความผิดบางฐาน กฎหมายมุ่งคุ้มครองผู้เสียหายบางกลุ่มเป็นพิเศษ เพราะการกระทำความผิดต่อบุคคลกลุ่มนั้นอาจก่อให้เกิดความร้ายแรงมากกว่าการกระทำต่อบุคคลทั่วไป เช่น กรณีของการฉ้อโกงผู้อื่นโดยอาศัยความเบาปัญญาของผู้ถูกหลอกหลวงซึ่งเป็นเด็ก หรืออาศัยความอ่อนแอแห่งจิตของผู้ถูกหลอกหลวง ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นกว่าการฉ้อโกงบุคคลอื่นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 342 (2) เนื่องจากเด็กและผู้ที่มีความอ่อนแอแห่งจิตเป็นบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคม ขาดความรู้เท่าถึงการณ์ จึงอาจเชื่อตามการหลอกหลวง และยอมให้ทรัพย์สินไปง่ายกว่าผู้เสียหายที่เป็นผู้ใหญ่หรือผู้ที่มิได้มีความอ่อนแอแห่งจิต เพราะฉะนั้น กฎหมายจึงมุ่งคุ้มครองไม่ให้บุคคลดังกล่าวตกเป็นเหยื่อของการกระทำความผิด

2.2.2 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลแห่งการกระทำ

การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลแห่งการกระทำเป็นกรณีที่ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นโดยพิจารณาว่าผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดก่อให้เกิดความเสียหายมากน้อยเพียงใด หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการพิจารณาความร้ายแรงของอาชญากรรมจาก “ปัจจัยด้านผลแห่งการกระทำ”

---

[54] จิตติ ติงศภัทิย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญาภาค 1, หน้า 263-265.

เนื่องจากในการกระทำความผิดบางกรณี ผู้กระทำมีเจตนากระทำความผิดอย่างเดียวกัน จึงไม่สามารถกำหนดบทลงโทษโดยพิจารณาแต่เฉพาะความน่าตำหนิของผู้กระทำความผิดได้ เป็นเหตุให้ต้องพิจารณาผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดประกอบด้วย[55] เพราะฉะนั้น หากผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดก่อให้เกิดความเสียหายมาก ผู้เสียหายย่อมได้รับความเดือดร้อนและความยากลำบากเป็นอย่างยิ่ง ผู้กระทำผิดจึงต้องรับโทษหนักขึ้นตามส่วนของความเสียหายที่เกิดขึ้น

แต่อย่างไรก็ตาม มิใช่ว่าผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลแห่งการกระทำที่เกิดขึ้นทุกกรณี กล่าวคือผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นก็ต่อเมื่อผลที่เกิดขึ้นต้องมีความสัมพันธ์กับการกระทำด้วย ซึ่งในการพิจารณาว่าผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดนั้นหรือไม่ ประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติหลักเกณฑ์ไว้ในมาตรา 63 บัญญัติว่า “ถ้าผลของการกระทำความผิดใดทำให้ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้น ผลของการกระทำความผิดนั้นต้องเป็นผลที่ตามธรรมดาย่อมเกิดขึ้นได้” ซึ่งมาตรานี้กล่าวถึงแต่เฉพาะทฤษฎีเหตุที่เหมาะสม (The Adequate Cause Theory) หรือทฤษฎีผลธรรมดาเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม ในการพิจารณาว่าผู้กระทำผิดต้องรับผิดในผลที่ร้ายแรงหรือไม่ ต้องพิจารณาเสียก่อนว่าผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำเป็น “ผลโดยตรง” ตามทฤษฎีเงื่อนไข (The Condition Theory) หรือไม่ เพราะถ้าผลจากการกระทำผิดไม่ใช่ผลโดยตรง ก็ไม่จำต้องพิจารณาผลธรรมดาอีกต่อไป[56]

ทฤษฎีเงื่อนไขเป็นทฤษฎีที่ใช้ในการพิจารณาว่าผลที่เกิดขึ้นเป็นผลที่เกิดจากการกระทำนั้นหรือไม่ โดยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้ 1) ถ้าไม่มีการกระทำอันใดอันหนึ่งแล้วผลจะไม่เกิด ถือว่าผลเกิดจากการกระทำอันนั้น แม้ว่าผลจะเกิดจากการกระทำอันอื่นๆ ด้วยก็ตาม และ 2) หากไม่มีการกระทำอันใดอันหนึ่งแล้ว ผลก็ยังเกิดอยู่นั่นเอง ก็จะถือว่าผลเกิดจากการกระทำอันใดอันหนึ่งมิได้ ซึ่งโดยหลักแล้ว หากผลของการกระทำสัมพันธ์กับการกระทำตามทฤษฎีเงื่อนไข ผู้กระทำจะต้องรับผิดในผลที่เกิดขึ้น[57]

การวินิจฉัยว่าผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดนั้นหรือไม่ หากพิจารณาแต่เฉพาะทฤษฎีเงื่อนไขเพียงอย่างเดียว ก็อาจทำให้ผู้กระทำต้องรับผิดในผลทุกอย่างที่เกิดขึ้นโดยไม่มีข้อจำกัด ด้วยเหตุนี้ นอกจากพิจารณาตามทฤษฎีเงื่อนไขแล้ว

---

[55] Mekonen, "The Principle of Proportionality of Punishment in Criminal Law: An Appraisal of the Ethiopian Anti-Terrorism Law," Journal of Law, Policy and Globalization: 97-98.

[56] เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1, หน้า 344-345.

[57] เรื่องเดียวกัน, หน้า 315.

ยังต้องพิจารณาทฤษฎีเหตุที่เหมาะสมด้วย[58] เพราะผลที่ทำให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเป็นผลร้ายที่เกิดขึ้นหนักกว่าเจตนา หรือหนักกว่าผลที่เกิดขึ้นจากความประมาทในตอนแรกของผู้กระทำ[59]

ทฤษฎีเหตุที่เหมาะสมหรือทฤษฎีผลธรรมดาเป็นทฤษฎีที่ใช้ในการพิจารณาว่าเหตุอย่างนี้เหมาะสมที่จะก่อให้เกิดผลอย่างนั้นหรือไม่ โดยพิจารณาว่าบุคคลธรรมดาสามารถเห็นได้หรือไม่ว่าการกระทำดังกล่าวจะก่อให้เกิดผลอย่างไร หรืออีกนัยหนึ่งคือให้พิจารณาว่าการกระทำและผลนั้นมีความเกี่ยวพันกันพอสมควรหรือไม่ ซึ่ง “ผลธรรมดา” ตามมาตรา 63 คือผลตาม “ทฤษฎีเหตุที่เหมาะสม” ซึ่งต้องพิจารณาลักษณะของการกระทำตามความรู้ปกติของบุคคลทั่วๆ ไปว่าเหตุที่ผู้กระทำได้กระทำลงเหมาะกับผลที่เกิดขึ้นหรือไม่ กล่าวคือถ้าวิญญูชนหรือบุคคลทั่วๆ ไปสามารถคาดเห็นได้จึงจะสมควรลงโทษผู้กระทำในผลที่เขาก่อ[60] แต่การคาดเห็นนี้ไม่ต้องถึงขั้นเล็งเห็นผล[61]

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลแห่งการกระทำต่อเมื่อผลนั้นเป็นผลที่เกิดจากการกระทำความผิดตามทฤษฎีเงื่อนไข และเป็นผลธรรมดาตามทฤษฎีเหตุที่เหมาะสม เช่น กรณีของการชิงทรัพย์ ถ้าการชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ผู้กระทำผิดต้องระวางโทษหนักขึ้นก็ต่อเมื่อความเสียหายต่อร่างกายที่เกิดขึ้นเป็นผลที่เกิดจากการชิงทรัพย์ กล่าวคือการใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้ายและวิญญูชนคาดเห็นได้ว่าความเสียหายต่อร่างกายจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น

2.2.3 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากการเพิ่มโทษ

การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากการเพิ่มโทษตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยเป็นกรณีที่ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นโดยพิจารณาจากความไม่เข็ดหลาบของผู้กระทำผิด กล่าวคือการที่ผู้กระทำผิดถูกลงโทษไปแล้วในคดีก่อน แต่ไม่กลับตัวเป็นคนดีมากระทำความผิดซ้ำอีก ย่อมทำให้การกระทำครั้งหลังมีความร้ายแรงขึ้นอันเนื่องมาจากความน่าตำหนิของผู้กระทำผิดที่เพิ่มขึ้น[62] ดังนั้นเพื่อให้ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจลงโทษผู้กระทำให้เหมาะสมกับตัวผู้กระทำผิด และให้การลงโทษ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

---

[58] เรื่องเดียวกัน, หน้า 332.

[59] ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคทั่วไป, หน้า 64.

[60] เรื่องเดียวกัน, หน้า 60-64.

[61] เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1, หน้า 333.

[62] Hirsch, Sentencing, p. 248.

มีผลเป็นการยับยั้งผู้กระทำผิดจากการกระทำผิดซ้ำ[63] ประมวลกฎหมายอาญาของไทยจึงได้บัญญัติหลักเกณฑ์การเพิ่มโทษไว้ 2 กรณี ดังนี้[64]

1) กรณีเพิ่มโทษหนึ่งในสามของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับความผิดครั้งหลังมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้[65]

1.1) บุคคลนั้นต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก

1.2) ได้กระทำความผิดใดๆ ขึ้นอีกในระหว่าง

ก) ยังต้องรับโทษอยู่ หรือ

ข) ภายในเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นโทษ

1.3) ศาลจะพิพากษาลงโทษครั้งหลังถึงจำคุก

2) กรณีเพิ่มโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับความผิดครั้งหลังมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้[66]

2.1) บุคคลนั้นต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกไม่น้อยกว่าหกเดือน

2.2) กระทำความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดซ้ำในอนุมาตราเดียวกันอีกในระหว่าง

ก) ยังต้องรับโทษอยู่ หรือ

ข) ภายในเวลาสามปีนับแต่วันพ้นโทษ

2.3) ศาลจะพิพากษาลงโทษครั้งหลังถึงจำคุก

นอกจากนี้ ประมวลกฎหมายอาญายังได้กำหนดความผิดที่ไม่อยู่ในข่ายของการเพิ่มโทษไว้ในมาตรา 94 ได้แก่ ความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ และความผิดซึ่งผู้กระทำได้กระทำในขณะที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ดังนั้น ไม่ว่าความผิดดังกล่าวจะได้กระทำในครั้งก่อนหรือครั้งหลังก็ตาม ก็ไม่นำมาใช้ในการพิจารณาเพื่อการเพิ่มโทษ เนื่องจากความผิดเหล่านี้เป็นความผิดที่มีผู้กระทำมีความน่าตำหนิน้อย กฎหมายจึงไม่มุ่งหมายที่จะลงโทษผู้กระทำผิดหนักขึ้นไปอีก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

---

[63] หยุด แสงอุทัย, กฎหมายอาญาภาค 1 (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556), หน้า 216.

[64] เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1, หน้า 933-939.

[65] ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 92

[66] ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 93

2.3 กรณีที่ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดฐานกรรโชก

เมื่อผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาหัวข้อที่ 2.2 ทำให้ทราบว่าประมวลกฎหมายอาญากำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นแบ่งออกเป็น 3 กรณี ได้แก่ การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลแห่งการกระทำ และการรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากการเพิ่มโทษ ดังนั้นในหัวข้อนี้ผู้ศึกษาจึงได้พิจารณาถึงกรณีที่ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดฐานกรรโชก โดยเริ่มจากหัวข้อที่ 2.3.1 ผู้ศึกษาได้ศึกษาถึงหลักการพื้นฐานในความผิดฐานกรรโชกโดยพิจารณาถึงความหมาย ความเป็นมาและลักษณะของการกระทำความผิดฐานกรรโชก เพื่อให้เข้าใจว่าความผิดฐานกรรโชกมีลักษณะอย่างไร ต่อมาในหัวข้อที่ 2.3.2 ผู้ศึกษาได้ศึกษาถึงการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดฐานกรรโชก เพื่อให้ทราบว่ากฎหมายได้กำหนดให้ผู้กระทำผิดฐานกรรโชกต้องรับโทษหนักขึ้นในกรณีใดบ้าง

2.3.1 หลักการพื้นฐานในความผิดฐานกรรโชก

การกรรโชกเป็นอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อประชาชนในสังคมและมักเกิดขึ้นบ่อยครั้งทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศต่างๆ จึงได้บัญญัติให้การกรรโชกเป็นความผิดอาญา (Criminalization) เพื่อให้การลงโทษผู้กระทำผิดมีผลเป็นการยับยั้งปราบปรามอาชญากรรมดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ เพื่อให้เข้าใจความผิดฐานกรรโชกมากขึ้น ผู้ศึกษาจึงเห็นสมควรศึกษาถึงความหมาย ความเป็นมา และลักษณะของการกระทำความผิดฐานกรรโชก ดังนี้

2.3.1.1 ความหมายและความเป็นมาของความผิดฐานกรรโชก

ลักษณะการบัญญัติกฎหมายของประเทศต่างๆ ย่อมเป็นไปตามสภาพของแต่ละสังคม เพราะแต่ละรัฐย่อมมุ่งคุ้มครองประโยชน์ที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Joseph Kohler (ค.ศ. 1849-1919) นักปรัชญาชาวเยอรมันที่กล่าวไว้ว่ากฎหมายเป็นปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรม เมื่อแต่ละชาติมีวัฒนธรรมของตัวและวัฒนธรรมนั้นเกิดจากลักษณะพิเศษของชาติ ดังนั้นกฎหมายของแต่ละชาติย่อมมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างกันไป[67]

แม้ลักษณะการบัญญัติกฎหมายของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันไป แต่แนวคิดในการบัญญัติความผิดฐานกรรโชกย่อมมีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือความผิดฐานกรรโชกเป็นอาชญากรรมที่บุคคลใดทำให้บุคคลอื่นตกอยู่ในความกลัวด้วยวิธีใดๆ และเรียกร้องให้เขายินยอม

[67] ปรีดี เกษมทรัพย์, นิติปรัชญา, หน้า 282-283.

มอบประโยชน์ให้แก่ตนหรือบุคคลที่สาม ดังนั้นการกรรโชกจึงเป็นการกระทำต่อเสรีภาพในการตัดสินใจของบุคคล โดยอำนาจในการตัดสินใจว่าจะยินยอมให้ประโยชน์แก่ผู้กระทำผิดหรือไม่ยังอยู่ที่ตัวผู้ถูกกระทำ เพียงแต่ผู้ถูกกระทำถูกบังคับให้ต้องตัดสินใจตามที่ถูกบังคับเท่านั้น ด้วยเหตุนี้หากผู้กระทำผิดได้รับประโยชน์ไปจากผู้เสียหายโดยมิได้กระทำต่อเสรีภาพในการตัดสินใจของผู้เสียหาย การกระทำนั้นก็ไม่อยู่ในขอบเขตของความผิดฐานกรรโชก เช่น การจับมือผู้เสียหายให้ลงลายมือชื่อในเอกสารสิทธิเป็นการบังคับร่างกายของผู้เสียหาย มิใช่การกระทำต่อเสรีภาพในการตัดสินใจของผู้เสียหาย การกระทำดังกล่าวจึงไม่เป็นความผิดฐานกรรโชก[68]

ส่วนความเป็นมาของความผิดฐานกรรโชก ความผิดฐานกรรโชกได้ปรากฏขึ้นตั้งแต่**สมัยกฎหมายโรมัน** โดยเฉพาะความผิดฐานเจ้าพนักงานกรรโชกราษฎรปรากฏใน Lex Calpurnia ที่ตราขึ้นในปี 149 ก่อนคริตกาล กฎหมายฉบับนี้กำหนดให้มีคณะกรรมการของสมาชิกสภา (Senate) ทำหน้าที่พิจารณาคำร้องทุกข์ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของโรมันได้ใช้อำนาจของตนโดยไม่ชอบ ให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินของผู้เสียหาย ส่วนบทลงโทษผู้กระทำความผิดฐานกรรโชกในสมัยนี้นอกจากผู้กระทำผิดจะมีความรับผิดทางอาญาแล้ว กฎหมายยังกำหนดให้ผู้เสียหายสามารถเรียกร้องให้ผู้กระทำผิดชดใช้ความเสียหายเป็นจำนวนเงินได้อีกด้วย[69]

ส่วน**กฎหมายในระบบคอมมอนลอว์**มักใช้คำว่า “Extortion” และ “Blackmail” แทนกัน[70] ในอดีต คำว่า “Extortion” ใช้เรียกการกระทำความผิดของเจ้าพนักงานที่ได้มาซึ่งทรัพย์สินของราษฎรด้วยวิธีการใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายของตน[71] ส่วนคำว่า “Blackmail” ใช้เรียกการที่ชาวนาจ่ายส่วยหรือบรรณาการให้แก่เจ้าของที่ดินชาวอังกฤษในลักษณะของแรงงาน พืชผลหรือปศุสัตว์ และต่อมา คำว่า “Blackmail” กลายเป็นคำในความหมายเชิงลบเมื่อเจ้าของที่ดินข่มขู่ผู้ที่อาศัยอยู่ในที่ดินของตนให้จ่ายเงินเป็นจำนวนมาก[72]

เมื่อความผิดฐานกรรโชกในระบบกฎหมายคอมมอนลอว์แต่เดิม หมายถึงกรณีที่เจ้าพนักงานกรรโชกราษฎรเท่านั้น กล่าวคือเป็นการกระทำของเจ้าพนักงานที่ได้อาศัยอำนาจหน้าที่

---

[68] Ratanlal and Dhirajlal, The Indian Penal Code (Hayana: LexisNexis, 2013), pp. 2222-2223.

[69] Michael C. Alexander, The Case for the Prosecution in the Ciceronian Era (Michigan: the University of Michigan Press, 2002), pp. 55-57.

[70] James w. Osborne, "Blackmail and Extortion," The Bench and Bar a Monthly Magazine for Lawyer 4, 2 (1906): 51.

[71] Garner, Black’s Law Dictionary, p. 704.

[72] Robert Hendrickson, The Fact on File Dictionary of Word and Phrase Origins (New York: Fact On File, 1993), p. 77.

ของตนเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจากราษฎรโดยทุจริต ลักษณะของความผิดดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นความผิดต่อหน้าที่ราชการมากกว่าความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ต่อมาความผิดฐานกรรโชกได้มีการขยายขอบเขตไปถึงกรณีที่ราษฎรกรรโชกกันเองด้วย เพื่อใช้อุดช่องว่างในกรณีที่ไม่สามารถลงโทษผู้กระทำผิดฐานชิงทรัพย์ได้ (Robbery) ดังจะเห็นได้จากกฎหมายของสหรัฐอเมริกาในอดีตที่ได้บัญญัติแต่เฉพาะความผิดฐานชิงทรัพย์เท่านั้น ซึ่งความผิดฐานชิงทรัพย์ หมายถึงการเอาไปซึ่งทรัพย์ของบุคคลอื่นโดยวิธีการของการขู่ว่าทำอันตรายต่อร่างกายผู้เสียหายทันทีทันใด และรวมถึงการขู่ว่าจะทำลายบ้านของผู้เสียหาย หรือขู่ว่าจะกล่าวหาว่าผู้เสียหายกระทำความผิดฐานร่วมเพศวิตถารเท่านั้น เมื่อเกิดข้อเท็จจริงที่นอกเหนือไปจากขอบเขตของความผิดฐานชิงทรัพย์ เช่น การขู่ว่าจะทำความเสียหายในอนาคตที่นอกเหนือไปจากการทำอันตรายแก่กายในทันทีทันใด หรือการขู่ว่าจะทำลายทรัพย์ของผู้เสียหายที่นอกเหนือไปจากบ้าน หรือขู่ว่าจะกล่าวหาว่าผู้เสียหายกระทำความผิดอาญาอื่นที่นอกเหนือไปจากการกล่าวหาว่าผู้เสียหายกระทำความผิดฐานร่วมเพศวิตถาร ทำให้ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นไม่อาจปรับเข้าความผิดฐานชิงทรัพย์ได้ ด้วยเหตุนี้ แต่ละมลรัฐจึงได้บัญญัติให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดอาญาและเรียกชื่อฐานความผิดแตกต่างกันไป กล่าวคือบางมลรัฐเรียกว่า “Extortion” และบางมลรัฐเรียกว่า “Blackmail”[73]

2.3.1.2 ลักษณะของการกระทำความผิดฐานกรรโชก

เมื่อพิจารณาความหมายของความผิดฐานกรรโชกในหัวข้อที่ 2.3.1.1 ได้ความว่าความผิดฐานกรรโชกเป็นอาชญากรรมที่บุคคลใดทำให้บุคคลอื่นตกอยู่ในความกลัวด้วยวิธีใดๆ และเรียกร้องให้เขายินยอมมอบประโยชน์ให้แก่ตนหรือบุคคลที่สาม ดังนั้นจึงสามารถแบ่งพิจารณาลักษณะของการกระทำความผิดฐานกรรโชกได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่ การทำให้บุคคลอื่นตกอยู่ในความกลัวและการเรียกร้องให้บุคคลอื่นยินยอมมอบประโยชน์ให้แก่ตนหรือบุคคลที่สาม ซึ่งแบ่งพิจารณาลักษณะของการกระทำความผิดในแต่ละส่วน ได้ดังนี้

1) การทำให้บุคคลอื่นตกอยู่ในความกลัว คือการทำให้บุคคลอื่นตกอยู่ในความกลัวว่าตนหรือบุคคลที่สามจะได้รับภยันตรายใดๆ ซึ่งการทำให้บุคคลอื่นตกอยู่ในความกลัวสามารถกระทำได้หลากหลายวิธี โดยแบ่งพิจารณาตามขอบเขตของระยะเวลาที่ภยันตรายจะเกิดขึ้น ดังนี้

[73] Wayne R. Lafave, Criminal Law (Minnesota: Thomson West, 2003), pp. 1013-1014.

1.1) ภยันตรายได้เกิดขึ้นแล้วในขณะที่เรียกร้องประโยชน์ กล่าวคือผู้กระทำผิดได้ก่อให้เกิดภยันตรายแก่ผู้เสียหายหรือบุคคลที่สามก่อนหน้าหรือขณะที่เรียกร้องประโยชน์ ซึ่งสามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น การใช้กำลังประทุษร้าย[74] หรือการใช้ความรุนแรง[75]

1.2) ภยันตรายยังมิได้เกิดขึ้นในขณะที่เรียกร้องประโยชน์ แต่ผู้กระทำผิดขู่เข็ญว่าจะทำอันตรายใดๆ ต่อผู้เสียหายหรือบุคคลที่สามในทันทีทันใด หรือเวลาหนึ่งเวลาใดในอนาคต ซึ่งภยันตรายที่ผู้กระทำผิดขู่เข็ญว่าจะกระทำสามารถแบ่งพิจารณาได้ดังนี้ (1) การขู่ว่าจะทำอันตรายต่อชีวิตหรือร่างกาย เช่น ขู่ว่าจะฆ่าหรือทำร้าย (2) ขู่ว่าจะทำอันตรายต่อเสรีภาพ เช่น การขู่ว่าจะกล่าวหาว่าบุคคลอื่นกระทำผิดอาญา (3) ขู่ว่าจะทำอันตรายต่อเสรีภาพ เช่น การขู่ว่าจะเปิดเผยความลับ[76] หรือการขู่ว่าจะรายงานการเข้าเมืองที่ผิดกฎหมาย[77] หรือ (4) ขู่ว่าจะทำอันตรายต่อทรัพย์สิน เช่น ขู่ว่าจะทำให้ทรัพย์สินของบุคคลเสียหาย[78] เป็นต้น

2) การเรียกร้องให้บุคคลอื่นยินยอมมอบประโยชน์ คือการที่ผู้กระทำผิดได้กระทำให้บุคคลอื่นตกอยู่ในความกลัว ผู้กระทำผิดได้กระทำไปเพื่อเรียกร้องให้บุคคลอื่นยินยอมมอบประโยชน์ให้แก่ตนหรือบุคคลที่สาม ซึ่งประโยชน์ที่ผู้กระทำผิดประสงค์จะเรียกร้องนั้นอาจแบ่งพิจารณาได้เป็น 2 ประการ ดังนี้

2.1) ประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน เช่น ทรัพย์สิน เอกสารสิทธิ ลายมือชื่อหรือตราประทับที่อาจแปลงเป็นเอกสารสิทธิได้[79] การส่งมอบกองทุนหลักประกัน หรือสินทรัพย์อย่างหนึ่งอย่างใด[80] หรือการได้มาทางการเงินอื่นๆ[81] เป็นต้น

2.2) ประโยชน์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน กฎหมายของบางประเทศ ความผิดฐานกรรโชกได้กำหนดให้รวมถึงการที่ผู้กระทำผิดเรียกร้องประโยชน์ในทางที่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

---

[74] ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 337 วรรคแรก

[75] Criminal Code of French Republic, Article 312-1

[76] Criminal Code of French Republic, Article 312-10

[77] California Penal Code, Section 519

[78] California Penal Code, Section 519

[79] Indian Penal Code, Section 383

[80] Criminal Code of French Republic, Article 312-1

[81] Hungary Criminal Code, Section 367 (1) and 368 (1)

มิใช่ทรัพย์สินด้วย เช่น การเรียกร้องให้บุคคลอื่นเปิดเผยความลับ[82] หรือการเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำภายใต้อำนาจหน้าที่[83] เป็นต้น

2.3.1.3 ความผิดฐานกรรโชกในประมวลกฎหมายอาญาของไทย

เมื่อศึกษาถึงลักษณะของการกระทำความผิดฐานกรรโชกจนทราบว่าความผิดฐานกรรโชกเป็นการทำให้บุคคลอื่นตกอยู่ในความกลัวและเรียกร้องให้บุคคลอื่นยินยอมมอบประโยชน์ให้แก่ตนหรือบุคคลที่สาม ในหัวข้อนี้ ผู้ศึกษาจึงเห็นสมควรพิจารณาความผิดฐานกรรโชกในประมวลกฎหมายอาญาของไทยในเบื้องต้นว่ามีลักษณะการกระทำและมีแนวคิดในการกำหนดบทลงโทษอย่างไร ส่วนความผิดฐานกรรโชกในรายละเอียด ผู้ศึกษาจะได้ศึกษาต่อไปในบทที่ 3

ลักษณะของการกระทำความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยคือการข่มขืนใจผู้อื่นโดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยขู่เข็ญว่าจะทำอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของผู้ถูกขู่เข็ญ หรือของบุคคลที่สาม และกระทำไปเพื่อให้ผู้อื่นยอมให้หรือยอมจะให้ตนหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน ความผิดฐานกรรโชกจึงเป็นการกระทำต่อเนื้อตัวร่างกายและเสรีภาพในการตัดสินใจของบุคคลอื่นที่นอกเหนือไปจากการกระทำต่อทรัพย์ของบุคคล ด้วยเหตุนี้ ลักษณะของการกระทำความผิดฐานกรรโชกจึงมีความผิดร้ายแรงมากกว่าการกระทำความผิดต่อทรัพย์บางฐาน เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ หรือความผิดฐานยักยอก เป็นต้น เพราะความผิดดังกล่าวเป็นเพียงการกระทำต่อกรรมสิทธิ์ในทรัพย์ของบุคคลอื่นเท่านั้น โดยมิได้มีการกระทำต่อเนื้อตัวร่างกายผู้เสียหาย ด้วยเหตุนี้ กฎหมายอาญาของนานาประเทศรวมถึงประมวลกฎหมายอาญาของไทยจึงได้บัญญัติให้บทลงโทษในความผิดฐานกรรโชกมีอัตราโทษสูงกว่าความผิดฐานลักทรัพย์และความผิดฐานยักยอกทรัพย์

นอกจากนี้ ความผิดฐานกรรโชกมีลักษณะการกระทำที่คล้ายคลึงกับความผิดฐานชิงทรัพย์ เพราะความผิดฐานชิงทรัพย์เป็นการลักทรัพย์ไปโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ความผิดทั้งสองฐานจึงมีองค์ประกอบความผิดที่คล้ายคลึงกันจนบางครั้งยากที่จะแยกออกว่าข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นผู้กระทำจะมีความผิดฐานใด ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงเห็นสมควรจำแนกให้เห็นอย่างชัดเจนระหว่างความผิดฐานกรรโชกและความผิดฐานชิงทรัพย์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

---

[82] Criminal Code of French Republic, Article 312-1

[83] California Penal Code, Section 518

โดยพิจารณาทั้งองค์ประกอบความผิดทั้งส่วนที่คล้ายกันและส่วนที่แตกต่างกัน เพื่อให้เข้าใจลักษณะของการกระทำความผิดฐานกรรโชกมากขึ้น[84]

1) องค์ประกอบความผิดในส่วนที่คล้ายกัน

ความผิดฐานกรรโชกและความผิดฐานชิงทรัพย์มีองค์ประกอบเกี่ยวกับการใช้กำลังประทุษร้ายและมีองค์ประกอบในเรื่องการขู่เข็ญที่เกี่ยวกับชีวิตหรือร่างกายเช่นเดียวกัน กล่าวคือในความผิดฐานชิงทรัพย์ ผู้กระทำได้ขู่เข็ญว่าทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้าย หมายความว่าจะมีการประทุษร้ายต่อชีวิตหรือร่างกายในขณะที่ขู่เข็ญ ส่วนความผิดฐานกรรโชกผู้กระทำได้ข่มขืนใจโดยขู่เข็ญว่าจะทำอันตรายต่อชีวิตหรือร่างกาย

2) องค์ประกอบความผิดในส่วนที่แตกต่างกัน

ความผิดฐานชิงทรัพย์มีฐานมาจากความผิดฐานลักทรัพย์ต่างไปจากความผิดฐานกรรโชกที่มีฐานมาจากการข่มขู่ ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้องค์ประกอบความผิดของทั้งสองฐานมีความแตกต่างกันหลายประการ ซึ่งพิจารณาประเด็นที่สำคัญ ได้ดังนี้

2.1) ขอบเขตของประโยชน์ที่ได้รับหรือจะได้รับจากการกระทำความผิด แบ่งประเด็นย่อยในการพิจารณาได้เป็น 2 ประการ ได้แก่ **ประการแรก** ขอบเขตเชิงประเภทของประโยชน์ คือประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์ หมายความถึงทรัพย์เท่านั้น แต่ประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำความผิดฐานกรรโชกหมายความถึงประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน ซึ่งมีขอบเขตที่กว้างกว่าความผิดฐานชิงทรัพย์ เพราะหมายความรวมถึงขอบเขตของทรัพย์ไว้ด้วย และ**ประการที่สอง** ขอบเขตเชิงระยะเวลาในการเอาประโยชน์ไปคือความผิดฐานชิงทรัพย์ การเอาไปต้องมีลักษณะเป็นการตัดกรรมสิทธิ์คือเป็นการเอาไปเลย ส่วนความผิดฐานกรรโชกผู้กระทำจะเอาประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินไปแบบชั่วคราวหรือถาวรก็ได้

2.2) ขอบเขตของการขู่เข็ญ แม้ความผิดฐานชิงทรัพย์และความผิดฐานกรรโชกจะมีองค์ประกอบในเรื่องการขู่เข็ญเช่นเดียวกันก็ตาม แต่การขู่เข็ญตามความผิดฐานชิงทรัพย์มีขอบเขตที่แคบกว่าความผิดฐานกรรโชก ซึ่งสามารถแบ่งประเด็นย่อยในการพิจารณาได้เป็น 2 ประการ ได้แก่ **ประการแรก** ขอบเขตของอันตรายที่เกิดจากการขู่เข็ญคือความผิดฐานชิงทรัพย์ ผู้กระทำขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย กล่าวคือขู่ว่าจะทำอันตรายต่อชีวิต

---

[84] คณพล จันทน์หอม, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 2 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2559), หน้า 226-240.

และร่างกายเท่านั้น แต่ความผิดฐานกรรโชกเป็นการขู่เข็ญว่าจะทำอันตรายซึ่งรวมถึงอันตรายต่อเสรีภาพ ชื่อเสียงหรือทรัพย์สินด้วย และ**ประการที่สอง** ขอบเขตของระยะเวลาของการขู่เข็ญ คือระยะเวลาการขู่เข็ญในความผิดฐานชิงทรัพย์ต้องเป็นการขู่เข็ญว่าทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้าย แต่ความผิดฐานกรรโชกมิได้มีการระบุเวลาไว้ชัดเจนเหมือนความผิดฐานชิงทรัพย์ ดังนั้นการขู่เข็ญอาจจะเป็นการขู่ว่าจะทำอันตรายทันใดนั้นหรือจะทำอันตรายในอนาคตก็ได้

2.3) เจตนา แม้ความผิดฐานชิงทรัพย์และความผิดฐานกรรโชกจะมีองค์ประกอบภายในคือเจตนาธรรมดา เช่นเดียวกันก็ตาม แต่ในเรื่องของเจตนาพิเศษหรือมูลเหตุจูงใจมีแต่เฉพาะในความผิดชิงทรัพย์เท่านั้น กล่าวคือในความผิดฐานชิงทรัพย์ ผู้กระทำผิดต้องกระทำโดยทุจริตซึ่งเป็นเจตนาพิเศษของความผิดฐานลักทรัพย์ ประกอบกับผู้กระทำผิดต้องมีมูลเหตุจูงใจอย่างหนึ่งอย่างใดต่อไปนี้ เพื่อ (1) สะดวกแก่การลักทรัพย์หรือพาทรัพย์นั้นไป (2) ให้ยื่นให้ซึ่งทรัพย์นั้น (3) ยึดถือเอาทรัพย์นั้นไว้ (4) ปกปิดการกระทำผิดนั้น หรือ (5) ให้พ้นจากการจับกุม ส่วนความผิดฐานกรรโชก ผู้กระทำผิดไม่จำต้องมีเจตนาพิเศษแต่อย่างใด

เมื่อองค์ประกอบความผิดฐานกรรโชกและความผิดฐานชิงทรัพย์มีองค์ประกอบความผิดในส่วนที่คล้ายกัน การกระทำอย่างหนึ่งจึงอาจจะเป็นความผิดฐานกรรโชกและความผิดฐานชิงทรัพย์ไปพร้อมกันได้ ซึ่งเป็นการกระทำกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษบทหนักสุดเพียงบทเดียว กล่าวคือผู้กระทำต้องรับโทษตามที่ระวางไว้ในความผิดฐานชิงทรัพย์ เนื่องจากลักษณะการกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์มีความร้ายแรงกว่าความผิดฐานกรรโชก เพราะขอบเขตของอันตรายที่เกิดจากการขู่เข็ญคืออันตรายต่อชีวิตและร่างกาย และขอบเขตของระยะเวลาของการขู่เข็ญคือเป็นการขู่ว่าทันใดนั้นจะทำอันตราย

อย่างไรก็ตาม เมื่อองค์ประกอบความผิดฐานกรรโชกและความผิดฐานชิงทรัพย์มีองค์ประกอบความผิดที่แตกต่างกัน การกระทำอย่างหนึ่งก็อาจจะเป็นความผิดฐานกรรโชกเพียงฐานเดียวก็ได้ เพราะไม่อาจปรับเข้าได้กับองค์ประกอบความผิดฐานชิงทรัพย์ เช่น

ตัวอย่างที่ 1 จำเลยขู่ผู้เสียหายว่าถ้าไม่ให้เงินจำเลย จำเลยจะเผาบ้านของผู้เสียหาย กรณีนี้จำเลยมิได้การขู่เข็ญว่าทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้าย แต่จากลักษณะการกระทำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าถ้าผู้เสียหายไม่ให้เงิน จำเลยจะกระทำตามที่ขู่ในภายหน้า การกระทำดังกล่าวจึงไม่ใช่ความผิดฐานชิงทรัพย์ แต่เป็นความผิดฐานกรรโชก[85]

---

[85] คำพิพากษาฎีกาที่ 1972/2521

ตัวอย่างที่ 2 จำเลยขู่เข็ญผู้เสียหายโดยกล่าวอ้างแสดงตัวว่าเป็นเจ้าพนักงานตำรวจ และขู่ว่าจะยัดยาบ้าให้ การกระทำของจำเลยที่ขู่เข็ญผู้เสียหายไม่เข้าลักษณะการขู่เข็ญว่าทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้าย จึงไม่มีความผิดฐานชิงทรัพย์ แต่เข้าลักษณะเป็นการข่มขืนใจผู้เสียหายโดยขู่เข็ญว่าจะทำอันตรายต่อเสรีภาพของผู้เสียหาย อันเป็นความผิดฐานกรรโชก[86]

ตัวอย่างที่ 3 นายแดงขู่ว่าจะทำร้ายนายดำทันที หากนายดำไม่ยอมให้นายแดงนำรถยนต์ของนายดำไปขับเที่ยวชั่วคราว แล้วจะขับกลับมาคืนให้ นายดำกลัวจึงยอมให้นายแดงขับรถยนต์ของตนไปใช้ชั่วคราว นายแดงผิดฐานกรรโชก แต่ไม่ผิดฐานชิงทรัพย์เพราะการเอาทรัพย์ไปใช้ชั่วคราว ไม่ใช่การ “เอาไป” ในความผิดฐานลักทรัพย์[87]

เมื่อการกรรโชกดังกล่าวไม่อาจปรับเข้ากับความผิดฐานชิงทรัพย์ได้ ดังนั้นหากมีการกรรโชกที่มีความร้ายแรงเกิดขึ้น จึงไม่อาจนำบทบัญญัติความผิดฐานชิงทรัพย์ที่กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นมาปรับใช้กับกรณีการกรรโชกที่มีความร้ายแรงได้[88]

2.3.2 ความผิดฐานกรรโชกที่ควรกำหนดโทษหนักขึ้น

เมื่อพิจารณาลักษณะของการกระทำความผิดฐานกรรโชกแล้วพบว่ามีลักษณะการกระทำที่มีความร้ายแรงมากกว่าความผิดฐานลักทรัพย์ เพราะมีการกระทำต่อเนื้อตัวร่างกายและเสรีภาพในการตัดสินใจของบุคคลที่เพิ่มเข้ามา นอกเหนือไปจากการกระทำต่อสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล แม้ความผิดฐานกรรโชกมีลักษณะการกระทำที่ร้ายแรงไปกว่าความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินบางฐานก็ตาม แต่ในบางกรณี การกรรโชกก็อาจมีความร้ายแรงมากกว่าการกรรโชกทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นเพราะประกอบไปด้วยข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์แวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมหรือผู้กระทำผิด หรือเพราะความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกรรโชกก็ตาม ด้วยเหตุนี้ กฎหมายอาญาของนานาประเทศจึงได้กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในการกรรโชกที่ร้ายแรงนั้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

---

[86] คำพิพากษาฎีกาที่ 2921/2550

[87] เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 4 (กรุงเทพมหานคร: กรุงสยามพับลิชชิ่ง, 2557), หน้า 306.

[88] บทบัญญัติความผิดฐานชิงทรัพย์ที่กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น ได้แก่ 1) การชิงทรัพย์เข้าลักษณะอนุมาตราหนึ่งอนุมาตราใดของมาตรา 335 (มาตรา 339 วรรคสอง) 2) การชิงทรัพย์ได้กระทำต่อทรัพย์ที่เป็นโค กระบือ เครื่องกลหรือเครื่องจักรที่ผู้มีอาชีพกสิกรรมมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรม (มาตรา 339 ววรคสอง) 3) การชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ รับอันตรายสาหัส และถึงแก่ความตาย 4) การชิงทรัพย์ได้กระทำต่อพระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนา (มาตรา 339 ทวิ) และ 5) ถ้าการชิงทรัพย์ได้กระทำโดยแต่งเครื่องแบบทหารหรือตำรวจหรือแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นทหารหรือตำรวจ หรือโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือพาทรัพย์นั้นไป หรือเพื่อให้พ้นการจับกุม (มาตรา 340 ตรี)

อย่างไรก็ตาม ขอบเขตของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาแต่เฉพาะความผิดฐานกรรโชกที่ควรกำหนดโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์และผลแห่งการกระทำเท่านั้น โดยผู้ศึกษามิได้นำแนวคิดการรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากการเพิ่มโทษมาศึกษาความผิดฐานกรรโชก เพราะการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากการเพิ่มโทษเป็นกรณีที่ให้ศาลมีอำนาจเพิ่มโทษให้สูงกว่าอัตราโทษขั้นสูงที่กำหนดไว้ในแต่ละฐานความผิด เนื่องจากข้อเท็จจริงได้ปรากฏว่าผู้กระทำได้กระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก โดยที่ศาลจะตั้งกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยก่อนแล้วจึงเพิ่มโทษตามที่โจทก์ขอมาในคำฟ้อง หรือคำร้องขอเพิ่มเติมฟ้องในกรณีที่ศาลอนุญาต เพื่อให้ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจลงโทษผู้กระทำให้เหมาะสมกับตัวผู้กระทำผิด ซึ่งแตกต่างไปจากการรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์หรือผลแห่งการกระทำที่เป็นการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากตัวเนื้อหาสารบัญญัติของความผิดที่กำหนดไว้ ศาลจึงไม่อาจใช้ดุลพินิจกำหนดบทลงโทษที่เกินไปกว่าอัตราโทษขั้นสูงที่กำหนดไว้ในแต่ละฐานความผิดได้

2.3.2.1 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์

การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชก แบ่งพิจารณาตามปัจจัยในการกำหนดเหตุฉกรรจ์ได้ ดังนี้

1) ปัจจัยด้านผู้กระทำ

1.1) ฐานะหรือคุณสมบัติของผู้กระทำ

การกระทำความผิดอันเกี่ยวกับการกรรโชกไม่ว่าผู้กระทำจะเป็น “บุคคลใด” หรือ “ผู้ใด” ก็ตามต่างก็ต้องได้รับโทษ เพราะกฎหมายของแต่ละประเทศได้บัญญัติเอาผิดแก่บุคคลทั่วๆ ไป มิได้จำกัดเฉพาะบางกลุ่มบุคคลเท่านั้น แต่ในบางกรณี ผู้กระทำผิดอาจอยู่ในฐานะหรือมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งอาจทำให้ความผิดฐานกรรโชกสำเร็จได้ง่ายขึ้นหรือก่อให้เกิดความร้ายแรงได้มากกว่าความผิดฐานกรรโชกที่ได้กระทำโดยบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะ **บุคคลที่อยู่ในฐานะเป็นเจ้าพนักงาน** ผู้กระทำผิดจึงควรรับโทษหนักขึ้น เพราะการที่เจ้าพนักงานใช้อำนาจรัฐข่มขู่ผู้เสียหาย ย่อมทำให้ผู้เสียหายเกิดความกลัว และยินยอมมอบประโยชน์ให้แก่ผู้กระทำผิดได้ง่ายกว่าปกติ อีกทั้งเจ้าพนักงานอยู่ในฐานะอันต้องใช้อำนาจรัฐการปฏิบัติหน้าที่ราชการและรักษาอำนาจที่ตนใช้นั้นให้บริสุทธิ์สะอาด ไม่ทำให้ตำแหน่งหน้าที่ของตนเศร้าหมองในสายตาของประชาชน[89] เมื่อบุคคลอาศัยอำนาจรัฐเพื่อความสะดวกในการกระทำความผิด ผู้กระทำผิดจึงมีความน่าตำหนิ อันทำให้การกระทำผิดฐานกรรโชกมีความร้ายแรงมากกว่ากรณีทั่วไป ซึ่งกรณีนี้

[89] คณิต ณ นคร, กฎหมายอาญาภาคความผิด, หน้า 958.

กฎหมายของประเทศต่างๆ ได้ยอมรับและนำไปบัญญัติเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชก เช่น สาธารณรัฐฮังการี[90] เป็นต้น

1.2) จำนวนผู้กระทำ

การกระทำความผิดอันเกี่ยวกับ**การกรรโชกที่กระทำโดยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป** ย่อมมีความร้ายแรงมากกว่าการกรรโชกที่กระทำโดยลำพัง เพราะการร่วมกันกระทำการกรรโชกย่อมทำให้ระดับของการข่มขู่มีความร้ายแรง ทำให้ผู้เสียหายเกิดความหวาดกลัวมากกว่าการกระทำความผิดโดยลำพัง อีกทั้งยังทำให้การกรรโชกมีโอกาสที่จะบรรลุผลสำเร็จได้รวดเร็ว เนื่องจากในการกระทำความผิด ได้มีการแบ่งงานกันทำและมีการช่วยเหลือระหว่างผู้กระทำผิดด้วยกันเอง ด้วยเหตุนี้กฎหมายบางประเทศจึงได้ยอมรับและนำหลักการดังกล่าวไปบัญญัติเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชก เช่น สาธารณรัฐฮังการี[91] สาธารณรัฐฝรั่งเศส[92] สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี[93] และมลรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา[94]

2) ปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำ

2.1) วิธีการกระทำความผิด

- มีหรือใช้อาวุธ

การกรรโชกโดยมีหรือใช้อาวุธย่อมทำให้ผู้เสียหายตกอยู่ในความกลัวได้ง่ายกว่าการกระทำโดยมือเปล่า เพราะผู้เสียหายย่อมเกิดความกลัวว่าจะเกิดภยันตรายต่อชีวิตหรือร่างกาย จึงทำให้ผู้เสียหายยินยอมมอบประโยชน์แก่ผู้กระทำผิดได้ง่ายขึ้น อีกทั้งยังเป็นการเสี่ยงต่อการเพิ่มอันตรายที่อาจนำไปสู่ผลเสียหายที่หนักขึ้นได้ เช่น การใช้อาวุธปืนมาข่มขู่ผู้เสียหายอาจทำให้ผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บหรือถึงแก่ความตาย ด้วยเหตุนี้ กฎหมายบางประเทศจึงได้ยอมรับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

[90] Hungary Criminal Code, Section 367 (2)

[91] Hungary Criminal Code, Section 367 (2)

[92] Criminal Code of French Republic, Article 312-6

[93] German Criminal Code, Section 253

[94] California Penal Code, Section 186.22 (a)

และนำหลักการดังกล่าวไปบัญญัติเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชก เช่น สาธารณรัฐฮังการี[95] มลรัฐแคลิฟอร์เนีย[96]และมลรัฐโคโลราโด[97] สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐฝรั่งเศส[98] และประเทศไทย[99]

- ปกปิดใบหน้าไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

การกรรโชกโดยปกปิดใบหน้าไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน เช่น การใส่หมวกปิดบังใบหน้า ย่อมทำให้ผู้เสียหายไม่อาจจดจำใบหน้าผู้กระทำผิดได้ ทำให้เกิดความยากลำบากในการระบุตัวผู้กระทำผิด และยากที่จะจับกุมตัวผู้กระทำผิดมาดำเนินคดี ส่งผลให้ผู้กระทำผิดอาจไปก่ออาชญากรรมขึ้นอีกในอนาคต เพราะเห็นว่าโอกาสที่ตนจะถูกจับกุมมีน้อย ด้วยเหตุนี้กฎหมายบางประเทศจึงได้ยอมรับและนำหลักการดังกล่าวไปบัญญัติเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชก เช่น สาธารณรัฐฝรั่งเศส[100] เพื่อเป็นการเพิ่มต้นทุนของการกระทำความผิดในระดับที่บุคคลเลือกที่จะไม่กระทำผิด

- ขู่ว่าจะฆ่าหรือทำร้ายร่างกายจนได้รับบาดเจ็บสาหัส

การกรรโชกโดยขู่ว่าจะฆ่าหรือทำร้ายร่างกายจนได้รับบาดเจ็บสาหัสเป็นการขู่ว่าจะทำอันตรายต่อชีวิตหรือร่างกายของมนุษย์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของมนุษย์ในการดำรงชีวิต และหากสูญเสียไปจริงก็มิอาจนำกลับคืนมาเช่นเดิมได้ การขู่ในลักษณะนี้จึงทำให้ผู้เสียหายเกิดความหวาดกลัวได้ง่ายกว่าการขู่ด้วยวิธีอื่น ด้วยเหตุนี้กฎหมายของบางประเทศจึงได้ยอมรับและนำหลักการดังกล่าวไปบัญญัติเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชก เช่น ประเทศไทย[101] สาธารณรัฐฮังการี[102] และสาธารณรัฐอินเดีย[103]

- ลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน

การกรรโชกโดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงานเป็นวิธีการกรรโชกที่ร้ายแรงมากกว่าวิธีอื่น เพราะเมื่อผู้กระทำผิดได้อาศัยอำนาจรัฐเป็นเครื่องมือในการกระทำ ย่อมทำให้ผู้เสียหายเกิดความเกรงกลัวต่ออำนาจรัฐ จึงไม่กล้าขัดขืนและยินยอมให้ประโยชน์โดยง่าย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

---

[95] Hungary Criminal Code, Section 368 (2)

[96] California Penal Code, Section 12022 (a)(1)

[97] Colorado Criminal Code, Section 18-3-207

[98] Criminal Code of French Republic, Article 312-5

[99] ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 337 วรรคสอง (2)

[100] Criminal Code of French Republic, Article 312-2 4°

[101] ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 337 วรรคสอง (1)

[102] Hungary Criminal Code, Section 367 (2)

[103] Indian Penal Code, Section 386

อีกทั้งการกระทำในลักษณะดังกล่าวยังส่งผลเสียหายต่อรัฐ กล่าวคือในกรณีที่ประชาชนหลงเชื่อว่าผู้กระทำผิดเป็นเจ้าพนักงานจริง ประชาชนอาจหมดความไว้วางใจที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้การทำงานของเจ้าพนักงานในอนาคตเกิดความยากลำบากขึ้น ด้วยเหตุนี้ กฎหมายบางประเทศจึงได้ยอมรับและนำหลักการดังกล่าวไปบัญญัติเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชก เช่น สาธารณรัฐฮังการี[104]

- ขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำความผิดอาญา

การกรรโชกโดยขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำความผิดอาญาเป็นกรณีที่ผู้กระทำผิดขู่ผู้เสียหายว่าตนจะแจ้งข้อความต่อเจ้าพนักงานหรือฟ้องคดีต่อศาล ซึ่งอาจทำให้ผู้เสียหายถูกดำเนินคดีอาญา การขู่ในลักษณะนี้มีความร้ายแรง เพราะการขู่ดังกล่าวย่อมทำให้ผู้เสียหายเกิดความหวาดกลัวเป็นอย่างยิ่งว่าตนจะถูกดำเนินคดี จนทำให้เสื่อมเสียต่อชื่อเสียงและกระทบต่ออาชีพการงาน จึงยินยอมให้ประโยชน์แก่ผู้กระทำผิดอย่างง่ายดาย ด้วยเหตุนี้ กฎหมายบางประเทศจึงได้ยอมรับและนำหลักการดังกล่าวไปบัญญัติเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชก เช่น สาธารณรัฐอินเดีย[105] และรัฐนิวเซาท์เวลส์ ประเทศออสเตรเลีย[106]

- วิธีการที่ทรมานหรือทารุณโหดร้าย

การกรรโชกโดยกระทำความผิดด้วยวิธีการที่ทรมานหรือทารุณโหดร้ายเป็นการกรรโชกที่กระทำด้วยวิธีการที่มีความร้ายแรงมากกว่าการกรรโชกที่กระทำต่อเนื้อตัวร่างกายทั่วไป เพราะเป็นการทำให้ผู้เสียหายได้รับความทรมานหรือสาหัสอย่างยิ่งโดยไร้ซึ่งความปราณี อันแสดงให้เห็นถึงความดุร้ายหรือโหดร้ายต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ด้วยเหตุนี้ กฎหมายบางประเทศจึงได้ยอมรับและนำไปหลักการดังกล่าวบัญญัติเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชก เช่น สาธารณรัฐฝรั่งเศส[107]

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

- ขู่ว่าจะลักพาตัว

การกรรโชกโดยขู่ว่าจะลักพาตัวเป็นการขู่ว่าจะทำอันตรายต่อเสรีภาพ แต่การขู่ในลักษณะนี้แสดงให้เห็นถึงเจตนาชั่วร้ายของผู้กระทำผิดที่มีมากกว่าการขู่ว่าจะทำอันตรายต่อเสรีภาพประการอื่น เพราะไม่ว่าผู้เสียหายจะยินยอมมอบประโยชน์แก่ผู้กระทำผิดจริงหรือไม่ ย่อมทำให้ผู้กระทำผิดได้ประโยชน์ในทางใดทางหนึ่งแน่นอน กล่าวคือถึงแม้ผู้เสียหายไม่ยอมให้ประโยชน์แก่ผู้กระทำผิด ผู้กระทำผิดก็อาจลักพาตัวบุคคลใดๆ และเรียกร้อง

---

[104] Hungary Criminal Code, Section 367 (2)

[105] Indian Penal Code, Section 388

[106] New South Wales Criminal Act, Section 249k

[107] Criminal Code of French Republic, Article 312-7

ประโยชน์เพื่อแลกกับเสรีภาพของบุคคลนั้นได้อยู่ดี ด้วยเหตุนี้กฎหมายบางประเทศจึงได้ยอมรับและนำหลักการดังกล่าวไปบัญญัติเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชก เช่น สหรัฐอเมริกา[108]

- ขู่ว่าจะทำให้เกิดเพลิงไหม้แก่ทรัพย์

การกรรโชกโดยขู่ว่าจะทำให้เกิดเพลิงไหม้แก่ทรัพย์มีความร้ายแรงมากกว่าการขู่ว่าจะทำอันตรายต่อทรัพย์สินในกรณีทั่วไป เนื่องจากหากเกิดเพลิงไหม้ขึ้นจริง เพลิงไหม้อาจลุกลามไปยังทรัพย์อื่นๆ หรืออาจจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและร่างกายของบุคคลที่นอกเหนือไปจากการขู่ว่าจะทำอันตรายต่อทรัพย์[109] ด้วยเหตุนี้กฎหมายบางประเทศจึงได้ยอมรับและนำหลักการดังกล่าวไปบัญญัติเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชก เช่น ประเทศไทย[110]

2.2) สถานที่กระทำความผิด

กฎหมายของแต่ละประเทศมิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะว่าผู้กระทำผิดต้องกระทำความผิดฐานกรรโชกลงในสถานที่ใดสถานที่หนึ่งโดยเฉพาะเจาะจง กล่าวคือไม่ว่าผู้กระทำผิดจะกระทำการกรรโชกในสถานที่ใดก็ตาม ผู้กระทำย่อมมีความผิดฐานกรรโชก แต่ในบางกรณี ความผิดฐานกรรโชกอาจได้กระทำลงในสถานที่หนึ่งๆ อันทำให้พฤติการณ์ของการกระทำความผิดมีความร้ายแรงมากกว่าสถานที่อื่นๆ โดยเฉพาะ**การกระทำความผิดในโรงเรียนหรือสถานศึกษา** เนื่องจากโรงเรียนและสถานศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการศึกษา เมื่อการกรรโชกอันมีลักษณะเป็นการกระทำที่มีความรุนแรงเกิดขึ้นในสถานที่ดังกล่าว ย่อมเป็นอุปสรรคต่อการบรรลุวัตถุประสงค์นั้น ด้วยเหตุนี้เพื่อเป็นการคุ้มครองบุคคลและทรัพย์สินที่อยู่ในสถานศึกษาและเพื่อให้การจัดทำบริการทางการศึกษาสำเร็จไปได้ กฎหมายบางประเทศจึงได้ยอมรับและนำไปบัญญัติเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชก เช่น สาธารณรัฐฝรั่งเศส[111]

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2.3) ลักษณะของทรัพย์

การกระทำความผิดอันเกี่ยวกับการกรรโชก ผู้กระทำผิดย่อมมุ่งหมายที่จะได้รับประโยชน์จากผู้เสียหายแตกต่างกันไป หากผู้กระทำผิด**เรียกร้องประโยชน์อันมีมูลค่ามาก**คือการกรรโชกหนึ่งครั้ง ผู้กระทำผิดเรียกร้องประโยชน์สุทธิอันมีมูลค่ามาก ย่อมแสดงให้เห็นถึงความน่าตำหนิของผู้กระทำผิดที่มีมากกว่าการเรียกร้องประโยชน์ที่มีมูลค่าน้อย เพราะยิ่ง

---

[108] United States Sentencing Commission, *Guidelines Manual*, §283.2

[109] สุรสิทธิ์ แสงวิโรจนพัฒน์, "ผลของการกระทำในทางอาญา: ศึกษาเฉพาะกรณีผลที่เป็นการก่ออันตราย," (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2536), หน้า 64-65.

[110] ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 337 วรรคสอง (1)

[111] Criminal Code of French Republic, Article 312-2

ผู้กระทำผิดเรียกร้องประโยชน์ที่มีมูลค่ามากขึ้นเท่าใด ก็ยิ่งแสดงให้เห็นถึงความชั่วร้ายของผู้กระทำผิดที่ประสงค์จะสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้เสียหายมากขึ้นเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ กฎหมายบางประเทศจึงได้ยอมรับและนำไปบัญญัติเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา[112]

3) ปัจจัยด้านมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำ

การกระทำความผิดอันเกี่ยวกับการกรรโชก ผู้กระทำผิดอาจมีมูลเหตุชักจูงใจอันอยู่เบื้องหลังเจตนาของการกระทำผิดที่แตกต่างกันไป เช่น ความแค้น ความโกรธ หรือความอยากได้ เป็นต้น แต่ในบางกรณีผู้กระทำอาจกระทำการกรรโชกโดยมีมูลเหตุจูงใจที่ชั่วร้ายมากกว่ามูลเหตุจูงใจอื่นๆ โดยเฉพาะ**การกรรโชกที่กระทำไปเพราะความเกลียดชัง** หมายถึง การกรรโชกที่มีแรงจูงใจโดยความลำเอียงหรืออคติต่อกลุ่มคน แรงจูงใจที่ลำเอียงนี้สามารถถูกนิยามได้อย่างกว้าง เช่น ความคิดเห็นในแง่ลบ การเหมารวม การไม่ยอมรับหรือเกลียดชังกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะร่วมกัน เช่น เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา สัญชาติ เพศ รสนิยมทางเพศ หรือลักษณะพื้นฐานอื่นๆ[113] การกรรโชกโดยมีมูลเหตุจูงใจดังกล่าว นอกจากจะเกิดความเสียหายแก่ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อแล้ว ยังก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลในสังคมที่อยู่ในกลุ่มลักษณะเดียวกับผู้เสียหายด้วย เพราะเขาย่อมเกิดอาการหวาดระแวงว่าตนอาจจะตกเป็นเหยื่อของการกระทำความผิดในอนาคต[114] ทำให้การกรรโชกที่กระทำไปโดยผู้กระทำมีมูลเหตุชักจูงใจดังกล่าวมีความร้ายแรงมากกว่าการกรรโชกโดยทั่วไป ด้วยเหตุนี้กฎหมายของประเทศต่างๆ จึงได้ยอมรับและนำไปบัญญัติเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชก ได้แก่ สาธารณรัฐฝรั่งเศส[115] และมลรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา[116] เป็นต้น

4) ปัจจัยด้านผู้ถูกกระทำ

- บุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคม

หากผู้กระทำได้กระทำการกรรโชกต่อบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคม เช่น เด็ก ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการ เป็นต้น ย่อมมีความร้ายแรงมากกว่าการกรรโชกที่กระทำต่อบุคคลอื่น เนื่องจากบุคคลเหล่านี้ไม่สามารถป้องกันตัวเองได้อย่างเต็มที่ และบางครั้งต้องอยู่ภายใต้

---

[112] United States Sentencing Commission, *Guidelines Manual*, §283.2 (b)(2) (Nov. 2016)

[113] Office for Democratic Institutions and Human Rights, "What Is Hate Crime," [Online] Accessed: December 2016. Available from: http://hatecrime.osce.org

[114] กชกร วิชยาภัย บุนนาค, "การกำหนดความรับผิดทางอาญาสำหรับอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง," (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556), หน้า 27.

[115] Criminal Code of French Republic, Article 312-2

[116] California Penal Code, Section 186.22

การดูแลของบุคคลอื่น ทำให้โอกาสในการกระทำผิดต่อบุคคลเหล่านี้สำเร็จได้ง่ายกว่าการกระทำความผิดต่อบุคคลธรรมดา บุคคลเหล่านี้จึงมักตกเป็นเหยื่อของการกระทำความผิด ด้วยเหตุนี้เพื่อเป็นการคุ้มครองบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคม กฎหมายต่างๆ จึงได้ยอมรับและนำไปบัญญัติเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชก เช่น สาธารณรัฐฝรั่งเศส[117] สาธารณรัฐฮังการี[118] และมลรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา[119]

- เจ้าพนักงาน

หากผู้กระทำผิดได้กระทำการกรรโชกต่อเจ้าพนักงานย่อมมีความร้ายแรงมากกว่าการกรรโชกที่กระทำต่อบุคคลอื่น เนื่องจากในขณะที่เจ้าพนักงานได้ปฏิบัติหน้าที่ เจ้าพนักงานไม่อาจใช้ความระมัดระวังป้องกันภัยได้อย่างเต็มที่เท่ากับสถานการณ์ปกติ[120] การที่ผู้กระทำผิดฉวยโอกาสดังกล่าวในการกระทำผิด แสดงให้เห็นถึงจิตใจชั่วร้ายอันน่าตำหนิได้มากของผู้กระทำ ด้วยเหตุนี้ เพื่อเป็นการคุ้มครองให้เจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ กฎหมายบางประเทศจึงได้ยอมรับและนำหลักการดังกล่าวไปบัญญัติเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชก ได้แก่ มลรัฐอิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา[121]

จากที่ได้กล่าวไปข้างต้นแสดงให้เห็นว่าปัจจัยอันเป็นตัวกำหนดให้ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกที่ปรากฏตามประมวลกฎหมายอาญาและบัญชีอัตราโทษ (Sentencing Guideline) ของประเทศต่างๆ ได้แก่ **1) ปัจจัยด้านผู้กระทำ** ได้แก่ การกระทำความผิดโดยเจ้าพนักงาน และการกระทำความผิดโดยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป **2) ปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำ** แบ่งพิจารณาเป็น **วิธีการกระทำความผิด** ได้แก่ การกระทำความผิดโดยมีหรือใช้อาวุธ โดยปกปิดใบหน้าไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน โดยขู่ว่าจะฆ่าหรือทำร้ายร่างกายจนได้รับบาดเจ็บสาหัส โดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน โดยขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำความผิดอาญา ด้วยวิธีการที่ทรมานหรือทารุณโหดร้าย โดยขู่ว่าจะลักพาตัว และโดยขู่ว่าจะทำให้เกิดเพลิงไหม้แก่ทรัพย์ **สถานที่กระทำความผิด** คือการกระทำความผิดในโรงเรียนหรือสถานศึกษา **ลักษณะของทรัพย์** ได้แก่ การเรียกร้องประโยชน์อันมีมูลค่ามาก **3) ปัจจัยด้านมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำ** มีเพียงกรณีเดียว คือการกระทำความผิดที่กระทำไปเพราะความเกลียดชังและ **4) ปัจจัย**

---

[117] Criminal Code of French Republic, Article 312-2 2°

[118] Hungary Criminal Code, Section 368 (2)

[119] California Penal Code, Section 525

[120] Ashworth, Sentencing and Criminal Justice, p. 166.

[121] Illinois Criminal Code of 2012, Section 5/12-6

ด้านผู้ถูกกระทำ ได้แก่ การกระทำความผิดต่อผู้ถูกกระทำที่เป็นบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคม หรือบุคคลที่มีฐานะเป็นเจ้าพนักงาน

2.3.2.2 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลแห่งการกระทำ

การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลแห่งการกระทำในความผิดฐานกรรโชก แบ่งพิจารณาตามความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นจากการกรรโชกได้ ดังนี้

1) ความเสียหายต่อชีวิตและร่างกาย

การกรรโชกในบางกรณีอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและร่างกายของบุคคลอื่น เช่น ได้รับบาดเจ็บหรือถึงแก่ความตาย ซึ่งความเสียหายเหล่านี้เป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อเนื้อตัวร่างกายของผู้เสียหายนอกเหนือจากความเสียหายต่อทรัพย์สิน เมื่อถูกทำลายแล้วไม่สามารถกลับคืนให้ดีเหมือนเดิมได้ ส่งผลให้การกรรโชกในกรณีนี้มีความร้ายแรงมากกว่ากรณีทั่วไป กฎหมายของประเทศต่างๆ จึงได้ยอมรับและนำไปบัญญัติเป็นผลแห่งการกระทำในความผิดฐานกรรโชกที่ทำให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น เช่น สาธารณรัฐฝรั่งเศส[122] และสหรัฐอเมริกา[123] เป็นต้น

2) ความเสียหายต่อทรัพย์สิน

การกรรโชกในบางกรณีอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สิน ไม่ว่าจะเป็นเพราะความเสียหายที่เกิดจากการที่ผู้ถูกข่มขืนใจยอมให้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินแก่ผู้กระทำผิด หรือความเสียหายต่อทรัพย์สินที่เกิดขึ้นเนื่องจากวิธีที่ผู้กระทำผิดใช้ในการกระทำความผิด เป็นต้น ซึ่งในการกระทำความผิดฐานกรรโชก หากการกรรโชกเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์อันมีมูลค่ามากย่อมทำให้ผู้เสียหายได้รับความยากลำบากมากกว่าทรัพย์อันมีมูลค่าน้อย ด้วยเหตุนี้ กฎหมายบางประเทศจึงได้ยอมรับและนำไปบัญญัติเป็นผลแห่งการกระทำในความผิดฐานกรรโชกที่ทำให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น ได้แก่ สหรัฐอเมริกา[124]

กล่าวโดยสรุป การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลแห่งการกระทำความผิดฐานกรรโชกที่ปรากฏตามประมวลกฎหมายอาญา และบัญชีอัตราโทษของประเทศต่างๆ ได้แก่ การกรรโชกเป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับบาดเจ็บ ได้รับบาดเจ็บสาหัส หรือถึงแก่ความตายและ

---

[122] Criminal Code of French Republic, Article 312-2

[123] United States Sentencing Commission, *Guidelines Manual*, §283.2 (b)(4) (Nov. 2016)

[124] United States Sentencing Commission, *Guidelines Manual*, §283.2 (b)(2) (Nov. 2016)

การกรรโชกเป็นเหตุให้บุคคลอื่นสูญเสียทรัพย์สินมูลค่ามาก ซึ่งระดับของบทลงโทษจะเพิ่มขึ้นตามความร้ายแรงของความเสียหายที่เกิดขึ้น

2.4 สรุป

แนวคิดในการลงโทษผู้กระทำผิดให้หนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์และผลแห่งการกระทำเป็นการลงโทษผู้กระทำผิดที่สอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วน กล่าวคือการที่ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเป็นเพราะความผิดที่ผู้กระทำผิดได้กระทำมีความร้ายแรงมากกว่ากรณีปกติทั่วไป โดยตัวแปรที่ใช้ในการพิจารณาถึงความร้ายแรงของการกระทำ ได้แก่ ความเสียหายที่ผู้กระทำผิดก่อให้เกิดและความน่าตำหนิของผู้กระทำผิด ซึ่งต้องพิจารณาประกอบกัน

เมื่อพิจารณาถึงหลักการพื้นฐานในความผิดฐานกรรโชกพบว่าลักษณะการกระทำความผิดคือการที่บุคคลใดทำให้บุคคลอื่นตกอยู่ในความกลัวด้วยวิธีใดๆ และเรียกร้องให้เขายินยอมมอบประโยชน์ให้แก่ตนหรือบุคคลที่สาม ดังนั้นความผิดฐานกรรโชกจึงเป็นการกระทำต่อเนื้อตัวร่างกายและเสรีภาพในการตัดสินของบุคคลอื่นที่นอกเหนือไปจากการกระทำต่อทรัพย์ ส่งผลให้ความผิดฐานกรรโชกมีลักษณะแตกต่างไปจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ประการอื่น แต่ในบางกรณีการกรรโชกอาจประกอบไปด้วยข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์แวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมหรือผู้กระทำผิด อันทำให้การกระทำมีความร้ายแรงมากขึ้นกว่าการกรรโชกโดยทั่วไป หรือการกรรโชกอาจก่อให้เกิดผลเสียหายที่ร้ายแรง ด้วยเหตุนี้ กฎหมายของนานาประเทศจึงได้บัญญัติให้การกรรโชกที่มีความร้ายแรงดังกล่าวเป็นเหตุฉกรรจ์ ซึ่งสามารถแบ่งปัจจัยในการกำหนดเหตุฉกรรจ์ได้เป็น 4 ประการ ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้กระทำ ปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำ ปัจจัยด้านมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำ และปัจจัยด้านผู้ถูกกระทำ และบัญญัติให้การกรรโชกที่มีความร้ายแรงดังกล่าวเป็นผลแห่งการกระทำที่ทำให้บุคคลต้องรับโทษหนักขึ้น

เมื่อกฎหมายของนานาประเทศได้บัญญัติให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์และผลแห่งการกระทำในความผิดฐานกรรโชกไว้หลายประการ จึงเป็นที่น่าพิจารณาต่อไปในบทที่ 3 ว่าประมวลกฎหมายอาญาของไทยในปัจจุบันได้มีการนำแนวคิดในเรื่องดังกล่าวมาปรับใช้และบัญญัติเป็นกฎหมายหรือไม่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

บทที่ 3
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกในระบบกฎหมายไทย

ดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 ว่าการกรรโชกบางกรณีอาจประกอบไปด้วยข้อเท็จจริงหรือสถานการณ์อันเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมหรือผู้กระทำผิด หรืออาจก่อให้เกิดผลเสียหายซึ่งทำให้การกรรโชกนั้นมีความร้ายแรงมากกว่าการกรรโชกทั่วไป กฎหมายอาญาของนานาประเทศจึงได้บัญญัติให้การกรรโชกที่มีลักษณะดังกล่าวเป็นเหตุฉกรรจ์หรือผลแห่งการกระทำที่ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น เพื่อให้การลงโทษผู้กระทำผิดสอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วน ในบทนี้ ผู้ศึกษาจึงได้ทำการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกในระบบกฎหมายไทย โดยศึกษาถึงองค์ประกอบความผิดฐานกรรโชก และปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อพิจารณาว่าบทบัญญัติในความผิดฐานกรรโชกที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีความเป็นมาอย่างไร มีความเหมาะสมกับสภาพสังคมและสอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วนในการลงโทษหรือไม่

ในบทนี้ ผู้ศึกษาจึงแบ่งการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกในระบบกฎหมายไทยออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ หัวข้อ 3.1 ผู้ศึกษาได้ศึกษาความผิดฐานกรรโชกในช่วงก่อนมีการปฏิรูปกฎหมาย ซึ่งประกอบไปด้วยกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในสมัยสุโขทัยจนถึงกฎหมายตราสามดวง เพื่อให้ทราบว่าบทบัญญัติในความผิดฐานกรรโชกก่อนมีการปฏิรูปกฎหมายมีลักษณะเช่นใดและมีปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นหรือไม่ ประการใดบ้าง ต่อมาในหัวข้อ 3.2 ผู้ศึกษาได้ศึกษาถึงความผิดฐานกรรโชกในช่วงหลังการปฏิรูปกฎหมาย ซึ่งประกอบไปด้วยกฎหมายลักษณอาญา และประมวลกฎหมายอาญา เพื่อให้ทราบว่าหลังจากมีการปฏิรูปกฎหมายแล้วบทบัญญัติความผิดฐานกรรโชกมีวิวัฒนาการขึ้นจากในอดีตอย่างไร และสุดท้ายในหัวข้อ 3.3 ผู้ศึกษาได้พิจารณาถึงความเหมาะสมของบทบัญญัติความผิดฐานกรรโชกในระบบกฎหมายไทย เพื่อแสดงให้เห็นว่าบทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้กระทำผิดฐานกรรโชกต้องรับโทษหนักขึ้นตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในสังคมหรือไม่

เมื่อผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาในประเด็นต่างๆ ข้างต้น ทำให้ทราบว่าบทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ยังไม่เพียงพอที่จะใช้จัดการกับการกรรโชกที่มีความร้ายแรงได้อย่างเหมาะสม เพราะเมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไป การกรรโชกที่เกิดขึ้นมีความซับซ้อนและรุนแรงขึ้นกว่าในอดีต แต่บทบัญญัติดังกล่าวกลับมิได้มีการปรับปรุงแก้ไขมาเป็นระยะเวลานาน เป็นเหตุให้การลงโทษผู้กระทำผิดไม่สอดคล้องกับความร้ายแรงของอาชญากรรมและทำให้การลงโทษเพื่อยับยั้งผู้กระทำผิด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

เป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ อันสมควรต้องมีการพิจารณาปรับปรุงความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาให้มีความเหมาะสมต่อไป

3.1 ความผิดฐานกรรโชกก่อนการปฏิรูปกฎหมาย

การศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกในระบบกฎหมายไทย ผู้ศึกษาได้แบ่งการศึกษากฎหมายไทยออกเป็น 2 ช่วงระยะเวลา ได้แก่ ช่วงระยะเวลาก่อนการปฏิรูปกฎหมาย และช่วงระยะเวลาหลังการปฏิรูปกฎหมาย โดยถือเอาช่วงที่ประเทศไทยได้มีการปฏิรูปกฎหมายในสมัยรัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์เป็นจุดแบ่ง เพราะเป็นระยะเวลาที่ประเทศไทยได้รับอิทธิพลของกฎหมายตะวันตกซึ่งเป็นกฎหมายสมัยใหม่เข้ามาในประเทศจนมีการจัดทำประมวลกฎหมายขึ้น[1] ดังนั้นการศึกษาความผิดฐานกรรโชกก่อนการปฏิรูปกฎหมาย ผู้ศึกษาจึงได้ศึกษากฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในสมัยสุโขทัย สมัยกรุงศรีอยุธยา และสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นจนถึงก่อนมีการปฏิรูปกฎหมาย

สมัยสุโขทัย การปกครองในสมัยนี้ยังมิได้มีลักษณะเป็นราชอาณาจักรไทยดังเช่นการปกครองในปัจจุบัน แต่มีลักษณะเป็นแว่นแคว้น โดยสุโขทัยเป็นเพียงแว่นแคว้นหนึ่งเท่านั้น และยังมีรัฐอื่นๆ ที่มีอำนาจและการปกครองที่เป็นอิสระ เช่น ล้านนา อยุธยา แพร่ และน่าน เป็นต้น[2] ซึ่งกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในสมัยสุโขทัยที่มีลักษณะเป็นกฎหมายอาญา ได้แก่ “ศิลาจารึกกฎหมายลักษณะโจร”[3] หรือที่หลวงสุทธิวาทนฤพุฒิเรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยกรณีที่มีโทษทางอาญา” หรือ “กฎหมายอาญาสุโขทัย”[4] และ “มังรายศาสตร์” หรือ “วินิจฉัยมังราย” ซึ่งเป็นกฎหมายของพระเจ้ามังรายกษัตริย์กษัตริย์แห่งล้านนา[5] เมื่อพิจารณากฎหมายทั้งสองฉบับไม่ปรากฏว่าได้มีการบัญญัติความผิดฐานกรรโชกตามความหมายปัจจุบันไว้อย่างชัดเจน เพราะยังคงบัญญัติปะปนอยู่กับความผิดฐานชิงทรัพย์ ดังนั้นในสมัยสุโขทัยจึงยังไม่ปรากฏบทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์หรือผลแห่งการกระทำในความผิดฐานกรรโชก

ต่อมา สมัยกรุงศรีอยุธยา เอกสารในสมัยนี้มักถูกเขียนด้วยมือทำให้ยากต่อการจัดเก็บรักษาให้คงอยู่นาน ประกอบกับกรุงศรีอยุธยาได้ถูกข้าศึกทำลายให้เสียหายอย่างร้ายแรงในปี พ.ศ. 2310

---

[1] แสวง บุญเฉลิมวิภาส, ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2560), หน้า 49.

[2] เรื่องเดียวกัน, หน้า 59-60.

[3] เรื่องเดียวกัน, หน้า 67.

[4] หลวงสุทธิวาทนฤพุฒิ (สอ้าน รมยานนท์), คำบรรยายประวัติศาสตร์กฎหมาย ชั้นปริญญาโท (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2512-2513), หน้า 192.

[5] เรื่องเดียวกัน, หน้า 315.

ทำให้บ้านเมืองถูกเผาทำลายลง ตัวบทกฎหมายจึงได้สูญหายไปด้วย[6] ทำให้เป็นการยากที่จะศึกษาค้นคว้ากฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในสมัยกรุงศรีอยุธยาให้ครบถ้วนสมบูรณ์

เมื่อเข้าสู่สมัยรัตนโกสินทร์ ในระยะแรก การปกครองบ้านเมืองและการตัดสินคดีทั้งปวงจึงปฏิบัติโดยอาศัยบทกฎหมายที่มีอยู่ คือบทกฎหมายที่ใช้อยู่เมื่อครั้งกรุงศรีอยุธยาโดยอาศัยความจำและการคัดลอกกันมาตามเอกสารที่หลงเหลือจากการถูกทำลาย ต่อมา เมื่อเกิดคดีอำแดงป้อมฟ้องหย่านายบุญศรีในปี พ.ศ. 2347 ซึ่งมีข้อเท็จจริงปรากฏต่อศาลว่าอำแดงป้อมได้ทำชู้กับนายราชาอรรถ ศาลได้พิจารณาตามกฎหมายแล้ว ศาลอนุญาตให้หย่าได้ แม้การตัดสินคดีเป็นไปตามบทกฎหมาย แต่ผลของคดีที่เกิดขึ้นขัดต่อหลักความยุติธรรม ด้วยเหตุนี้พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชจึงได้โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งคณะกรรมการเพื่อทำการชำระสะสางกฎหมาย โดยคณะกรรมการมีหน้าที่เพียงแต่ทำกฎหมายให้ถูกต้อง กล่าวคือตัดทอนส่วนที่ขัดแย้งกันจนทำให้เกิดความฉงนแก่ศาลเท่านั้น แต่คณะกรรมการไม่สามารถแต่งเติมหรือยกร่างสิ่งใหม่ขึ้นมาได้ เพราะในสมัยนั้นมีความเชื่อว่ากฎหมายหรือหลักธรรมมิใช่สิ่งที่มนุษย์จะสร้างขึ้นมาได้ หลังจากที่ได้มีการชำระสะสางกฎหมายเรียบร้อยแล้ว อาลักษณ์จึงเขียนด้วยหมึกลงบนสมุดข่อยและประทับตรา 3 ดวงบนปกแต่ละเล่ม คือตราคชสีห์ ตราราชสีห์ และตราบัวแก้ว[7] และเรียกกฎหมายฉบับนี้ว่า “กฎหมายตราสามดวง”

เนื่องจากการชำระสะสางกฎหมายในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นเป็นการชำระสะสางกฎหมายในสมัยกรุงศรีอยุธยา เพื่อตัดทอนส่วนที่มีความขัดแย้งโดยผู้ร่างมิได้แต่งเติมหรือยกร่างสิ่งใหม่ กฎหมายสามดวงจึงมีข้อเท็จจริงต่างๆ หลายลักษณะ หลายหมวด หลายตอน ครอบคลุมสาระพฤติกรรมการกระทำของบุคคลในสังคมอยุธยา จึงสามารถใช้กฎหมายตราสามดวงเป็นหลักฐานค้นคว้าบทกฎหมายในสมัยกรุงศรีอยุธยาได้[8] ด้วยเหตุนี้ แม้จะไม่สามารถศึกษากฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในสมัยกรุงศรีอยุธยาได้อย่างสมบูรณ์ แต่การศึกษากฎหมายตราสามดวงย่อมเปรียบเสมือนได้ศึกษากฎหมายในสมัยกรุงศรีอยุธยาไปพร้อมกันด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

---

[6] ร. แลงกาต์, ประวัติศาสตร์กฎหมาย เล่ม 1 (กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2526), หน้า 16-19.

[7] แสวง บุญเฉลิมวิภาส, ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย, หน้า 115-121.

[8] หลวงสุทธิวาทนฤพุฒิ (สอ้าน รมยานนท์), ประวัติศาสตร์กฎหมาย ชั้นปริญญาตรี (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2514), หน้า 88.

เมื่อผู้ศึกษาได้ศึกษากฎหมายตราสามดวงแล้วพบว่าความผิดฐานกรรโชกตามความหมายปัจจุบันได้ปรากฏในส่วนของพระไอยการอาชญาหลวง[9] และพระไอยการลักขณโจร ซึ่งสามารถพิจารณาในรายละเอียด ได้ดังนี้

1) พระไอยการอาชญาหลวง

พระไอยการอาชญาหลวงประกาศใช้เมื่อ พ.ศ. 1895 ในรัชกาลของสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) และมีการแก้ไขเพิ่มเติมต่อๆ มาอีกหลายคราว บทบัญญัติในพระไอยการอาชญาหลวงส่วนใหญ่เป็นบทลงโทษข้าราชการที่ทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำผิดวินัยข้าราชการ[10] ซึ่งวิธีการบัญญัติกฎหมายในพระไอยการอาชญาหลวงมิได้มีการจัดแบ่งภาคเป็นลักษณะหรือหมวดเหมือนกฎหมายสมัยปัจจุบัน[11]

เมื่อพิจารณาพระไอยการอาชญาหลวงแต่ละบทมาตราโดยละเอียดแล้ว พบว่าบทบัญญัติที่พอเทียบเคียงได้กับความผิดฐานกรรโชกตามความหมายปัจจุบัน ได้แก่ **มาตรา 14** กำหนดลักษณะของการกระทำความผิดไว้ทั้งสิ้น 5 ประการ ซึ่งความผิดประการที่พอจะเทียบได้กับความผิดฐานกรรโชกมีเพียงประการเดียว คือการรุกรานบ้านเรือนของผู้อื่นจนทำให้เขาต้องแตกกระจายหนีหายและทิ้งบ้านเรือนไป จากนั้นได้เข้ายึดเอาทรัพย์สินและบ้านเรือนของเขา ผู้กระทำมีความผิดฐานทำอุก 5 ประการ โดยกฎหมายกำหนดให้ลงโทษ 6 สถาน[12] และ**มาตรา 34** กำหนดให้ผู้ที่ยกพวกพ้องของตน ถืออาวุธ พร้อมกับขี่ช้าง ม้า หรือเรือ ไปยังบ้านของผู้อื่น ทำให้เจ้าของบ้านเกิดความกลัว และเก็บเอาทรัพย์สินของเขาไปมีความผิดฐานกรรโชกเบียดเบียนไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินท่านแตกฉานซ่านเซนไป โดยกฎหมายกำหนดให้ลงโทษ 6 สถาน และถ้าผู้กระทำผิดได้เก็บเอาทรัพย์สินของเขาไปต้องถูกลงโทษเพิ่มเติม กล่าวคือถูกปรับไหมเป็นจำนวนสองเท่าของราคาทรัพย์สิน[13]

CHULALONGKORN UNIVERSITY

---

[9] ต้นฉบับแต่เดิมใช้คำว่า “พระไอยการอาชาหลวง” แต่มีอยู่ในสมัยหนึ่งนิยมใช้คำว่า “พระไอยการอาชญาหลวง” โดยเฉพาะทางอรรถคดีในศาล ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเห็นสมควรใช้คำว่า “พระไอยการอาชญาหลวง” ต่อไปในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

[10] พระวรภักดิ์พิบูลย์ (นภา ชุมสาย), ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย (กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512), หน้า 101.

[11] หลวงสุทธิวาทนฤพุฒิ (สอ้าน รมยานนท์), คำบรรยายประวัติศาสตร์กฎหมาย (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2504), หน้า 133.

[12] พระไอยการอาชญาหลวง มาตรา 14 บัญญัติว่า “ผู้ใดแลทำอุก 5 ประการ คือรุกราชบาดให้ราษฎรละภูมลำเนาเย่าเรือแตกฉายซ่านเซนไป แล้วเกบสิ่งสืนบ้านช่องเคหา... ถ้าผู้ใดทำอุก 5 ประการดั่งนี้ แลผิดด้วยประการใดประหารหนึ่ง ท่านให้ลงโทษ 6 สถาน”

[13] พระไอยการอาชญาหลวง มาตรา 34 บัญญัติว่า “ผู้ใดทะนงศักดิ์สำหาวขี่ ช้าง ม้า เรือ เอาพวกพ้องข้าคนถือหอกดาบเขนเสโล่หลาวเหลนเครื่องสาตราอาวุธไปกันโชกบ้านท่าน สับฟันเรือนท่าน เอาหอกทวนทิ่มแส่แหย่เรือนท่าน ฟันทะลายเรือนท่านก็ดี...ริบราชบาดเกบเอาทรัพย์สิ่งของสิ่งใดใดของท่านมาเปนอนาประโยชน์แห่งตนก็ดี ข่มเหงเอาท่านมาเป็นบ่าวไพร่ข้าคนตนก็ดี ทำอุกคดีพิโรธดั่งนี้ ท่านว่ามันกันโชกเบียดเบียนไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินท่านแตกฉานซ่านเซนไป ให้ลงโทษ 6 สถาน ถ้าตีด่าจำจอง

เมื่อลักษณะของการกระทำความผิดทั้งสองมาตราคือการทำให้ผู้เสียหายตกอยู่ในความกลัวเพื่อให้ได้ทรัพย์สินของผู้เสียหายไป ความผิดทั้งสองมาตราจึงมีความสอดคล้องกับลักษณะของการกรรโชกในปัจจุบัน

ส่วนบทลงโทษของทั้งสองมาตรา แม้กฎหมายจะกำหนดให้ลงโทษ 6 สถาน แต่มิได้หมายความผู้กระทำผิดต้องถูกลงโทษทุกสถาน เพราะผู้กระทำผิดจะได้รับโทษสถานใดสถานหนึ่งเพียงสถานเดียวเท่านั้น โดยผู้พิพากษาจะเป็นผู้พิจารณาตามความเหมาะสมแก่ความผิดเป็นคดีๆ ไป[14]

อย่างไรก็ตาม แม้พระไอยการอาชญาหลวงได้บัญญัติกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองกรรมสิทธิ์ของประชาชนจากการถูกเจ้าหน้าที่หรือข้าราชการข่มเหง แต่พระไอยการอาชญาหลวงก็มิใช่บทกฎหมายในเรื่องโจรกรรมประทุษร้ายโดยตรง จึงไม่เพียงพอต่อการปราบปรามโจรผู้ร้ายที่ชุกชุมยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้ จึงได้มีการประกาศใช้กฎหมายลักขณโจรเพื่อใช้จัดการกับความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ภายหลังประกาศใช้พระไอยการอาชญาหลวงเป็นระยะเวลา 8 ปี

2) พระไอยการลักขณโจร

พระไอยการลักขณโจรประกาศใช้เมื่อ พ.ศ. 1903 ในรัชกาลของสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) และมีการแก้ไขเพิ่มเติมต่อๆ มาอีกหลายคราว บทบัญญัติในพระไอยการลักขณโจรจัดได้ว่าเป็นการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์หรือประทุษร้ายต่อทรัพย์โดยมีความมุ่งหมายเพื่อใช้ปราบปรามโจรผู้ร้าย[15] ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของการกระทำความผิดฐานกรรโชกในปัจจุบันที่จัดอยู่ในลักษณะความผิดเกี่ยวกับทรัพย์

ก่อนเริ่มบทมาตรา พระไอยการลักขณโจรได้มีการกำหนดประเภทของโจรไว้อย่างชัดเจนจำนวน 16 ประเภท[16] ซึ่งประเภทที่พอจะเทียบเคียงได้กับการกระทำความผิดฐานกรรโชกในปัจจุบันคือ**ความผิดฐานเป็นโจรไภย** หมายถึงโจรกระทำให้กลัวแล้วเก็บเอาทรัพย์สิ่งของไป ซึ่งแบ่งองค์ประกอบความผิดได้เป็น 1) กระทำให้กลัว และ 2) เก็บเอาทรัพย์สินไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ฟันแทง ให้ไหมโดยตีด่าจำจองฟันแทง แต่นา 400 ขึ้นไปให้ ไหมแต่ต้นหนังสือร้อง ถ้าต่ำนา 400 ลงมาพวกซึ่งไปด้วยนั้นให้ไหมกึ่งผู้ลงมือ ถ้าเกบเอาทรัพย์สิ่งของด้วย ให้เอาทรัพย์นั้นตั้งไหมทวีคูน”

[14] หลวงสุทธิวาทนฤพุฒิ (สอ้าน รมยานนท์), คำบรรยายประวัติศาสตร์กฎหมาย (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2517), หน้า 412.

[15] หลวงสุทธิวาทนฤพุฒิ (สอ้าน รมยานนท์), คำบรรยายประวัติศาสตร์กฎหมาย ชั้นปริญญาโท, หน้า 409-412.

[16] ประเภทของโจร 16 ประเภท ได้แก่ โจรปล้น โจรย่องสดม โจรไภย โจรตีชิง โจรฉกฉวย โจรชุ่มซ่อน โจรล้วงลัก โจรลักเลียม สาธารณโจร นิลำภรโจร วิสาสคาหโจร สาระพะโจร ปัณฐทูสะกะโจร ทามภริกะโจร โจรสาระ และดัศกรโจร

หลังจากจบความเบื้องต้นแล้ว พระไอยการลักขณโจรได้บัญญัติสาขาคดีไว้ตามมาตราต่างๆ จำนวน 167 มาตรา โดยไม่ปรากฏว่ามีการแบ่งเป็นหมวดเป็นภาคเหมือนกับกฎหมายในสมัยปัจจุบัน และเมื่อพิจารณาความผิดแต่ละมาตราโดยละเอียดแล้วพบว่ามาตราที่พอจะเทียบได้กับการกระทำความผิดฐานกรรโชกในปัจจุบัน ได้แก่

ก) ความผิดฐานกรรโชกราษฎร (มาตรา 9)[17]

ความผิดตามมาตรานี้ประกอบไปด้วยลักษณะการกระทำความผิดสองประการ คือ**ประการแรก** กฎหมายกำหนดให้ผู้ที่มีหน้าที่ไปจับโจรห้ามจับโจรผิดตัว เพราะมีหนังสือร้องหรือคำร้องทุกข์ของผู้เสียหายบอกไว้ชัดเจนอยู่แล้วว่าผู้ใดเป็นโจร เมื่อผู้ไปจับโจรทุจริตแกล้งจับเอาคนบริสุทธิ์มารีดไถเงิน ผู้นั้นก็ถือว่ามีความผิดฐานกรรโชกราษฎร และ**ประการที่สอง** หากขณะที่ไปจับโจร ผู้ที่ไปจับโจรได้เก็บเอาทรัพย์ของชาวบ้านมา จึงเป็นการกระทำโดยทุจริตและมีความผิดฐานกรรโชกราษฎร ดังนั้นจากลักษณะการกระทำความผิดทั้งสองประการแสดงให้เห็นว่าผู้ที่จะมีความผิดตามมาตรานี้ได้ต้องมีฐานะเป็นเจ้าพนักงาน เพราะผู้ที่มีหน้าที่ไปจับโจรย่อมต้องเป็นผู้ที่มีอำนาจโดยตำแหน่งหน้าที่ของตน

เมื่อผู้กระทำมีความผิดตามมาตรานี้ กฎหมายกำหนดให้ลงโทษผู้กระทำผิดโดยโทษานุโทษ หมายความว่าผู้กระทำผิดจะได้รับโทษน้อยหรือมาก หนักหรือเบาให้พิจารณาการกระทำของเขาว่ามีความรุนแรงเพียงใด กล่าวคือหากการกระทำความผิดมีความรุนแรงมาก ผู้กระทำผิดก็ต้องรับโทษหนักขึ้น นอกจากนี้ กฎหมายยังได้กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องถูกลงโทษปรับไหมเป็นจำนวนสองเท่าของราคาทรัพย์ด้วย หากผู้กระทำผิดได้เก็บเอาทรัพย์สินของเขาไป[18]

ข) ความผิดฐานแกล้งกรรโชกให้ร้อนเนื้อบาทใจ (มาตรา 10) [19]

ความผิดตามมาตรานี้เป็นการกำหนดความผิดแก่เจ้าหน้าที่ที่พบเห็นการกระทำความผิดขึ้น กล่าวคือพบเห็นว่ามีผู้ร้ายเอาทรัพย์สิ่งของติดมือวิ่งออกมาจากบ้านผู้ใดโดยทั่วไปแล้ว เจ้าหน้าที่ย่อมคาดได้ว่าเจ้าบ้านมิใช่ผู้ร้ายอย่างแน่นอน หากเจ้าหน้าที่ไม่ยอมจับกุม

---

[17] พระไอยการลักขณโจรมาตรา 9 บัญญัติว่า “มาตราหนึ่ง ผู้ใดไปเอาโจร อย่าให้เอาผู้อื่นนอกหนังสือร้องแลคำโจรชัดนั้นมา ถ้าแลผู้ใดเอาผู้อื่นนอกหนังสือร้องแลนอกคำโจรชัดนั้นมาก็ดี เกบริบเอาทรัพย์สิ่งสินทาสชายหญิงชาวบ้านมา ท่านว่ากันโชกราษฎร ให้ลงโทษโดยโทษานุโทษ แล้วให้เอาทรัพย์นั้นตั้งไหมทวีคูน”

[18] หลวงสุทธิวาทนฤพุฒิ (สอ้าน รมยานนท์), คำบรรยายประวัติศาสตร์กฎหมาย ชั้นปริญญาโท, หน้า 432.

[19] พระไอยการลักขณโจรมาตรา 10 บัญญัติว่า “มาตราหนึ่ง ผู้ร้ายลักทรัพย์สิ่งสืนแล่นออกมานอกบ้าน แลจเอาเจ้าเรือนมาถามหมีชอบ ถ้าหมีฟังเอาเจ้า บ้าน เรือน มาถาม มันแกล้งทำกันโชกให้ร้อนเนื้อบาทใจ แลท่านว่าให้ไหมโดยยศถาศักมันผู้นั้นเอง”

ผู้ร้าย แต่กลับเรียกเจ้าของบ้านมาสอบถามและแกล้งทำกรรโชก กล่าวคือกระทำการรีดไถ่โดยทุจริต หรือเรียกว่า “เรียกค่าน้ำร้อนน้ำชา” เจ้าหน้าที่ย่อมมีความผิดฐานแกล้งกรรโชกให้ร้อนเนื้อบาทใจ ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ลงโทษปรับไหมตามยศถาศักของผู้กระทำผิด กล่าวคือโทษปรับไหมจะมีจำนวนมากหรือน้อยเป็นไปตามศักดินาของผู้กระทำ[20]

เมื่อได้ศึกษากฎหมายตราสามดวงข้างต้น จึงสรุปได้ว่าการกรรโชกคือการที่ผู้กระทำผิดได้กระทำให้บุคคลอื่นตกอยู่ในความกลัวด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ของบุคคลนั้น เพราะฉะนั้นการกรรโชกในกฎหมายตราสามดวงจึงมีลักษณะของการกระทำที่สอดคล้องกับความผิดฐานกรรโชกในปัจจุบัน ซึ่งบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกในกฎหมายตราสามดวงปรากฏอยู่ในกฎหมายหลายส่วนและหลายมาตรา เนื่องจากการบัญญัติกฎหมายในแต่ละมาตรามีลักษณะเฉพาะกรณี กล่าวคือได้บัญญัติลักษณะของการกระทำที่จะเป็นความผิดไว้อย่างละเอียด ทำให้ต้องมีการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกไว้หลายมาตรา เพื่อให้การปรับใช้กฎหมายครอบคลุมกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น แต่การบัญญัติกฎหมายในลักษณะนี้มีข้อบกพร่องคือ เมื่อมีการกรรโชกด้วยวิธีการที่แปลกใหม่เกิดขึ้นในสังคม กฎหมายที่มีอยู่จึงไม่สามารถปรับใช้กับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้อย่างครอบคลุม ทำให้การลงโทษผู้กระทำผิดเกิดความไม่เหมาะสม

ส่วนบทลงโทษในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกตามกฎหมายตราสามดวง สามารถแบ่งพิจารณาตามปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดความร้ายแรงของการกระทำความผิด ได้ดังนี้

1) ปัจจัยด้านผู้กระทำ

การกำหนดอัตราโทษที่คำนึงถึงปัจจัยด้านผู้กระทำที่ปรากฏในกฎหมายตราสามดวง พบว่ามีเพียงปัจจัยเดียวเท่านั้น คือ**ศักดินาของผู้กระทำผิด** เนื่องจากในสมัยนั้น ระบบศักดินาเป็นระบบที่ใช้ในการบริหารประเทศ โดยการใช้จำนวนนาเป็นเครื่องบอกสถานภาพของสังคม และยังใช้เป็นมาตรฐานในการปรับสินไหมและพินัยในกรณีที่มีการกระทำความผิดขึ้น[21] ซึ่งบทลงโทษที่ให้ศาลต้องคำนึงถึงปัจจัยดังกล่าวปรากฏในมาตรา 10 แห่งพระไอยการลักขณโจรในส่วนที่ว่า *“แลท่านว่าให้ไหมโดยยศถาศักมันผู้นั้นเอง”* กล่าวคือผู้กระทำผิดจะได้รับโทษปรับไหมมากหรือน้อยย่อมเป็นไปตามศักดินาของผู้กระทำ ดังนั้นหากผู้กระทำผิดมีศักดินาที่สูงย่อมต้องระวางโทษปรับไหมที่หนักกว่าผู้กระทำผิดที่มีศักดินาต่ำกว่า เหตุผลที่กฎหมายบัญญัติเช่นนี้เป็นเพราะผู้ที่มีศักดินาสูงเป็นผู้ที่เขา

---

[20] หลวงสุทธิวาทนฤพุฒิ (สอ้าน รมยานนท์), คำบรรยายประวัติศาสตร์กฎหมาย ชั้นปริญญาโท, หน้า 433.

[21] วินัย พงศ์ศรีเพียร, กฎหมายตราสามดวง: แว่นส่องสังคมไทย ผลงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ ลำดับที่ 1 สถานภาพการศึกษากฎหมายตราสามดวง (กรุงเทพมหานคร: เฟื่องฟ้า, 2547), หน้า 27.

ยกย่องว่าเป็นคนดี ไม่น่าจะกระทำผิดกระทำชั่วได้ เมื่อเขาไปกระทำผิดย่อมต้องได้รับการลงโทษที่รุนแรงขึ้น[22]

2) ปัจจัยด้านผลแห่งการกระทำ

การกำหนดอัตราโทษที่คำนึงถึงปัจจัยด้านผลแห่งการกระทำที่ปรากฏในกฎหมายตราสามดวงพบว่ามีเพียงปัจจัยเดียวเท่านั้น คือการลงโทษผู้กระทำผิดตามระดับ**มูลค่าทรัพย์สินที่ผู้กระทำผิดได้ไปจากการกระทำ** ซึ่งบทลงโทษที่ให้ศาลต้องคำนึงถึงปัจจัยดังกล่าวปรากฏในมาตรา 34 แห่งพระไอยการอาชญาหลวงในส่วนที่ว่า *"ถ้าเกบเอาทรัพย์สิ่งของด้วย ให้เอาทรัพย์นั้นตั้งไหมทวีคูน"* และมาตรา 9 แห่งพระไอยการลักขณโจรในส่วนที่ว่า *"แล้วให้เอาทรัพย์นั้นตั้งไหมทวีคูณ"* หมายความว่าหากผู้กระทำผิดได้เก็บเอาทรัพย์สินของชาวบ้านมา ผู้กระทำผิดต้องระวางโทษปรับไหมเป็นสองเท่าของราคาทรัพย์สินที่ได้เก็บเอาไป ดังนั้นหากผู้กระทำผิดเก็บเอาทรัพย์ที่มีราคาสูงไปย่อมต้องระวางโทษปรับไหมที่หนักกว่าผู้กระทำผิดที่เก็บเอาทรัพย์ที่มีราคาต่ำ เนื่องจากทำให้ผู้ถูกกระทำได้รับความเสียหายมากเกินควร

แม้กฎหมายตราสามดวงมิได้ปรากฏบทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้กระทำผิดฐานกรรโชกต้องรับโทษหนักขึ้นไว้อย่างชัดเจน แต่เป็นอันเข้าใจได้ว่าหากปัจจัยในการกำหนดบทลงโทษที่กล่าวไปข้างต้นได้แก่ ปัจจัยด้านผู้กระทำ และปัจจัยด้านผลแห่งการกระทำ ทำให้การกรรโชกมีความร้ายแรงขึ้น ผู้กระทำผิดย่อมต้องถูกลงโทษหนักขึ้นตามส่วนของความร้ายแรงนั้น ด้วยเหตุนี้ จึงกล่าวได้ว่ากฎหมายตราสามดวงได้มีการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดฐานกรรโชก

3.2 ความผิดฐานกรรโชกหลังการปฏิรูปกฎหมาย

ประเทศไทยได้ปรับเปลี่ยนประเทศเข้าสู่ยุคใหม่ โดยเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) แต่การปฏิรูปประเทศครั้งสำคัญได้ปรากฏอย่างชัดเจนในแผ่นดินสมัยพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) เนื่องจากในเวลานั้นชาติมหาอำนาจตะวันตกได้รุกรานมายังทวีปเอเชีย ประเทศไทยจึงต้องทำการปฏิรูปทางด้านการศาลและระบบกฎหมาย โดยเฉพาะการจัดให้มีประมวลกฎหมายแบบสมัยใหม่ เพื่อให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากข้อเสียเปรียบในเรื่องสิทธิสภาพนอกอาณาเขต[23] ในขณะนั้น ประเทศไทยจึงได้จัดให้มีการร่างประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นประมวลกฎหมายฉบับแรกของไทยและมีผลใช้บังคับตั้งแต่

---

[22] พระวรภักดิ์พิบูลย์ (นภา ชุมสาย), ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2496), หน้า 139.

[23] แสวง บุญเฉลิมวิภาส, ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย, หน้า 157.

วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2451 แต่เนื่องจากในขณะนั้นยังไม่มีการแปลคำว่า “Code” เป็น “ประมวลกฎหมาย” จึงเรียกกฎหมายฉบับดังกล่าวในเวลานั้นว่า “กฎหมายลักษณอาญา”[24]

3.2.1 กฎหมายลักษณอาญา

การร่างกฎหมายลักษณอาญา ผู้ร่างมุ่งยกเลิกสิ่งที่ไม่เหมาะสมหรือขนบธรรมเนียมที่พ้นสมัยและไม่เข้ากับความเจริญก้าวหน้าของประเทศ[25] โดยสิ่งที่ผู้ร่างคำนึงถึงเสมอคือประมวลกฎหมายที่จะประกาศใช้ต้องเหมาะสมกับคนไทยและสภาพของสังคมไทย ดังนั้นผู้ร่างจึงได้พยายามนำแนวความคิดทางตะวันตกที่เข้ากันได้กับคนไทยมาผสมผสานให้เข้ากับสภาพของสังคมไทย เพื่อให้ผู้พิพากษาสามารถนำกฎหมายที่จะประกาศใช้ไปปฏิบัติได้ง่าย และเพื่อให้ประชาชนทราบว่าสิ่งใดที่กฎหมายมุ่งประสงค์จะลงโทษ[26] ดังนั้นการร่างกฎหมายลักษณอาญาครั้งนี้จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงกฎหมายอาญาของไทยที่ใช้มาแต่เดิมเข้าสู่ระบบกฎหมายแบบรัฐสมัยใหม่ ซึ่งมีประเด็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่แก้ไขเพิ่มเติมจากกฎหมายที่ใช้บังคับในอดีต ดังนี้

ประการแรก วิธีการกำหนดประเภทความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ จากเดิมกฎหมายตราสามดวงในส่วนของพระไอยการลักขณโจรได้แบ่งประเภทของโจรไว้ 16 ประเภท แต่เมื่อมีการร่างกฎหมายลักษณอาญา ผู้ร่างได้รับเอาวิธีการของตะวันตกเข้ามาปรับใช้ ทำให้การแบ่งประเภทโจรดังกล่าวได้สูญหายไปจากกฎหมายไทยโดยสิ้นเชิง และได้แบ่งความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ขึ้นใหม่โดยแบ่งออกเป็น 11 ฐานความผิดเท่านั้น ได้แก่ ความผิดฐานลักทรัพย์ วิ่งราว ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ สลัด กรรโชก ฉ้อโกง ยักยอกอันต้องอาชญา รับของโจร ทำให้เสียทรัพย์ และบุกรุก[27]

ประการที่สอง วิธีการบัญญัติกฎหมาย จากเดิมการบัญญัติกฎหมายมุ่งแต่เพียงให้เหมาะสมกับกาลสมัยเท่านั้น การบัญญัติกฎหมายจึงมีลักษณะเป็นการเฉพาะกรณีและมีรายละเอียดมาก ทำให้การปรับใช้กฎหมายไม่ครอบคลุมถึงการกรรโชกที่เกิดขึ้นบางกรณี[28] ด้วยเหตุนี้ เมื่อมีการร่างกฎหมายลักษณอาญา วิธีการบัญญัติกฎหมายจึงมีข้อความที่สั้นกระชับและมีลักษณะเป็นกรณีทั่วไป ทำให้กฎหมายที่มีอยู่สามารถปรับใช้กับกรณีเฉพาะที่เกิดขึ้นได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

---

[24] เรื่องเดียวกัน, หน้า 226.

[25] สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, บันทึกของนายยอร์ช ปาดูซ์ เกี่ยวกับการร่างกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2546), หน้า 48-49.

[26] แสวง บุญเฉลิมวิภาส, ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย, หน้า 228.

[27] พัชรินทร์ ในพรมราช, "ความผิดอาญาเกี่ยวกับทรัพย์: ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะของฐาน ความผิดตั้งแต่สมัยกฎหมายตราสามดวงจนถึงสมัยกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127," (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536), หน้า 61-64.

[28] หลวงสุทธิวาทนฤพุฒิ (สอ้าน รมยานนท์), คำบรรยายประวัติศาสตร์กฎหมาย, หน้า 136.

ส่วนความผิดฐานกรรโชก ในการร่างกฎหมายลักษณอาญา ผู้ร่างได้เทียบเคียงจากบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญาฮังการี มาตรา 350 ถึงมาตรา 353 ประมวลกฎหมายอาญาเนเธอร์แลนด์ มาตรา 317 ถึงมาตรา 320 ประมวลกฎหมายอาญาอิตาลี มาตรา 407 ถึงมาตรา 409 ประมวลกฎหมายอาญาอินเดีย มาตรา 383 ถึงมาตรา 389 และประมวลกฎหมายอาญาอียิปต์ มาตรา 282 ถึงมาตรา 284[29]

ผู้ร่างได้บัญญัติความผิดฐานกรรโชกไว้ในมาตรา 303 โดยบัญญัติองค์ประกอบความผิดฐานกรรโชกไว้ในมาตรา 303 วรรคแรก[30] และบัญญัติเหตุที่ทำให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นไว้ในมาตรา 303 วรรคสอง[31] โดยผู้ศึกษาจะเริ่มศึกษาถึงองค์ประกอบความผิดฐานกรรโชกในเบื้องต้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาเหตุที่ทำให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักต่อไป

ความผิดฐานกรรโชกสามารถแบ่งส่วนองค์ประกอบความผิดได้เป็น 4 ประการ[32] ได้แก่

1) การบังคับโดยใช้กำลังข่มขืนหรือโดยขู่เข็ญใจ

“การบังคับ” หมายความว่าการแสดงให้ผู้อื่นเข้าใจว่า ถ้าเขาไม่ปฏิบัติตามความประสงค์เขาจะได้รับอันตรายอย่างใดอย่างหนึ่ง[33] โดยกฎหมายได้กำหนดวิธีการบังคับไว้ว่า

---

[29] Georges Padoux, Code Pénal du Royaume de Siam (Paris: Imprimerie Nationale), p. 82, อ้างถึงใน คณพล จันทน์หอม, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 2 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2559), หน้า 197-198.

[30] กฎหมายลักษณอาญา มาตรา 303 วรรคแรก บัญญัติว่า “ผู้ใดไม่มีอำนาจที่จะบังคับได้โดยชอบกฎหมาย ถ้าและมันบังอาจบังคับผู้อื่นโดยมันใช้กำลังข่มขืน หรือขู่เข็ญใจ ให้เขาสัญญาว่าจะส่งทรัพย์อย่างใดใดให้แก่ผู้ใดก็ดี ให้เขาทำหรือถอน หรือทำลายหนังสือสำคัญอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่ามันผู้นั้นใช้อุบายบังคับเขาเช่นว่ามานี้ มีความผิดฐานกรรโชก ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนขึ้นไปจนถึงห้าปี และให้ปรับตั้งแต่ห้าสิบบาทขึ้นไปจนถึงสองพันบาทด้วยอีกโสดหนึ่ง”

[31] กฎหมายลักษณอาญา มาตรา 303 วรรคสอง บัญญัติว่า “ถ้าหากว่ามันกรรโชกเขาด้วยลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดั่งว่าต่อไปนี้ คือ

(1) ด้วยอุบายขู่ว่าจะเปิดเผยความลับสำหรับตัวของเขา หรือขู่ว่าจะกระทำให้เขาเสื่อมเสียชื่อเสียงด้วยประการใด

(2) ขู่ว่าจะฆ่า หรือจะกระทำร้ายแก่ร่างกายเขาให้ถึงสาหัส หรือจะเอาไฟเผาทรัพย์ของเขาเสียก็ดี

(3) มันมีสาตราวุธมาขู่เขาก็ดี

ท่านว่าระวางโทษของมันถึงจำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไปจนถึงเจ็ดปี และให้ปรับตั้งแต่ร้อยขึ้นไปจนถึงห้าพันบาทด้วยอีกโสดหนึ่ง”

[32] หยุด แสงอุทัย, คำอธิบายกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2550), หน้า 458.

[33] เรื่องเดียวกัน

กระทำโดยใช้กำลังข่มขืน กล่าวคือเป็นการบังคับด้วยกำลังกาย หรือกระทำโดยขู่เข็ญใจซึ่งจะกระทำด้วยวาจาหรือกิริยาก็ได้[34]

2) ให้เขาสัญญาว่าจะส่งทรัพย์หรือให้เขาทำ ถอน หรือทำลายหนังสือสำคัญ

ผู้กระทำผิดต้องบังคับให้เขากระทำการ ดังต่อไปนี้

2.1) ให้เขาสัญญาว่าจะส่งทรัพย์ เป็นการบังคับให้ผู้ที่ถูกบังคับส่งมอบทรัพย์ให้แก่ผู้กระทำผิดในอนาคต หากเป็นการบังคับให้เขาส่งมอบทรัพย์ให้ในทันที จะไม่มีความผิดฐานกรรโชก

2.2) ให้เขาทำ ถอน ทำลายหนังสือสำคัญ เป็นการบังคับให้ผู้ที่ถูกบังคับทำ ถอน หรือทำลายหนังสือซึ่งเป็นสำคัญแก่การตั้งกรรมสิทธิ์หรือหนี้สิน และหนังสือที่เป็นหลักฐานแก่การเปลี่ยนแก้หรือเลิกล้างโอนกรรมสิทธิ์หรือหนี้สินทุกอย่าง (มาตรา 6 ข้อ 20) เช่น โฉนด ตราแดง หนังสือกู้ยืมเงิน หนังสือเช่าที่ดิน[35] การบังคับในข้อนี้ ผู้กระทำผิดต้องบังคับให้เขากระทำในปัจจุบันเท่านั้น จึงจะมีความผิดฐานกรรโชก

3) เขายอมตามที่บังคับนั้น

องค์ประกอบความผิดในส่วนนี้เป็นส่วนที่ใช้ในการพิจารณาว่าความผิดฐานกรรโชกสำเร็จแล้วหรือไม่ เพราะความผิดฐานกรรโชกจะสำเร็จก็ต่อเมื่อผู้ถูกบังคับยอมตามที่บังคับ กล่าวคือรับสัญญาว่าจะส่งทรัพย์ให้ หรือได้ทำ ถอน หรือทำลายหนังสือสำคัญ[36]

4) เจตนา

องค์ประกอบภายในของความผิดฐานกรรโชก ได้แก่ การกระทำโดยเจตนา[37] กล่าวคือการกระทำโดยตั้งใจ หรือการที่ใจมุ่งบังคับผู้อื่นโดยใช้กำลังข่มขืนหรือโดยขู่เข็ญใจให้เขาสัญญาว่าจะส่งทรัพย์หรือให้เขาทำ ถอน หรือทำลายหนังสือสำคัญ และประสงค์ต่อผลหรืออาจจะแลเห็นผลแห่งการที่กระทำนั้นได้

เมื่อการกระทำครบองค์ประกอบความผิดข้างต้น ผู้กระทำจึงมีความผิดฐานกรรโชก แต่ในบางกรณี การกรรโชกอาจมีความร้ายแรงมากกว่าการกรรโชกทั่วไป ทำให้ผู้ร่างได้ตระหนักถึง

---

[34] อำมาตย์เอก พระอินทรปรีชา (เหยียน เลขะวณิช), คำอธิบายกฎหมายลักษณอาชญา ภาค 2 ตอน 3 (กรุงเทพมหานคร: โสภณพิพรรฒธนากร, 2471), หน้า 1629.

[35] เรื่องเดียวกัน, หน้า 1635.

[36] เรื่องเดียวกัน, หน้า 1634.

[37] หยุด แสงอุทัย, คำอธิบายกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127, หน้า 458.

ความสำคัญ จึงได้กำหนดให้กรณีที่ร้ายแรงนั้นเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกเป็นผลให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นกว่าการกรรโชกทั่วไป โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 303 วรรคสอง ซึ่งสามารถแบ่งเหตุฉกรรจ์ได้เป็น 5 ลักษณะ ดังนี้

1) การกรรโชกโดยขู่ว่าจะเปิดเผยความลับสำหรับตัวเขา

“ความลับ” หมายถึงเหตุการณ์ หรือข้อความต่างๆ ที่เป็นสิ่งที่ชั่วร้ายน่าอายคนธรรมดาทั้งหลายปกปิดซ่อนเร้น ไม่เปิดเผยให้แพร่งพราย เพราะถ้ารู้ไปถึงผู้อื่นก็ย่อมทำให้เกิดความเสียหาย โดยความลับอาจเกิดจากการกระทำผิดกฎหมายหรือมิใช่ก็ได้[38] ดังนั้นการขู่ว่าจะเปิดเผยความลับสำหรับตัวเขา หมายถึงการขู่ว่าถ้าผู้ถูกบังคับไม่กระทำตามที่ผู้กระทำผิดเรียกร้องผู้กระทำผิดจะนำเอาความลับของผู้ถูกบังคับไปเปิดเผย ไม่ว่าความลับนั้นจะเป็นเรื่องจริงหรือไม่ก็ตาม[39]

2) การกรรโชกโดยขู่ว่าจะทำให้เขาเสื่อมเสียชื่อเสียง

การขู่ว่าจะทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง คือการขู่ว่าจะทำให้ราคาหรือค่าซึ่งบุคคลมีอยู่ต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกันในทางศีลธรรมและสังคมนั้นต้องต่ำลง[40] อาจเกี่ยวข้องกับความลับด้วยหรือไม่ก็ได้ เช่น นายดำขู่นายขาวว่าถ้าไม่ให้เงิน จะไปบอกคนอื่นว่านายขาวทำชู้ แม้ความจริงนายขาวไม่ได้ทำชู้เลยก็ตาม การกระทำของนายดำเป็นการขู่ว่าจะทำให้ผู้เสียหายได้รับอันตรายต่อชื่อเสียงแล้ว[41]

3) การกรรโชกโดยขู่ว่าจะฆ่าหรือจะกระทำร้ายแก่ร่างกายให้เขาถึงสาหัส

กระทำร้ายแก่ร่างกายให้เขาถึงสาหัสมีความหมายตามมาตรา 256 กล่าวคือขู่ว่าจะทำร้ายเขาให้มีผลดังต่อไปนี้เกิดขึ้น

(1) เสียแขนขา ใช้ไม่ได้

(2) ตาบอด ทั้งสองข้าง หรือแต่ข้างเดียว

(3) หูหนวก ทั้งสองข้าง หรือแต่ข้างเดียว

(4) ลิ้นขาด

---

[38] อำมาตย์เอก พระอินทรปรีชา (เหยียน เลขะวณิช), คำอธิบายกฎหมายลักษณอาชญา ภาค 2 ตอน 3, หน้า 1638.

[39] หยุด แสงอุทัย, คำอธิบายกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127, หน้า 459.

[40] เรื่องเดียวกัน

[41] รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ 398, 33/2486 วันศุกร์ที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2486

(5) ถึงเสียสิ่งซึ่งสำหรับเกิดพืชพรรณ

(6) ถึงรูปหน้าเสียโฉมติดตัว

(7) ถึงความทุพพลภาพ หรือพยาธิที่ทำให้เป็นคนพิการไปจนตลอดชีวิต หรือแม้อาจจะเห็นได้ว่าจะเป็นคนพิการไปตลอดชีวิต

(8) ถึงความทุพพลภาพ หรือพยาธิมีอาการประกอบด้วยทุกข์เวทนากล้าเกินกว่ายี่สิบวันก็ดี หรือแม้ถึงไม่สามารถจะประกอบการหาเลี้ยงชีพได้โดยปรกติ เพราะความทุพพลภาพ หรือพยาธินั้นเกินกว่ายี่สิบวัน

เหตุฉกรรจ์ในข้อนี้ จะต้องตีความโดยเคร่งครัดว่าหมายถึง การขู่ว่าจะฆ่าหรือจะกระทำร้ายแก่ร่างกายสาหัสเฉพาะผู้ถูกขู่เองเท่านั้น ไม่รวมถึงบุคคลอื่น เช่น บิดา หรือมารดาของผู้ถูกขู่[42]

4) การกรรโชกโดยขู่ว่าจะเอาไฟเผาทรัพย์ของเขา

การขู่ว่าจะเอาไฟเผาทรัพย์ของเขา คือการขู่ว่าจะทำให้ทรัพย์สินของเขาเสียหายด้วยวิธีการเอาไฟเผา ซึ่งเป็นวิธีการที่ร้ายแรงเป็นเหตุให้ผู้ถูกขู่หวาดกลัวยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงสมควรต้องลงโทษผู้กระทำผิดให้หนักกว่าการขู่ประการอื่น[43]

5) การกรรโชกโดยมีสาตราวุธมาขู่

คำว่า “สาตราวุธ” มีคำนิยามตามมาตรา 6 (15) หมายความว่าเครื่องประหารอันสามารถจะใช้กระทำแก่ร่างกายให้แตกหักบุบสลายได้ถึงสาหัส คือ ปืน ดาบ หอก แหลน หลาว มีด แลกระบองเป็นต้น การที่ผู้ร้ายมีสาตราวุธมาขู่เขานั้น เป็นการเพิ่มอำนาจของผู้ร้ายให้น่ากลัวยิ่งขึ้น และเป็นการกระทำให้ผู้เสียหายหวาดเสียวมาก พอที่จะไม่ยอมก็ต้องจำยอม เพราะฉะนั้นจึงเป็นการสมควรที่ต้องลงโทษหนักกว่าการขู่มือเปล่า[44]

เหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกทั้ง 5 ลักษณะข้างต้น ผู้ศึกษาจัดให้เป็นการกำหนดเหตุฉกรรจ์ที่คำนึงถึงปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำในส่วนของวิธีการกระทำความผิดทั้งสิ้น เพราะการกรรโชกดังกล่าวล้วนแต่เป็นการกรรโชกที่กระทำไปด้วยวิธีการที่มีความร้ายแรงและน่าจะเกิดอันตรายกว่าการกรรโชกด้วยวิธีอื่น

---

[42] หยุด แสงอุทัย, คำอธิบายกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127, หน้า 459.

[43] อำมาตย์เอก พระอินทรปรีชา (เหยียน เลขะวณิช), คำอธิบายกฎหมายลักษณอาชญา ภาค 2 ตอน 3, หน้า 1640.

[44] เรื่องเดียวกัน, หน้า 1641.

จากการศึกษาความผิดฐานกรรโชกในกฎหมายลักษณอาญา จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า บทบัญญัติความผิดฐานกรรโชกมีวิวัฒนาการขึ้นจากกฎหมายตราสามดวง เพราะลักษณะการบัญญัติกฎหมายมีข้อความที่สั้นกระชับและบังคับใช้ได้เป็นการทั่วไป จึงสามารถนำไปปรับใช้กับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นใหม่ได้อย่างครอบคลุม แต่อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบความผิดฐานกรรโชกในกฎหมายลักษณอาญายังมีข้อบกพร่องบางประการ ได้แก่

ประการแรก องค์ประกอบความผิดในส่วน “การบังคับโดยใช้กำลังข่มขืนหรือโดยขู่เข็ญใจ” กฎหมายลักษณอาญามิได้มีการกำหนดไว้ชัดเจนว่าต้องเป็นการการขู่เข็ญว่าจะทำอันตรายหรือก่อความเสียหายประเภทใดบ้าง จึงอาจเป็นปัญหาในการตีความว่าความเสียหายนั้นมีขอบเขตที่กว้างหรือแคบเพียงใด

ประการที่สอง องค์ประกอบความผิดในส่วน “ให้เขาสัญญาว่าจะส่งทรัพย์หรือให้เขาทำ ถอน หรือทำลายหนังสือสำคัญ” กฎหมายลักษณอาญากำหนดขอบเขตของประโยชน์ที่ผู้กระทำผิดบังคับให้เขากระทำเฉพาะ “ให้สัญญาว่าจะส่งทรัพย์ให้” และ “ให้เขาทำ ถอน หรือทำลายหนังสือสำคัญ” เท่านั้น ไม่รวมถึงประโยชน์ในลักษณะอื่น เช่น ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร หรือการบริการต่างๆ เช่น การบังคับให้ผู้อื่นสัญญาว่าจะสร้างบ้านให้ ทำให้บทบัญญัติของกฎหมายมีขอบเขตที่แคบและอาจปรับใช้กฎหมายได้ไม่ครอบคลุมกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น

ประการที่สาม องค์ประกอบความผิดในส่วน “ให้เขาสัญญาว่าจะส่งทรัพย์” กฎหมายลักษณอาญากำหนดแต่เฉพาะกรณีผู้กระทำผิดบังคับให้เขาสัญญาว่าจะส่งมอบ “ทรัพย์” ให้ในอนาคตเท่านั้น ดังนั้นหากผู้กระทำผิดบังคับให้เขาส่งมอบทรัพย์ในทันที ผู้กระทำจึงไม่มีความผิดฐานกรรโชก[45] ทำให้การปรับใช้กฎหมายจึงอาจไม่ครอบคลุมกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น

ส่วนบทลงโทษในความผิดฐานกรรโชกตามกฎหมายลักษณอาญาได้บัญญัติเหตุที่ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นไว้อย่างชัดเจนในวรรคสองของมาตราเดียวกันกับบทธรรมดา โดยกฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ที่คำนึงถึง**ปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำ**ในส่วนของวิธีการกระทำความผิดเท่านั้น มิได้บัญญัติเหตุฉกรรจ์ที่คำนึงถึงปัจจัยประการอื่น

เมื่อมีการประกาศใช้กฎหมายลักษณอาญาเป็นระยะเวลา 50 ปี ปรากฏว่ามีหลักการและวิธีการลงโทษบางอย่างที่สมควรได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสมกับกาลสมัย และแนวนิยม

---

[45] คำพิพากษาฎีกาที่ 789/2462 จำเลยพูดขู่เจ้าทรัพย์ว่าเจ้าทรัพย์ควรคิดถึงบุญคุณเจ้าพนักงานที่สืบจับตัวผู้ร้ายฆ่าพี่ชายเจ้าทรัพย์ ควรให้เงินเป็นค่าน้ำใจ ถ้าไม่ให้จะเอาตัวเจ้าทรัพย์ส่งอำเภอ เจ้าทรัพย์กลัวจึงให้เงิน ศาลตัดสินว่าไม่มีความผิดฐานกรรโชก เพราะจำเลยไม่ได้ให้เจ้าทรัพย์สัญญาจะส่งทรัพย์ให้จำเลย แต่ผิดฐานทำให้เสื่อมเสียอิสรภาพ

ของนานาประเทศ ด้วยเหตุนี้ ในเวลาต่อมาจึงได้จัดให้มีการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาและได้ประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญาฉบับใหม่ในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2500 มีผลทำให้กฎหมายลักษณอาญาถูกยกเลิกไปตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

3.2.2 ประมวลกฎหมายอาญา

การประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาในความผิดฐานกรรโชก คณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณาถึงข้อบกพร่องของความผิดฐานกรรโชกในกฎหมายลักษณอาญา พฤติการณ์ของบ้านเมืองในขณะนั้นประกอบกับกฎหมายต่างประเทศ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ความผิดฐานกรรโชกมีความเหมาะสม ซึ่งมีประเด็นที่ประมวลกฎหมายอาญาแตกต่างไปจากกฎหมายลักษณอาญา ดังนี้

ประเด็นแรก ประมวลกฎหมายอาญาได้กำหนดขอบเขตของการขู่เข็ญให้ชัดเจนและสอดคล้องกับความผิดต่อเสรีภาพ กล่าวคือจากเดิมบัญญัติว่า “ขู่เข็ญใจ” โดยมิได้กำหนดว่าจะทำอันตรายวิธีใดบ้าง แต่ประมวลกฎหมายอาญากำหนดไว้ชัดเจนว่าเฉพาะการขู่เข็ญว่าจะทำอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินเท่านั้น เพื่อมิให้เข้าใจว่าเป็นการขู่เข็ญประการใดก็ได้[46]

ประเด็นที่สอง ประมวลกฎหมายอาญาได้ขยายขอบเขตของประโยชน์ที่ผู้กระทำผิดข่มขู่เอาจากผู้เสียหาย จากเดิมบัญญัติว่า “ทรัพย์” ขยายเป็น “ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน” ซึ่งเป็นคำที่รวมขอบเขตของคำว่า “ทรัพย์” ด้วย และกรณีที่ผู้กระทำผิดให้ผู้เสียหาย “ทำหรือถอน หรือทำลายหนังสือสำคัญ” ได้ถูกตัดทิ้งออกไปจากองค์ประกอบความผิดฐานกรรโชก อย่างไรก็ตาม หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าการ “ทำหรือถอน หรือทำลายหนังสือสำคัญ” เกี่ยวข้องกับประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินแล้ว ย่อมเข้าองค์ประกอบของความผิดฐานกรรโชกด้วยเช่นกัน[47]

ประเด็นที่สาม ประมวลกฎหมายอาญาได้ขยายขอบเขตในเรื่องของการขู่เข็ญโดยขยายให้รวมถึงการขู่ให้ยอมให้ในทันทีด้วย ซึ่งจากเดิมเฉพาะกรณีผู้กระทำผิด “ขู่ให้ผู้เสียหายสัญญาว่าจะส่งทรัพย์” เท่านั้น เนื่องจากในบางกรณี ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นไม่อาจปรับเข้าได้กับความผิดฐานชิงทรัพย์ เช่น การขู่ให้ผู้เสียหายส่งมอบบ้านซึ่งเป็นอสังหาริมทรัพย์ให้

---

[46] รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ 398, 33/2486 วันศุกร์ที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2486

[47] รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ 395, 22/2486 วันศุกร์ที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2486

ทันที เพราะทรัพย์ที่ผู้กระทำผิดขู่ให้ผู้เสียหายส่งมอบให้ในทันทีนั้นไม่อยู่ในขอบเขตของทรัพย์ที่สามารถ “เอาไป” ได้ ด้วยเหตุนี้ จึงต้องมีการขยายขอบเขตระยะเวลาของการขู่ดังกล่าวเพื่อให้ความผิดฐานกรรโชกสามารถปรับใช้กับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้[48]

ประเด็นที่สี่ ประมวลกฎหมายอาญาได้แยกเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกตามมาตรา 303 (1) กฎหมายลักษณอาญา ในส่วน “ด้วยอุบายว่าจะเปิดเผยความลับสำหรับตัวของเขา” ออกไปเป็นความผิดอีกมาตราหนึ่ง เรียกว่า “ความผิดฐานรีดเอาทรัพย์” โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 338 ส่วนเหตุฉกรรจ์อีกประการตามมาตรา 303 (1) คือ “การขู่ว่าจะกระทำให้เขาเสื่อมเสียชื่อเสียง” ประมวลกฎหมายมิได้นำมาบัญญัติเป็นความผิดฐานใหม่หรือบัญญัติให้เป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชก กล่าวคือกำหนดให้เป็นความผิดฐานกรรโชกธรรมดาเท่านั้น[49]

เมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมในประเด็นดังกล่าวแล้ว ประมวลกฎหมายอาญาจึงบัญญัติความผิดฐานกรรโชกไว้ในมาตรา 337 โดยบัญญัติองค์ประกอบความผิดฐานกรรโชกไว้ในมาตรา 337 วรรคแรก และบัญญัติเหตุที่ทำให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นไว้ในมาตรา 337 วรรคสอง

ความผิดฐานกรรโชกสามารถแบ่งส่วนองค์ประกอบความผิด ได้ดังนี้[50]

1) ข่มขืนใจ

การข่มขืนใจ หมายถึงการกระทำโดยปราศจากอำนาจบีบบังคับฝืนใจเขาให้เขาต้องตัดสินใจกระทำตามที่ถูกบังคับโดยมิได้เป็นไปตามความสมัครใจ[51] ซึ่งการตัดสินใจยังอยู่ที่ตัวผู้กระทำเอง เพียงแต่ผู้กระทำถูกบังคับให้ต้องตัดสินใจกระทำตามที่บังคับ[52]

2) ผู้อื่น

ผู้อื่น หมายถึงผู้ที่ถูกข่มขืนใจ ซึ่งอาจอยู่ในฐานะเป็นผู้ถูกประทุษร้ายหรือในฐานะผู้ถูกขู่เข็ญก็ได้ แต่ผู้อื่นต้องไม่ใช่ผู้ที่กระทำการกรรโชก[53]

---

[48] รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ 393, 17/2486 วันอังคารที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2486

[49] รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ 397, 32/2486 วันพฤหัสบดีที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2486

[50] หยุด แสงอุทัย, กฎหมายอาญาภาค 2-3, หน้า 307.

[51] คณิต ณ นคร, กฎหมายอาญาภาคความผิด, หน้า 458.

[52] หยุด แสงอุทัย, กฎหมายอาญาภาค 2-3, หน้า 308.

[53] คณพล จันทน์หอม, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 2, หน้า 203.

3) ให้ยอมให้ หรือยอมจะให้ตนหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน

การข่มขืนใจนั้นต้องเป็นการข่มขืนใจผู้อื่นให้ยอมให้หรือยอมจะให้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินแก่ผู้ถูกข่มขืนใจหรือบุคคลอื่นก็ได้ ซึ่งแบ่งพิจารณาได้ดังนี้

3.1) ให้ยอมให้ หรือยอมจะให้

การ “ยอมให้” หมายความว่าผู้เสียหายให้ประโยชน์นั้นไปในทันที ส่วนการ “ยอมจะให้” หมายความว่าผู้เสียหายรับจะให้ผู้ข่มขืนใจหรือบุคคลอื่นได้รับประโยชน์ในภายหน้า[54] ซึ่งการ “ยอมให้” อาจกระทำโดยผู้เสียหายหยิบยื่นประโยชน์ให้ หรือยอมให้ผู้กระทำผิดหยิบเอาประโยชน์นั้นไปโดยผู้เสียหายไม่กล้าขัดขวางก็ได้[55]

3.2) ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน

ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินมีความหมายกว้างกว่าคำว่า “ทรัพย์” ซึ่งหมายความรวมถึงสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้ **ก) ทรัพย์สิน** คือวัตถุที่มีรูปร่าง หรือวัตถุที่ไม่มีรูปร่าง ซึ่งอาจมีราคาที่ถือเอาได้ เช่น สิทธิต่างๆ ที่คำนวณเป็นเงินได้ เช่น ลิขสิทธิ์ สิทธิเรียกร้องที่เกิดจากหนี้ ทรัพย์สิทธิ เป็นต้น[56] **ข) ประโยชน์ที่ไม่ใช่ตัวทรัพย์สิน** ได้แก่ แรงงานหรือบริการที่ทำให้เกิดประโยชน์เป็นทรัพย์สินขึ้น เช่น บังคับให้ผู้ถูกขู่เข็ญนำไม้ ตะปู น้ำมันของผู้กระทำสร้างเป็นโต๊ะขึ้น แต่การใช้สิทธิติดตามเอาทรัพย์ที่เป็นกรรมสิทธิ์ของตนอยู่แล้วกลับคืน ไม่เป็นประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน เพราะสิ่งที่ได้คืนมาเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้กระทำอยู่ก่อนแล้ว ดังนั้นผู้กระทำจึงมิได้อะไรเพิ่มเติมมาอีก[57]

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

4) โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยขู่เข็ญว่าจะทำอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของผู้ถูกขู่เข็ญหรือบุคคลที่สาม

การข่มขืนใจผู้อื่นให้ยอมให้หรือยอมจะให้ตนหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินต้องกระทำด้วยวิธีดังต่อไปนี้

---

[54] เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 4, หน้า 266.

[55] จิตติ ติงศภัทิย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญาภาค 2 ตอน 2 และภาค 3 (กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2553), หน้า 739.

[56] หยุด แสงอุทัย, กฎหมายอาญาภาค 2-3, หน้า 308.

[57] จิตติ ติงศภัทิย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญาภาค 2 ตอน 2 และภาค 3, หน้า 738-739.

4.1) ใช้กำลังประทุษร้าย

การใช้กำลังประทุษร้าย (มาตรา 1(6)) ได้แก่ **ก) การประทุษร้ายแก่กายหรือจิตใจของบุคคล ไม่ว่าจะทำด้วยการใช้แรงกายภาพหรือด้วยวิธีอื่นใด** ดังนั้นจึงไม่รวมถึงการกระทำต่อทรัพย์สิน ชื่อเสียง หรือเสรีภาพของบุคคล เช่น การจับบุคคลไปขังเป็นการกระทำต่อเสรีภาพ แม้โดยสภาพเป็นการกระทำต่อตัวของบุคคล ก็ไม่เป็นการประทุษร้ายแก่กายหรือจิตใจ[58] และ **ข) การกระทำใดๆ ซึ่งเป็นเหตุให้บุคคลใดอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ ไม่ว่าจะโดยใช้ยาทำให้มึนเมา สะกดจิต หรือใช้วิธีอื่นใดคล้ายคลึงกัน** เช่น การใช้ยาสลบ หรือยาระงับประสาท เป็นต้น

4.2) ขู่เข็ญว่าจะทำอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของผู้ถูกขู่เข็ญหรือบุคคลที่สาม

การขู่เข็ญว่าจะทำอันตรายเป็นการแสดงว่าจะทำให้เกิดภัยแก่ผู้ใดผู้หนึ่ง โดยไม่จำกัดว่าจะกระทำด้วยวิธีใดโดยเฉพาะ อาจเป็นการขู่เข็ญโดยตรงหรือเป็นนัยๆ ก็ได้[59] แต่ลักษณะของการขู่เข็ญว่าจะทำอันตรายนั้น ประมวลกฎหมายอาญาได้กำหนดไว้ชัดเจนว่าเฉพาะการขู่เข็ญว่าจะกระทำอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินเท่านั้น ไม่รวมถึงการขู่เข็ญในเรื่องอื่น ๆ เช่น การขู่ว่าจะไม่ยอมแต่งงานด้วย หรือขู่ว่าจะถอนหมั้น เป็นต้น[60] ส่วนระยะเวลาของอันตรายตามที่ขู่นั้นอาจเป็นการขู่เข็ญว่าจะทำอันตรายในทันใดนั้นหรือในอนาคตก็ได้[61]

5) จนผู้ถูกข่มขืนในยอมเช่นว่านั้น

องค์ประกอบความผิดในส่วนนี้เป็นส่วนที่ใช้ในการพิจารณาว่าความผิดฐานกรรโชกสำเร็จแล้วหรือไม่ เพราะความผิดฐานกรรโชกจะสำเร็จก็ต่อเมื่อผู้ถูกข่มขืนใจยอมเช่นว่านั้น กล่าวคือผู้ถูกข่มขืนใจยอมให้หรือยอมจะให้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินแก่ผู้ข่มขืนใจหรือบุคคลที่สาม อันเป็นผลมาจากการถูกข่มขืนใจโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือโดยขู่เข็ญว่าจะทำอันตรายซึ่งเป็นไปตามหลักความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล ด้วยเหตุนี้ หากผู้กระทำผิดได้กระทำการข่มขืนใจ แต่ผู้ถูกข่มขืนใจไม่กลัวการข่มขืนใจนั้น เช่น ยอมให้ทรัพย์สินไป เนื่องจากรำคาญ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

---

[58] เรื่องเดียวกัน, หน้า 715.

[59] เรื่องเดียวกัน, หน้า 723-724.

[60] หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญาภาคความผิด มาตรา 288-366 (กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2559), หน้า 296-297.

[61] เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 4, หน้า 271.

หรือเพื่อจับกุมผู้กระทำผิด หรือผู้ถูกข่มขืนใจไม่ยอมให้หรือยอมจะให้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินแก่ผู้กระทำผิด การกระทำดังกล่าวจะเป็นความผิดเพียงขั้นพยายามกรรโชกเท่านั้น[62]

6) เจตนา

องค์ประกอบภายในของความผิดฐานกรรโชก ได้แก่ เจตนาธรรมดา กล่าวคือ ผู้กระทำต้องรู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด หรือมี “ส่วนรู้” และในขณะเดียวกันผู้กระทำประสงค์ต่อผลหรือย่อมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น หรือมี “ส่วนต้องการ”[63] ดังนั้น ผู้กระทำผิดจะมีเจตนากรรโชก ก็ต่อเมื่อผู้กระทำผิดรู้ว่าตนกำลังข่มขืนใจผู้อื่นให้ยอมให้หรือยอมจะให้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน และตนประสงค์ให้เขากลัวจนยอมให้หรือยอมจะให้ประโยชน์เช่นว่านั้นแก่ตนหรือผู้อื่น

มีข้อน่าพิจารณาว่าองค์ประกอบภายในของความผิดฐานกรรโชกไม่ได้ประกอบไปด้วยเจตนาพิเศษ เช่นเดียวกับลักทรัพย์ ดังจะเห็นได้จากคำวินิจฉัยของศาลฎีกาในคำพิพากษาฎีกาที่ 2786/2529 ซึ่งวินิจฉัยว่า “การบรรยายฟ้องในความผิดฐานกรรโชกไม่ต้องกล่าวว่ามีเจตนาทุจริต”[64] และในประเด็นนี้ศาสตราจารย์จิตติ ติงศภัทิย์ก็ได้ให้ความเห็นไว้ทำนองว่าการกระทำที่บังคับเอาประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินอันเป็นองค์ประกอบของความผิดฐานนี้เป็นการหาประโยชน์ที่มิควรได้อยู่ในตัวแล้ว[65] ดังนั้นผู้กระทำจะมีความผิดฐานกรรโชกหรือไม่จึงไม่จำต้องพิจารณาถึงเจตนาทุจริตอีก

ประมวลกฎหมายอาญาได้กำหนดเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกไว้ในมาตรา 337 วรรคสอง เป็นผลให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นกว่าการกรรโชกทั่วไป ซึ่งสามารถแบ่งอธิบายเหตุฉกรรจ์ ได้ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1) การกรรโชกโดยขู่ว่าจะฆ่า

การกรรโชกโดยขู่ว่าจะฆ่า คือ การขู่ว่าจะทำอันตรายต่อชีวิตตามมาตรา 337 วรรคแรก[66] เช่น นายแดงใช้อาวุธปืนจ่อเล็งที่หน้าอกและศีรษะของนายดำ และขู่เข็ญ

---

[62] จิตติ ติงศภัทิย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญาภาค 2 ตอน 2 และภาค 3, หน้า 743.

[63] คณิต ณ นคร, กฎหมายอาญาภาคความผิด, หน้า 459.

[64] หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญาภาคความผิด มาตรา 288-366, หน้า 307.

[65] จิตติ ติงศภัทิย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญาภาค 2 ตอน 2 และภาค 3, หน้า 744.

[66] เรื่องเดียวกัน, หน้า 745.

นายดำให้ยอมให้เงินจำนวน 12,000 บาท แก่มารดาของนายแดงเพื่อเป็นการชำระหนี้ ถ้าไม่นำเงินไปชำระหนี้ให้แก่มารดาของนายแดง นายแดงจะฆ่าผู้เสียหาย[67]

2) การกรรโชกโดยขู่ว่าจะทำร้ายร่างกายให้ได้รับอันตรายสาหัส

การกรรโดยขู่ว่าจะทำร้ายร่างกายให้ได้รับอันตรายสาหัส คือการขู่ว่าจะทำให้ผลเกิดแก่เขา ดังต่อไปนี้ 1) ตาบอด หูหนวก ลิ้นขาด หรือเสียฆานประสาท 2) เสียอวัยวะสืบพันธุ์หรือความสามารถสืบพันธุ 3) เสียแขน ขา มือ เท้า นิ้วหรืออวัยวะอื่นใด 4) หน้าเสียโฉมอย่างติดตัว 5) แท้งลูก 6) จิตพิการอย่างติดตัว 7) ทุพพลภาพ หรือป่วยเจ็บเรื้อรังซึ่งอาจถึงตลอดชีวิต 8) ทุพพลภาพ หรือป่วยเจ็บด้วยอาการทุกขเวทนาเกินกว่ายี่สิบวัน หรือจนกว่าจะประกอบกรณียกิจตามปกติไม่ได้เกินกว่ายี่สิบวัน เช่น นายดำขู่นายขาวว่าถ้านายขาวไม่จ่ายเงินให้นายดำ 200 บาท นายดำจะนำน้ำกรดมาสาดใบหน้าของนายขาวหรือมารดาของนายขาวให้หน้าเสียโฉมอย่างติดตัว[68]

3) การกรรโชกโดยขู่ว่าจะทำให้เกิดเพลิงไหม้แก่ทรัพย์ของผู้ถูกข่มขืนใจหรือผู้อื่น

การกรรโชกโดยขู่ว่าจะทำให้เกิดเพลิงไหม้ คือการขู่ว่าจะทำอันตรายต่อทรัพย์สินตามมาตรา 337 วรรคแรก ให้ทรัพย์นั้นเกิดเพลิงไหม้ ซึ่งทรัพย์สินนี้จะเป็นสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ก็ได้ เช่น ขู่ว่าจะเผารถยนต์ หรือจะเผาบ้าน[69] นอกจากนี้ การทำให้เกิดเพลิงไหม้มิได้จำกัดเฉพาะการขู่ว่าจะวางเพลิงเท่านั้น แต่รวมถึงการกระทำที่เป็นเหตุให้พึงคาดเห็นได้ว่าจะเกิดเพลิงไหม้ขึ้นด้วย เช่น การขู่ว่าจะขว้างระเบิดเข้าไปในทรัพย์ของผู้อื่น ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นตามเหตุฉกรรจ์ในข้อนี้เช่นกัน[70]

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

4) การกรรโชกโดยมีอาวุธติดตัวมาขู่เข็ญ

คำว่า “อาวุธ” มีคำนิยามในมาตรา 1 (5) กำหนดว่าให้อาวุธหมายความรวมถึงสิ่งซึ่งไม่เป็นอาวุธโดยสภาพ แต่ซึ่งได้ใช้หรือเจตนาจะใช้ประทุษร้ายร่างกายถึงอันตรายสาหัสอย่างอาวุธ เช่น ปืน มีด หรือหอก เป็นต้น ซึ่งการพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นการกรรโชกโดยมีอาวุธติดตัวมาขู่เข็ญ ได้ปรากฏแนวคิดทางวิชาการที่แตกต่างกันไป 2 แนวคิด ได้แก่ **แนวคิดแรก** เห็นว่าการมีอาวุธติดตัวมาขู่เข็ญ หมายความถึงการมีไว้ในที่ที่สามารถหยิบฉวยใช้ได้ในขณะกระทำความผิด

---

[67] คำพิพากษาฎีกาที่ 5889/2540

[68] เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 4, หน้า 317.

[69] เรื่องเดียวกัน

[70] คณพล จันทน์หอม, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 2, หน้า 220.

ไม่จำเป็นต้องมีอาวุธติดอยู่กับตัว[71] ส่วน**แนวคิดที่สอง** เห็นว่าการมีอาวุธติดตัวมาขู่เข็ญ ไม่ใช่แค่เพียงพกอาวุธมาเท่านั้น แต่ต้องมีอาวุธโผล่ออกมาให้เห็น กล่าวคืออย่างน้อยผู้ข่มขืนใจจะต้องได้เห็นอาวุธนั้น ถ้าแค่ติดตัวแต่ไม่ได้นำออกมาใช้ และไม่มีใครรู้เห็นอาวุธนั้น ก็ไม่เข้าเหตุฉกรรจ์ในข้อนี้[72]

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาเห็นด้วยกับแนวคิดแรก เนื่องจากการมีอาวุธในลักษณะที่หยิบฉวยได้ ผู้กระทำผิดอาจใช้อาวุธดังกล่าวก่อความเสียหายที่ร้ายแรงขึ้นได้ เช่น ใช้อาวุธฆ่าหรือทำร้ายผู้เสียหาย เพราะฉะนั้นผู้เสียหายจึงไม่จำต้องเห็นอาวุธนั้น ก็ทำให้การกรรโชกมีความร้ายแรง อันควรกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นแล้ว

เหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกทั้ง 4 ประการ ผู้ศึกษาจัดให้เป็นการกำหนดเหตุฉกรรจ์ที่คำนึงถึงปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำในส่วนของวิธีการกระทำความผิดทั้งสิ้น เพราะการกรรโชกดังกล่าวล้วนแต่เป็นการกรรโชกที่กระทำไปด้วยวิธีการที่ร้ายแรงและน่าจะเกิดอันตรายกว่าการกรรโชกด้วยวิธีอื่น

นอกจากนี้ ประเด็นการกำหนดให้ผู้กระทำความผิดฐานกรรโชกต้องรับโทษหนักขึ้น มีข้อน่าพิจารณาว่าบทบัญญัติความผิดฐานกรรโชกมิได้มีการบัญญัติให้นำเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา 335 มาใช้เหมือนกับความผิดฐานชิงทรัพย์ตามมาตรา 339 วรรคสอง จึงทำให้บทบัญญัติเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกไม่ครอบคลุมถึงปัจจัยในการกำหนดเหตุฉกรรจ์ประการอื่น อีกทั้งมิได้มีการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น หากการกรรโชกเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ได้รับอันตรายสาหัส หรือถึงแก่ความตาย ดังเช่นความผิดฐานชิงทรัพย์ตามมาตรา 339 วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคท้าย มีแต่เพียงการบัญญัติให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นหาก “การกรรโชกโดยขู่ว่าจะฆ่าหรือขู่ว่าจะทำร้ายร่างกายให้ได้รับอันตรายสาหัส” เท่านั้น ซึ่งเป็นการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ และกฎหมายกำหนดโทษไว้เพียงจำคุกไม่เกิน 7 ปี

จากการศึกษาความผิดฐานกรรโชกในประมวลกฎหมายอาญา จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่าความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาได้มีการแก้ไของค์ประกอบความผิดในส่วนบกพร่องที่ปรากฏในกฎหมายลักษณอาญา รวมถึงส่วนที่ไม่เหมาะสมกับกาลสมัยและแนวนิยมของนานาประเทศ จึงทำให้องค์ประกอบความผิดฐานกรรโชกมีความชัดเจนและครอบคลุมถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในสังคม

ส่วนบทลงโทษ ประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกไว้อย่างชัดเจน แต่ลักษณะของเหตุฉกรรจ์ที่บัญญัติไว้มีจำนวนน้อยลงเมื่อเทียบกับเหตุฉกรรจ์ตาม

---

[71] จิตติ ติงศภัทิย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญาภาค 2 ตอน 2 และภาค 3, หน้า 745.

[72] หยุด แสงอุทัย, กฎหมายอาญาภาค 2-3, หน้า 309.

กฎหมายลักษณอาญา เพราะผู้ร่างได้นำกรณี “การกรรโชกด้วยอุบายขู่ว่าจะเปิดเผยความลับ” ไปเป็นความผิดอีกมาตราหนึ่ง และกำหนดให้ “การกรรโชกโดยการขู่ว่าจะทำให้เขาเสื่อมเสียชื่อเสียง” เป็นความผิดฐานกรรโชกธรรมดาเท่านั้น ส่วนเหตุฉกรรจ์ประการอื่น ประมวลกฎหมายอาญาเพียงปรับเปลี่ยนถ้อยคำให้เข้ากับยุคสมัย โดยมิได้เปลี่ยนแปลงสาระสำคัญแต่อย่างใด ดังนั้นการกำหนดให้ผู้กระทำผิดฐานกรรโชกต้องรับโทษหนักขึ้นตามประมวลกฎหมายอาญาจึงกำหนดแต่เฉพาะการลงโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ที่คำนึงถึง**ปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำ**ในส่วนของวิธีการกระทำความผิดเท่านั้น เช่นเดียวกับกฎหมายลักษณอาญา

3.3 ข้อพิจารณาความเหมาะสมของความผิดฐานกรรโชกในระบบกฎหมายไทย

จากการศึกษาความผิดฐานกรรโชกก่อนมีการปฏิรูปกฎหมายและหลังการปฏิรูปกฎหมายในหัวข้อ 3.1 และ 3.2 แล้ว พบว่าบทบัญญัติของกฎหมายอาญาของไทยมีวิวัฒนาการไปตามสภาพของสังคม กล่าวคือได้มีการแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้การปรับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอยู่เสมอ โดยเฉพาะบทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดฐานกรรโชกก็มีแนวคิดที่แตกต่างกันไปตามแต่ละสภาพของสังคมเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากการที่กฎหมายตราสามดวงได้กำหนดบทลงโทษที่จะใช้ลงโทษผู้กระทำผิดตามศักดินาของผู้กระทำ เนื่องจากสังคมในสมัยนั้นมีการกำหนดสถานภาพทางสังคมของบุคคลไว้อย่างชัดเจนโดยใช้ระบบศักดินา ต่อมาเมื่อมีการยกเลิกระบบศักดินา การกำหนดบทลงโทษโดยคำนึงถึงปัจจัยดังกล่าวจึงไม่ปรากฏในระบบกฎหมายไทยอีก

ต่อมา เมื่อมีการร่างประมวลกฎหมายอาญา ผู้ร่างจึงได้ปรับปรุงหลักการบางอย่างในกฎหมายลักษณอาญาเพื่อให้เหมาะสมกับกาลสมัยและแนวนิยมของนานาประเทศ ซึ่งในส่วนของความผิดฐานกรรโชก ผู้ร่างได้แก้ไขปรับปรุงองค์ประกอบความผิดให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น แต่ในส่วนของการกำหนดผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น ประมวลกฎหมายอาญากลับมิได้แก้ไขปรับปรุงเหตุฉกรรจ์ให้ครอบคลุมถึงเหตุฉกรรจ์ที่คำนึงถึงปัจจัยด้านผู้กระทำ ปัจจัยด้านมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำ และปัจจัยด้านผู้ถูกกระทำ อีกทั้งยังลดจำนวนลักษณะของเหตุฉกรรจ์ลง กล่าวคือได้กำหนดให้ “การกรรโชกโดยขู่ว่าจะทำให้เขาเสื่อมเสียชื่อเสียง” เป็นความผิดฐานกรรโชกธรรมดาเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ จึงกล่าวได้ว่าตั้งแต่ประเทศไทยได้จัดให้มีการปฏิรูปกฎหมาย กล่าวคือได้มีการประกาศใช้กฎหมายลักษณอาญา ในปี พ.ศ. 2451 จนถึงปัจจุบัน อันเป็นระยะเวลา 100 กว่าปี โดยมิได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดฐานกรรโชกแต่อย่างใด ซึ่งเมื่อเทียบกับสถานการณ์ปัจจุบันแล้ว สภาพสังคมเป็นสังคมเทคโนโลยีทำให้เกิดวิธีการกระทำความผิดที่มีความสลับซับซ้อน และมีความรุนแรงขึ้นกว่าในอดีต

ดังนั้นเมื่อพฤติการณ์ของการกรรโชกเปลี่ยนแปลงไป แต่บทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดฐานกรรโชกกลับมิได้มีการแก้ไขปรับปรุงมาเป็นระยะเวลานาน ส่งผลให้บทบัญญัติดังกล่าวไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม บทบัญญัติกฎหมายที่มีอยู่จึงไม่สามารถแก้ไขหรือยับยั้งการกระทำความผิดที่มีความร้ายแรงดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้ศึกษาได้ศึกษาข้อเท็จจริงอันเกี่ยวข้องกับการกรรโชกที่มีความร้ายแรงอันเกิดขึ้นในปัจจุบันพบว่ามีหลายประการ สามารถจัดกลุ่มพิจารณาตามปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดความร้ายแรงของการกระทำได้ดังต่อไปนี้

1) ปัจจัยด้านผู้กระทำ

2) ปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำ

3) ปัจจัยด้านมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำ

4) ปัจจัยด้านผู้ถูกกระทำ

5) ปัจจัยด้านผลแห่งการกระทำ

3.3.1 ปัจจัยด้านผู้กระทำ

การกรรโชกที่มีความร้ายแรงอันเนื่องมาจากปัจจัยด้านผู้กระทำ ได้แก่ การกรรโชกที่กระทำโดยเจ้าพนักงาน และการกรรโชกที่กระทำโดยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป

1) การกรรโชกที่กระทำโดยเจ้าพนักงาน

องค์ประกอบของความผิดฐานกรรโชกมิได้มีการกำหนดฐานะหรือคุณสมบัติของผู้กระทำผิดไว้โดยเฉพาะ แต่หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้กระทำผิดมีฐานะเป็นเจ้าพนักงาน ย่อมทำให้การกรรโชกมีความร้ายแรงมากกว่าที่กระทำโดยบุคคลธรรมดาทั่วไป เพราะเจ้าพนักงานอยู่ในฐานะอันต้องใช้อำนาจรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ราชการและรักษาอำนาจที่ตนใช้นั้นให้บริสุทธิ์สะอาด เมื่อเจ้าพนักงานไปกระทำความผิดจึงมีความน่าตำหนิมากกว่าบุคคลอื่นกระทำความผิด

การกรรโชกที่กระทำโดยเจ้าพนักงานเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นและพบเห็นได้ในสังคมไทย เช่น คดีนี้ จำเลยเป็นตำรวจแกล้งกล่าวหาว่าผู้เสียหายมีเฮโรอีนไว้ในครอบครอง จึงได้จับกุมผู้เสียหายไป แล้วเรียกเอาเงินจากผู้เสียหายจำนวน 5,000 บาท โดยอ้างว่าเพื่อที่จะได้ไม่ต้องไปโรงพัก ขณะที่จำเลยคุมตัวผู้เสียหายอยู่ สามีของผู้เสียหายจึงไปหาเงินและนำมามอบให้กับจำเลย จำเลยจึงปล่อยตัวผู้เสียหายไป ในคดีนี้ ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามมาตรา 337 และ

มาตรา 148 แต่การกระทำของจำเลยเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบทตามมาตรา 90 จึงต้องลงบทหนักคือมาตรา 148 เพียงบทเดียว[73]

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้กระทำมีความผิดทั้งฐานกรรโชกตามมาตรา 337 และความผิดฐานเจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ ข่มขืนใจผู้อื่นให้มอบให้ซึ่งทรัพย์สินตามมาตรา 148 เนื่องจากองค์ประกอบความผิดของทั้งสองมาตรานี้มีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ องค์ประกอบความผิดตามมาตรา 148 ได้แก่ (1) ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน (2) ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ (3) ข่มขืนใจหรือจูงใจ (4) เจตนาธรรมดา และ (5) เจตนาพิเศษ คือเพื่อให้บุคคลใดมอบให้หรือหามาให้ซึ่งทรัพย์หรือประโยชน์อื่นใดแก่ตนเองหรือผู้อื่น ดังนั้นถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่าเจ้าพนักงานข่มขืนใจโดยการขู่เข็ญว่าจะทำอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียงหรือทรัพย์สิน ให้ยอมให้หรือยอมจะให้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน เจ้าพนักงานก็จะมีความผิดทั้งมาตรา 337 และมาตรา 148

เมื่อการกระทำของจำเลยเป็นกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท มาตรา 90 จึงกำหนดให้ลงโทษตาม “บทหนัก” กล่าวคือศาลต้องลงโทษจำเลยตามมาตรา 148 เพราะได้กำหนดระวางโทษในอัตราที่สูงกว่าความผิดฐานกรรโชกตามมาตรา 337 ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าในกรณีที่การกรรโชกเป็นความผิดตามมาตรา 148 ผู้กระทำผิดย่อมได้รับการลงโทษที่รุนแรงสอดคล้องกับความร้ายแรงของการกระทำแล้ว

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อความผิดฐานเจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ ข่มขืนใจผู้อื่นให้มอบให้ซึ่งทรัพย์สินตามมาตรา 148 มีองค์ประกอบความผิดบางประการที่แตกต่างไปจากความผิดฐานกรรโชกตามมาตรา 337 ทำให้บางกรณีผู้กระทำมีความผิดฐานกรรโชก แต่ไม่มีความผิดฐานเจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ ข่มขืนใจผู้อื่นให้มอบให้ซึ่งทรัพย์สิน เช่น

<u>ตัวอย่างที่ 1</u> คดีนี้ เจ้าพนักงานสรรพสามิตเป็นคณะกรมการอำเภอตามพระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการบริหาร แต่จะทำการจับกุมผู้กระทำผิดต่อกฎหมายนอกหน้าที่ของตนได้ก็ต่อเมื่อมีหมายจับหรือเป็นเรื่องที่อยู่ในข้อยกเว้นตามประมวลวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 78 เมื่อนายอำเภอสั่งด้วยปากเปล่าให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตทำการจับกุมผู้กระทำผิดต่อกฎหมายอื่น เจ้าพนักงานสรรพสามิตจึงไปจับกุมและบังคับเรียกเอาเงินเป็นประโยชน์ส่วนตัว ในคดีนี้ ศาลพิพากษาว่าจำเลยไม่มีความผิดตามมาตรา 148[74] เพราะผู้กระทำผิดได้กระทำไปนอกขอบอำนาจหน้าที่ของตน กล่าวคือผู้กระทำผิดไม่มีหน้าที่ในการจับกุมผู้กระทำผิด การจับกุมจึง

---

[73] คำพิพากษาฎีกาที่ 824/2506

[74] คำพิพากษาฎีกาที่ 1142/2482

ไม่เกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าองค์ประกอบส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้กระทำจะมีความผิดตามมาตรา 148 ได้ คือต้องเป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่ของตนด้วย[75]

ตัวอย่างที่ 2 คดีนี้ มีข้อเท็จจริงว่า เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2540 จำเลยได้กล่าวกับผู้เสียหายในทำนองที่รู้ว่าผู้เสียหายมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครอง และยังอ้างอีกว่าจำเลยทั้งสองนั้นเป็นเจ้าพนักงานตำรวจ ซึ่งในความเป็นจริง จำเลยทั้งสองเป็นพนักงานดับเพลิงซึ่งมิได้มีตำแหน่งหน้าที่ในการจับกุมและปราบปรามผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษแต่อย่างใด ต่อมาผู้เสียหายจึงยอมควักเมทแอมเฟตามีนขึ้นมา จำเลยจึงได้บอกให้ผู้เสียหายหาเงินมาให้จำนวน 50,000 บาท ในคดีนี้ศาลชั้นต้นได้พิพากษาว่าจำเลยทั้งสองมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 337 วรรคแรก ประกอบด้วยมาตรา 83 ระวางโทษจำคุกคนละ 5 ปี ซึ่งศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาพิพากษายืน[76]

ในคดีนี้ การขู่เข็ญผู้เสียหายโดยเจ้าพนักงานแม้ผู้กระทำผิดมิได้มีหน้าที่จับกุมผู้กระทำผิดก็ตาม แต่การขู่เข็ญดังกล่าวย่อมส่งผลให้ผู้เสียหายรู้สึกหวาดกลัวมากกว่าการขู่โดยบุคคลอื่น จึงยอมให้เงินหรือทรัพย์สินตามที่ขู่เข็ญได้ง่ายขึ้น ทำให้การกรรโชกดังกล่าวมีความร้ายแรงกว่าการกรรโชกธรรมดา ดังจะเห็นได้จากการที่ศาลมีคำพิพากษาระวางโทษจำคุกจำเลย 5 ปี ซึ่งเป็นอัตราโทษขั้นสูงของความผิดฐานกรรโชกตามมาตรา 337 วรรคแรก โดยศาลฎีกาให้เหตุผลว่า “ศาลล่างทั้งสองลงโทษจำเลยทั้งสองไม่หนักเกินไป เพราะพฤติการณ์ที่จำเลยทั้งสองร่วมกันกระทำความผิดนั้น มีเจตนาเพียงเพื่อการกรรโชกผู้เสียหายโดยตรง มิใช่กระทำไปเพื่อจับกุมผู้เสียหายมาลงโทษ”

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการกรรโชกที่กระทำโดยเจ้าพนักงานบางกรณีไม่อาจปรับเข้าได้กับความผิดฐานเจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ ข่มขืนใจผู้อื่นให้มอบให้ซึ่งทรัพย์สินตามมาตรา 148 ผู้กระทำจึงมีความผิดฐานกรรโชกตามมาตรา 337 วรรคแรกเท่านั้น แม้การกรรโชกในลักษณะดังกล่าวจะมีความร้ายแรงกว่ากรรโชกธรรมดาเพราะปัจจัยด้านผู้กระทำก็ตาม ทำให้การลงโทษผู้กระทำผิดในกรณีนี้ไม่เป็นไปตามความร้ายแรงของอาชญากรรม

2) การกรรโชกที่กระทำโดยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป

การกรรโชกที่กระทำโดยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป คือการกรรโชกที่ประกอบไปด้วยผู้กระทำผิดจำนวนตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยมีเจตนาและการกระทำร่วมกัน ซึ่งอาจมีการวางแผนและแบ่งหน้าที่กัน ทำให้การกรรโชกจึงสำเร็จได้ง่ายขึ้น การกรรโชกที่กระทำโดยบุคคลจำนวนมากจึงมี

---

[75] เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, กฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 1 (กรุงเทพมหานคร: กรุงสยามพับลิชชิ่ง 2553), หน้า 194-195.

[76] คำพิพากษาฎีกาที่ 4410/2543

ความร้ายแรงกว่าการกรรโชกที่กระทำโดยลำพัง ซึ่งการกรรโชกในลักษณะดังกล่าวเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นและพบเห็นได้ในสังคมไทย เช่น

ตัวอย่างที่ 1 คดีนี้มีข้อเท็จจริงว่า นายนุกูล เสืองามเอี่ยมกับพวก จำนวน 5 คน กระทำการข่มขืนใจให้นางศิริพร หงส์โต และผู้ค้าบริเวณบาทวิถีบริเวณตลาดศรีเขมาเนรมิต เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ยอมจ่ายค่าเช่าให้กับนายนุกูลรายละ 10 ถึง 50 บาทต่อวัน และเรียกเก็บค่าเช่าแผงอีกเดือนละ 400 ถึง 3,500 บาท หากผู้ค้าไม่ยอมจ่ายเงิน ก็จะถูกกลั่นแกล้งไม่ให้ขายสินค้า ในคดีนี้ ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดฐานกรรโชกตามมาตรา 337 วรรคแรก[77]

ตัวอย่างที่ 2 คดีนี้มีข้อเท็จจริงว่า นายสงัดเป็นหนี้จำเลยที่ 4 ถึง 30,000 บาท ซึ่งจำเลยที่ 4 ทวงมาหลายครั้งแล้ว แต่นายสงัดกลับหนีไปได้ตลอด ด้วยเหตุนี้จำเลยที่ 4 จึงได้พาพวกของตนรวมจำเลยที่ 4 แล้วเป็น 6 คน นั่งรถกระบะมาที่บ้านนายสงัด เพื่อมาทวงเงินที่นายสงัดค้างจำเลยที่ 4 อยู่ โดยจำเลยทั้งหกร่วมกันจับนายสงัด และเรียกเอาทรัพย์สินจากภริยาและมารดาของนายสงัด จนภริยาและมารดาของนายสงัดยอมมอบทรัพย์สินให้แก่จำเลยทั้งหก ศาลพิพากษาว่าจำเลยทั้งหกมีความผิดฐานกรรโชกตามมาตรา 337 วรรคแรก[78]

จากตัวอย่างข้างต้น แม้การกระทำของจำเลยมีลักษณะของความอุกฉกรรจ์กล่าวคือเมื่อจำเลยได้กระทำร่วมกับพวกของตนทำให้ระดับความร้ายแรงของการข่มขู่เพิ่มมากขึ้นและอาจก่อความเสียหายที่รุนแรงขึ้นได้ แต่จากข้อเท็จจริงดังกล่าว ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดฐานกรรโชกตามมาตรา 337 วรรคแรกเท่านั้น เพราะไม่เข้าลักษณะของเหตุฉกรรจ์ที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 337 วรรคสอง ส่งผลให้การลงโทษผู้กระทำผิดไม่เป็นไปตามความร้ายแรงของอาชญากรรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

3.3.2 ปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำ

การกรรโชกที่มีความร้ายแรงเนื่องจากปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำ ผู้ศึกษาได้กล่าวรวมกันไปทั้งในส่วนของวิธีการกระทำความผิด สถานที่กระทำความผิดและลักษณะของทรัพย์

---

[77] ผู้จัดการออนไลน์, "จำคุก 3 ปี “เป็กโก้” ขาใหญ่เตาปูนกรรโชกผู้ค้าแผงลอย" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 24 เมษายน 2560. แหล่งที่มา: http://www.manager.co.th/Crime/ViewNews.aspx?NewsID=9530000181877

[78] คำพิพากษาฎีกาที่ 9970/2553

1) การกรรโชกโดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน

การกรรโชกโดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน คือการกรรโชกที่ผู้กระทำผิดอ้างหรือแสดงตนว่าเป็นเจ้าพนักงานที่มีหน้าที่ในการนั้น ซึ่งในเป็นความจริงแล้ว ผู้กระทำผิดมิใช่เจ้าพนักงานตามที่อ้างหรือแสดงตน การกรรโชกในลักษณะนี้จึงมีความร้ายแรง เพราะทำให้ผู้เสียหายเกรงกลัวต่ออำนาจรัฐและยอมให้ประโยชน์ไปโดยง่าย อีกทั้งยังเป็นการนำอำนาจรัฐมาใช้โดยตนไม่มีสิทธิอีกด้วย

การกรรโชกโดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงานเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นและพบเห็นได้ในสังคมไทย เช่น คดีนี้มีข้อเท็จจริงว่า นายสนธยา แสงจันทร์ อดีตตำรวจสืบสวนที่ถูกให้ออกจากราชการได้ขับขี่รถจักรยานยนต์ไปยังบ้านของผู้เสียหาย และอ้างตนว่าเป็นเจ้าพนักงานตำรวจปราบปรามยาเสพติด ขอตรวจค้นบ้านเช่าของผู้เสียหาย ซึ่งเมื่อผู้เสียหายถามถึงหมายค้นกลับปฏิเสธในระหว่างตรวจค้น นายสนธยาได้หยิบของบางอย่างขึ้นมา และกล่าวต่อผู้เสียหายว่าพบยาไอซ์และพืชกระท่อม ผู้เสียหายเห็นว่ามีพิรุธ จึงได้เสนอเงินให้แก่นายสนธยา จำนวน 10,000 บาท แต่นายสนธยาเรียกร้องเงินจำนวน 30,000 บาท[79]

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาแนวการพิจารณาพิพากษาของศาลในข้อเท็จจริงที่มีลักษณะดังกล่าว พบคำพิพากษาฎีกาที่ 5096/2540 ซึ่งมีข้อเท็จจริงว่า เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2537 จำเลยและนายถนอมไปบ้านผู้เสียหาย นายถนอมบอกผู้เสียหายว่าจำเลยเป็นเจ้าพนักงานตำรวจ เห็นได้ว่าการที่นายถนอมบอกผู้เสียหายว่าจำเลยเป็นเจ้าพนักงานตำรวจจำเลยได้ยินคำพูดของนายถนอมแต่จำเลยก็นิ่งเฉยและมิได้ปฏิเสธแต่อย่างใดเท่ากับจำเลยต้องการให้ผู้เสียหายเชื่อหรือเข้าใจตามที่นายถนอมบอกนั่นเองทั้งจำเลยยังได้เรียกเงินจำนวน 2,000 บาทจากผู้เสียหายมิฉะนั้นจะจับผู้เสียหายเช่นนี้พฤติการณ์ถือได้ว่าจำเลยได้แสดงตนเป็นเจ้าพนักงานและกระทำการเป็นเจ้าพนักงานแล้ว คดีนี้ ศาลได้ตัดสินว่าจำเลยมีความผิดฐานแสดงตนและกระทำการเป็นเจ้าพนักงานโดยจำเลยมิได้เป็นเจ้าพนักงานที่มีอำนาจกระทำการนั้น ตามมาตรา 145 และฐานกรรโชกทรัพย์ตามมาตรา 337 การกระทำของจำเลยเป็นกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษฐานกรรโชกทรัพย์ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุด

ดังนั้นการขู่เข็ญผู้เสียหายโดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงานย่อมส่งผลให้ผู้เสียหายรู้สึกหวาดกลัวมากกว่าการขู่โดยวิธีอื่น ผู้เสียหายจึงยอมให้เงินหรือทรัพย์สินตามที่ขู่เข็ญได้ง่ายขึ้น การกรรโชกลักษณะนี้จึงมีความร้ายแรงกว่าการกรรโชกธรรมดา อย่างไรก็ตามแม้ศาลเห็นว่า

---

[79] ผู้จัดการออนไลน์, “ตลบหลัง! รวบ 2 ตร.เก๊อ้างเป็น ป.ป.ส.เข้าค้นบ้านก่อนยัดยารีดเงินเหยื่อ 3 หมื่นบาท” [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 24 เมษายน 2560. แหล่งที่มา: http://www.manager.co.th/QOL/ViewNews.aspx?NewsID=9590000112612

ข้อเท็จจริงดังกล่าวมีความร้ายแรงกว่าการกรรโชกธรรมดาก็ตาม แต่ศาลก็ไม่อาจใช้ดุลพินิจกำหนดบทลงโทษมากกว่าอัตราโทษขั้นสูงที่บัญญัติไว้ได้ ส่งผลให้การลงโทษผู้กระทำผิดไม่เป็นไปตามความร้ายแรงของอาชญากรรม

2) การกรรโชกโดยขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำผิดอาญา

การกรรโชกโดยขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำผิดอาญา คือการกรรโชกที่ผู้กระทำผิดได้ข่มขืนใจผู้เสียหายโดยขู่เข็ญว่าตนจะแจ้งข้อความต่อบุคคลอื่นว่าผู้เสียหายหรือบุคคลที่สามได้กระทำความผิดอาญาขึ้น ไม่ว่าผู้เสียหายหรือบุคคลที่สามจะได้กระทำความผิดขึ้นจริงหรือไม่ก็ตาม ซึ่งวิธีการขู่เช่นนี้ ย่อมทำให้ผู้เสียหายกลัวว่าตนจะถูกดำเนินคดีอาญาและถูกลงโทษจริง ผู้เสียหายจึงยินยอมให้ประโยชน์แก่ผู้กระทำผิดได้ง่ายขึ้น ทำให้การกรรโชกในลักษณะดังกล่าวมีความร้ายแรงกว่าการกรรโชกธรรมดา

การกรรโชกโดยขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำผิดอาญาเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นและพบเห็นได้ในสังคมไทย เช่น กรณีแก๊งชนแล้วตบทรัพย์ ซึ่งมีลักษณะการกระทำคือผู้กระทำผิดจะร่วมกันวางแผนโดยการขับรถยนต์มาคนละคัน รถยนต์คันแรกจะขับเข้าประชิดด้านหลังเพื่อให้เหยื่อตกใจจนหักหลบมาด้านข้าง ต่อมารถอีกคันก็จะรีบเร่งเครื่องขึ้นมาเพื่อให้เกิดการเฉี่ยวชนกับรถของผู้เสียหาย เมื่อมีการเฉี่ยวชนกัน ผู้ขับขี่รถยนต์คันที่สองจะลงจากรถยนต์ และเรียกเอาเงินจากผู้เสียหายเพื่อที่ตนจะได้ไม่แจ้งความ บางกรณีอาจถึงขั้นใช้อุบายทำทีโทรแจ้งนายตำรวจใหญ่ให้ช่วยส่งลูกน้องมาดู ผู้เสียหายบางรายกลัวว่าเรื่องจะยาวจึงยินยอมจ่ายเงินอย่างง่ายดาย[80] จากลักษณะการกระทำของแก๊งชนแล้วตบทรัพย์ สรุปได้ว่าเป็นการที่ผู้กระทำผิดข่มขู่ผู้เสียหาย โดยเรียกร้องให้ผู้เสียหายจ่ายเงินให้แก่ตน ถ้าผู้เสียหายไม่ยอมจ่าย ผู้กระทำผิดจะไปแจ้งความต่อตำรวจทั้งๆ ที่มิได้มีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้นจริงแต่อย่างใด

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาแนวการพิจารณาพิพากษาของศาลในข้อเท็จจริงที่มีลักษณะดังกล่าว พบคำพิพากษาฎีกาที่ 15781/2553 ซึ่งมีข้อเท็จจริงว่าจำเลยกับพวกวางแผนขับรถยนต์แท็กซี่ชนรถปิ๊กอัพของผู้เสียหาย หลังจากนั้นจำเลยจึงลงจากรถและเรียกค่าเสียหายจากผู้เสียหายโดยอ้างว่าตนเสียหายเป็นจำนวนมาก แต่ขอแค่เพียง 5,000 บาท โดยขู่อีกว่าหากพูดไม่รู้เรื่อง ตนจะเรียกตำรวจ ผู้เสียหายจึงต่อรองและยอมจ่ายเงินไปเป็นจำนวน 500 บาท ในคดีนี้ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดฐานกรรโชกตามมาตรา 337 วรรคแรก เท่านั้น

---

[80] เนชั่นทีวี, "ทหาร-ตำรวจร้อยเอ็ด ทลายชุมชน แก๊งค์เฉี่ยวชน-ตบทรัพย์" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 5 มีนาคม 2560. แหล่งที่มา: http://www.nationtv.tv/main/content/crime/378420489

ดังนั้น แม้การกรรโชกโดยขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำผิดอาญาจะมีความร้ายแรงกว่าการกรรโชกธรรมดา ผู้กระทำก็มีความผิดฐานกรรโชกตามมาตรา 337 วรรคแรกเท่านั้น เพราะไม่เข้าลักษณะของเหตุฉกรรจ์ที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 337 วรรคสอง ทำให้การลงโทษผู้กระทำผิดในกรณีนี้ไม่เป็นไปตามความร้ายแรงของอาชญากรรม

3) การกรรโชกที่กระทำโดยผู้กระทำปกปิดใบหน้าเพื่อมิให้ระบุได้ว่าเป็นผู้ใด

การกรรโชกที่กระทำโดยผู้กระทำปกปิดใบหน้าเพื่อมิให้ระบุได้ว่าเป็นผู้ใด หมายถึงในขณะกระทำการกรรโชก ผู้กระทำผิดได้ปกปิดใบหน้าของตนไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อมิให้บุคคลอื่นทราบได้ว่าผู้กระทำผิดเป็นใคร ซึ่งการปกปิดใบหน้าสามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น การสวมหมวก หรือการสวมหน้ากาก เป็นต้น การที่ผู้กระทำผิดปกปิดใบหน้าของตนย่อมเป็นการยากที่จะจับกุมตัวผู้กระทำผิดมาดำเนินคดี โอกาสที่ผู้กระทำผิดจะถูกลงโทษจึงมีน้อย ซึ่งการกรรโชกในลักษณะดังกล่าวเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นและพบเห็นได้ในสังคมไทย เช่น

ตัวอย่าง คดีนี้ ขณะที่นางทองมี ศรีนวลกำลังขายลูกชิ้นปิ้งอยู่ที่รถเข็นข้างห้างเทสโก้โลตัส สาขาเดชอุดม ถูกชายสวมหมวกกันน็อกจำนวน 2 คน เดินเข้ามาทางด้านหลังและร่วมกันใช้กำปั้นทุบตีที่ใบหน้าและศีรษะของนางทองมีจนทรุดลงกับพื้น ต่อมาชายทั้งสองคนได้ขับขี่รถจักรยานยนต์หลบหนีไป เบื้องต้นนางทองมีคาดเดาว่าชายทั้งสองคนที่ทำร้ายตนน่าจะเป็นลูกน้องของเจ้าของร้านทองที่ลูกสาวของตนไปกู้เงินนอกระบบมา แต่ลูกสาวไม่ยอมจ่าย จึงมาทวงหนี้จากนางทองมีแทน โดยนางทองมีขอผ่อนเดือนละ 1,500 บาท[81]

จากตัวอย่างข้างต้น ยังไม่ปรากฏคำพิพากษาของศาลในข้อเท็จจริงที่มีลักษณะดังกล่าว แต่หากข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติจริงตามข้าวที่ได้ยกมาพิจารณา ผู้กระทำจะมีความผิดฐานกรรโชกตามมาตรา 337 วรรคแรกเท่านั้น เพราะไม่เข้าเงื่อนไขกรณีที่ต้องรับโทษหนักขึ้นตามมาตรา 337 วรรคสอง แม้การกระทำผิดดังกล่าวจะมีความร้ายแรงเพียงใดก็ตาม ส่งผลให้การลงโทษผู้กระทำผิดไม่เป็นไปตามความร้ายแรงของอาชญากรรม และไม่มีผลเป็นการยับยั้งอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) การกรรโชกที่กระทำในสถานศึกษาหรือบริเวณที่ใกล้เคียง

การกรรโชกที่กระทำในสถานศึกษาหรือบริเวณใกล้เคียงคือการกรรโชกที่ผู้กระทำผิดได้กระทำลงในสถานศึกษาหรือบริเวณที่ใกล้เคียงสถานศึกษา โดยมิได้เจาะจงว่ากระทำต่อบุคคลใด

---

[81] ไทยรัฐออนไลน์, "ทวงหนี้โหด! ตีบแม่ค้าลูกชิ้งปิ้งอ่วม ยืมหมื่นต้องจ่ายแสน" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 5 มีนาคม 2560. แหล่งที่มา: http://www.thairath.co.th/content/region/209364

หรือทรัพย์สินชนิดใด แต่เนื่องจากสถานที่ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา การกรรโชกซึ่งมีลักษณะการกระทำที่มีความรุนแรงได้กระทำในสถานศึกษาแล้ว ย่อมเป็นอุปสรรคต่อการจัดทำบริการทางการศึกษา เช่น สถานศึกษามีเด็กและเยาวชนจำนวนมาก การกรรโชกจึงอาจส่งผลกระทบต่อบุคคลเหล่านั้น ทั้งทางตรงคือตกเป็นเหยื่อของการกระทำและทางอ้อมคือเด็กและเยาวชนอาจพบเห็นการกระทำที่รุนแรงจนทำให้เกิดความสะเทือนใจหรือเกิดพฤติกรรมการเลียนแบบนำไปกระทำต่อเพื่อนนักเรียนด้วยกัน เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ การกรรโชกที่กระทำในสถานศึกษาหรือบริเวณใกล้เคียงจึงมีความร้ายแรงมากกว่าการกรรโชกที่ได้กระทำลงในสถานที่อื่น

อีกทั้ง ในปัจจุบันสถานศึกษาในประเทศไทยมีจำนวนมากทั้งสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดกระทรวงศึกษาและไม่สังกัดกระทรวงศึกษา รวมแล้วมีจำนวนมากถึง 58,034 แห่ง[82] จึงมีโอกาสที่สถานศึกษาดังกล่าวจะตกเป็นเป้าหมายของการกระทำความผิดได้มาก ซึ่งการกรรโชกที่กระทำในสถานศึกษาหรือบริเวณใกล้เคียงเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นและพบเห็นได้ในสังคมไทย เช่น

<u>ตัวอย่าง</u> คดีนี้มีข้อเท็จจริงว่าขณะที่นายสุรชัย แซ่ย่าง ทำงานอยู่ที่บริษัท คันต้า กรุ๊ป ไทยแลนด์ จำกัด เกี่ยวกับบริษัทสายการบิน กลุ่มชายจำนวนรวม 9 คน บุกรุกเข้ามาทางประตูหน้าบริษัท และได้แสดงเอกสารทะเบียนราษฎร์ และบัตรประชาชนของนายสุรชัย และแจ้งว่านายสุรชัยทำเอกสารปลอม จากนั้นให้นายสุรชัยไปพบผู้คับบัญชาของตน จากนั้นกลุ่มคนร้ายได้พานายสุรชัยเข้าไปในโรงเรียนดอนเมืองจตุรจินดา เมื่อไปถึงกลุ่มคนร้ายจึงได้กล่าวกับนายสุรชัยว่า “นายต้องการค่าคุ้มครอง 20 ล้านบาท” แต่นายสุรชัยต่อรองเหลือ 2 ล้านบาท ต่อมานายสุรชัยได้ให้เพื่อนของตนไปจ่ายเงินและโอนเงินเข้าบัญชีของหนึ่งในกลุ่มคนร้ายนั้น[83] ข้อเท็จจริงในกรณีนี้ แม้นักเรียนและนักศึกษามิได้ตกเป็นเหยื่อของการกระทำความผิดก็ตาม แต่ย่อมมีโอกาสที่นักเรียนและนักศึกษาอาจพบเห็นการกระทำดังกล่าวได้

ดังนั้น หากข้อเท็จจริงดังกล่าวขึ้นสู่การพิจารณาคดีในชั้นศาลและข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติจริงตามข่าวที่ยกมาพิจารณา ผู้กระทำจะมีความผิดฐานกรรโชกตามมาตรา 337 วรรคแรกเท่านั้น เพราะไม่เข้าเงื่อนไขกรณีที่ต้องรับโทษหนักขึ้นตามมาตรา 337 วรรคสอง แม้การกระทำผิด

---

[82] กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, "สถิติการศึกษาของประเทศไทย" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2560. แหล่งที่มา: https://www.m-society.go.th/article_attach/19341/20693.pdf

[83] มติชนออนไลน์, "รวบ “สารวัตร” บช.ก.- ร่วมแก๊ง”นายพล” กรรโชกทรัพย์เรียก 20 ล. นักธุกิจสายการบิน" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 19 ธันวาคม 2560. แหล่งที่มา: https://www.matichon.co.th/news/625009

ดังกล่าวจะมีความร้ายแรงเพียงใดก็ตาม ส่งผลให้การลงโทษผู้กระทำผิดไม่เป็นไปตามความร้ายแรงของอาชญากรรม

5) การกรรโชกที่ผู้กระทำผิดได้เรียกร้องทรัพย์สินที่มีมูลค่าสูง

การกรรโชกที่ผู้กระทำผิดได้เรียกร้องทรัพย์สินที่มีมูลค่าสูง คือการกรรโชกผู้เสียหายครั้งหนึ่ง ผู้กระทำผิดได้เรียกร้องประโยชน์สุทธิที่มีมูลค่ามาก อันแสดงให้เห็นถึงจิตใจอันชั่วร้ายของผู้กระทำผิดที่มีความโลภอยากได้สิ่งที่ไม่ใช่ของตน ด้วยเหตุนี้ การกรรโชกทรัพย์สินที่มีมูลค่าสูงจึงมีความร้ายแรงกว่าการกรรโชกทรัพย์สินที่มีมูลค่าน้อย

การกรรโชกที่ผู้กระทำผิดได้เรียกร้องทรัพย์ที่มีมูลค่าสูงเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นและพบเห็นบ่อยในสังคมไทย เช่น คดีนี้ นางสาวฐิตินาถได้ยื่นหลักฐานต่อกรมสอบสวนพิเศษว่าตนได้รับจดหมายในรูปแบบเว็บไซต์เพื่อขอให้มอบเงินให้จำนวน 11 ล้านบาท และให้ตนตอบตกลงภายใน 36 ชั่วโมง โดยคนร้ายได้ติดต่อมาบอกสถานที่ส่งมอบเงินภายหลัง ในจดหมายมีข้อความที่คนร้ายขู่ว่าถ้านางสาวฐิตินาถไม่ส่งมอบเงินดังกล่าว คนร้ายจะทำการใส่ร้ายนางสาวฐิตินาถในทุกด้านของชีวิตอย่างรุนแรงเพื่อมิให้นางสาวฐิตินาถสามารถทำงานได้อีก[84]

ดังนั้น หากคดีของนางสาวฐิตินาถขึ้นสู่การพิจารณาคดีในชั้นศาล และข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติจริงตามข่าวที่ได้ยกมาพิจารณา ผู้กระทำจะมีความผิดฐานกรรโชกตามมาตรา 337 วรรคแรกเท่านั้น เพราะไม่เข้าเงื่อนไขกรณีที่ต้องรับโทษหนักขึ้นตามมาตรา 337 วรรคสอง แม้ผู้กระทำผิดจะได้เรียกร้องเงินจำนวนมากอันแสดงให้เห็นถึงความน่าตำหนิยิ่งขึ้นของผู้กระทำผิดก็ตาม ส่งผลให้การลงโทษผู้กระทำผิดไม่เป็นไปตามความร้ายแรงของอาชญากรรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

3.3.3 ปัจจัยด้านมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำ

การกรรโชกที่มีความร้ายแรงอันเนื่องมาจากปัจจัยด้านมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำได้แก่ การกรรโชกที่ได้กระทำไปเพราะความเกลียดชัง กล่าวคือผู้กระทำผิดได้กรรโชกผู้เสียหายเนื่องจากมีแรงจูงใจโดยมีความลำเอียงหรืออคติต่อกลุ่มคนบางกลุ่มคน เช่น เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา สัญชาติ เพศ รสนิยมทางเพศ หรือลักษณะพื้นฐานอื่นๆ เป็นต้น เมื่อการกรรโชกได้กระทำไปเพราะความเกลียดชัง ผู้กระทำผิดอาจใช้วิธีการข่มขืนใจที่รุนแรงอันอาจเป็นอันตรายต่อผู้เสียหายและทำให้บุคคลที่อยู่ในลักษณะเดียวกับผู้เสียหายเกิดความกลัวว่าจะเกิดอันตรายในลักษณะดังกล่าว

---

[84] โพสต์ทูเดย์ออนไลน์, "ครูอ้อย ยื่นหลักฐานถูกข่มขู่กรรโชกทรัพย์กว่า 11 ล้าน ต่อดีเอสไอ" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 17 กรกฎาคม 2560. แหล่งที่มา: http://www.posttoday.com/social/general/499138

กับตน ด้วยเหตุนี้การกรรโชกที่ได้กระทำไปเพราะความเกลียดชังจึงมีความร้ายแรงมากกว่าการกรรโชกที่กระทำไปเนื่องจากมีแรงจูงใจประการอื่น

การกรรโชกที่กระทำไปเพราะความเกลียดชังยังไม่ปรากฏเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในประเทศไทย แต่เป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในต่างประเทศแล้ว เช่น

ตัวอย่าง คดีนี้เกิดขึ้นที่สหรัฐอเมริกา นาย Devin Higgins ได้ทำการข่มขู่สมาชิกของเว็บไซต์สนทนาออนไลน์ของกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ ซึ่งในกลุ่มดังกล่าวมีการแลกเปลี่ยนภาพที่แสดงออกถึงความปรารถนาทางเพศ (Erotic Photographs) กันระหว่างสมาชิกของกลุ่ม นาย Devin Higgins จึงได้ติดต่อไปยังผู้เสียหายซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มว่า เขาทราบว่าผู้เสียหายมีความสัมพันธ์ทางเพศกับลูกชายของเขา ซึ่งมีอายุเพียง 15 ปี จึงเรียกร้องเงินจากผู้เสียหาย โดยขู่ผู้เสียหายว่าถ้าผู้เสียหายไม่ให้เงินแก่เขา เขาจะแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งความจริงแล้วผู้เสียหายมิได้มีความสัมพันธ์ทางเพศกับลูกชายของนาย Devin Higgins เลย แต่ผู้เสียหายยอมจ่ายเงินไป และเข้าแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ ต่อมานาย Devin Higgins จึงถูกตัดสินว่ามีความผิดฐานกรรโชก ซึ่งนอกจากคดีดังกล่าวนี้แล้ว ผู้สื่อข่าวได้รายงานว่ายังมีการกรรโชกในลักษณะทำนองนี้เกิดขึ้นอีก โดยผู้ที่ตกเป็นเหยื่อมักจะเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ[85]

แม้การกรรโชกที่กระทำไปเพราะความเกลียดชังยังไม่ปรากฏเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในประเทศไทย แต่มีแนวโน้มที่อาจจะเกิดขึ้นได้ เนื่องจากในปัจจุบันประเทศไทยประกอบไปด้วยบุคคลที่มีความหลากหลาย โดยเฉพาะความหลากหลายของสัญชาติ เนื่องจากประเทศไทยได้เข้าร่วมสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations : ASEAN) ประกอบกับประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ กิจการบางประเภทขาดกลุ่มผู้ใช้แรงงาน จึงทำให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานได้อย่างเสรี และมีจำนวนแรงงานต่างด้าวเพิ่มขึ้นในทุกๆ ปี[86] ด้วยเหตุนี้ เมื่อบุคคลที่มีความหลากหลายอยู่รวมกันในสังคม จึงอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งและนำไปสู่การก่ออาชญากรรมได้

หากการกรรโชกในลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นประเทศไทย ผู้กระทำจะมีความผิดฐานกรรโชกตามมาตรา 337 วรรคแรก เท่านั้น เพราะไม่เข้าเงื่อนไขกรณีที่ต้องรับโทษหนักขึ้นตาม

---

[85] IOTWREPORT, "Hate Crimes Law Expanded to Include Extortion of Gays," [Online] Accessed: July 2017. Available from: http://iotwreport.com/hate-crimes-law-expanded-to-include-extortion-of-gays

[86] กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, "สถิติแรงงานข้ามชาติ" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 17 กรกฎาคม 2560. แหล่งที่มา: https://www.m-society.go.th/article_attach/18712/20429.pdf

มาตรา 337 วรรคสอง แม้การกระทำผิดดังกล่าวจะมีความร้ายแรงเพียงใดก็ตาม ส่งผลให้การลงโทษผู้กระทำผิดไม่เป็นไปตามความร้ายแรงของอาชญากรรม

3.3.4 ปัจจัยด้านผู้ถูกกระทำ

การกรรโชกที่มีความร้ายแรงอันเนื่องมาจากปัจจัยด้านผู้ถูกกระทำ ได้แก่ การกรรโชกที่กระทำต่อบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคม เช่น เด็ก ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการ เป็นต้น แม้องค์ประกอบความผิดฐานกรรโชกมิได้มีการกำหนดฐานะหรือคุณสมบัติของผู้ถูกกระทำผิดไว้ แต่หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกกระทำเป็นบุคคลดังกล่าว ย่อมทำให้การกรรโชกมีความร้ายแรงมากกว่าการกรรโชกที่ได้กระทำต่อบุคคลทั่วไป เพราะบุคคลเหล่านี้ไม่อาจป้องกันตนตัวเองได้เท่ากับบุคคลทั่วไป จึงมักตกเป็นเหยื่อของการกระทำความผิด

การกรรโชกที่กระทำต่อบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคมเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นและพบเห็นได้ในสังคมไทย เช่น

ตัวอย่างที่ 1 คดีนี้ ผู้สื่อข่าวรายงานว่า คนร้ายสวมเสื้อสีดำข่มขืนใจเด็กนักเรียนชาย 2 คน โดยยึดมือถือของเด็กชายคนหนึ่ง พร้อมกับบอกให้เอาเงินมาให้ตนจำนวน 200 บาท เพื่อแลกกับการได้มือถือคืน[87]

ตัวอย่างที่ 2 คดีนี้ ผู้สื่อข่าวรายงานว่า นางตีม ศรีหามาลา อายุ 82 ปี และมีโรคประจำตัวจำนวนมาก มักถูกบุตรบุญธรรมของตนมาข่มขู่รีดไถเงินเพื่อไปซื้อเหล้า หากนางตีมไม่มีให้ บางทีก็ถึงขั้นอาละวาดจะทำร้ายร่างกาย[88]

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่าผู้กระทำผิดเลือกกระทำต่อบุคคลที่มีความเปราะบางในสังคม เพราะคิดว่าบุคคลเหล่านี้ไม่ขัดขืนและจะยอมให้ประโยชน์แก่ตนได้โดยง่าย แต่เมื่อนำข้อเท็จจริงปรับเข้ากับบทบัญญัติกฎหมายแล้วพบว่า ผู้กระทำจะมีความผิดฐานกรรโชกตามมาตรา 337 วรรคแรกเท่านั้น เมื่อผู้กระทำผิดได้รับบทลงโทษที่ไม่สอดคล้องกับความร้ายแรงของอาชญากรรม จึงทำให้การลงโทษอาจไม่มีผลเป็นการยับยั้งการกระทำผิดที่กระทำต่อบุคคลเหล่านี้

---

[87] ผู้จัดการออนไลน์, "จับหนุ่มแสบอ้างเป็นสายตำรวจ รีดไถเงินเด็ก" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 5 มีนาคม 2560. แหล่งที่มา: http://www.manager.co.th/Home/ViewNews.aspx?NewsID=9580000080116

[88] ข่าวสดออนไลน์, "สลดยายวัย 82 อาศัยอยู่คนเดียวในกระต๊อบโทรมใกล้พัง แถมโดนลูกบุญธรรมขี้เมาขู่ไถเงิน" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 5 มีนาคม 2560. แหล่งที่มา: https://www.khaosod.co.th/view_newsonline.php?newsid=1470470649

3.3.5 ปัจจัยด้านผลแห่งการกระทำ

การกระทำความผิดฐานกรรโชกอาจก่อให้เกิดผลที่ร้ายแรงขึ้นนอกเหนือไปจากการที่ผู้เสียหายยอมให้หรือยอมจะให้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน อันเป็นผลที่ผู้กระทำผิดมิได้มีเจตนาก่อให้เกิดขึ้น แบ่งพิจารณาได้ดังนี้

1) ความเสียหายต่อชีวิตและร่างกาย

การกรรโชกจนเป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับบาดเจ็บ ได้รับบาดเจ็บสาหัสหรือถึงแก่ความตาย ซึ่งผลแห่งการกระทำที่มีความร้ายแรงนั้นเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นและพบเห็นได้ในสังคมไทย เช่น

ตัวอย่างที่ 1 คดีนี้ จำเลยกับนางมณีวรรณร่วมกันเรียกทรัพย์สินจากนายทองดีโดยกล่าวว่าเป็นค่าที่จำเลยจะนำไปจูงใจหลวงจำรูญเจ้าพนักงานโดยวิธีทุจริตผิดกฎหมายและโดยอิทธิพลของตนเพื่อให้ผู้พิพากษาศาลฎีกาตัดสินไม่ให้นายทองดีต้องถูกจำคุก 1 ปี ตามคำพิพากษาของศาลในคดีอื่น นายทองดีจึงให้เงินแก่จำเลยไป ต่อมาจำเลยยังมาเรียกเงินตอบแทนเพิ่มโดยจำเลยได้ขู่ว่าถ้าไม่จ่ายเงิน ข้อตกลงที่ได้ทำกันไว้เป็นอันยกเลิก แต่นายทองดียังยืนยันว่าจะจ่ายตามจำนวนเดิม ต่อมาจำเลยจึงได้ไปแจ้งแก่ทนายความประจำตัวของนายทองดีในลักษณะข่มขืนใจโดยขู่เข็ญว่านายจำรูญเจ้าพนักงานต้องการค่าจัดการเพิ่มเติม ถ้าไม่ยอมให้เงินจำนวนดังกล่าว ก็จะคืนเงินที่นายทองดีเคยให้ไว้ และขอให้นายทองดีเตรียมเข้าคุก นายทองดีทราบถึงการขู่ดังกล่าวจึงเกิดความกลัวและจำต้องยอมรับว่าจะจ่ายให้แก่จำเลยเพิ่ม ซึ่งการกระทำของจำเลยมีลักษณะเป็นการข่มขืนใจโดยขู่เข็ญว่าจะทำอันตรายต่อเสรีภาพ ชื่อเสียง และทรัพย์สินของนายทองดีเพื่อให้ยอมให้หรือยอมจะให้เงินจำเลยเพิ่มเติมจากที่เคยให้ไปแล้ว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อเท็จจริงในคดีปรากฏว่า การข่มขู่ของจำเลยทำให้นายทองดีเกิดความหวาดกลัววิตกกังวลจนเป็นเหตุให้เกิดปฏิกิริยาเศร้าซึม (Depressive Reaction) ซึ่งเมื่อสมทบกับโรคความดันโลหิตสูงอาจเป็นอัมพาตและหลอดเลือดในสมองแตกอันอาจเป็นอันตรายแก่ชีวิตได้ ในคดีนี้ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดฐานกรรโชกตามมาตรา 337 วรรคแรก เท่านั้น และการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นตามมาตรา 295 โดยศาลชั้นต้นให้เหตุผลว่าเนื่องจากจำเลยมิได้ทำการประทุษร้ายแก่นายทองดี แต่การกระทำของจำเลยเป็นการต่อเนื่องกันในการเรียกร้องเอาเงิน[89]

[89] คำพิพากษาฎีกาที่ 1123/2509

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในคดีนี้ นอกจากผู้เสียหายต้องยอมให้เงินแก่ผู้กระทำผิดแล้ว ยังทำให้เกิดผลร้ายแรงขึ้น คือทำให้ผู้เสียหายเกิดปฏิกิริยาเศร้าซึม แต่จากการพิจารณาของศาลผู้กระทำมีความผิดฐานกรรโชกตามมาตรา 337 วรรคแรก เท่านั้น ทำให้การลงโทษผู้กระทำผิดในกรณีนี้ไม่เป็นไปตามความร้ายแรงของอาชญากรรม

ตัวอย่างที่ 2 คดีนี้ จำเลยที่ 1 ชกต่อยทำร้ายผู้เสียหายเพื่อบังคับขู่เข็ญให้ผู้เสียหายจำต้องลงลายมือชื่อในสัญญากู้เงินและสัญญาซื้อขาย การที่จำเลยที่ 2 พูดกับผู้เสียหายว่า “คิดจะโกงหรืออย่ามาเล่นกับฉันนะ” ในขณะที่จำเลยที่ 1 กระชากคอเสื้อผู้เสียหายอยู่ ต่อมาจำเลยที่ 1 ได้ต่อยผู้เสียหายที่บริเวณหางคิ้วซ้ายของผู้เสียหายจนบาดเจ็บเลือดออก และพูดกับผู้เสียหายว่าให้ลงลายมือชื่อในสัญญากู้เงิน มิฉะนั้นจะเจ็บตัวอีก ในคดีนี้ ศาลพิพากษาว่าทั้งสองมีความผิดฐานกรรโชกตามมาตรา 337 และความผิดฐานทำร้ายร่างกายตามมาตรา 295 เป็นการกระทำกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท ลงโทษบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 337 วรรคแรก[90]

จากทั้งสองตัวอย่างข้างต้น เมื่อความผิดฐานกรรโชกมิได้กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลแห่งการกระทำ ทำให้ผู้กระทำต้องระวางโทษในความผิดฐานกรรโชกธรรมดาตามมาตรา 337 วรรคแรกเท่านั้น การลงโทษผู้กระทำผิดในกรณีนี้ไม่เป็นไปตามความร้ายแรงของอาชญากรรม

2) ความเสียหายต่อทรัพย์สิน

การกรรโชกเป็นเหตุให้ผู้อื่นสูญเสียทรัพย์สินมูลค่ามากเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นและพบเห็นได้ในสังคมไทย เช่น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตัวอย่าง คดีนี้ จำเลยได้โทรศัพท์ไปถามโจทก์ร่วมเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งได้ลงข่าวพ่อตาของโจทก์ร่วมว่าติดสินบนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการไม่ให้ตั้งโรงงานยางมะตอยน้ำเป็นเรื่องทุจริตเกี่ยวข้องกับรัฐมนตรีและพ่อตาของโจทก์ร่วม จำเลยจึงได้ขู่เข็ญโจทก์ร่วมโดยเรียกเงินจำนวน 2 ล้านบาทกับรถยนต์กระบะ 1 คัน ไม่เช่นนั้นจำเลยจะนำเรื่องในหนังสือพิมพ์ดังกล่าวไปพูดในสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งโจทก์ร่วมได้ยินเช่นนั้นก็กลัวว่าถ้าจำเลยนำไปพูดจริงจะทำให้เกิดความเสียหายแก่บริษัทที่พ่อตาของตนเป็นประธานกรรมการบริษัทอยู่ โจทก์ร่วมจึงต่อรองกับจำเลย และมอบเงินสดให้ 1 ล้านบาทพร้อมกับรถยนต์กระบะ 1 คัน ในคดีนี้ แม้การกรรโชกของจำเลยทำให้ผู้เสียหายต้องสูญเสียทรัพย์มูลค่ามาก แต่ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด

[90] คำพิพากษาฎีกาที่ 2645/2543

เพียงฐานกรรโชกตามมาตรา 337 วรรคแรก เท่านั้น เพราะไม่เข้าเงื่อนไขกรณีที่ต้องรับโทษหนักขึ้นตามมาตรา 337 วรรคสอง แม้ผู้กระทำผิดจะทำให้ผู้เสียหายต้องสูญเสียทรัพย์มูลค่ามากก็ตาม ส่งผลให้การลงโทษผู้กระทำผิดไม่เป็นไปตามความร้ายแรงของอาชญากรรม[91]

แม้การกรรโชกก่อให้ผู้เสียหายต้องสูญเสียทรัพย์สินมูลค่ามากก็ตาม แต่เมื่อความผิดฐานกรรโชกมิได้กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลแห่งการกระทำ ทำให้ผู้กระทำต้องระวางโทษในความผิดฐานกรรโชกธรรมดาตามมาตรา 337 วรรคแรกเท่านั้น การลงโทษผู้กระทำผิดในกรณีนี้ไม่เป็นไปตามความร้ายแรงของอาชญากรรม

3.4 สรุป

จากการที่ผู้ศึกษาได้ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกในระบบกฎหมายไทยตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน พบว่าได้มีการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดฐานกรรโชกแตกต่างกันไปตามแต่ละสภาพของสังคม ดังจะเห็นได้จากการที่กฎหมายตราสามดวงได้กำหนดบทลงโทษที่จะใช้ลงโทษผู้กระทำผิดตามศักดินาของผู้กระทำ โดยกำหนดบทลงโทษตามค่าของคนที่ต่างกันไป แต่เมื่อมีการร่างกฎหมายลักษณอาญา การกำหนดบทลงโทษในลักษณะดังกล่าวก็มิได้ปรากฏในระบบกฎหมายของไทยอีกต่อไป

ในปัจจุบัน ขณะที่ประมวลกฎหมายอาญาบังคับใช้มาเป็นระยะเวลา 60 ปี สังคมกำลังเผชิญหรือมีแนวโน้มที่จะเผชิญกับการกรรโชกที่มีความร้ายแรง ไม่ว่าจะเป็นความร้ายแรงอันเนื่องมาจากปัจจัยด้านผู้กระทำ ปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำ ปัจจัยด้านมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำ ปัจจัยด้านผู้ถูกกระทำ หรือปัจจัยด้านผลแห่งการกระทำ แต่ประมวลกฎหมายอาญาของไทย โดยเฉพาะบทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดฐานกรรโชก กลับมิได้มีการแก้ไขปรับปรุงให้เข้ากับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จึงทำให้การปรับใช้กฎหมายไม่เพียงพอที่จะใช้จัดการกับการกรรโชกที่มีความร้ายแรงได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นเหตุให้การลงโทษผู้กระทำผิดไม่สอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วน และไม่มีผลเป็นการยับยั้งผู้กระทำผิดจากการกระทำความผิดที่มีความร้ายแรงนั้น

ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงเห็นสมควรศึกษาแนวทางของต่างประเทศในการจัดการกับปัญหาการกรรโชกที่มีความร้ายแรงดังที่กล่าวมา เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายอาญาของไทยให้มีความเหมาะสม และสามารถใช้จัดการกับปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้ศึกษาจะได้ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกในระบบกฎหมายต่างประเทศในบทต่อไป

---

[91] คำพิพากษาฎีกาที่ 1280/2543

บทที่ 4
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกในระบบกฎหมายต่างประเทศ

ดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 ว่าบทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยมิได้มีการแก้ไขปรับปรุงมาเป็นระยะเวลานาน ทำให้การปรับใช้กฎหมายไม่เพียงพอที่จะจัดการกับการกรรโชกที่มีความร้ายแรงอันเกิดขึ้นหรือมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในสังคมไทย จึงทำให้การลงโทษผู้กระทำผิดมีความไม่เหมาะสมบางประการ โดยผู้ศึกษาได้จัดกลุ่มการกรรโชกที่มีความร้ายแรงนั้นตามปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดความร้ายแรงของความผิดแบ่งเป็น 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้กระทำ ปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำ ปัจจัยด้านมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำ ปัจจัยด้านผู้ถูกกระทำ และปัจจัยด้านผลแห่งการกระทำ

ในบทนี้ ผู้ศึกษาจึงได้ศึกษากฎหมายต่างประเทศที่สามารถเปรียบเทียบได้กับความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยว่าได้มีการจัดการกับประเด็นปัญหาดังกล่าวอย่างไร เพื่อนำมาใช้เป็นฐานในการวิเคราะห์ความเหมาะสมและหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาของไทยต่อไป ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงเลือกศึกษากฎหมายของต่างประเทศโดยแบ่งตามระบบกฎหมาย 2 ระบบคือประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบซีวิลลอว์ (Civil Law) ได้แก่ สาธารณรัฐฝรั่งเศสและสาธารณรัฐฮังการี และประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบคอมมอนลอว์ (Common Law) ได้แก่ สหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐอินเดีย และได้แบ่งหัวข้อการศึกษากฎหมายของประเทศดังกล่าวออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ หัวข้อ 4.1 ผู้ศึกษาได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชก กล่าวคือศึกษาถึงองค์ประกอบความผิดและบทลงโทษของความผิดฐานนั้นๆ ในเบื้องต้นเพื่อใช้เป็นฐานในการศึกษาบทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นต่อไป หลังจากนั้นผู้ศึกษาได้ศึกษาบทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นโดยแบ่งศึกษาตามปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดความร้ายแรงของความผิด กล่าวคือในหัวข้อ 4.2 ผู้ศึกษาได้ศึกษาบทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ ได้แก่ การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านผู้กระทำ การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำ การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำ และการรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านผู้ถูกกระทำ ส่วนสุดท้ายในหัวข้อ 4.3 ผู้ศึกษาได้ศึกษาบทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลแห่งการกระทำหรือปัจจัยด้านผลแห่งการกระทำ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

4.1 ข้อมูลพื้นฐาน

สำหรับหัวข้อนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาถึงองค์ประกอบความผิดในฐานความผิดของกฎหมายต่างประเทศที่สามารถเปรียบเทียบได้กับความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย พร้อมกับศึกษาบทลงโทษของฐานความผิดนั้นในเบื้องต้น โดยแบ่งพิจารณาตามแต่ละประเทศ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลอันเป็นฐานในการศึกษาบทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในฐานความผิดดังกล่าวต่อไป

4.1.1 สาธารณรัฐฝรั่งเศส

สาธารณรัฐฝรั่งเศสเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดการลงโทษของเบคคาเรีย โดยใช้แนวคิดนั้นเป็นฐานในการปฏิวัติฝรั่งเศสในปี ค.ศ. 1789 และในการจัดทำประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสในปี ค.ศ. 1791[1] ดังนั้นโทษทางอาญาในกฎหมายฝรั่งเศสจึงมีวิวัฒนาการตลอดเวลา ทั้งในเรื่องของแนวคิดและวัตถุประสงค์ในการลงโทษ ประเภทของโทษ และการกำหนดชั้นของโทษ[2] นอกจากนี้ สาธารณรัฐฝรั่งเศสยังให้ความสำคัญกับปัญหาอาชญากรรมที่มีความร้ายแรง โดยเฉพาะในความผิดฐานกรรโชก ดังจะเห็นได้จากการที่ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสได้บัญญัติให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ และรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลแห่งการกระทำในความผิดฐานกรรโชกไว้หลายประการ ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงมีความเห็นว่าหากศึกษากฎหมายของสาธารณรัฐฝรั่งเศสจะช่วยให้เห็นถึงความหลากหลายในการบัญญัติกฎหมาย และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางในการวางหลักเกณฑ์ของกฎหมายไทยต่อไป

เมื่อผู้ศึกษาได้ศึกษากฎหมายของสาธารณรัฐฝรั่งเศสแล้วพบว่าได้บัญญัติความผิดที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกไว้ในประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส (Criminal Code of French Republic) โดยแบ่งออกเป็น 2 ฐานความผิด ได้แก่ ความผิดฐานกรรโชกในมาตรา 312-1 ถึง 312-9 และความผิดฐานรีดเอาทรัพย์ในมาตรา 312-10 ถึง 312-12

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

---

[1] Vold, Theoretical Criminology, p. 20.

[2] อุทัย อาทิเวช, รวมบทความกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส (กรุงเทพมหานคร: วี.เจ.พริ้นติ้ง, 2554), หน้า 7.

1. ความผิดฐานกรรโชก สามารถแบ่งส่วนองค์ประกอบความผิด ได้ดังนี้[3]

1.1 บุคคลใช้ความรุนแรง ขู่เข็ญว่าจะใช้ความรุนแรงหรือบีบบังคับบุคคลอื่น

การขู่เข็ญว่าจะใช้ความรุนแรงต้องทำให้ผู้ที่ถูกขู่เข็ญตกอยู่ในความกลัว โดยพิจารณาจากอายุ สภาพร่างกาย รวมไปถึงสภาพจิตใจของผู้ถูกขู่เข็ญ แต่ในกรณีที่บุคคลยอมกระทำตามที่เรียกร้องเนื่องจากถูกชักชวนหรือร้องขอ ผู้กระทำไม่มีความผิดฐานกรรโชก เพราะการยอมดังกล่าวมิได้เกิดขึ้นเนื่องจากการถูกบังคับขู่เข็ญ[4]

1.2 ให้ได้มาซึ่งประโยชน์ ดังต่อไปนี้ ไม่ว่าประโยชน์นั้นจะเป็นประโยชน์ของบุคคลที่ถูกข่มขู่หรือบุคคลที่สามก็ตาม[5]

- การลงลายมือชื่อ แม้การลงลายมือชื่อจะเป็นโมฆะ[6]

- การให้คำมั่นสัญญา ซึ่งไม่จำต้องถึงขนาดให้คำมั่นสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร เพียงแต่กระทำด้วยวาจาก็เพียงพอแล้ว เช่น สัญญาจ้างงานที่กระทำโดยวาจา[7]

- การสละสิทธิ์

- การเปิดเผยความลับ หรือ

- การส่งมอบกองทุน หลักประกัน หรือสินทรัพย์อย่างหนึ่งอย่างใด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

องค์ประกอบส่วนนี้ ทำให้ความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสต่างไปจากองค์ประกอบความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย เพราะประโยชน์ที่ผู้กระทำผิดเรียกร้องในความผิดฐานกรรโชกตามมาตรา 337 หมายความถึงแต่เฉพาะประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินเท่านั้น ส่วนความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสได้กำหนดขอบเขตของประโยชน์ที่ผู้กระทำผิดเรียกร้องไว้

---

[3] Criminal Code of French Republic, Article 312-1

[4] Yves Mayaud and Carole Gayet, Nouveau Code Penal (Paris: Dalloz, 2012), p. 967.

[5] Ibid., p. 973.

[6] Ibid., p. 968.

[7] Ibid.

กว้างกว่า กล่าวคือได้กำหนดให้รวมถึงประโยชน์ในลักษณะอื่นด้วย เช่น การให้คำมั่นสัญญา หรือการเปิดเผยความลับ

1.3 เป็นการกระทำโดยเจตนาธรรมดา

เมื่อการกระทำของบุคคลครบองค์ประกอบความผิดดังกล่าว บุคคลนั้นมีความผิดฐานกรรโชกต้องระวางโทษจำคุก 7 ปี และปรับ 100,000 ยูโร

2. <u>ความผิดฐานรีดเอาทรัพย์</u> สามารถแบ่งส่วนองค์ประกอบความผิด ดังนี้[8]

2.1 บุคคลข่มขู่ว่าจะเปิดเผยความลับ หรือใส่ความด้วยข้อเท็จจริงอันมีแนวโน้มทำลายเกียรติยศ หรือชื่อเสียงของบุคคลที่ถูกข่มขู่หรือบุคคลที่สาม

กรณีที่บุคคลข่มขู่ว่าจะทำอันตรายต่อชื่อเสียงของบุคคลที่สาม การข่มขู่นั้นต้องกระทำต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยหรือใส่ความและมีผลประโยชน์โดยตรงในเรื่องดังกล่าว เช่น นายดำข่มขู่นางแดงมารดาของนายขาวว่าหากนางแดงไม่ยอมจ่ายเงินแก่นายดำ นายดำจะเปิดเผยว่านายขาวได้กระทำการปลอมเอกสาร การกระทำของนายดำจึงเป็นความผิดฐานรีดเอาทรัพย์ เพราะการเปิดเผยความผิดของนายขาวย่อมทำให้มารดาของนายขาวเสื่อมเสียชื่อเสียงไปด้วย[9]

2.2 ให้ได้มาซึ่งการลงลายมือชื่อ การให้คำมั่นสัญญา การสละสิทธิ์ การเปิดเผยความลับ การส่งมอบกองทุน หลักประกัน หรือสินทรัพย์อย่างหนึ่งอย่างใด

2.3 เป็นการกระทำโดยเจตนาธรรมดา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

เมื่อการกระทำของบุคคลครบองค์ประกอบความผิดดังกล่าว บุคคลนั้นมีความผิดฐานรีดเอาทรัพย์ต้องระวางโทษจำคุก 7 ปี และปรับ 100,000 ยูโร

4.1.2 สาธารณรัฐฮังการี

สาธารณรัฐฮังการีเป็นประเทศที่มีความโดดเด่นในการจัดการกับปัญหาการกรรโชกที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรม ดังจะเห็นได้จากรายงานวิจัยของศูนย์วิจัยอาชญากรรมข้ามชาติของสหภาพยุโรป (Joint Research Centre on Transnational Crime) ที่รายงานว่าแม้สถานการณ์การกรรโชกโดยองค์กรอาชญากรรมในสาธารณรัฐฮังการีจะอยู่ในระดับที่ร้ายแรงตาม แต่สาธารณรัฐฮังการีก็ได้มีมาตรการทางกฎหมาย โดยเฉพาะบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาฮังการีที่เพียงพอ

---

[8] Criminal Code of French Republic, Article 312-9

[9] Crim. 25 avr. 1896: DP 1898. 1. 92.

ต่อการจัดการกับองค์กรอาชญากรรมดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ[10] อีกทั้งในการร่างกฎหมายลักษณอาญา ผู้ร่างได้นำกฎหมายของสาธารณรัฐฮังการี คือประมวลกฎหมายอาญาฮังการีว่าด้วยความผิดอุกฤษฏ์โทษและมัธยโทษ ลงวันที่ 28 พฤษภาคม ค.ศ. 1878 มาใช้เทียบเคียงในการร่างความผิดฐานกรรโชก[11] ทำให้รูปแบบการบัญญัติกฎหมายของสาธารณรัฐฮังการีมีลักษณะและเนื้อหาที่ค่อนข้างคล้ายกับกฎหมายไทย เมื่อประมวลกฎหมายอาญาฮังการีมีการแก้ไขเพิ่มเติมให้มีความทันสมัยมาแล้วหลายฉบับ ผู้ศึกษาจึงมีความเห็นว่าหากศึกษากฎหมายของสาธารณรัฐฮังการีจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำมาเป็นแนวทางในการวางหลักกฎหมายของไทยต่อไป

เมื่อผู้ศึกษาได้ศึกษากฎหมายของสาธารณรัฐฮังการีแล้วพบว่าได้บัญญัติความผิดที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกไว้ในประมวลกฎหมายอาญาฮังการี (Hungary Criminal Code) โดยแบ่งออกเป็น 2 ฐานความผิด ได้แก่ ความผิดฐานกรรโชกในมาตรา 367 และความผิดฐานใช้สิทธิของตนโดยไม่ชอบในมาตรา 368

1. <u>ความผิดฐานกรรโชก</u> สามารถแบ่งส่วนองค์ประกอบความผิด ได้ดังนี้[12]

1.1 บุคคลใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่ว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายบังคับบุคคลอื่น

การขู่ว่าจะใช้กำลังบังคับบุคคลอื่นต้องเป็นการแสดงเจตนาต่อบุคคลใดๆ ว่าจะทำให้เกิดภยันตราย อันจะทำให้บุคคลนั้นตกอยู่ในความกลัวเนื่องจากการแสดงเจตนาดังกล่าว[13]

1.2 ให้บุคคลอื่นกระทำ ไม่กระทำการ หรือจำยอมต่อบางสิ่ง

1.3 ส่งผลให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหายทางการเงิน

องค์ประกอบความผิดในส่วนนี้เป็นส่วนที่ใช้ในการพิจารณาว่าความผิดฐานกรรโชกสำเร็จแล้วหรือไม่ เพราะความผิดฐานกรรโชกจะสำเร็จก็ต่อเมื่อบุคคลอื่นได้รับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

---

[10] Transcrime, "Study on Extortion Racketeering the Need for an Instrument to Combat Activities of Organised Crime," [Online] Accessed: January 2017. Available from: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/doc_centre/crime/docs/study_on_extortion_racketeering_en.pdf

[11] สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, <u>บันทึกของนายยอร์ช ปาดูซ์ เกี่ยวกับการร่างกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127</u>, หน้า 50-51.

[12] Hungary Criminal Code, Section 367 (1)

[13] Hungary Criminal Code, Point 7 of Section 459 (1)

ความเสียหายทางการเงิน[14] หมายถึงทำให้ทรัพย์สินของบุคคลอื่นเสียหาย ซึ่งรวมถึงการสูญเสียรายได้ด้วย[15] องค์ประกอบในส่วนนี้ทำให้ความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาฮังการีแตกต่างกันไปจากองค์ประกอบความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย เพราะความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย จะเป็นความผิดสำเร็จก็ต่อเมื่อผู้ถูกข่มขืนใจยอมให้หรือยอมจะให้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินแก่ผู้ข่มขืนใจหรือบุคคลที่สาม โดยไม่จำต้องมีความเสียหายในทางทรัพย์สินเกิดขึ้นจริง

1.4 เป็นการกระทำโดยเจตนาธรรมดา และมีเจตนาพิเศษคือเพื่อแสวงหาการได้มาทางการเงินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

เมื่อการกระทำของบุคคลครบองค์ประกอบความผิดดังกล่าว บุคคลนั้นมีความผิดฐานกรรโชก ต้องระวางโทษจำคุก 1 ถึง 5 ปี ซึ่งจัดเป็นความผิดในขั้นของความผิดมหันตโทษ (Felony)

2. <u>ความผิดฐานใช้สิทธิของตนโดยไม่ชอบ</u> สามารถแบ่งส่วนองค์ประกอบความผิด ได้ดังนี้[16]

2.1 บุคคลใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่ว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายบังคับบุคคลอื่น แต่ในกรณีที่บุคคลกระทำไปด้วยวิธีที่มีอำนาจ ก็ไม่เป็นความผิดตามมาตรานี้

2.2 ให้บุคคลอื่นกระทำ ไม่กระทำการ หรือจำยอมต่อบางสิ่ง

2.3 ส่งผลให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหายทางการเงิน

2.4 เป็นการกระทำโดยเจตนาธรรมดา และมีเจตนาพิเศษ คือเพื่อแสวงหาการได้มาทางการเงินโดยชอบด้วยกฎหมาย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

องค์ประกอบส่วนนี้ทำให้ความผิดฐานใช้สิทธิของตนโดยไม่ชอบแตกต่างไปจากความผิดฐานกรรโชก เพราะในความผิดฐานกรรโชก ผู้กระทำได้กระทำไปโดยมีเจตนาพิเศษคือเพื่อแสวงหาการได้มาทางการเงินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ความผิดฐานใช้สิทธิของตนโดยไม่ชอบ ผู้กระทำได้กระทำไปเพื่อเรียกร้องสิ่งที่ตนมีสิทธิได้รับตามกฎหมาย เช่น การ

---

[14] Vidakovics Law firm, "Zsarolas Btk. Section 367," [Online] Accessed: January 2017. Available from: http://www.vidakovics.hu/cat-buntetojog/zsarolas

[15] Hungary Criminal Code, Point 17 of Section 459 (1)

[16] Hungary Criminal Code, Section 368 (1)

กระทำตามอำเภอใจเพื่อคุ้มครองสิทธิครอบครองของตน[17] อันเป็นหลักการพื้นฐานในทางแพ่ง แต่การที่กฎหมายกำหนดให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิด เนื่องจากผู้กระทำได้ใช้วิธีการที่รุนแรงกล่าวคือได้ใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่ว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย[18]

เมื่อการกระทำของบุคคลครบองค์ประกอบความผิดดังกล่าว บุคคลนั้นมีความผิดฐานใช้สิทธิของตนโดยไม่ชอบ ต้องระวางโทษจำคุก 1 ถึง 5 ปี ซึ่งจัดเป็นความผิดในขั้นของความผิดมหันตโทษ

4.1.3 สหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกามีการปกครองในรูปแบบสหรัฐ (Federalism) ซึ่งประกอบไปด้วยมลรัฐต่างๆ หลายมลรัฐรวมกัน โดยที่แต่ละมลรัฐต่างก็มีอำนาจบัญญัติกฎหมายขึ้นใช้ภายในมลรัฐตราบเท่าที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา ส่วนรัฐบาลกลาง (National Government) มีอำนาจตรากฎหมายขึ้นใช้ในเมืองหลวง ด้วยเหตุนี้ กฎหมายในสหรัฐอเมริกาจึงแบ่งออกได้เป็น 2 ระดับ คือกฎหมายในระดับสหรัฐ (Federal Law) และกฎหมายมลรัฐ (State Law)[19] ซึ่งในการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกนั้น ผู้ศึกษาเลือกศึกษากฎหมายอาญาของสหรัฐ (Federal Criminal Law) เพราะเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับเหนือท้องที่ทั่วสหรัฐอเมริกา มิได้จำกัดเฉพาะความผิดที่เกิดขึ้นทั้งหมดหรือบางส่วนในมลรัฐดังเช่นกฎหมายอาญาของมลรัฐ[20]

ในการกำหนดบทลงโทษที่จะใช้แก่ผู้กระทำผิด ทั้งระดับสหรัฐและมลรัฐต่างมีแนวทางในการกำหนดบทลงโทษที่จะใช้แก่ผู้กระทำผิดอาญาเป็นของตนเอง ซึ่งแนวทางในการกำหนดบทลงโทษแห่งสหรัฐ (Federal Sentencing Guideline) ถูกจัดทำโดยคณะกรรมการกำหนดโทษแห่งสหรัฐอเมริกา (United States Sentencing Commission หรือเรียกโดยย่อว่า USSC) เพื่อเป็นแนวทางให้ศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันและ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

---

[17] Hungary Civil Code, Section 5:6 (1)

[18] Hungary Criminal Code, Section 368 (3)

[19] Bureau of International Informatiom Programs Unites States Department of State, "Outline of the U.S. Legal System," [Online] Accessed: December 2017. Available from: https://usa.usembassy.de/etexts/gov/outlinelegalsystem.pdf

[20] สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ โครงการวิจัย เรื่อง ศึกษาความเป็นไปได้ในการกำหนดชั้นโทษและการนำไปปรับใช้ในประมวลกฎหมายอาญา (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม, 2549), หน้า 107.

เป็นไปตามความร้ายแรงของความผิด[21] ซึ่งในแต่ละปี USSC จะจัดทำรายงานประจำปีแสดงถึงการประเมินผลกระทบจากการใช้แนวทางในการกำหนดบทลงโทษเสนอต่อรัฐสภา เพื่อให้รัฐสภาพิจารณาปรับปรุงทั้งกฎหมายอาญาสารบัญญัติและแนวทางในการกำหนดบทลงโทษให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น[22] ด้วยเหตุนี้ เมื่อแนวทางในการกำหนดบทลงโทษแห่งสหรัฐได้มีการปรับปรุงให้มีความเหมาะสมอยู่ตลอดเวลา จึงยิ่งเป็นการสมควรที่ผู้ศึกษาเลือกศึกษากฎหมายของสหรัฐอเมริกาในระดับสหรัฐ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางวางหลักกฎหมายของไทยต่อไป

เมื่อผู้ศึกษาได้ศึกษากฎหมายอาญาของสหรัฐ (Federal Criminal Law) แล้วพบว่าได้บัญญัติความผิดที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกไว้ในประมวลกฎหมายสหรัฐ (United States Code หรือเรียกโดยย่อว่า U.S. Code) §1951 (a) ซึ่งสามารถแบ่งส่วนองค์ประกอบความผิด ได้ดังนี้

1. บุคคลใดขัดขวาง ทำให้ล่าช้า หรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อการค้าพาณิชย์หรือสิ่งของที่ใช้ในการค้าพาณิชย์

2. กระทำโดยวิธีการปล้นทรัพย์ การกรรโชก พยายามหรือสมคบกันเพื่อที่จะกระทำการดังกล่าว ใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่ว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายต่อบุคคลหรือทรัพย์สิน

ความผิดตามมาตรานี้อาจกระทำได้ด้วยการปล้นทรัพย์หรือการกรรโชก แต่ผู้ศึกษาจะศึกษาแต่เฉพาะลักษณะของความผิดฐานกรรโชกซึ่งอยู่ในขอบเขตของการศึกษาเท่านั้น โดย §1951 (b)(2) ได้กำหนดลักษณะของวิธีการกรรโชกไว้ดังนี้

ก) บุคคลใดเอาไปซึ่งทรัพย์สินของบุคคลอื่น

ขอบเขตของทรัพย์สินตามมาตรานี้ มิได้จำกัดเฉพาะทรัพย์สินที่มีรูปร่างเท่านั้น แต่ยังหมายความรวมถึงสิทธิที่มีค่าอันจะทำให้บุคคลมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้นได้[23] เช่น สิทธิของบริษัทในการตัดสินใจดำเนินธุรกิจอย่างเป็นอิสระจากความกดดันภายนอก[24]

---

[21] United States Sentencing Commission, "Federal Sentencing: The Basics," [Online] Accessed: July 2017. Available from: https://www.ussc.gov/sites/default/files/pdf/research-and-publications/research-projects-and-surveys/miscellaneous/201510_fed-sentencing-basics.pdf

[22] United States Sentencing Commission, "Annual Report 2016," [Online] Accessed: July 2017. Available from: https://www.ussc.gov/about/annual-report-2016

[23] U. S. v. Tropiano, C.A.2 (Conn.) 1969, 418 F.2d 1069

[24] U. S. v. Santoni, C.A.4 (Md.) 1978, 585 F.2d 667

ข) บุคคลอื่นยอมให้ทรัพย์สินนั้น เนื่องจากถูกผู้กระทำชักจูงโดยการใช้กำลังประทุษร้าย การขู่ว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย การใช้ความรุนแรง การทำให้กลัว หรือการใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ค) เป็นการกระทำโดยเจตนา กล่าวคือผู้กระทำผิดรู้และตั้งใจชักจูงให้ผู้เสียหายส่งมอบทรัพย์สินด้วยวิธีการกรรโชก

เมื่อการกระทำของบุคคลครบองค์ประกอบความผิดตาม §1951 (a) แล้ว กฎหมายได้กำหนดให้บุคคลนั้นต้องระวางโทษจำคุก 20 ปี โดยศาลต้องปฏิบัติตามและกำหนดโทษให้อยู่ในขอบเขตที่แนวทางในการกำหนดบทลงโทษกำหนดไว้[25] ซึ่งแนวทางในการกำหนดบทลงโทษแห่งสหรัฐฉบับปัจจุบันคือบัญชีอัตราโทษกลางที่มีชื่อว่า “United State Sentencing Commission Guidelines Manual 2016” หรือเรียกโดยย่อว่า “USSG” โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการกำหนดอัตราโทษที่จะใช้ลงโทษผู้กระทำผิดฐานกรรโชกตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) พิจารณาถึงระดับความร้ายแรงพื้นฐานของความผิด (Base Offense Level) กล่าวคือความผิดแต่ละฐานในประมวลกฎหมายสหรัฐได้มีการเปลี่ยนแปลงระวางโทษที่ปรากฏในกฎหมายเป็นระดับความร้ายแรงของการกระทำผิด (Offense Level) สำหรับความผิดฐานกรรโชกปรากฏใน USSG §2B3.2. (a) ได้กำหนดระดับความร้ายแรงพื้นฐานของความผิดไว้ที่ระดับ 18

2) พิจารณาถึงลักษณะการกระทำความผิดที่มีผลต่อการเพิ่มและลดความร้ายแรงของระดับความผิด (Specific Offense Characteristic) สำหรับความผิดฐานกรรโชกปรากฏใน USSG §2B3.2. (b) โดยกำหนดไว้แต่เฉพาะลักษณะการกระทำความผิดที่มีผลต่อการเพิ่มความร้ายแรงเท่านั้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

3) พิจารณาประวัติการก่ออาชญากรรมของจำเลย (Criminal History) กล่าวคือเป็นขั้นตอนที่ให้ผู้พิพากษาพิจารณาพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดในอดีตของจำเลย

4) คำนวณอัตราโทษโดยใช้ตารางกำหนดโทษ (Sentencing Table) กล่าวคือเมื่อได้ผลลัพธ์จากผลรวมของระดับความร้ายแรงพื้นฐานของความผิด และระดับความร้ายแรงที่เพิ่มขึ้นแล้ว ลำดับถัดไป จะเข้าสู่ขั้นตอนของการแปลงระดับความร้ายแรงของการกระทำผิดเป็นอัตราโทษจำคุกเบื้องต้นที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดโดยพิจารณาจากตารางการกำหนดโทษ (Sentencing Table) ที่ได้กำหนดไว้ในบัญชีอัตราโทษดังกล่าว ซึ่งแนวตั้งของตารางระบุถึงระดับ

[25] United States Code, § 3553 (b)(1)

ความร้ายแรงของการกระทำผิด จำนวนทั้งสิ้น 43 ระดับ ส่วนแนวนอนจะจำแนกประวัติการก่ออาชญากรรมของจำเลย (Criminal History) โดยจุดที่ตัดกันระหว่าง 2 ส่วนนี้สามารถระบุได้ว่าโทษจำคุกสำหรับความผิดนั้นมีเท่าใด

เมื่อผู้ศึกษาพิจารณาตามตารางกำหนดโทษดังกล่าวพบว่า หากการกระทำความผิดมีระดับความร้ายแรงของการกระทำผิดในระดับที่สูง อัตราโทษจำคุกที่จะใช้แก่ผู้กระทำผิดย่อมมีอัตราโทษสูงตามไปด้วยเช่นกัน ด้วยเหตุนี้ จึงอาจกล่าวได้ว่าถ้าการกรรโชกมีข้อเท็จจริงที่เข้าลักษณะการกระทำความผิดที่มีผลต่อการเพิ่มความร้ายแรงของระดับความผิด ผู้กระทำผิดย่อมต้องรับโทษหนักขึ้น

4.1.4 สาธารณรัฐอินเดีย

สาธารณรัฐอินเดียได้ให้ความสำคัญกับปัญหาอาชญากรรมที่มีความร้ายแรงโดยเฉพาะในความผิดฐานกรรโชก ดังจะเห็นได้จากการที่ประมวลกฎหมายอาญาอินเดียได้บัญญัติให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกไว้หลายประการ เพื่อให้สามารถจัดการกับการกรรโชกที่มีความร้ายแรงได้อย่างเหมาะสม ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงมีความเห็นว่าหากศึกษากฎหมายของสาธารณรัฐอินเดียจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำมาเป็นแนวทางในการวางหลักกฎหมายของไทยต่อไป

เมื่อผู้ศึกษาได้ศึกษากฎหมายของสาธารณรัฐอินเดียแล้วพบว่าได้บัญญัติความผิดที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกไว้ในประมวลกฎหมายอาญาอินเดีย (Indian Penal Code) คือความผิดฐานกรรโชกในมาตรา 383 ถึง 389 ซึ่งสามารถแบ่งส่วนองค์ประกอบความผิด ได้ดังนี้[26]

1. บุคคลใดทำให้บุคคลอื่นตกอยู่ในความกลัวว่าจะเกิดอันตรายใดๆ แก่บุคคลนั้นเองหรือบุคคลที่สาม

การทำให้บุคคลอื่นตกอยู่ในความกลัวว่าจะเกิดอันตรายมิได้จำกัดเฉพาะความกลัวว่าจะเกิดความเสียหายต่อร่างกายหรือทรัพย์สินของบุคคลเท่านั้น ยังรวมไปถึงความเสียหายต่อชื่อเสียงหรือความเสียหายต่อจิตใจอีกด้วย[27] แต่กรณีที่ผู้กระทำเอาทรัพย์สินของบุคคลอื่นไปโดยการใช้กำลัง แต่มิได้กระทำให้บุคคลอื่นตกอยู่ในความกลัว ผู้กระทำก็ไม่มีความผิดฐานกรรโชก เช่น การใช้กำลังจับมือผู้เสียหายให้ประทับนิ้วหัวแม่มือลงในเอกสาร[28]

---

[26] Indian Penal Code, Section 383

[27] Indian Penal Code, Section 44

[28] Ratanlal and Dhirajlal, The Indian Penal Code, pp. 2222-2223

2. ชักจูงบุคคลที่ตกอยู่ในความกลัวให้ส่งมอบทรัพย์สิน เอกสารสิทธิ (Valuable Security) แก่บุคคลใดก็ตาม หรือให้ลงลายมือชื่อ หรือตราประทับที่อาจแปลงเป็นเอกสารสิทธิได้

คำว่า “เอกสารสิทธิ” หมายความถึงเอกสารที่มีวัตถุประสงค์เป็นการก่อ ขยาย เปลี่ยนแปลง จำกัด ทำลาย หรือปล่อยสิทธิตามกฎหมาย หรือเอกสารที่ทำให้บุคคลทราบว่าตนต้องตกอยู่ภายใต้ความรับผิดทางกฎหมายหรือไม่มีสิทธิตามกฎหมาย[29] โดยบุคคลที่จะได้รับประโยชน์ดังกล่าวอาจเป็นบุคคลภายนอกที่ไม่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกเลย หรือเป็นผู้ร่วมกรรโชกด้วยก็ได้[30]

3. เป็นการกระทำโดยเจตนาธรรมดา และมีเจตนาพิเศษ คือโดยทุจริต

ผู้กระทำต้องมีเจตนากระทำให้บุคคลอื่นตกอยู่ในความกลัวว่าจะเกิดอันตรายใดๆ และชักจูงบุคคลที่ตกอยู่ในความกลัวให้ส่งมอบซึ่งทรัพย์สิน เอกสารสิทธิ ลายมือชื่อหรือตราประทับที่อาจแปลงเป็นเอกสารสิทธิได้ และการชักจูงดังกล่าวต้องกระทำด้วยเจตนาทุจริต กล่าวคือเจตนาทำให้บุคคลหนึ่งได้รับประโยชน์ หรือเจตนาทำให้อีกบุคคลหนึ่งเสียประโยชน์โดยไม่ชอบ[31]

เมื่อการกระทำของบุคคลครบองค์ประกอบความผิดดังกล่าว บุคคลนั้นมีความผิดฐานกรรโชก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี[32]

4.2 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์

เมื่อได้ทราบถึงฐานความผิดในระบบกฎหมายต่างประเทศที่สามารถเปรียบเทียบกับความผิดฐานกรรโชกของไทยพร้อมกับอัตราโทษในความผิดฐานดังกล่าวเบื้องต้นแล้ว ในหัวข้อนี้ผู้ศึกษาจึงได้ศึกษาถึงบทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานดังกล่าว โดยแบ่งพิจารณาตามปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดเหตุฉกรรจ์ ดังนี้ ปัจจัยด้านผู้กระทำ ปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำ ปัจจัยด้านมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำ และปัจจัยด้านผู้ถูกกระทำ

---

[29] Indian Penal Code, Section 30

[30] Ratanlal and Dhirajlal, The Indian Penal Code, p. 2225.

[31] Indian Penal Code, Section 24

[32] Indian Penal Code, Section 384

4.2.1 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านผู้กระทำ

การกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านผู้กระทำเป็นการกำหนดเหตุฉกรรจ์ที่คำนึงถึงลักษณะของผู้กระทำผิดเป็นหลัก ซึ่งสามารถแบ่งพิจารณาลักษณะของผู้กระทำผิด ได้ดังนี้

4.2.1.1 ฐานะหรือคุณสมบัติของผู้กระทำ

ปัจจัยเกี่ยวกับฐานะหรือคุณสมบัติของผู้กระทำมีเพียงปัจจัยเดียวคือ **การกรรโชกที่กระทำโดยเจ้าพนักงาน** ซึ่งปัจจัยดังกล่าวปรากฏในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาฮังการี มาตรา 367 (2) ข้อ c) โดยกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องระวางโทษจำคุก 2 ถึง 8 ปี ซึ่งมีอัตราโทษที่สูงกว่าการกรรโชกธรรมดาที่กฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องระวางโทษจำคุก 1 ถึง 5 ปี เนื่องจากการกรรโชกที่กระทำโดยเจ้าพนักงานย่อมทำให้ผู้เสียหายเกิดความกลัวและยินยอมมอบประโยชน์ให้แก่ผู้กระทำผิดได้ง่ายกว่าปกติ นอกจากนี้เจ้าพนักงานยังอยู่ในฐานะอันต้องใช้อำนาจรัฐการปฏิบัติหน้าที่ราชการและรักษาอำนาจที่ตนใช้นั้นให้บริสุทธิ์สะอาด เมื่อไปกระทำความผิดจึงทำให้ประชาชนหมดความไว้วางใจต่ออำนาจรัฐ ทำให้การกรรโชกที่กระทำโดยเจ้าพนักงานมีความร้ายแรงมากกว่าการกรรโชกธรรมดาทั่วไป

ประมวลกฎหมายอาญาฮังการีได้กำหนดนิยามลักษณะของเจ้าพนักงานไว้ในความหมายอย่างกว้าง ซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มพิจารณาความหมายโดยสรุปได้ดังนี้[33]

1) เจ้าพนักงานในการปกครอง เช่น ประธานาธิบดี สมาชิกรัฐสภา สมาชิกรัฐสภายุโรปที่ได้รับการเลือกในสาธารณรัฐฮังการี นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกหรือสภาผู้แทนราษฎรส่วนภูมิภาค (Municipal Government) สภาผู้แทนราษฎรส่วนท้องถิ่น (Nationality Self-Governments) และสมาชิกคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นต้น

2) เจ้าพนักงานในการยุติธรรม เช่น ผู้พิพากษาศาลรัฐธรรมนูญ ผู้พิพากษา พนักงานอัยการ อนุญาโตตุลาการ เจ้าพนักงานศาลที่เป็นอิสระ (Independent Court Bailiffs) ตัวแทนเจ้าพนักงานศาลที่เป็นอิสระ และผู้ช่วยที่มีอำนาจดำเนินการตามกระบวนการ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การที่ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นตามมาตรานี้ นอกจากผู้กระทำผิดจะมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานแล้ว ต้องปรากฏข้อเท็จจริงว่าเจ้าพนักงานผู้นั้นได้กระทำไปตามหน้าที่ของตนด้วย (Action in an Official Capacity) กล่าวคือผู้กระทำผิดได้กระทำการกรรโชก

---

[33] Hungary Criminal Code, Point 11 of Section 459 (1)

โดยอาศัยขอบอำนาจหน้าที่ของตน ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับความผิดฐานเจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบข่มขืนใจผู้อื่นให้มอบให้ซึ่งทรัพย์สินตามมาตรา 148 ประมวลกฎหมายอาญาของไทย ดังนั้นหากเจ้าพนักงานได้กระทำการกรรโชกนอกขอบอำนาจหน้าที่ของตน เจ้าพนักงานผู้นั้นก็ไม่ต้องรับโทษหนักขึ้นตามมาตรานี้

4.2.1.2 จำนวนผู้กระทำ

ปัจจัยเกี่ยวกับฐานะหรือคุณสมบัติของผู้กระทำมีเพียงปัจจัยเดียวคือ **การกรรโชกที่กระทำโดยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป** ซึ่งสาธารณรัฐฝรั่งเศสและสาธารณรัฐฮังการีได้กำหนดให้การกรรโชกดังกล่าวเป็นเหตุฉกรรจ์ เนื่องจากการร่วมกันกระทำความผิดย่อมทำให้ระดับการขู่เข็ญมีความร้ายแรงขึ้น อีกทั้งยังมีการแบ่งหน้าที่กันทำและมีการช่วยเหลือระหว่างผู้กระทำผิดด้วยกันเอง ทำให้การกรรโชกนั้นมีโอกาสที่จะบรรลุผลสำเร็จได้รวดเร็วและสะดวกขึ้น ส่งผลให้การกรรโชกที่บุคคลร่วมกันกระทำความผิดมีความร้ายแรงมากกว่าการกรรโชกที่กระทำโดยลำพัง ซึ่งเหตุฉกรรจ์ดังกล่าวสามารถแบ่งพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเทศ ดังนี้

เมื่อผู้ศึกษาได้ศึกษากฎหมายของ**สาธารณรัฐฝรั่งเศส**แล้วพบว่าการกรรโชกที่กระทำโดยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปปรากฏในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 312-6 โดยบัญญัติให้การกรรโชกที่ได้กระทำโดยองค์กรอาชญากรรม (Organised Gang) ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นกว่าการกรรโชกธรรมดา ซึ่งประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสได้กำหนดนิยามลักษณะขององค์กรอาชญากรรมไว้ สามารถสรุปได้ดังนี้[34]

1) กลุ่มคนที่จัดตั้งขึ้นหรือรวมตัวกัน

กฎหมายมิได้กำหนดไว้ว่ากลุ่มคนดังกล่าวต้องประกอบไปด้วยบุคคลจำนวนเท่าใด แต่ย่อมเข้าใจได้ว่ากลุ่มคนต้องประกอบไปด้วยบุคคลจำนวนตั้งแต่สองคนขึ้นไปจึงจะมีการจัดตั้งหรือรวมตัวกันเป็นกลุ่มคนได้

2) มีเป้าหมายเพื่อตระเตรียมกระทำความผิดอาญา ไม่ว่าครั้งหนึ่งหรือหลายครั้ง

การจัดตั้งหรือรวมตัวกันของกลุ่มคนนั้นต้องปรากฏว่ามีข้อตกลงร่วมกันในระหว่างสมาชิกว่าจะตระเตรียมกระทำความผิดอาญา ไม่ว่าครั้งหนึ่งหรือหลายครั้ง กล่าวคือ

[34] Criminal Code of French Republic, Article 132-71

สมาชิกในกลุ่มต้องทราบถึงการจัดตั้งหรือรวมตัวกัน และมีเจตนาช่วยเหลือสมาชิกคนอื่นในการดำเนินงานของกลุ่ม[35] .

เมื่อการกรรโชกได้กระทำโดยองค์กรอาชญากรรม สมาชิกขององค์กรอาชญากรรมที่ได้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุก 20 ปี และปรับ 150,000 ยูโร[36] ซึ่งเป็นอัตราโทษที่สูงกว่าการกรรโชกที่ได้กระทำโดยลำพังที่กฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องระวางโทษจำคุก 7 ปี และปรับ 100,000 ยูโร และหากการกรรโชกดังกล่าวได้กระทำโดยใช้ความรุนแรงทำให้บุคคลอื่นพิการหรือไร้ความสามารถถาวร สมาชิกขององค์กรอาชญากรรมที่ได้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นอีกเป็นระวางโทษจำคุก 30 ปี และปรับ 150,000 ยูโร อันเป็นการกำหนดบทลงโทษโดยคำนึงถึงปัจจัยด้านผลแห่งการกระทำประกอบด้วย[37] อีกทั้งหากการกรรโชกดังกล่าวได้กระทำโดยใช้หรือขู่ว่าจะใช้อาวุธ สมาชิกขององค์กรอาชญากรรมที่ได้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นไปอีกเป็นระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต อันเป็นการกำหนดบทลงโทษโดยคำนึงถึงปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำประกอบด้วย[38]

นอกจากการกรรโชกที่กระทำโดยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปปรากฏในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสแล้ว **สาธารณรัฐฮังการี**ยังได้บัญญัติกรณีดังกล่าวไว้ในประมวลกฎหมายอาญาฮังการี โดยกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นทั้งในความผิดฐานกรรโชกและความผิดฐานใช้สิทธิของตนโดยไม่ชอบ ซึ่งสามารถพิจารณาในแต่ละฐานความผิด ได้ดังนี้

1. <u>ความผิดฐานกรรโชก</u> แบ่งพิจารณาเป็น

1.1 ความผิดฐานกรรโชกที่กระทำร่วมกันในกลุ่มอาชญากรรม (Criminal Association)

ประมวลกฎหมายอาญาฮังการี มาตรา 367 (2) ข้อ a) กำหนดให้การกรรโชกที่กระทำร่วมกันในกลุ่มอาชญากรรม ผู้กระทำผิดต้องระวางโทษจำคุก 2 ปี ถึง 8 ปี ซึ่งเป็นอัตราโทษที่สูงกว่าความผิดฐานกรรโชกที่กระทำโดยลำพัง และไม่ประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์ประการอื่นซึ่งกฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องระวางโทษจำคุก 1 ถึง 5 ปี โดยประมวลกฎหมาย

---

[35] Catherine Elliot, <u>French Criminal Law</u> (New York: Routledge, 2011), p. 103.

[36] Criminal Code of French Republic, Article 312-6 first paragraph

[37] Criminal Code of French Republic, Article 312-6 second paragraph

[38] Criminal Code of French Republic, Article 312-6 Third paragraph

อาญาฮังการีได้กำหนดนิยามลักษณะของการกระทำร่วมกันในกลุ่มอาชญากรรมไว้ สามารถสรุปได้ดังนี้[39]

1) บุคคลจำนวนตั้งแต่สองคนขึ้นไป

2) เข้าร่วมกันกระทำความผิดอาญาในลักษณะที่เป็นวิธีของกลุ่ม หรือสมคบกันเพื่อกระทำความผิดอาญาเช่นว่านั้น

3) พยายามกระทำความผิดอาญาอย่างน้อยหนึ่งครั้ง

4) การเข้าร่วมกันไม่ต้องถึงกับการตั้งเป็นองค์กรอาชญากรรม (Criminal Organization) เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญาฮังการีได้บัญญัติความผิดฐานกรรโชกที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมไว้เป็นอีกกรณีหนึ่งโดยเฉพาะ

1.2 ความผิดฐานกรรโชกที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรม

ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 367 ประกอบมาตรา 91 กำหนดให้การกรรโชกที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรม ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นกว่าการกรรโชกที่กระทำโดยลำพัง โดยประมวลกฎหมายอาญาฮังการีได้กำหนดนิยามลักษณะขององค์กรอาชญากรรมไว้ สามารถสรุปได้ดังนี้[40]

1) บุคคลจำนวนตั้งแต่สามคนขึ้นไป

2) รวมตัวกันในระยะยาวเพื่อกระทำความผิดอาญา และ

3) ความผิดอาญาที่ตั้งใจกระทำนั้นเป็นความผิดที่มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

เมื่อสมาชิกขององค์กรอาชญากรรมได้กระทำการกรรโชก กฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องระวางโทษในอัตราโทษจำคุกขั้นสูงเป็นสองเท่าของอัตราโทษขั้นสูงที่กำหนดไว้ในความผิดฐานนั้นๆ ส่วนอัตราโทษขั้นต่ำ กฎหมายมิได้กำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด

---

[39] Hungary Criminal Code, Point 2 of Section 459 (1)

[40] Hungary Criminal Code, Point 1 of Section 459 (1)

2. <u>ความผิดฐานใช้สิทธิของตนโดยไม่ชอบ</u> แบ่งพิจารณาเป็น

2.1 ความผิดฐานใช้สิทธิของตนโดยไม่ชอบที่กระทำเป็นกลุ่ม (Gang)

ประมวลกฎหมายอาญาฮังการี มาตรา 368 (2) ข้อ c) กำหนดให้การใช้สิทธิของตนโดยไม่ชอบที่กระทำเป็นกลุ่ม ผู้กระทำผิดต้องระวางโทษจำคุก 2 ปี ถึง 8 ปี ซึ่งเป็นอัตราโทษที่สูงกว่าความผิดฐานใช้สิทธิของตนโดยไม่ชอบที่กระทำโดยลำพังและไม่ประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์อื่นที่กฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องระวางโทษจำคุก 1 ถึง 5 ปี โดยประมวลกฎหมายอาญาฮังการีได้กำหนดบทนิยามลักษณะของการกระทำเป็นกลุ่มไว้ในมาตรา 459 (1) ข้อ 3 หมายถึงการกระทำความผิดที่กระทำโดยบุคคลร่วมกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป

2.2 ความผิดฐานใช้สิทธิของตนโดยไม่ชอบที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรม

ความผิดฐานใช้สิทธิของตนโดยไม่ชอบที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 368 ประกอบมาตรา 91 โดยกำหนดให้สมาชิกขององค์กรอาชญากรรมที่ได้กระทำการใช้สิทธิของตนโดยไม่ชอบต้องระวางโทษในอัตราโทษจำคุกขั้นสูงเป็นสองเท่าของอัตราโทษขั้นสูงที่กำหนดไว้ในความผิดฐานนั้นๆ ส่วนอัตราโทษขั้นต่ำกฎหมายมิได้กำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด

4.2.2 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำ

เมื่อผู้ศึกษาได้ศึกษากฎหมายในระบบต่างประเทศพบว่าได้มีการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำหลายประการ ซึ่งอาจแบ่งพิจารณาได้ตามวิธีการกระทำผิด สถานที่กระทำความผิด และลักษณะของทรัพย์ ดังนี้

4.2.2.1 วิธีการกระทำความผิด

ปัจจัยเกี่ยวกับวิธีการกระทำความผิดมีหลายประการ ได้แก่ การกรรโชกโดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน การกรรโชกโดยขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำผิดอาญา และการกรรโชกที่กระทำโดยผู้กระทำปกปิดใบหน้าเพื่อมิให้ระบุได้ว่าเป็นผู้ใด

1) การกรรโชกโดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน

การกรรโชกโดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงานปรากฏในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาฮังการี มาตรา 367 (2) ข้อ d) โดยกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องระวางโทษ

จำคุก 2 ถึง 8 ปี ซึ่งมีอัตราโทษที่สูงกว่าการกรรโชกธรรมดาที่กฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องระวางโทษจำคุก 1 ถึง 5 ปี เนื่องจากการที่ผู้กระทำผิดใช้อำนาจรัฐเป็นเครื่องมือในการกระทำผิดย่อมสร้างความสะดวกแก่ผู้กระทำผิดอย่างยิ่ง เพราะผู้เสียหายย่อมเกรงกลัวอำนาจรัฐ จึงไม่กล้าขัดขืนและยินยอมให้ประโยชน์แต่โดยดี ทำให้การกรรโชกที่กระทำด้วยวิธีดังกล่าวมีความร้ายแรงมากกว่าการกรรโชกโดยปกติทั่วไป

ความผิดตามมาตรานี้กำหนดให้ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้น หากผู้กระทำผิดได้ใช้วิธีการกรรโชกอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1) โดยการหลอกหลวงผู้ถูกข่มขู่ว่าตนได้รับมอบหมายจากเจ้าพนักงาน (Official Assignment) หรือ

2) โดยการหลอกหลวงผู้ถูกข่มขู่โดยกระทำการเป็นเจ้าพนักงาน (Official Action)

วิธีการกรรโชกดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าในความเป็นจริงผู้กระทำผิดมิได้รับมอบหมายจากเจ้าพนักงาน หรือเป็นเจ้าพนักงานแต่อย่างใด แต่ได้หลอกหลวงผู้เสียหายให้หลงเชื่อว่าตนได้รับมอบหมายจากเจ้าพนักงาน หรือกระทำการเป็นเจ้าพนักงาน เพื่อให้การกระทำความผิดฐานกรรโชกเป็นไปได้โดยสะดวกยิ่งขึ้น ส่วนกรณีที่ผู้กระทำผิดเป็นเจ้าพนักงานกระทำการกรรโชกบุคคลอื่น ผู้กระทำผิดย่อมมีความผิดตามมาตรา 367 (2) ข้อ c) แล้ว จึงไม่จำต้องพิจารณาความผิดในกรณีนี้อีก

2) การกรรโชกโดยขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำผิดอาญา

การกรรโชกโดยขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำผิดอาญาปรากฏในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาอินเดีย มาตรา 388 ซึ่งกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น เมื่อพนักงานอัยการสามารถพิสูจน์ได้ว่าข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1) ผู้ต้องหาทำให้ผู้เสียหายตกอยู่ในความกลัวว่าจะถูกกล่าวหา

2) การกล่าวหานั้นเป็นการกล่าวหาว่าผู้เสียหายหรือบุคคลอื่นกระทำหรือพยายามกระทำความผิด หรือพยายามชักจูงบุคคลใดให้กระทำความผิด

กรณีนี้ไม่จำต้องถึงขนาดขู่ว่าจะกล่าวหาต่อตุลาการ (Judicial Tribunal) เพราะเพียงแต่ขู่ว่าจะกล่าวหาต่อหน้าบุคคลที่สามก็เพียงพอแล้ว[41]

---

[41] Ratanlal and Dhirajlal, The Indian Penal Code, p. 2225.

3) ความผิดที่กล่าวหาตามข้อ 2) นั้นเป็นความผิดประการใดประการหนึ่ง ดังต่อไปนี้

3.1) ความผิดที่อาจถูกลงโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต จำคุกไม่เกิน 10 ปี เช่น ความผิดฐานยุยงให้บุคคลอื่นฆ่าตัวตาย (มาตรา 305 และ 306) ความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่น (มาตรา 307) ความผิดฐานปล้นทรัพย์ (มาตรา 392) ความผิดฐานลักพาตัวเด็กเพื่อหารายได้จากเด็กนั้น (มาตรา 363A) เป็นต้น

3.2) ความผิดที่อาจถูกลงโทษได้ตามมาตรา 377 คือ ความผิดฐานมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชาย ผู้หญิงหรือกับสัตว์แบบผิดปกติธรรมดา[42]

4) ผู้ต้องหากรรโชกผู้เสียหายตามความในมาตรา 383 กล่าวคือ ผู้ต้องหาชักจูงโดยทุจริตให้ผู้เสียหายส่งมอบทรัพย์สิน เอกสารสิทธิให้แก่บุคคลใดๆ หรือให้ลงลายมือชื่อหรือตราประทับใดที่อาจแปลงเป็นเอกสารสิทธิได้

จากหลักเกณฑ์ข้างต้น กฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น เนื่องจากวิธีที่ผู้กระทำผิดใช้คือการทำให้ผู้เสียหายตกอยู่ในความกลัวว่าตนหรือบุคคลอื่นจะถูกกล่าวหาว่าได้กระทำ หรือพยายามกระทำความผิด หรือชักจูงบุคคลใดให้กระทำความผิดอาญาตามที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น ซึ่งกฎหมายมิได้กำหนดให้พิจารณาว่าเรื่องที่ผู้กระทำผิดกล่าวหานั้นเป็นเรื่องจริงหรือไม่ ดังนั้นไม่ว่าผู้เสียหายหรือบุคคลอื่นจะได้กระทำผิดอาญาตามที่กล่าวหาจริงหรือไม่ หากผู้กระทำผิดได้กระทำไปครบหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว ผู้กระทำผิดก็ต้องรับโทษหนักขึ้นตามมาตรานี้[43]

เมื่อพิจารณาบทลงโทษที่จะใช้แก่ผู้กระทำผิด ในกรณีที่ผู้กระทำผิดได้กรรโชกผู้เสียหายด้วยวิธีการขู่ว่าเขาหรือบุคคลอื่นกระทำความผิดอาญานั้น ผู้กระทำผิดต้องระวางโทษหนักขึ้น กว่าการกรรโชกธรรมดาซึ่งกฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ[44] ดังนี้

1) ระวางโทษหนักขึ้นเป็นจำคุกไม่เกิน 10 ปี หากการกรรโชกได้กระทำโดยการทำให้บุคคลตกอยู่ในความกลัวว่าจะถูกกล่าวหาว่าตนหรือบุคคลอื่นกระทำ พยายามกระทำหรือชักจูงให้บุคคลใดกระทำความผิดที่อาจถูกลงโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต หรือระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี

---

[42] Indian Penal Code, Section 377

[43] Ratanlal and Dhirajlal, The Indian Penal Code, p. 34.

[44] Indian Penal Code, Section 384

2) ระวางโทษหนักขึ้นเป็นจำคุกตลอดชีวิต หากการกรรโชกได้กระทำโดยการทำให้บุคคลตกอยู่ภายใต้ความกลัวว่าจะถูกกล่าวหาว่าตนหรือบุคคลอื่นกระทำพยายามกระทำ หรือชักจูงให้บุคคลใดกระทำความผิดฐานมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชาย ผู้หญิง หรือสัตว์โดยผิดปกติธรรมดาตามมาตรา 377

เหตุที่กฎหมายกำหนดให้การกรรโชกที่กระทำด้วยวิธีดังกล่าวต้องรับโทษหนักขึ้น เนื่องจากการขู่ในลักษณะนี้ทำให้ผู้เสียหายยินยอมมอบประโยชน์ให้ผู้กระทำผิดได้ง่ายขึ้น เพราะผู้เสียหายย่อมเกิดความกลัวว่าตนหรือบุคคลอื่นจะถูกดำเนินคดีอาญาจริง จนทำให้เสื่อมเสียต่อชื่อเสียงและกระทบต่ออาชีพการงาน

3) การกรรโชกที่กระทำโดยผู้กระทำปกปิดใบหน้าเพื่อมิให้ระบุได้ว่าเป็นผู้ใด

การกรรโชกที่กระทำโดยผู้กระทำปกปิดใบหน้าเพื่อมิให้ระบุได้ว่าเป็นผู้ใดปรากฏในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 312-2 4° โดยกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องระวางโทษจำคุก 10 ปี และปรับ 150,000 ยูโร ซึ่งมีอัตราโทษที่สูงกว่าการกรรโชกธรรมดาที่กฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องระวางโทษจำคุก 7 ปี และปรับ 100,000 ยูโร เนื่องจากการกรรโชกที่กระทำด้วยวิธีดังกล่าวเป็นการยากลำบากในการระบุตัวผู้กระทำผิดและยากต่อการจับกุมตัวมาดำเนินคดี ทำให้การกรรโชกที่กระทำด้วยวิธีดังกล่าวมีความร้ายแรงมากกว่าการกรรโชกโดยปกติทั่วไป

ความผิดตามมาตรานี้กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นก็ต่อเมื่อในขณะกระทำการกรรโชก ผู้กระทำผิดได้ปกปิดใบหน้าของตนไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ซึ่งการปกปิดใบหน้าอาจกระทำได้หลากหลายวิธีโดยเฉพาะการใช้เครื่องแต่งกายหรือเครื่องประดับ เช่น การสวมถุงน่องที่ใบหน้า การใส่หน้ากาก หรือการใช้เครื่องแต่งกายของชาวมุสลิม ได้แก่ สวมบุรกอ (Burqa) คือผ้าที่ใช้คลุมทั้งใบหน้า หรือการสวมนิกอบ (Niqab) คือผ้าที่ใช้คลุมหน้าและเปิดเผยให้เห็นเฉพาะดวงตา ดังนั้นหากผู้กระทำผิดสวมใส่เครื่องแต่งกายหรือเครื่องประดับที่ปกปิดร่างกายแต่ไม่ปิดบังส่วนใดส่วนหนึ่งของใบหน้า ผู้กระทำผิดก็ไม่ต้องรับโทษหนักขึ้นตามมาตรานี้ เช่น การสวมใส่ชาดอร์ (Chador) คือผ้าที่ใช้คลุมตัวแต่มิได้ปกปิดใบหน้าผู้สวมใส่ เป็นต้น[45]

นอกจากนั้น การที่ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นตามมาตรานี้ ต้องปรากฏว่าผู้กระทำผิดได้ปกปิดใบหน้าของตนโดยมีเจตนาพิเศษ กล่าวคือได้กระทำไปเพื่อมิให้บุคคลอื่นทราบ

---

[45] D.C. BBC News, "French Senate Votes to Ban Islamic Full Veil in Public," [Online] Accessed: July 2017. Available from: http://www.bbc.com/news/world-europe-11305033

ว่าผู้กระทำผิดเป็นใคร ดังนั้นหากผู้กระทำผิดมิได้มีเจตนาพิเศษดังกล่าว ผู้กระทำผิดก็ไม่ต้องรับโทษหนักขึ้นตามมาตรานี้ การที่ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสบัญญัติเช่นนี้เป็นเพราะการกระทำในลักษณะดังกล่าวทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและศาลเป็นไปอย่างยากลำบาก โดยเฉพาะในขั้นตอนของการระบุตัวผู้กระทำผิดเพื่อนำมาดำเนินคดี[46]

4.2.2.2 สถานที่กระทำความผิด

ปัจจัยเกี่ยวกับสถานที่กระทำความผิดมีเพียงปัจจัยเดียวคือ**การกรรโชกที่กระทำในสถานศึกษาหรือบริเวณที่ใกล้เคียง** ซึ่งปัจจัยดังกล่าวปรากฏในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 312-2 5° โดยกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องระวางโทษจำคุก 10 ปี และปรับ 150,000 ยูโร ซึ่งมีอัตราโทษที่สูงกว่าการกรรโชกธรรมดาที่กฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องระวางโทษจำคุก 7 ปี และปรับ 100,000 ยูโร

ความผิดตามมาตรานี้กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น หากการกรรโชกได้กระทำลงในสถานศึกษาหรือบริเวณที่ใกล้เคียงสถานศึกษา และได้กระทำในระหว่างเวลาเข้าเรียนจนถึงเลิกเรียนหรือช่วงใกล้ระยะเวลาดังกล่าว ซึ่งสามารถแบ่งเงื่อนไขในการพิจารณาออกเป็น 2 ประการ ได้แก่

1) <u>เงื่อนไขด้านสถานที่</u> คือการกรรโชกต้องได้กระทำในสถานศึกษาหรือบริเวณที่ใกล้เคียง ซึ่งประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสมิได้กำหนดบทนิยามลักษณะของสถานศึกษาไว้ ผู้ศึกษาจึงได้ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา คือประมวลกฎหมายว่าด้วยการศึกษา (Education Code) ประกอบกับเอกสารที่เกี่ยวกับระบบการศึกษาของสาธารณรัฐฝรั่งเศส[47] จึงสามารถยกตัวอย่างของสถานศึกษา ได้ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

- การศึกษาระดับต้น (Primary Level of Education) ได้แก่ โรงเรียนเตรียมอนุบาล (Nursery school) คือโรงเรียนสำหรับเด็กอายุ 3 ปี ถึง 6 ปี และโรงเรียมประถมศึกษา (Primary school) คือโรงเรียนสำหรับเด็กอายุ 6 ปี ถึง 11 ปี

- การศึกษาระดับกลาง (Secondary Level of Education) ได้แก่โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น (Collège) คือโรงเรียนสำหรับเด็กอายุ 11 ปี ถึง 15 ปี

---

[46] Sénat, "Rapports Législatifs," [Online] Accessed: July 2017. Available from: http://www.senat.fr/rap/l09-085/l09-08510.html

[47] Embassy of France in Washington, "The Education System in France," [Online] Accessed: July 2017. Available from: https://franceintheus.org/IMG/pdf/education_system.pdf

ซึ่งเป็นการศึกษาระบบเดียวกันทั้งหมดทุกโรงเรียน และโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย (Lycée) คือ โรงเรียนสำหรับเด็กอายุ 15 ปี ถึง 18 ปี ซึ่งแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ระบบ ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญและทางเทคโนโลยี และโรงเรียนมัธยมศึกษาสายวิชาชีพ โดยกฎหมายฝรั่งเศสได้กำหนดให้เด็กอายุ 6 ปี ถึง 16 ปี ต้องได้รับการศึกษาภาคบังคับกล่าวคือรัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษา[48]

- การศึกษาระดับสูง (Higher Education) เช่น มหาวิทยาลัยทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก เป็นต้น

- การศึกษาอื่นๆ เช่น สถานฝึกอบรมหรือสถานฝึกอาชีพ (Initial Vocational Training) หรือสถานศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการเป็นพิเศษ (Education for Special Needs Student) เป็นต้น

2) <u>เงื่อนไขด้านเวลา</u> นอกจากเงื่อนไขด้านสถานที่แล้ว การกรรโชกต้องได้กระทำในเวลาระหว่างเข้าเรียนจนถึงเลิกเรียน หรือช่วงใกล้ระยะเวลาดังกล่าวด้วย ซึ่งประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสมิได้กำหนดไว้ชัดเจนว่าเป็นเวลาใด แต่เข้าใจได้ว่าย่อมขึ้นอยู่กับเวลาเข้าเรียนและเลิกเรียนของแต่ละสถานศึกษา เนื่องจากช่วงระยะเวลาดังกล่าวเป็นเวลาที่มีนักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษาเป็นจำนวนมาก

ดังนั้น การกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นกรณีนี้เป็นการคำนึงถึงปัจจัยด้านสถานที่กระทำความผิดเป็นหลัก และคำนึงถึงปัจจัยด้านเวลาที่กระทำความผิดเป็นรอง เหตุที่ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสกำหนดให้การกรรโชกที่กระทำในสถานศึกษาหรือบริเวณที่ใกล้เคียงเป็นเหตุฉกรรจ์ เนื่องจากสถานศึกษาย่อมมีเด็กและเยาวชนอยู่เป็นจำนวนมาก หากเด็กและเยาวชนตกเป็นเป้าหมายของการกระทำผิด ย่อมขัดขืนได้ยากเพราะมีความอ่อนแอทางร่างกายที่อาจไม่สามารถป้องกันตัวเองได้ หรือในกรณีที่บุคคลากรในสถานศึกษาตกเป็นเป้าหมายของการกระทำผิด ย่อมทำให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปด้วยความยากลำบากและส่งผลกระทบต่อสถานศึกษานั้นๆ ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสจึงบัญญัติให้กรณีดังกล่าวเป็นเหตุฉกรรจ์ เพื่อเป็นการคุ้มครองสถานศึกษาและบุคคลที่อยู่ในสถานศึกษานั้นเป็นสำคัญ[49]

---

[48] Education Code, Art. L.131-1.

[49] Sénat, "Rapports Législatifs," [Online] Accessed: July 2017. Available from: https://www.senat.fr/rap/l09-085/l09-08511.html

4.2.2.3 ลักษณะของทรัพย์

ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะของทรัพย์มีเพียงปัจจัยเดียว คือ**มูลค่าทรัพย์สินที่ผู้กระทำผิดเรียกร้อง** ซึ่งปัจจัยดังกล่าวปรากฏในแนวทางในการกำหนดบทลงโทษแห่งสหรัฐ §2B3.2. (b)(2) โดยกำหนดให้ศาลพิจารณาว่าทรัพย์สินที่ผู้กระทำผิดได้เรียกร้องในความผิดฐานกรรโชกมีมูลค่าเท่าใด หากทรัพย์สินที่ผู้กระทำผิดเรียกร้องมีมูลค่ามากกว่า $20,000 ขึ้นไป ระดับความร้ายแรงของการกระทำผิดย่อมเพิ่มขึ้นตามหลักเกณฑ์ในตารางดังต่อไปนี้[50]

ตารางที่ 1 ตารางแสดงการเพิ่มระดับความร้ายแรงของการกระทำผิดตามมูลค่าทรัพย์สินที่ผู้กระทำผิดเรียกร้อง

มูลค่าทรัพย์สินที่เรียกร้อง	ระดับความร้ายแรงที่เพิ่มขึ้น
มูลค่าทรัพย์สินที่เรียกร้องมีราคาไม่เกิน $20,000	ไม่เพิ่มระดับความร้ายแรง
มูลค่าทรัพย์สินที่เรียกร้องมีราคาเกินกว่า $20,000	เพิ่มระดับความร้ายแรงขึ้นอีก 1 ระดับ
มูลค่าทรัพย์สินที่เรียกร้องมีราคาเกินกว่า $95,000	เพิ่มระดับความร้ายแรงขึ้นอีก 2 ระดับ
มูลค่าทรัพย์สินที่เรียกร้องมีราคาเกินกว่า $500,000	เพิ่มระดับความร้ายแรงขึ้นอีก 3 ระดับ
มูลค่าทรัพย์สินที่เรียกร้องมีราคาเกินกว่า $1,500,000	เพิ่มระดับความร้ายแรงขึ้นอีก 4 ระดับ
มูลค่าทรัพย์สินที่เรียกร้องมีราคาเกินกว่า $3,000,000	เพิ่มระดับความร้ายแรงขึ้นอีก 5 ระดับ
มูลค่าทรัพย์สินที่เรียกร้องมีราคาเกินกว่า $5,000,000	เพิ่มระดับความร้ายแรงขึ้นอีก 6 ระดับ
มูลค่าทรัพย์สินที่เรียกร้องมีราคาเกินกว่า $9,500,000	เพิ่มระดับความร้ายแรงขึ้นอีก 7 ระดับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

จากหลักเกณฑ์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่ายิ่งผู้กระทำผิดเรียกร้องทรัพย์สินอันมีมูลค่ามากเท่าใด อัตราโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำผิดก็ยิ่งหนักขึ้นเท่านั้น แม้ผู้เสียหายมิได้สูญเสียทรัพย์สินใดๆ ก็ตาม[51] เหตุที่แนวทางในการกำหนดบทลงโทษแห่งสหรัฐวางหลักเกณฑ์ไว้เช่นนี้เป็นเพราะการเรียกร้องทรัพย์สินอันมีมูลค่ามาก ผู้กระทำผิดย่อมมีความน่าตำหนิมากกว่าการเรียกร้องประโยชน์มูลค่าที่น้อย เนื่องจากแสดงให้เห็นถึงจิตใจอันชั่วร้ายของผู้กระทำผิดที่มีความโลภอยากได้สิ่งที่ไม่ใช่ของตนและอาจทำให้ผู้เสียหายได้รับความเดือดร้อนเกินควร

[50] United States Sentencing Commission, *Guidelines Manual*, §2B3.1. (3) (Nov. 2016)

[51] United States of America v. Mark Allen Knox

ตัวอย่าง คดี United States of America v. Zheng Ji Zhuang มีข้อเท็จจริงในคดีว่าเมื่อปีค.ศ. 1994 Zhuang จำเลยกับพวกได้ลักพาตัวผู้เสียหายชาวจีนโดยใช้กำปั้นและค้อนทุบตีพร้อมกับนำถุงพลาสติกมาครอบศีรษะของผู้เสียหาย และได้เรียกค่าไถ่จากครอบครัวของผู้เสียหายเป็นจำนวนเงิน $68,000 แต่ครอบครัวของผู้เสียหายไม่มีเงินเพียงพอที่จะจ่ายเงินจำนวนดังกล่าว Zhuang จึงเรียกร้องเงินเพียง $10,000 แทน เมื่อครอบครัวผู้เสียหายได้จ่ายเงินดังกล่าวให้แก่ Zhuang ผู้เสียหายก็ได้หลบหนีจากการกักขัง และได้ติดต่อไปยัง FBI เพื่อจัดให้มีการบันทึกการสนทนาทางโทรศัพท์ระหว่างผู้เสียหายและ Zhuang ซึ่งในบทสนทนาดังกล่าวปรากฏว่า Zhuang เรียกร้องเงินจากผู้เสียหายจำนวน $5,300 เพื่อที่ Zhuang เพื่อไม่ต้องแก้แค้นผู้เสียหายอีก

คดีนี้ ศาลตัดสินว่า Zhuang มีความผิดฐานกรรโชกตาม §1951 (a) และในการกำหนดบทลงโทษ ศาลได้คำนวณเพิ่มระดับความร้ายแรงของการกระทำผิด ขึ้นอีก 2 ระดับ เนื่องจากมูลค่าทรัพย์สินที่ Zhuang เรียกร้องมีมูลค่าเกินกว่า $50,000 แม้ภายหลัง Zhuang จะยอมรับจำนวนที่น้อยกว่าก็ตาม แต่ศาลเห็นว่า ในขณะที่ Zhuang ได้เรียกร้องเงินจำนวน $68,000 Zhuang มีความผิดฐานกรรโชกแล้ว[52]

4.2.3 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำ

การกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำในความผิดที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกในระบบกฎหมายต่างประเทศพบว่ามีเพียงปัจจัยเดียวเท่านั้น คือ**การกรรโชกที่ได้กระทำไปเพราะความเกลียดชัง** หมายถึงการกรรโชกที่ผู้กระทำผิดมีมูลเหตุจูงใจกระทำไปเพราะความลำเอียงหรืออคติต่อกลุ่มคนที่ผู้เสียหายเป็นสมาชิกหรือไม่เป็นสมาชิก[53] ดังนั้นจึงมิใช่การกระทำความผิดต่อผู้เสียหายที่ตนเกลียดชังทุกกรณีจะเป็นอาชญากรรมที่กระทำไปเพราะความเกลียดชังเสมอไป แต่ต้องเป็นการกระทำความผิดเนื่องจากผู้กระทำมีอคติต่อลักษณะของผู้เสียหาย[54] ซึ่งในแต่ละประเทศก็ได้กำหนดคุ้มครองลักษณะของผู้เสียหายที่แตกต่างกันไป

---

[52] คดีนี้ มีข้อน่าสังเกตว่าข้อเท็จจริงในคดีนี้เกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1994 ดังนั้นแนวทางในการกำหนดบทลงโทษที่ศาลจะนำมาพิจารณา คือ the 1994 Federal Sentencing Guidelines Manual ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการเพิ่มระดับความร้ายแรงของการกระทำผิดตามมูลค่าของทรัพย์สิน ดังนี้ 1) ถ้าจำนวนทรัพย์สินที่เรียกร้องมีมูลค่าเกินกว่า $10,000 ต้องเพิ่มระดับความร้ายแรงขึ้นอีก 1 ระดับ 2) ถ้าจำนวนทรัพย์สินที่เรียกร้องมีมูลค่าเกินกว่า $50,000 ต้องเพิ่มระดับความร้ายแรงขึ้นอีก 2 ระดับ ทำให้เกณฑ์ในการพิจารณามูลค่าทรัพย์สินที่เรียกร้องแตกต่างไปจากปัจจุบัน

[53] Office for Democratic Institutions and Human Rights, "What Is Hate Crime," [Online] Accessed: December 2016. Available from: http://hatecrime.osce.org

[54] กชกร วิชยาภัย บุนนาค, "การกำหนดความรับผิดทางอาญาสำหรับอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง," หน้า 22.

การกรรโชกที่กระทำไปเพราะความเกลียดชังปรากฏในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 312-1 ประกอบมาตรา 132-76 6° และมาตรา 132-77 6° โดยกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องระวางโทษจำคุก 10 ปี และปรับ 150,000 ยูโร ซึ่งมีอัตราโทษที่สูงกว่าการกรรโชกธรรมดาที่กฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องระวางโทษจำคุก 7 ปี และปรับ 100,000 ยูโร เพราะการกรรโชกดังกล่าวทำให้ผู้เสียหายได้รับผลกระทบต่อจิตใจอันจะนำไปสู่ความเศร้าสลดและวิตกกังวล เนื่องจากในบางกรณีผู้เสียหายไม่อาจเปลี่ยนแปลงลักษณะของตนเพื่อที่ไม่ตกเป็นเหยื่อของการกรรโชกได้ อีกทั้งการกรรโชกดังกล่าวยังทำให้บุคคลที่มีลักษณะเช่นเดียวกับผู้เสียหายเกิดความกลัวและกังวลว่าตนอาจจะถูกเลือกเป็นเหยื่อของการกระทำความผิดในอนาคต ด้วยเหตุนี้การกรรโชกที่มีผู้กระทำผิดมีมูลเหตุจูงใจดังกล่าวมีความร้ายแรงมากกว่าการกรรโชกโดยปกติทั่วไป

ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น ก็ต่อเมื่อผู้กระทำผิดได้กระทำการกรรโชกไปโดยมีมูลเหตุจูงใจเนื่องจากผู้เสียหายเป็นสมาชิกหรือไม่เป็นสมาชิกของกลุ่มคนดังต่อไปนี้

1) กลุ่มชาติพันธุ์ (Given Ethnic Group) สัญชาติ (Nation) หรือเชื้อชาติ (Race)

2) กลุ่มศาสนา (Religion)

3) กลุ่มรสนิยมทางเพศ (Sexual Orientation)

ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาถึงการมีมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดดังกล่าว โดยกำหนดให้ถือว่าผู้กระทำผิดมีมูลเหตุจูงใจอันจะต้องรับโทษหนักขึ้นก็ต่อเมื่อมีข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้เกิดขึ้นในเวลาก่อน ระหว่าง หรือภายหลังจากการกรรโชกคือการเขียน คำพูด รูปภาพ วัตถุ สิ่งของ หรือการกระทำใดก็ตามที่โดยสภาพเป็นการทำลายเกียรติหรือชื่อเสียงของผู้เสียหายหรือกลุ่มสมาชิกของผู้เสียหาย เพราะเหตุจากการเป็นสมาชิกหรือไม่เป็นสมาชิกของกลุ่มชาติพันธุ์ สัญชาติ เชื้อชาติ ศาสนา หรือรสนิยามทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นจริงหรือผู้กระทำเข้าใจว่าเป็นเช่นนั้นก็ตาม[55]

นอกจากนี้ ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสยังบัญญัติไว้อย่างชัดแจ้งว่าการกรรโชกที่ได้กระทำไปเพราะผู้เสียหายเป็นสมาชิกหรือไม่เป็นสมาชิกของกลุ่มคนดังกล่าว ไม่ว่าผู้เสียหายจะเป็นสมาชิกหรือไม่เป็นสมาชิกของกลุ่มคนนั้นจริง หรือผู้กระทำผิดเข้าใจว่าผู้เสียหายเป็นสมาชิกหรือไม่เป็นสมาชิกของกลุ่มคนนั้นก็ตาม ผู้กระทำผิดก็ต้องรับโทษหนักขึ้น หมายความว่าแม้ใน

[55] Criminal Code of French Republic, Article 132-76 and 132-77

ความเป็นจริงผู้เสียหายมิได้มีลักษณะอย่างที่ผู้กระทำผิดรู้สึกมีอคติเกลียดชังตามที่กฎหมายได้คุ้มครองไว้ แต่หากการกรรโชกได้เกิดขึ้นเพราะผู้กระทำผิดเข้าใจว่าผู้เสียหายมีลักษณะเช่นนั้นแล้ว กฎหมายก็ได้กำหนดให้ความคุ้มครองไปถึงกรณีดังกล่าวด้วย อันแสดงให้เห็นว่ากรณีนี้เป็นการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำผิด มิใช่การพิจารณาถึงสถานะของผู้เสียหายเป็นหลัก

เหตุที่ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสกำหนดให้กรณีดังกล่าวเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกเป็นเพราะสาธารณรัฐฝรั่งเศสได้ตระหนักถึงแนวคิดสิทธิมนุษยชนและความเท่าเทียม ซึ่งได้บัญญัติคุ้มครองไว้ในมาตรา 1 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส (Constitution of France Republic) ว่าสาธารณรัฐต้องรับรองถึงความเสมอภาคตามกฎหมายโดยปราศจากการแบ่งแยกแหล่งกำเนิด (Origin) เชื้อชาติ ศาสนา และเคารพต่อความเชื่อของทุกนิกาย การกระทำความผิดที่ได้กระทำไปเพราะความเกลียดชังจึงเป็นการละเมิดแนวคิดเรื่องความเท่าเทียมของสมาชิกในสังคม อันเป็นคุณค่าพื้นฐานที่เติมเต็มศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และให้โอกาสแก่บุคคลทุกคนได้ตระหนักถึงศักยภาพของตนเอง ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสจึงได้กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น

4.2.4 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านผู้ถูกกระทำ

การกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านผู้ถูกกระทำในความผิดที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกในระบบกฎหมายต่างประเทศพบว่ามีเพียงปัจจัยเดียวเท่านั้น คือ **การกรรโชกที่กระทำต่อบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคม** เมื่อผู้ศึกษาได้ศึกษากฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกพบว่าสาธารณรัฐฝรั่งเศสและสาธารณรัฐฮังการีกำหนดให้กรณีดังกล่าวเป็นเหตุฉกรรจ์ เนื่องจากการกระทำต่อบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคมทำให้การกรรโชกมีความร้ายแรงมากกว่าการกระทำต่อบุคคลธรรมดา เนื่องจากบุคคลเหล่านี้ไม่สามารถป้องกันตัวเองได้อย่างเต็มที่และบางครั้งอาจต้องอยู่ภายใต้การดูแลของบุคคลอื่น การกระทำความผิดต่อบุคคลเหล่านี้จึงมีโอกาสสำเร็จได้ง่าย

เมื่อผู้ศึกษาได้ศึกษากฎหมายของ**สาธารณรัฐฝรั่งเศส**แล้วพบว่าการกรรโชกที่กระทำต่อบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคมปรากฏในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 312-2 2° โดยกำหนดขอบเขตของบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคมไว้ ได้แก่ บุคคลที่มีความอ่อนแอเนื่องมาจากอายุ ความเจ็บป่วยหรือความบกพร่อง บุคคลที่มีความพิการทางร่างกายหรือจิตใจ และหญิงที่มีครรภ์ ซึ่งสามารถแบ่งพิจารณาในรายละเอียดได้เป็น 3 กลุ่มบุคคลดังนี้

1) บุคคลที่มีความอ่อนแอเนื่องมาจากอายุ

ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสมิได้บัญญัตินิยามลักษณะของบุคคลที่มีความอ่อนแอเนื่องมาจากอายุไว้ แต่ย่อมเข้าใจได้ว่า หมายถึงบุคคลที่อ่อนแอเนื่องจากมีอายุมากคือผู้สูงอายุ และบุคคลที่มีความอ่อนแอเนื่องจากมีอายุน้อยคือเด็ก[56]

1.1) ผู้สูงอายุ

ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส ไม่มีบทบัญญัติใดที่อธิบายถึงลักษณะของผู้สูงอายุไว้ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้ศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายฉบับอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ได้แก่ กฎหมายบำนาญ (Pension Act 2010) โดยกฎหมายฉบับนี้กำหนดให้บุคคลจะได้รับเงินบำนาญเต็มจำนวนก็ต่อเมื่อได้ทำงานจนครบอายุขั้นต่ำของการเกษียณ คืออายุระหว่าง 60 ปี ถึง 62 ปี แล้วแต่ปีที่บุคคลเกิด กล่าวคือบุคคลที่เกิดหลังวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 1951 จะได้รับเงินบำนาญก็ต่อเมื่ออายุครบ 60 ปี ส่วนบุคคลที่เกิดหลังปี ค.ศ. 1955 เป็นต้นไป จะได้รับเงินบำนาญก็ต่อเมื่ออายุครบ 62 ปี เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าในปัจจุบันเหลือแต่เพียงหลักเกณฑ์เกษียณอายุการทำงานเมื่อครบอายุ 62 ปี เท่านั้น เพราะบุคคลที่เกิดก่อนวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 1951 ย่อมมีอายุครบเกณฑ์ขั้นต่ำของการเกษียณแล้ว ด้วยเหตุนี้จึงสรุปได้ว่าผู้สูงอายุ คือบุคคลที่มีอายุ 62 ปีบริบูรณ์[57]

ตัวอย่างเช่น ในคดี Crim. 23 Juin 1999 ศาลตัดสินว่าผู้กระทำมีความผิดฐานกรรโชกตามมาตรา 312-2 2° เพราะได้กระทำต่อบุคคลที่มีอายุ 64 ปี และผู้กระทำผิดทราบถึงข้อเท็จจริงดังกล่าว และในคดี Crim. 26 Oct. 2005 ข้อเท็จจริงปรากฏว่าพนักงานขายประกันได้กรรโชกผู้เสียหายอายุ 88 ปี ให้ทำประกันชีวิตกับบริษัทที่ตนทำงานอยู่ ศาลจึงตัดสินว่าพนักงานขายประกันมีความผิดฐานกรรโชกตามมาตรา 312-2 2° เพราะเป็นการกระทำต่อบุคคลที่มีความอ่อนแอ[58]

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

---

[56] Ministry of National Education, "Guide Pratique Approches Pa Rtenariales En Cas D'infractions Dans Un Établissement Scolaire," [Online] Accessed: July 2017. Available from: http://www.education.gouv.fr/bo/1998/hs11/guide.pdf

[57] Centre des Liaisons Européennes et Internationales de Sécurité Sociale, "The French Social Security System," [Online] Accessed: July 2017. Available from: http://www.cleiss.fr/docs/regimes/regime_france/an_3.html

[58] Gayet, Nouveau Code Penal, p. 968.

1.2) เด็ก

ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส ไม่มีบทบัญญัติใดที่อธิบายถึงลักษณะของเด็กไว้อย่างชัดเจน แต่เมื่อพิจารณาจากประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศส (Civil Code of French Republic) พบว่าได้มีการกำหนดลักษณะของเด็กไว้ว่า หมายถึงบุคคลที่มีอายุน้อยกว่า 18 ปี[59]

2) บุคคลที่มีความอ่อนแออันเนื่องมาจากความเจ็บป่วย (Sickness) หรือความบกพร่อง (Infirmity) หรือความพิการทางร่างกายหรือจิตใจ (Physical of Psychological Disability)

ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส ไม่มีบทบัญญัติใดที่อธิบายถึงลักษณะของผู้พิการไว้ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้ศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายฉบับอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้พิการซึ่งพบว่า มาตรา 114 ประมวลกฎหมายว่าด้วยมาตรการทางสังคมและครอบครัว (The Social Action and Families Code) ได้กำหนดนิยามเกี่ยวกับลักษณะความพิการไว้ว่า “ความพิการ” หมายถึงสิ่งที่จำกัดการประกอบกิจกรรมหรือข้อจำกัดการมีส่วนร่วมกับการดำเนินชีวิตในสังคมที่แวดล้อมบุคคลนั้นอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงที่ก่อความเสียหายอันเป็นสาระสำคัญอันมีลักษณะต่อเนื่องและถาวรซึ่งมีผลต่อการทำหน้าที่ทางกายภาพ ความรู้สึก ความคิด ความจำ ร่างกาย หรือความพิการซ้ำซ้อนหรือสภาพร่างกายทุพพลภาพ[60] ดังนั้นผู้พิการจึงหมายถึงบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจอันเป็นข้อจำกัดในการใช้ชีวิตประจำวัน

3) บุคคลที่มีความอ่อนแออันเนื่องมาจากเป็นหญิงมีครรภ์

ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสได้กำหนดให้คุ้มครองไปถึงหญิงมีครรภ์ด้วย เนื่องจากหญิงมีครรภ์ย่อมมีสรีระทางร่างกายที่เปลี่ยนไป ทำให้เกิดอาการปวดหลังส่วนล่าง และทำให้การประกอบกิจวัตรประจำวันมีความยากลำบากมากขึ้น เช่น การนั่ง การยืน และการเดิน เป็นต้น[61] ซึ่งความยากลำบากดังกล่าวอาจทำให้หญิงมีครรภ์ตกเป็นเหยื่อของผู้กระทำผิดได้ง่าย เพราะไม่สามารถป้องกันตัวเองได้อย่างเต็มที่

---

[59] Civil Code of French Republic, Article 388

[60] European Parliament, "Country Report on France for the Study on Member State’s Policies for Children with Disabilities," [Online] Accessed: July 2017. Available from: http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/474421/IPOL-LIBE_ET(2013)474421_EN.pdf

[61] กาญจนา โกทิยะ, "ผลของโปรแกรมกายบริหารต่ออาการปวดหลังส่วนล่างในหญิงตั้งครรภ์," (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2554), หน้า 10.

การที่ผู้กระทำผิดจะต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากการกรรโชกที่กระทำต่อบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคม ผู้กระทำผิดจะต้องรู้ข้อเท็จจริงว่าบุคคลนั้นมีความอ่อนแอเป็นพิเศษ กล่าวคือผู้กระทำผิดต้องรู้ว่าผู้เสียหายเป็นบุคคลที่มีความอ่อนแอเนื่องมาจากอายุ ความเจ็บป่วยหรือความบกพร่อง บุคคลที่มีความพิการทางร่างกายหรือจิตใจ หรือเป็นหญิงที่มีครรภ์ หรือในกรณีที่ผู้กระทำผิดไม่รู้ถึงข้อเท็จจริงดังกล่าวมาก่อน แต่ความอ่อนแอเป็นพิเศษของผู้เสียหายได้ปรากฏชัดเจนในขณะกระทำผิด ผู้กระทำผิดก็ต้องรับโทษหนักขึ้น ด้วยเหตุนี้ หากผู้กระทำผิดไม่รู้ถึงความอ่อนแอดังกล่าว ผู้กระทำผิดย่อมมิได้มีเจตนาจะกระทำต่อบุคคลที่มีความอ่อนแอ และผู้กระทำผิดไม่ต้องรับโทษหนักขึ้น

เมื่อการกรรโชกได้กระทำต่อบุคคลที่มีความอ่อนแอดังกล่าว กฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องระวางโทษจำคุก 10 ปี และปรับ 150,000 ยูโร ซึ่งมีอัตราโทษที่สูงกว่าการกรรโชกธรรมดาที่กฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องระวางโทษจำคุก 7 ปี และปรับ 100,000 ยูโร

นอกจากการกรรโชกที่กระทำต่อบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคมปรากฏในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสแล้ว **สาธารณรัฐฮังการี**ยังได้บัญญัติกรณีดังกล่าวไว้ในความผิดฐานใช้สิทธิของตนโดยไม่ชอบตามประมวลกฎหมายอาญาฮังการี มาตรา 368 (2) ข้อ d) โดยกำหนดขอบเขตของบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคมไว้ว่า คือบุคคลที่ไม่สามารถป้องกันตัวเองได้ (A Person Incapable of Self-defense)

ประมวลกฎหมายอาญาฮังการีได้กำหนดนิยามลักษณะของบุคคลที่ไม่สามารถป้องกันตัวเองได้ไว้ว่า หมายถึงบุคคลที่อยู่ในฐานะหรือเงื่อนไขที่บุคคลนั้นไม่สามารถใช้กำลังต่อสู้แรงต้านทานต่างๆ ได้ ไม่ว่าเป็นการชั่วคราวหรือถาวร ซึ่งเป็นการกำหนดนิยามโดยให้ศาลพิจารณาถึงความสามารถของผู้เสียหายว่าผู้เสียหายอยู่ในฐานะหรือเงื่อนไขที่เขาไม่สามารถใช้กำลังต่อสู้แรงต้านทานต่างๆ ได้หรือไม่ โดยประมวลกฎหมายอาญาฮังการีมิได้มีการระบุสาเหตุที่ทำให้ผู้เสียหายเป็นบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคมเช่นประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้ศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายฉบับอื่นๆ เอกสาร และคำพิพากษาที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่ไม่สามารถป้องกันตัวเองได้ ทำให้สามารถยกตัวอย่างลักษณะของบุคคลดังกล่าว ได้ดังนี้

1) ผู้พิการ[62]

สาธารณรัฐฮังการีมุ่งคุ้มครองบุคคลที่มีความอ่อนแออันเนื่องมาจากความพิการเป็นอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จากการที่สาธารณรัฐฮังการีได้ให้สัตยาบันลงนามรับรองอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของผู้พิการ (The UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities) เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม ค.ศ. 2007 และได้มีการตรากฎหมายว่าด้วยผู้พิการ (Disability Act) ซึ่งได้บัญญัติลักษณะของคนพิการสอดคล้องกับอนุสัญญาดังกล่าว โดยอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของผู้พิการให้ความหมายของผู้พิการว่า หมายความรวมถึงบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา หรือประสาทสัมผัสในระยะยาวซึ่งจะเกิดปฏิกิริยาต่ออุปสรรคต่างๆ ทำให้อาจจะขัดขวางการเข้าร่วมในสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น[63] ดังนั้นผู้พิการตามขอบเขตของประมวลกฎหมายอาญาฮังการีจึงมิได้จำกัดแต่เฉพาะผู้พิการทางร่างกายเท่านั้น แต่รวมถึงผู้พิการทางจิตใจ สติปัญญา หรือประสาทสัมผัสด้วย

2) เด็ก

ประมวลกฎหมายอาญาฮังการี ไม่มีบทบัญญัติใดที่อธิบายถึงลักษณะของเด็กไว้อย่างชัดเจน แต่เมื่อพิจารณาจากประมวลกฎหมายแพ่งฮังการี (Hungary Civil Code) พบว่าได้กำหนดลักษณะของเด็กไว้ว่าหมายถึงบุคคลที่มีอายุน้อยกว่า 18 ปี[64] และพบตัวอย่างการปรับใช้กฎหมายในคดี n◦ Bhar.I1320/2015 ที่ศาลได้ตัดสินว่าการฆาตกรรมเด็กอายุ 4 ปี 6 เดือน เป็นการกระทำต่อบุคคลที่ไม่สามารถป้องกันตัวได้

เมื่อการใช้สิทธิของตนโดยไม่ชอบได้กระทำต่อบุคคลที่ไม่สามารถป้องกันตัวเองได้ กฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องระวางโทษจำคุก 2 ปี ถึง 8 ปี ซึ่งเป็นอัตราโทษที่สูงกว่าความผิดฐานใช้สิทธิของตนโดยไม่ชอบธรรมดาที่กฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องระวางโทษจำคุก 1 ถึง 5 ปี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

---

[62] The Hungarian Disability Caucas, "Disability Rights or Disabling Right Crpd Alternative Report," [Online] Accessed: July 2017. Available from: http://mdac.info/sites/mdac.info/files/english_crpd_alternative_report.pdf

[63] The information platform humanrights.ch, "Convention on the Rights of Persons with Disabilities (Crpd)," [Online] Accessed: July 2017. Available from: https://www.humanrights.ch/en/standards/un-treaties/disabilities

[64] Hungary Civil Code, Section 2:10

4.3 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลแห่งการกระทำ

ในหัวข้อนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาบทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลแห่งการกระทำในฐานความผิดที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกของสาธารณรัฐฝรั่งเศส สาธารณรัฐฮังการี สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐอินเดีย พบว่าได้มีการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลแห่งการกระทำหรือปัจจัยด้านผลแห่งการกระทำ โดยแบ่งพิจารณาตามลักษณะของความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกรรโชกออกเป็น 2 ประการ คือความเสียหายต่อชีวิตและร่างกาย และความเสียหายต่อทรัพย์สิน ดังนี้

4.3.1 ความเสียหายต่อชีวิตและร่างกาย

การกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเกิดความเสียหายต่อชีวิตและร่างกาย คือการพิจารณาว่า**การกรรโชกเป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับอันตรายต่อชีวิตและร่างกาย**ที่มีร้ายแรงเพียงใด และเมื่อผู้ศึกษาได้ศึกษากฎหมายในระบบต่างประเทศพบว่าสาธารณรัฐฝรั่งเศสและสหรัฐอเมริกากำหนดให้กรณีดังกล่าวเป็นผลแห่งการกระทำที่ทำให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น เพราะเป็นความเสียหายที่กระทำต่อคุณธรรมอันสูงสุดของมนุษย์ และเป็นความเสียหายที่ร้ายแรงบางกรณีอาจไม่สามารถรักษาให้กลับคืนเดิมได้

เมื่อผู้ศึกษาได้ศึกษากฎหมายของ**สาธารณรัฐฝรั่งเศส** พบว่าประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสได้กำหนดให้ผู้กระทำผิดฐานกรรโชกต้องรับโทษหนักขึ้น หากการกรรโชกเป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับอันตรายต่อชีวิตหรือร่างกาย ซึ่งกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นตามความร้ายแรงของผลแห่งการกระทำผิด ดังนี้

1) ในกรณีที่การกรรโชกเป็นเหตุให้บุคคลอื่นไม่สามารถประกอบการงานได้ตามปรกติไม่เกิน 8 วัน ผู้กระทำผิดต้องระวางโทษจำคุก 10 ปี และปรับ 150,000 ยูโร[65]

2) ในกรณีที่การกรรโชกเป็นเหตุให้บุคคลอื่นไม่สามารถประกอบการงานได้ตามปรกติเกิน 8 วัน ผู้กระทำผิดต้องระวางโทษจำคุก 15 ปี และปรับ 150,000 ยูโร[66]

3) ในกรณีที่การกรรโชกเป็นเหตุให้บุคคลอื่นพิการหรือไร้ความสามารถถาวร ผู้กระทำผิดต้องระวางโทษจำคุก 20 ปี และปรับ 150,000 ยูโร[67]

---

[65] Criminal Code of French Republic, Article 312-2 1°

[66] Criminal Code of French Republic, Article 312-3

[67] Criminal Code of French Republic, Article 312-4

4) ในกรณีที่การกรรโชกเป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำผิดต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต และปรับ 150,000 ยูโร[68]

นอกจากประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสจะได้กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากการกรรโชกเป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับอันตรายต่อชีวิตหรือร่างกายแล้ว การกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นลักษณะดังกล่าวยังได้ปรากฏใน USSC §2B3.2. (b)(4) ของ **สหรัฐอเมริกา** โดยกำหนดให้ศาลพิจารณาว่าการกรรโชกได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตหรือร่างกายของบุคคลอื่นอย่างไร ซึ่งระดับความร้ายแรงของการกระทำผิดย่อมเพิ่มขึ้นตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(A) การกรรโชกเป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับอันตรายแก่กาย (Bodily Injury) เพิ่มระดับความร้ายแรงขึ้นอีก 2 ระดับ

(B) การกรรโชกเป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับอันตรายแก่กายอย่างสาหัส (Serious Bodily Injury) เพิ่มระดับความร้ายแรงขึ้นอีก 4 ระดับ

(C) การกรรโชกเป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับอันตรายแก่กายอย่างถาวรหรือเป็นอันตรายต่อชีวิต (Permanent or Life-Threatening Bodily Injury) เพิ่มระดับความร้ายแรงขึ้นอีก 6 ระดับ

(D) การกรรโชกเป็นเหตุให้บุคคลได้รับอันตรายที่อยู่ระหว่างขั้น (A) และ (B) เพิ่มระดับความร้ายแรงขึ้นอีก 3 ระดับ

(E) การกรรโชกเป็นเหตุให้บุคคลได้รับอันตรายที่อยู่ระหว่างขั้น (B) และ (C) เพิ่มระดับความร้ายแรงขึ้นอีก 5 ระดับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตัวอย่างการใช้ USSG §2B3.2. (b)(4) อาจพิจารณาได้จากคดี United States of America v. Steven Markle ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงในคดีว่า เมื่อวันที่ 16 กันยายน ค.ศ. 1998 เกิดการปะทะกันระหว่างสหภาพแรงงานของ Markle คือ Laborers International Union of North America และ Bricklayers Union เนื่องจากทั้งสองสหภาพแรงงานได้เรียกร้องว่าตนมีสิทธิตามสัญญาในการจัดเก็บงานก่อสร้างที่บริษัท E.G. Sackett ดำเนินการอยู่ ซึ่งในการปะทะกันนั้นได้มีการใช้ความรุนแรงจนทำให้สมาชิกของ Bricklayers Union จำนวน 4 คน ต้องได้รับการรักษาพยาบาล กล่าวคือ James Skidds มีรอยถลอกที่ข้อศอกและมีอาการปวดกระดูกต้นขา Kyle Acel มีรอยฟกช้ำ

[68] Criminal Code of French Republic, Article 312-7

ที่ซี่โครง หัวไหล่ ขากรรไกรและหลัง Ira Maney เบิกความว่าเขาได้รับบาดเจ็บ และ Leon Carr ต้องหยุดงาน 2 วัน เนื่องจากรู้สึกเจ็บปวดขณะหายใจและมีรอยฟกช้ำบริเวณร่างกาย

ในคดีนี้ ศาลได้ตัดสินว่า Markle มีความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายสหรัฐ §1951 (a) และในการกำหนดบทลงโทษ ศาลได้คำนวณเพิ่มระดับความร้ายแรงของการกระทำผิดขึ้นอีก 2 ระดับ เนื่องจากการกรรโชกเป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับอันตราย[69]

ดังนั้น จากการศึกษากรณีที่กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากทำให้ผู้อื่นเกิดความเสียหายต่อชีวิตและร่างกายของสาธารณรัฐฝรั่งเศสและสหรัฐอเมริกา จึงสรุปได้ว่ายิ่งการกรรโชกเป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหายต่อชีวิตและร่างกายร้ายแรงขึ้นเท่าใด ผู้กระทำผิดยิ่งต้องรับโทษหนักขึ้นเท่านั้น แม้ผู้กระทำผิดจะมิได้มีเจตนาให้เกิดผลอันร้ายแรงดังกล่าวขึ้นก็ตาม

4.3.2 ความเสียหายต่อทรัพย์สิน

การกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเกิดความเสียหายต่อทรัพย์คือการกำหนดให้ผู้กระทำผิดฐานกรรโชกต้องรับโทษตาม**ระดับมูลค่าของทรัพย์สินที่ผู้เสียหายสูญเสียไป** และเมื่อผู้ศึกษาได้ศึกษากฎหมายในระบบต่างประเทศพบว่าสหรัฐอเมริกากำหนดให้กรณีดังกล่าวเป็นผลแห่งการกระทำที่ทำให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น ซึ่งปรากฏใน USSC §2B3.2. (b)(2) โดยกำหนดให้ศาลพิจารณาว่าทรัพย์สินที่ผู้เสียหายต้องสูญเสียไปจากการกรรโชกมีมูลค่าเท่าใด หากทรัพย์สินที่ผู้เสียหายสูญเสียไปมีมูลค่ามากกว่า $20,000 ระดับความร้ายแรงของการกระทำผิดย่อมเพิ่มขึ้นตามหลักเกณฑ์ในตารางดังต่อไปนี้[70]

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

[69] คดีนี้ มีข้อน่าสังเกตว่าข้อเท็จจริงเกิดขึ้นในปีเมื่อวันที่ 16 กันยายน ค.ศ. 1998 ดังนั้นแนวทางในการกำหนดบทลงโทษที่ศาลจะนำมาพิจารณา คือ the 1997 Federal Sentencing Guidelines Manual ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการเพิ่มระดับความร้ายแรงในประเด็นนี้เช่นเดียวกับแนวทางในการกำหนดบทลงโทษที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

[70] United States Sentencing Commission, *Guidelines Manual*, §2B3.1. (3) (Nov. 2016)

ตารางที่ 2 ตารางแสดงการเพิ่มระดับความร้ายแรงของการกระทำผิดตามมูลค่าทรัพย์สินที่ผู้เสียหายสูญเสียไป

มูลค่าทรัพย์สินที่สูญเสียไป	ระดับความร้ายแรงที่เพิ่มขึ้น
ทรัพย์สินที่สูญเสียมีมูลค่าไม่เกิน $20,000	ไม่เพิ่มระดับความร้ายแรง
ทรัพย์สินที่สูญเสียมีมูลค่าเกินกว่า $20,000	เพิ่มระดับความร้ายแรงขึ้นอีก 1 ระดับ
ทรัพย์สินที่สูญเสียมีมูลค่าเกินกว่า $95,000	เพิ่มระดับความร้ายแรงขึ้นอีก 2 ระดับ
ทรัพย์สินที่สูญเสียมีมูลค่าเกินกว่า $500,000	เพิ่มระดับความร้ายแรงขึ้นอีก 3 ระดับ
ทรัพย์สินที่สูญเสียมีมูลค่าเกินกว่า $1,500,000	เพิ่มระดับความร้ายแรงขึ้นอีก 4 ระดับ
ทรัพย์สินที่สูญเสียมีมูลค่าเกินกว่า $3,000,000	เพิ่มระดับความร้ายแรงขึ้นอีก 5 ระดับ
ทรัพย์สินที่สูญเสียมีมูลค่าเกินกว่า $5,000,000	เพิ่มระดับความร้ายแรงขึ้นอีก 6 ระดับ
ทรัพย์สินที่สูญเสียมีมูลค่าเกินกว่า $9,500,000	เพิ่มระดับความร้ายแรงขึ้นอีก 7 ระดับ

จากหลักเกณฑ์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่ายิ่งผู้เสียหายสูญเสียทรัพย์สินมูลค่ามากเท่าใด อัตราโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำผิดยิ่งหนักขึ้นเท่านั้น เพราะการสูญเสียทรัพย์สินมูลค่ามากย่อมสร้างความยากลำบากให้แก่ผู้เสียหายเป็นอย่างยิ่ง

การคำนวณมูลค่าทรัพย์สินที่ผู้เสียหายได้สูญเสียไปจากการกรรโชก แนวทางในการกำหนดบทลงโทษแห่งสหรัฐ §2B3.2, comment. (5) กำหนดให้ต้องคำนวณผลรวมของมูลค่าความสูญเสียที่เกิดขึ้น ดังนี้

1) มูลค่าทรัพย์สินที่ผู้เสียหายได้จ่ายไปตามที่ผู้กระทำผิดเรียกร้อง และ

2) มูลค่าทรัพย์สินที่ผู้เสียหายสูญเสียไปจากการกระทำความผิดที่เพิ่มเข้ามา เช่น มูลค่าของมาตรการที่ใช้ในการป้องกันการกระทำผิดโดยตรง

การประเมินมูลค่าทรัพย์สินที่ผู้เสียหายสูญเสีย ศาลอาจพิจารณาได้จากหลากหลายปัจจัย เช่น พิจารณาจากมูลค่าตลาด (Fair Market Value) คือมูลค่าของทรัพย์สินตามสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน หรือพิจารณาจากต้นทุนที่ใช้ในการซ่อมแซม (Cost of Repair) คือค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการซ่อมแซมทรัพย์สินให้กลับมาอยู่ในสภาพเดิม เป็นต้น[71] โดยศาลไม่จำต้องถึงขนาดคำนวณจนได้มูลค่าความสูญเสียแม่นยำ เพียงแต่ประเมินความเสียหายที่เกิดขึ้นอย่างสมเหตุสมผลโดยพิจารณาจาก

[71] United States Sentencing Commission, "Loss Calculations under §2b1.1 (B)(1)," [Online] Accessed: July 2017. Available from: https://www.ussc.gov/sites/default/files/pdf/training/primers/2015_Primer_Loss.pdf

ข้อมูลที่มีอยู่ก็พอแล้ว เช่น พิจารณาจากพยานที่มาเบิกความว่ามีความน่าเชื่อถือหรือไม่[72] และในกรณีที่ผู้กระทำผิดที่ไม่เห็นด้วยกับการกำหนดบทลงโทษของศาล ผู้กระทำผิดก็มีสิทธิอุทธรณ์การคำนวณมูลค่าความสูญเสียต่อศาลอุทธรณ์ได้ แต่ผู้กระทำผิดต้องเป็นผู้มีภาระการพิสูจน์ในประเด็นดังกล่าว[73]

ตัวอย่างที่ 1 คดี United States of America v. Guang ปรากฏข้อเท็จจริงในคดีว่า เมื่อปี ค.ศ. 1999 Zhang Qing Hai ผู้เสียหายเปิดร้านขายของที่ระลึกให้แก่กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวจีน ต่อมาในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2000 Shi Yong Wei จำเลยได้เปิดร้านขายของที่ระลึกในบริเวณเดียวกับผู้เสียหาย ซึ่งร้านของผู้เสียหายทำกำไรได้มากกว่าร้านของจำเลย จำเลยจึงได้โทรศัพท์ไปต่อว่า แต่ผู้เสียหายกลับไม่สนใจและวางสายไป หลายนาทีต่อมาผู้เสียหายได้รับโทรศัพท์จากบุคคลนิรนามโดยกล่าวกับผู้เสียหายว่า “ยังอยากมีชีวิตอยู่หรืออยากตาย” และขู่ว่าถ้าผู้เสียหายออกมานอกร้าน ผู้เสียหายก็จะถูกทำร้าย ผู้เสียหายจึงได้โทรศัพท์หาจำเลยเพื่อให้จำเลยหยุดกระทำการดังกล่าว และนัดหมายกันที่ร้านอาหารเพื่อคุยกันในรายละเอียด ปรากฏว่าเมื่อผู้เสียหายไปถึงร้านอาหารกลับพบจำเลยพร้อมกับพวกของจำเลยนั่งอยู่เต็มร้าน กลุ่มคนดังกล่าวได้ทำการเยาะเย้ยผู้เสียหายและขู่ให้ผู้เสียหายปิดกิจการร้านขายของที่ระลึกลงโดยการบังคับให้ผู้เสียหายลงลายมือชื่อในเอกสาร แต่ผู้เสียหายปฏิเสธ จำเลยจึงปล่อยตัวผู้เสียหายไปและให้ผู้เสียหายคิดให้ดีว่าจะกระทำเช่นใด

ต่อมาผู้เสียหายได้รับโทรศัพท์ข่มขู่จากพรรคพวกของจำเลยหลายครั้งและผู้เสียหายถูกพรรคพวกของจำเลยมาก่อกวนที่หน้าร้านของตน ทำให้กิจการของผู้เสียหายแย่ลง หลังจากนั้นประมาณสามสัปดาห์ต่อมา จำเลยได้มาที่ร้านของผู้เสียหายและเรียกค่าคุ้มครองจำนวน $1,500 ผู้เสียหายจึงได้จ่ายเงินดังกล่าวไป ทำให้กลุ่มพรรคพวกของจำเลยหยุดก่อกวนผู้เสียหายเป็นระยะเวลา 3 เดือน แต่หลังจากนั้นจำเลยก็กลับมาเรียกเงินค่าคุ้มครองอีกครั้งจำนวน $1,500 และผู้เสียหายได้จ่ายไปตามที่เรียกร้อง ต่อมาในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2002 ผู้เสียหายได้เปิดร้านขายของที่ระลึกสาขาสองซึ่งอยู่ถัดจากร้านเดิมมาหลายช่วงตึก โดยปกปิดว่าตนเป็นเจ้าของร้าน เพื่อหลีกเลี่ยงจากการถูกจำเลยก่อกวน แต่ต่อมาในเดือนกรกฎาคม ผู้เสียหายก็ถูกจำเลยทำร้ายอีกครั้งบริเวณร้านของผู้เสียหายเอง

ในคดีนี้ ศาลได้ตัดสินว่าจำเลยมีความผิดฐานกรรโชกตามกฎหมายอาญาของสหรัฐ §1951 (a) และในการกำหนดบทลงโทษ ศาลได้คำนวณเพิ่มระดับความร้ายแรงของการกระทำ

---

[72] United States v. Jacobs, 117 F.3d 82, 95 (2d Cir.1997)

[73] United States Sentencing Commission, "Loss Calculations under §2b1.1 (B)(1)," [Online] Accessed: July 2017. Available from: https://www.ussc.gov/sites/default/files/pdf/training/primers/2015_Primer_Loss.pdf

ผิด ขึ้นอีก 2 ระดับ เนื่องจากการกรรโชกเป็นเหตุให้ผู้เสียหายสูญเสียทรัพย์สินมูลค่าเกิน กว่า $50,000 แต่ไม่เกินกว่า $250,000 กล่าวคือผู้เสียหายได้สูญเสียทรัพย์สินมูลค่า $60,000 เนื่องจากกำไรจากการขายสินค้าในร้านสาขาแรกของตนลดลงเพราะถูกก่อกวน สูญเสียทรัพย์สินมูลค่า $50,000 เนื่องจากต้องเปิดและปิดกิจการร้านขายของที่ระลึกสาขาสอง และสูญเสียทรัพย์สินมูลค่า $3,000 เนื่องจากจ่ายเป็นค่าคุ้มครองแก่จำเลยตามที่เรียกร้อง ศาลเห็นว่าพยานหลักฐานมีความน่าเชื่อถือและยอมรับคำเบิกความดังกล่าว[74]

มีข้อน่าพิจารณาว่า คดีนี้ปรากฏทั้งมูลค่าทรัพย์สินที่ผู้กระทำผิดเรียกร้อง คือจำนวน $3,000 และมูลค่าทรัพย์สินที่ผู้เสียหายสูญเสียไปจากการกรรโชกคือจำนวน $113,000 แต่ในการกำหนดบทลงโทษผู้กระทำผิด ศาลได้พิจารณาจากมูลค่าของทรัพย์สินที่มากกว่า ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าในการกรรโชก หากปรากฏทั้งมูลค่าทรัพย์สินที่ผู้กระทำผิดเรียกร้อง และมูลค่าทรัพย์สินที่ผู้เสียหายสูญเสียไป ศาลจะพิจารณาตามมูลค่าที่มากกว่า

ตัวอย่างที่ 2 คดี United States of America v. Steven Markle นอกจากจะปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีผู้ได้รับบาดเจ็บจากการการปะทะกันระหว่างสหภาพแรงงานของ Markle คือ Laborers International Union of North America และ Bricklayers Union ยังได้ปรากฏข้อเท็จจริงว่าจากการปะทะดังกล่าวทำให้บริษัท E.G. Sackett ที่ได้รับงานปูกระเบื้องในสถานที่ก่อสร้างบริเวณนั้นได้รับความเสียหายเป็นจำนวนเงินประมาณ $20,000 เพราะการปะทะดังกล่าวทำให้ระยะเวลาดำเนินโครงการต้องเปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ต้นทุนในการดำเนินงานเพิ่มขึ้น เช่น ค่าจ้างพนักงาน ค่าล่วงเวลา ค่าแก๊ส และค่าเช่ารถตู้

ในคดีนี้ ศาลได้ตัดสินว่า Markle มีความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายสหรัฐ §1951 (a) และในการกำหนดบทลงโทษ ศาลได้คำนวณเพิ่มระดับความร้ายแรงของการกระทำผิดขึ้นอีก 1 ระดับ เนื่องจากการกรรโชกเป็นเหตุให้ผู้เสียหายเกิดการสูญเสียทรัพย์สินมูลค่าเกินกว่า $10,000 แต่ไม่เกินกว่า $50,000 และศาลเห็นว่าผู้ที่มาเบิกความถึงความเสียหายในคดีนี้คือ

[74] คดีนี้มีข้อสังเกตว่าแนวทางในการกำหนดบทลงโทษที่ศาลนำมาพิจารณา คือ the 2005 Federal Sentencing Guidelines Manual ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการเพิ่มระดับความร้ายแรงของการกระทำผิดตามมูลค่าของทรัพย์สิน ดังนี้ 1) ถ้าทรัพย์สินที่สูญเสียมีมูลค่าเกินกว่า $10,000 ต้องเพิ่มระดับความร้ายแรงขึ้นอีก 1 ระดับ 2) ถ้าทรัพย์สินที่สูญเสียมีมูลค่าเกินกว่า $50,000 ต้องเพิ่มระดับความร้ายแรงขึ้นอีก 2 ระดับ และ 3) ถ้าทรัพย์สินที่สูญเสียมีมูลค่าเกินกว่า $250,000 ทำให้เกณฑ์ในการพิจารณามูลค่าทรัพย์สินแตกต่างไปจากปัจจุบัน

Patrick Lava เจ้าของบริษัท E.G. Sackett ศาลจึงเห็นว่าพยานหลักฐานมีความน่าเชื่อถือและยอมรับคำเบิกความ[75]

ดังนั้น จากตัวอย่างทั้งสองคดีข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการคำนวณมูลค่าของทรัพย์สินที่ผู้เสียหายสูญเสียไปจากการกระทำความผิดนั้น มิได้พิจารณาแต่เฉพาะมูลค่าของทรัพย์สินที่ผู้ถูกข่มขู่ได้จ่ายไปตามที่เรียกร้องเท่านั้น แต่ยังพิจารณารวมถึงการสูญเสียใดๆ ที่เกิดขึ้นจากการกรรโชก ไม่ว่าจะเกิดขึ้นแก่ผู้ข่มขู่หรือบุคคลที่สามก็ตาม เช่น บริษัท E.G. Sackett ในคดี United States of America v. Steven Markle ด้วยเหตุนี้ มูลค่าของทรัพย์สินที่ผู้เสียหายสูญเสียจึงมีขอบเขตในการคำนวณที่กว้างกว่ามูลค่าทรัพย์สินที่ผู้กระทำผิดเรียกร้อง

4.4 สรุป

จากการที่ผู้ศึกษาได้ศึกษากฎหมายของสาธารณรัฐฝรั่งเศส สาธารณรัฐฮังการี สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐอินเดียในประเด็นความผิดที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกที่ต้องรับโทษหนักขึ้น พบว่าได้มีการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นทั้งเนื่องจากเหตุฉกรรจ์และเนื่องจากผลแห่งการกระทำ ซึ่งในแต่ละประเทศได้กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นโดยปัจจัยที่เหมือนและแตกต่างกันออกไป

การกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ที่ปรากฏในระบบกฎหมายต่างประเทศตามปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดเหตุฉกรรจ์คือ **ปัจจัยด้านผู้กระทำ** ได้แก่ การกรรโชกที่กระทำโดยเจ้าพนักงาน และการกรรโชกที่กระทำโดยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป **ปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำ** ได้แก่ 1) การกรรโชกโดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน 2) การกรรโชกโดยขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำผิดอาญา 3) การกรรโชกที่กระทำโดยผู้กระทำปกปิดใบหน้าเพื่อมิให้ระบุได้ว่าเป็นผู้ใด 4) การกรรโชกที่กระทำในสถานศึกษาหรือบริเวณที่ใกล้เคียง และ 5) มูลค่าทรัพย์สินที่ผู้กระทำผิดเรียกร้อง **ปัจจัยด้านมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำ** คือการกรรโชกที่ได้กระทำไปเพราะความเกลียดชัง และ**ปัจจัยด้านผู้ถูกกระทำ** คือการกรรโชกที่กระทำต่อบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

[75] คดีนี้มีข้อสังเกตว่าแนวทางในการกำหนดบทลงโทษที่ศาลนำมาพิจารณา คือ the 1997 Federal Sentencing Guidelines Manual ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการเพิ่มระดับความร้ายแรงของการกระทำผิดตามมูลค่าของทรัพย์สิน ดังนี้ 1) ถ้าทรัพย์สินที่สูญเสียมีมูลค่าเกินกว่า $10,000 ต้องเพิ่มระดับความร้ายแรงขึ้นอีก 1 ระดับ 2) ถ้าทรัพย์สินที่สูญเสียมีมูลค่าเกินกว่า $50,000 ต้องเพิ่มระดับความร้ายแรงขึ้นอีก 2 ระดับ ทำให้เกณฑ์ในการพิจารณามูลค่าทรัพย์สินที่ผู้เสียหายสูญเสียหลักเกณฑ์ดังกล่าวจึงมีความแตกต่างไปจากปัจจุบัน ทำให้เกณฑ์ในการพิจารณามูลค่าทรัพย์สินแตกต่างไปจากปัจจุบัน

ส่วนการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลแห่งการกระทำหรือ**ปัจจัยด้านผลแห่งการกระทำ**ที่ปรากฏในระบบกฎหมายต่างประเทศมี 2 ประการ ได้แก่ 1) การพิจารณาถึงความเสียหายต่อชีวิตและร่างกาย และ 2) การพิจารณาถึงความเสียหายต่อทรัพย์สิน

เมื่อได้พิจารณาจนทราบถึงปัจจัยที่กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกในระบบกฎหมายต่างประเทศแล้ว ในบทต่อไป ผู้ศึกษาจะนำปัจจัยที่ได้จากการศึกษาดังกล่าวมาวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมและหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย เพื่อให้บทบัญญัติดังกล่าวสามารถนำมาใช้จัดการกับการกรรโชกที่มีความร้ายแรงอันเกิดขึ้นหรือมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นได้ในสังคมไทยต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 3 ตารางแสดงการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกตามกฎหมายอาญาต่างประเทศ

การรับโทษหนักขึ้น	ฝรั่งเศส	ฮังการี	สหรัฐอเมริกา	อินเดีย
1. การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ แบ่งพิจารณาตามปัจจัยดังนี้				
1.1 ปัจจัยด้านผู้กระทำ				
- การกรรโชกที่กระทำโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ	-	มาตรา 367 (2) ข้อ c)	-	-
1.2 ปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำ				
- การกรรโชกที่กระทำโดยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป	มาตรา 312-6	มาตรา 367 (2) ข้อ a) มาตรา 368 (2) ข้อ c)	-	-
- การกรรโชกโดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน	-	มาตรา 367 (2) ข้อ d)	-	-
- การกรรโชกโดยขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำผิดอาญา	-	-	-	มาตรา 388
- การกรรโชกที่กระทำโดยผู้กระทำปกปิดใบหน้า	มาตรา 312-2 4°	-	-	-
- การกรรโชกที่กระทำในสถานศึกษาหรือบริเวณที่ใกล้เคียง	มาตรา 312-2 5°	-	-	-
- มูลค่าทรัพย์สินที่ผู้กระทำผิดเรียกร้อง	-	-	§2B3.2.(b)(2)	-

ตารางที่ 3 (ต่อ) ตารางแสดงการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกตามกฎหมายอาญาต่างประเทศ

การรับโทษหนักขึ้น	ฝรั่งเศส	ฮังการี	สหรัฐอเมริกา	อินเดีย
1.3 ปัจจัยด้านมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำ - การกรรโชกที่ได้กระทำไปเพราะความเกลียดชัง	มาตรา 312-1 ประกอบมาตรา 132-76 6° และ มาตรา 132-77 6°	-	-	-
1.4 ปัจจัยด้านผู้ถูกกระทำ - การกรรโชกที่กระทำต่อบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคม	มาตรา 312-2 2°	มาตรา 368 (2) ข้อ d)	-	-
2. การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลแห่งการกระทำ **2.1 ความเสียหายต่อชีวิตและร่างกาย**	มาตรา 312-2 1° มาตรา 312-3 มาตรา 312-4 และ มาตรา 312-7	-	§2B3.2.(b)(4)	-
2.2 ความเสียหายต่อทรัพย์สิน	-	-	§2B3.2.(b)(2)	-

บทที่ 5
บทวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศ และแนวทางการกำหนดความผิดฐานกรรโชกที่ควรกำหนดโทษหนักขึ้นตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย

เมื่อผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิดในความผิดฐานกรรโชกที่ควรกำหนดโทษหนักขึ้นในบทที่ 2 จนทราบถึงปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้กระทำ ปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำ ปัจจัยด้านมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำ ปัจจัยด้านผู้ถูกกระทำ และปัจจัยด้านผลแห่งการกระทำ ผู้ศึกษาจึงได้นำปัจจัยดังกล่าวมาใช้ในการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกในระบบกฎหมายไทยในบทที่ 3 ทำให้ทราบว่าองค์ประกอบความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยมิได้มีปัญหาหรือขาดตกบกพร่องแต่ประการใด ผู้ศึกษาจึงไม่นำกฎหมายของต่างประเทศในส่วนองค์ประกอบความผิดมาใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขประเด็นดังกล่าว แต่ในขณะที่ศึกษาพบว่ากฎหมายในส่วนที่เป็นการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยกลับมีปัญหาเกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำผิดไม่สอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วน ในบทที่ 4 ผู้ศึกษาจึงได้ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกในระบบกฎหมายต่างประเทศ พบว่าในแต่ละประเทศได้กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกตามปัจจัยที่เหมือนและแตกต่างกันออกไปตามความจำเป็นและสภาพของสังคมนั้น

ในบทนี้ ผู้ศึกษาจึงได้วิเคราะห์เปรียบเทียบบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกที่กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในระบบกฎหมายไทยและระบบกฎหมายต่างประเทศเพื่อใช้ในการพิจารณาว่าสมควรนำบทบัญญัติกฎหมายต่างประเทศดังกล่าวมาใช้ในการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาของไทยหรือไม่ หากเห็นเป็นการสมควร ผู้ศึกษาจึงจะพิจารณาต่อไปถึงแนวทางการกำหนดความผิดฐานกรรโชกที่ควรกำหนดโทษหนักขึ้นตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยว่าควรมีขอบเขตและใช้ถ้อยคำในลักษณะใด อันจะก่อให้เกิดผลบรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายและสอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมายที่มีอยู่ก่อน ซึ่งในการศึกษาประเด็นดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงได้แบ่งหัวข้อในการพิจารณาตามปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ หัวข้อ 5.1 ผู้ศึกษาได้พิจารณาถึงกรณีการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์โดยแบ่งหัวข้อย่อยพิจารณาตามปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดเหตุฉกรรจ์ และหัวข้อ 5.2 ผู้ศึกษาได้พิจารณาถึงกรณีการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลแห่งการกระทำหรือปัจจัยด้านผลแห่งการกระทำ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

5.1 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์

การวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ในความผิดที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกสามารถแบ่งพิจารณาตามปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดเหตุฉกรรจ์ ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้กระทำ ปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำ ปัจจัยด้านมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำ และปัจจัยด้านผู้ถูกกระทำ

5.1.1 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านผู้กระทำ

การกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านผู้กระทำเป็นการกำหนดเหตุฉกรรจ์โดยคำนึงถึงลักษณะของผู้กระทำผิดเป็นหลัก ซึ่งลักษณะของผู้กระทำผิดสามารถแบ่งพิจารณา ได้ดังนี้

5.1.1.1 ฐานะหรือคุณสมบัติของผู้กระทำ

การกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากฐานะหรือคุณสมบัติของผู้กระทำในความผิดที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชก จากการศึกษาพบว่าสาธารณรัฐฮังการีได้บัญญัติให้การกรรโชกที่กระทำโดยเจ้าพนักงานเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาฮังการี ในขณะที่ประเทศไทย สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐอินเดียมิได้มีการบัญญัติให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในกรณีดังกล่าว

ด้วยเหตุนี้ หากการกรรโชกที่กระทำโดยเจ้าพนักงานเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ผู้กระทำผิดจะมีความผิดฐานกรรโชกธรรมดาตามมาตรา 337 วรรคแรกเท่านั้น อย่างไรก็ตาม แม้ประมวลกฎหมายอาญาของไทยมิได้กำหนดให้การกรรโชกที่กระทำโดยเจ้าพนักงานเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชก แต่การกระทำในลักษณะดังกล่าวอาจปรับเข้าได้กับความผิดฐานเจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบข่มขืนใจผู้อื่นให้มอบให้ซึ่งทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย มาตรา 148 เพราะมีองค์ประกอบความผิดที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือหากข้อเท็จจริงปรากฏว่าเจ้าพนักงานข่มขืนใจโดยการขู่เข็ญว่าจะทำอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียงหรือทรัพย์สิน ให้ยอมให้หรือยอมจะให้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน โดยกระทำในขอบอำนาจหน้าที่ของตน เจ้าพนักงานผู้นั้นจะมีความผิดทั้งมาตรา 337 และมาตรา 148 อันเป็นการกระทำกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท ผู้กระทำผิดจึงต้องระวางโทษตามมาตรา 148 ซึ่งเป็นบทหนัก ดังนั้นอัตราโทษที่กำหนดไว้ในมาตรา 148 จึงมีความรุนแรงเพียงพอที่จะใช้จัดการกับการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

อย่างไรก็ตาม ความผิดฐานเจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบข่มขืนใจผู้อื่นให้มอบให้ซึ่งทรัพย์สินตามมาตรา 148 สามารถจัดการได้แต่เฉพาะกรณีที่เจ้าพนักงานได้กระทำในขอบอำนาจหน้าที่เท่านั้น จึงเป็นประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปว่าสมควรกำหนดให้การกรรโชกที่เจ้าพนักงานได้กระทำไปนอกขอบอำนาจหน้าที่ของตนเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกหรือไม่

เมื่อผู้ศึกษาได้ศึกษากฎหมายของสาธารณรัฐฮังการีแล้วพบว่าได้กำหนดให้การกรรโชกที่กระทำโดยเจ้าพนักงานเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาฮังการี มาตรา 367 (2) ข้อ c) โดยกำหนดให้เจ้าพนักงานต้องรับโทษหนักขึ้นเฉพาะการกรรโชกที่ได้กระทำไปตามหน้าที่ของตนเท่านั้น ดังนั้นหากเจ้าพนักงานได้กระทำการกรรโชกนอกขอบอำนาจหน้าที่ของตน เจ้าพนักงานผู้นั้นก็ไม่ต้องรับโทษหนักขึ้นตามมาตรานี้

อย่างไรก็ตาม แม้ประมวลกฎหมายอาญาฮังการีจะกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเฉพาะการกรรโชกที่เจ้าพนักงานได้กระทำไปตามหน้าที่ของตนเท่านั้น แต่ผู้ศึกษาเห็นสมควรกำหนดให้การกรรโชกที่เจ้าพนักงานกระทำนอกขอบอำนาจหน้าที่ของตนเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยอีกประการหนึ่งด้วย เนื่องจากการกรรโชกที่ได้กระทำโดยเจ้าพนักงานทำให้การกรรโชกมีความร้ายแรงขึ้น เพราะการที่เจ้าพนักงานได้ใช้อำนาจที่ตนมีอยู่ข่มขู่เข็ญผู้เสียหาย ทำให้ระดับความรุนแรงของการข่มขู่เข็ญมากขึ้น จนผู้เสียหายยอมให้ทรัพย์สินไปโดยง่าย ไม่ว่าเจ้าพนักงานจะกระทำในขอบอำนาจหน้าที่หรือไม่ เพราะในบางกรณีประชาชนอาจไม่สามารถทราบได้ว่าเจ้าพนักงานผู้นั้นมีขอบอำนาจเพียงใด นอกจากนี้ เมื่อเจ้าพนักงานมีหน้าที่ต้องปฏิบัติราชการให้ถูกต้องโดยชอบด้วยกฎหมาย การที่เจ้าพนักงานอาศัยอำนาจรัฐไปกระทำความผิด ย่อมเป็นการฝ่าฝืนความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อรัฐ และอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติได้

ส่วนแนวทางในการกำหนดความผิดฐานกรรโชกที่ต้องรับโทษหนักขึ้นในกรณีนี้ การพิจารณาว่าผู้กระทำผิดมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานหรือไม่ ผู้ศึกษาเห็นสมควรให้พิจารณาตามบทนิยามของคำว่า “เจ้าพนักงาน” ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (16) โดยมิต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามดังกล่าวแต่อย่างใด และเมื่อการกรรโชกที่เจ้าพนักงานได้กระทำนอกขอบอำนาจของตนมีความร้ายแรงน้อยกว่าการกรรโชกที่ได้กระทำไปในขอบอำนาจของตน เพราะเจ้าพนักงานมิได้อาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่กระทำความผิดดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าไม่สมควรบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมในความผิดฐานเจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบข่มขืนใจผู้อื่นให้มอบให้ซึ่งทรัพย์สินตามมาตรา 148 ที่ได้กำหนดบทลงโทษในอัตราโทษที่สูง เพราะจะทำให้การลงโทษผู้กระทำผิดไม่ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของอาชญากรรม แต่ผู้ศึกษาเห็นสมควร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บัญญัติเพิ่มเติมเหตุฉกรรจ์ดังกล่าวในมาตรา 337 วรรคสอง ซึ่งได้มีการบัญญัติเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกไว้ก่อนแล้ว โดยบัญญัติกฎหมายในลักษณะดังต่อไปนี้

มาตรา 337 วรรคสอง “ถ้าความผิดฐานกรรโชกได้กระทำ (3) โดยเจ้าพนักงาน ไม่ว่าจะได้กระทำในตำแหน่งหน้าที่ของตนหรือไม่”

5.1.1.2 จำนวนผู้กระทำ

การกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากจำนวนผู้กระทำในความผิดที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชก จากการศึกษาพบว่าสาธารณรัฐฝรั่งเศส และสาธารณรัฐฮังการีได้มีการบัญญัติให้**การกรรโชกที่กระทำโดยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป**เป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชก ในขณะที่ประเทศไทย สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐอินเดียมิได้มีการบัญญัติให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในกรณีดังกล่าว

ด้วยเหตุนี้ หากการกรรโชกที่กระทำโดยเจ้าพนักงานเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ผู้กระทำจะมีความผิดฐานกรรโชกธรรมดาตามมาตรา 337 วรรคแรกเท่านั้น แม้ประมวลกฎหมายอาญาของไทยจะได้กำหนดบทบัญญัติที่ใช้ในการพิจารณาบทลงโทษสำหรับการกระทำความผิดที่มีผู้เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดตั้งแต่สองคนขึ้นไปไว้โดยเฉพาะก็ตาม แต่การลงโทษผู้กระทำผิดก็ยังมีความไม่เหมาะสม เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญาของไทยได้กำหนดประเภทของการกระทำความผิดที่มีผู้เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดตั้งแต่สองคนขึ้นไป ได้แก่ 1) ผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันเรียกว่า **“ตัวการ”** โดยผู้กระทำผิดแต่ละคนจะต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น กล่าวคือระวางโทษในความผิดฐานกรรโชกธรรมดาตามมาตรา 337 วรรคแรก เท่านั้น[1] 2) ผู้ที่ก่อให้ผู้อื่นกระทำความผิดเรียกว่า **“ผู้ใช้”** เมื่อผู้ถูกใช้ได้กระทำการกรรโชกแล้ว ผู้ใช้ต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ กล่าวคือผู้ใช้ต้องรับโทษเสมือนหนึ่งว่าเป็นผู้กระทำความผิดในความผิดฐานกรรโชกธรรมตามมาตรา 337 วรรคแรก เท่านั้น[2] และ 3) ผู้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

---

[1] ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 บัญญัติว่า “ในกรณีความผิดใดเกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันนั้นเป็นตัวการ ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น”

[2] ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 84 บัญญัติว่า “ผู้ใดก่อให้ผู้อื่นกระทำความผิดไม่ว่าด้วยการใช้ บังคับ ขู่เข็ญ จ้างวาน หรือยุยงส่งเสริม หรือด้วยวิธีอื่นใด ผู้นั้นเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิด

ถ้าความผิดมิได้กระทำลงไม่ว่าจะเป็นเพราะผู้ถูกใช้ไม่ยอมกระทำ ยังไม่ได้กระทำ หรือเหตุอื่นใด ผู้ใช้ต้องระวางโทษเพียงหนึ่งในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิดนั้น ผู้ใช้ต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ และถ้าผู้ถูกใช้เป็นบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี ผู้พิการ ทุพพลภาพ ลูกจ้างหรือผู้อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของผู้ใช้ ผู้ที่มีฐานะยากจน หรือผู้ต้องพึ่งพาผู้ใช้เพราะเหตุป่วยเจ็บหรือไม่ว่าทางใด ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้ใช้กึ่งหนึ่งของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับผู้นั้น”

ที่ช่วยเหลือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดเรียกว่า **"ผู้สนับสนุน"** เมื่อผู้ลงมือมีความผิดฐานกรรโชกธรรมดาตามมาตรา 337 วรรคแรก ผู้สนับสนุนต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้ในความผิดฐานกรรโชกธรรมดาตามมาตรา 337 วรรคแรก เท่านั้น[3] จากการพิจารณาดังกล่าวจึงเห็นได้ว่าการกระทำความผิดฐานกรรโชกที่มีผู้เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดตั้งแต่สองคนขึ้นไป หากปรับเข้ากับประมวลกฎหมายอาญาของไทยที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน อัตราโทษที่ผู้กระทำผิดจะได้รับย่อมไม่เกินไปกว่าอัตราโทษสำหรับการกระทำความผิดที่ผู้กระทำผิดได้กระทำไปโดยลำพัง

เมื่อผู้ศึกษาได้ศึกษากฎหมายของสาธารณรัฐฝรั่งเศสพบว่าได้กำหนดให้การกรรโชกที่กระทำโดยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 312-6 โดยกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น หากความผิดฐานกรรโชกได้กระทำโดยองค์กรอาชญากรรม กล่าวคือได้กระทำโดยกลุ่มคนที่จัดตั้งขึ้นหรือรวมตัวกันโดยมีเป้าหมายเพื่อตระเตรียมกระทำความผิดอาญา ไม่ว่าครั้งหนึ่งหรือหลายครั้ง

ส่วนสาธารณรัฐฮังการีได้กำหนดให้การกรรโชกที่กระทำโดยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปเป็นเหตุฉกรรจ์ทั้งในความผิดฐานกรรโชก และความผิดฐานใช้สิทธิของตนโดยไม่ชอบ ซึ่งแบ่งพิจารณาได้ดังนี้

1) ความผิดฐานกรรโชกที่กระทำร่วมกันในกลุ่มอาชญากรรม กล่าวคือการกรรโชกที่ได้กระทำโดยบุคคลจำนวนตั้งแต่สองคนขึ้นไปที่เข้าร่วมกันกระทำความผิดอาญาในลักษณะที่เป็นวิธีของกลุ่ม หรือสมคบกันเพื่อกระทำความผิดอาญาเช่นว่านั้น

2) ความผิดฐานใช้สิทธิของตนโดยไม่ชอบที่กระทำเป็นกลุ่ม กล่าวคือการใช้สิทธิของตนโดยไม่ชอบที่ได้กระทำโดยบุคคลร่วมกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป

3) ความผิดฐานกรรโชกและความผิดฐานใช้สิทธิของตนโดยไม่ชอบที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรม กล่าวคือการกรรโชกและการใช้สิทธิของตนโดยไม่ชอบที่ได้กระทำโดยบุคคลจำนวนตั้งแต่สามคนขึ้นไปที่รวมตัวกันในระยะยาวเพื่อกระทำความผิดที่มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

---

[3] ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 86 บัญญัติว่า "ผู้ใดกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด แม้ผู้กระทำความผิดจะมิได้รู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม ผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิด ต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุนนั้น"

แม้ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสและประมวลกฎหมายอาญาฮังการีได้กำหนดหลักเกณฑ์ของจำนวนผู้เข้าร่วมและวิธีการเข้าร่วมกลุ่มที่แตกต่างกันไป แต่หลักการที่ทั้งสองประเทศมีร่วมกัน คือต่างกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากการกรรโชกที่กระทำโดยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปกว่าการกรรโชกที่ได้กระทำโดยลำพัง เพราะการกรรโชกที่กระทำโดยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปย่อมทำให้ระดับของการข่มขู่มีความร้ายแรงและสร้างความหวาดกลัวให้แก่ผู้เสียหายได้มากกว่าการกรรโชกที่ได้กระทำโดยลำพัง อีกทั้งผู้กระทำผิดยังสามารถลงมือกระทำความผิดได้สะดวกยิ่งขึ้น เนื่องจากมีการแบ่งงานกันทำระหว่างผู้กระทำด้วยกันเอง

ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงเห็นสมควรกำหนดให้การกรรโชกดังกล่าวเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยอีกประการหนึ่ง เพื่อให้การลงโทษสอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วนและให้มีผลเป็นการยับยั้งปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับแนวทางในการกำหนดความผิดฐานกรรโชกที่ต้องรับโทษหนักขึ้นในกรณีนี้ ผู้ศึกษาเห็นสมควรพิจารณาบทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากจำนวนผู้กระทำในความผิดฐานอื่นตามประมวลกฎหมายอาญาที่มีอยู่ เพื่อให้การบัญญัติกฎหมายมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ เมื่อพิจารณาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาแล้วพบว่าความผิดฐานลักทรัพย์[4] ความผิดฐานชิงทรัพย์[5] และความผิดฐานบุกรุก[6] ได้บัญญัติให้การกระทำ “โดยร่วมกันกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป” เป็นเหตุที่ทำให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น ซึ่งการร่วมกันกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป หมายถึงแต่เฉพาะการร่วมกระทำอันเป็นตัวการตามมาตรา 83 เท่านั้น ไม่รวมถึงการเป็นผู้ใช้ตามมาตรา 84 หรือผู้สนับสนุนตามมาตรา 86 แม้ประมวลกฎหมายอาญาจะได้กำหนดให้ผู้ใช้รับโทษเสมือนตัวการ แต่ก็มิได้หมายความว่าผู้ใช้เป็นตัวการตามมาตรา 83 เพราะกฎหมายเพียงแต่ให้รับโทษเสมือนเป็นตัวการเท่านั้น ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเห็นสมควรกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นแต่เฉพาะการกระทำกรรโชกโดยร่วมกันเป็นตัวการเท่านั้น เพราะความน่าตำหนิของการร่วมกันเป็นตัวการมีมากกว่าการกระทำความผิดที่มีผู้เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดตั้งแต่สองคนขึ้นไปประการอื่น เพราะการเป็นตัวการร่วมกันกระทำความผิดย่อมสามารถช่วยเหลือในขณะกระทำความผิดได้ตลอดเวลา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

---

[4] ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 (7)

[5] ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 339 วรรคสอง ประกอบมาตรา 335 (7)

[6] ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 365

ด้วยเหตุนี้ การแก้ไขเพิ่มเติมความผิดฐานกรรโชกที่ต้องรับโทษหนักขึ้น จึงสมควรบัญญัติโดยใช้ถ้อยคำในลักษณะดังกล่าวเพื่อให้สอดคล้องกับความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ฐานอื่นๆ และสมควรบัญญัติเพิ่มเติมในมาตรา 337 วรรคสอง ซึ่งได้มีการบัญญัติเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกไว้ก่อนแล้ว โดยบัญญัติกฎหมายในลักษณะดังต่อไปนี้

มาตรา 337 วรรคสอง “ถ้าความผิดฐานกรรโชกได้กระทำ (4) โดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป”

5.1.2 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำ

การกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำเป็นการกำหนดเหตุฉกรรจ์โดยคำนึงถึงลักษณะของการกระทำเป็นหลัก ซึ่งสามารถแบ่งพิจารณาได้ตามวิธีการกระทำผิด สถานที่กระทำความผิด และลักษณะของทรัพย์สิน

5.1.2.1 วิธีการกระทำความผิด

เหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยล้วนแต่เป็นการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นโดยคำนึงถึงปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำในส่วนของวิธีการกระทำทั้งสิ้น ได้แก่ การกรรโชกโดยขู่ว่าจะฆ่า โดยขู่ว่าจะทำร้ายร่างกายให้ได้รับอันตรายสาหัส โดยขู่ว่าจะทำให้เกิดเพลิงไหม้แก่ทรัพย์ของผู้ถูกข่มขืนใจหรือผู้อื่น และโดยมีอาวุธติดตัวมาขู่เข็ญ แต่อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีผู้กระทำผิดอาจกระทำการกรรโชกด้วยวิธีอื่นอันทำให้การกรรโชกมีความร้ายแรงนอกเหนือไปจากที่ประมวลกฎหมายอาญาของไทยกำหนดไว้ เช่น การกรรโชกโดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน โดยขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำผิดอาญา และโดยผู้กระทำปกปิดใบหน้าเพื่อมิให้ระบุได้ว่าเป็นผู้ใด ซึ่งพิจารณาในรายละเอียด ได้ดังนี้

1) การกรรโชกโดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน

จากการศึกษาพบว่าสาธารณรัฐฮังการีได้มีการบัญญัติให้การกรรโชกโดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงานเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาฮังการี ในขณะที่ประเทศไทย สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐอินเดียมิได้มีการบัญญัติให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในกรณีดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ หากการกรรโชกที่กระทำโดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงานเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ผู้กระทำจะมีความผิดฐานกรรโชกธรรมดาตามมาตรา 337 วรรคแรก เท่านั้น

การกรรโชกโดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน นอกจากผู้กระทำจะมีความผิดฐานกรรโชกธรรมดาตามมาตรา 337 วรรคแรกแล้ว การกระทำในลักษณะดังกล่าวอาจปรับ

เข้าได้กับความผิดฐานแสดงตนและกระทำการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยตามมาตรา 145 อีกฐานหนึ่งได้ หากขณะกระทำการกรรโชก ผู้กระทำผิดได้แสดงตนเป็นเจ้าพนักงาน และกระทำการเป็นเจ้าพนักงานโดยที่ตนมิได้เป็นเจ้าพนักงานที่มีอำนาจกระทำการนั้น เมื่อการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดตามมาตรา 337 และมาตรา 145 ซึ่งเป็นการกระทำกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท ผู้กระทำผิดจึงต้องระวางโทษตามมาตรา 337 วรรคแรกซึ่งเป็นบทหนักเพียงบทเดียว[7] ดังนั้นแม้ผู้กระทำจะมีความผิดฐานแสดงตนและกระทำการเป็นเจ้าพนักงานตามมาตรา 145 อีกบทหนึ่ง แต่มาตรา 145 ก็ไม่สามารถลงโทษผู้กระทำผิดได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากบทลงโทษที่ผู้กระทำผิดจะได้รับในความผิดฐานกรรโชกที่กระทำโดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงานมีอัตราโทษเท่ากับความผิดฐานกรรโชกที่ได้กระทำด้วยวิธีอื่น

เมื่อผู้ศึกษาได้ศึกษากฎหมายของสาธารณรัฐฮังการีพบว่าได้กำหนดให้**การกรรโชกโดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน**เป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาฮังการี มาตรา 367 (2) ข้อ d) โดยกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น หากผู้กระทำผิดได้กระทำการกรรโชกด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งดังต่อไปนี้ 1) โดยการหลอกหลวงผู้ถูกข่มขู่ว่าตนได้รับมอบหมายจากเจ้าพนักงาน หรือ 2) โดยการหลอกหลวงผู้ถูกข่มขู่โดยกระทำการเป็นเจ้าพนักงาน จึงแสดงให้เห็นได้ว่าประมวลกฎหมายอาญาฮังการีมิได้กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นแต่เฉพาะการกรรโชกโดยผู้กระทำผิดลวงว่าเป็นเจ้าพนักงานและกระทำการเป็นเจ้าพนักงานเท่านั้น แต่ยังกำหนดให้รวมถึงการกรรโชกโดยวิธีการลวงว่าได้รับมอบหมายจากเจ้าพนักงานก็ต้องรับโทษหนักขึ้นด้วย เหตุที่กฎหมายบัญญัติไว้เช่นนี้ เพราะถ้าผู้เสียหายเข้าใจว่าผู้กระทำผิดได้กระทำโดยอาศัยอำนาจอันชอบด้วยกฎหมายจริง ย่อมสร้างความหวาดกลัวแก่ผู้เสียหายว่าถ้าผู้เสียหายไม่ยอมกระทำตามที่ผู้กระทำผิดเรียกร้อง ตนอาจจะได้รับความยากลำบาก ผู้เสียหายจึงยอมให้ประโยชน์แก่ผู้กระทำผิดไปโดยง่าย

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเห็นสมควรกำหนดให้การกรรโชกดังกล่าวเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยอีกประการหนึ่ง เพื่อให้การลงโทษสอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วนและให้มีผลเป็นการยับยั้งปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ผู้ศึกษาเห็นสมควรกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเฉพาะการกรรโชกโดยการหลอกหลวงผู้ถูกข่มขู่โดยกระทำการเป็นเจ้าพนักงาน เท่านั้น ต่างจากประมวลกฎหมายอาญาฮังการีที่กำหนดให้รวมถึงการกรรโชกโดยการหลอกหลวงผู้ถูกข่มขู่ว่าตนได้รับมอบหมายจากเจ้าพนักงาน เพราะการหลอกหลวงว่าตนได้รับมอบหมายจากเจ้าพนักงาน

[7] คำพิพากษาฎีกาที่ 5096/2540

มิได้เป็นการแอบอ้างเอาอำนาจของรัฐมาใช้ในการกระทำความผิดโดยตรง ผู้เสียหายจึงอาจไม่เกรงกลัวต่อการกรรโชกดังกล่าวมากไปกว่าการกรรโชกธรรมดา

ส่วนถ้อยคำที่จะใช้แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ผู้ศึกษาเห็นสมควรพิจารณาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาที่มีอยู่ เพื่อให้การบัญญัติกฎหมายมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ เมื่อพิจารณาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาแล้วพบว่าความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา 335 (6) ได้บัญญัติให้ “การลักทรัพย์โดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน” ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น ซึ่งการลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน หมายถึงการหลอกให้ผู้เสียหายหลงเชื่อว่าตนเป็นเจ้าพนักงาน ไม่ว่าจะแสดงออกทางร่ายกายหรือวาจาก็ตาม โดยผู้กระทำเพียงแต่ลงมือลวงว่าเป็นเจ้าพนักงานก็ต้องรับโทษหนักขึ้นแล้ว โดยไม่จำต้องคำนึงว่าผู้เสียหายจะเชื่อตามที่ลวงหรือไม่[8] เพราะฉะนั้น ผู้ศึกษาจึงเห็นสมควรใช้ถ้อยคำดังกล่าวเพราะสอดคล้องกับเจตนารมณ์ในการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น และในการพิจารณาลักษณะของเจ้าพนักงาน ผู้ศึกษาเห็นสมควรให้พิจารณาตามบทนิยามในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (16) โดยมิต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามดังกล่าวแต่อย่างใด

ด้วยเหตุนี้ การแก้ไขเพิ่มเติมความผิดฐานกรรโชกที่ต้องรับโทษหนักขึ้นจึงสมควรใช้ถ้อยคำในลักษณะดังกล่าวเพื่อให้สอดคล้องกับความผิดต่อทรัพย์ฐานอื่นๆ และสมควรบัญญัติเพิ่มเติมในมาตรา 337 วรรคสอง ซึ่งได้บัญญัติเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกไว้ก่อนแล้ว โดยบัญญัติกฎหมายในลักษณะดังต่อไปนี้

มาตรา 337 วรรคสอง “ถ้าความผิดฐานกรรโชกได้กระทำ (5) โดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2) การกรรโชกโดยขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำผิดอาญา

จากการศึกษาพบว่าสาธารณรัฐอินเดียได้มีการบัญญัติให้การกรรโชกโดยขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำผิดอาญาเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาอินเดีย ในขณะที่ประเทศไทย สาธารณรัฐฝรั่งเศส สาธารณรัฐฮังการี และสหรัฐอเมริกา มิได้มีการบัญญัติให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในกรณีดังกล่าว

ด้วยเหตุนี้ หากการกรรโชกโดยขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำผิดอาญาเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ผู้กระทำผิดจะมีความผิดฐานกรรโชกธรรมดาตามมาตรา 337 วรรคแรก เท่านั้น แม้ประมวลกฎหมายอาญาของไทยมิได้กำหนดให้การกรรโชก

---

[8] คณพล จันทน์หอม, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 2, หน้า 99.

โดยขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำผิดอาญาเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชก แต่การกระทำในลักษณะดังกล่าวอาจปรับเข้าได้กับความผิดฐานรีดเอาทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 338[9] เพราะมีองค์ประกอบความผิดส่วนที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือมีลักษณะของการข่มขืนใจผู้อื่นให้ยอมให้หรือยอมจะให้ตนหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินเช่นเดียวกับความผิดฐานกรรโชก เพียงแต่การข่มขืนใจในความผิดฐานรีดเอาทรัพย์ต้องกระทำด้วยวิธีการขู่เข็ญว่าจะเปิดเผยความลับเท่านั้น ซึ่ง “ความลับ” หมายถึงสิ่งที่บุคคลทั่วไปไม่ทราบ เพราะบุคคลที่เกี่ยวข้องปกปิดหรือประสงค์จะปกปิด ทั้งนี้ไม่ว่าจะด้วยวัตถุประสงค์ใดก็ตาม[10] ดังนั้นการที่ผู้กระทำขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำผิดอาญา หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้เสียหายได้กระทำความผิดอาญาตามที่กล่าวหาจริง ผู้กระทำย่อมมีความผิดฐานรีดเอาทรัพย์ตามมาตรา 338 เพราะเป็นการขู่ว่าจะเปิดเผยเรื่องจริงที่บุคคลประสงค์ปกปิด อันอยู่ในขอบเขตของการขู่เข็ญว่าจะเปิดเผยความลับ เมื่อผู้กระทำมีความผิดทั้งมาตรา 337 และมาตรา 338 อันเป็นการกระทำกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท ผู้กระทำผิดจึงต้องระวางโทษตามมาตรา 338 ซึ่งเป็นบทหนักเพียงบทเดียว ดังนั้นการกรรโชกโดยขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำผิดอาญาในกรณีนี้ ความผิดฐานรีดเอาทรัพย์จึงสามารถจัดการกับอาชญากรรมดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แต่อย่างไรก็ตาม ความผิดฐานรีดเอาทรัพย์ไม่อาจจัดการกับการกรรโชกโดยขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำผิดอาญาได้ทุกกรณี เพราะหากผู้เสียหายมิได้กระทำความผิดอาญาจริงตามที่จะไปกล่าวหาย่อมไม่อยู่ในขอบเขตของการขู่เข็ญว่าจะเปิดเผยความลับ เนื่องจากการเปิดเผยความลับนั้นจะต้องเป็นความลับที่มีอยู่จริง[11] ถ้าสิ่งที่เป็นความลับไม่มีอยู่จริงก็ย่อมจะไม่ใช่ความลับแต่เป็นความเท็จ[12] ผู้กระทำผิดจึงต้องระวางโทษในความผิดฐานกรรโชกธรรมดาเพียงประการเดียวเท่านั้น ด้วยเหตุนี้เฉพาะการกรรโชกโดยขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำผิดอาญา ซึ่งผู้เสียหายมิได้กระทำความผิดอาญาจริง ที่ไม่สามารถนำความผิดฐานรีดเอาทรัพย์มาจัดการได้อย่างเหมาะสมและครอบคลุม

นอกจากนี้ แม้ประมวลกฎหมายอาญาของไทยได้บัญญัติให้การแจ้งข้อความอันเป็นเท็จเกี่ยวกับความผิดอาญาแก่เจ้าพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี พนักงานสอบสวน

---

[9] ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 338 วรรคแรก บัญญัติว่า “ผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่น ให้ยอมให้หรือยอมจะให้ตนหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน โดยขู่เข็ญว่าจะเปิดเผยความลับ จนผู้ถูกข่มขืนใจยอมเช่นว่านั้น ผู้นั้นกระทำความผิดฐานรีดเอาทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท”

[10] คณพล จันทน์หอม, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 2, หน้า 246.

[11] จิตติ ติงศภัทิย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญาภาค 2 ตอน 2 และภาค 3, หน้า 747.

[12] คณพล จันทน์หอม, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 2, หน้า 246.

หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา[13] หรือเอาความอันเป็นเท็จฟ้องผู้อื่นต่อศาลเป็นความผิดอาญาไว้โดยเฉพาะก็ตาม[14] แต่ความผิดฐานดังกล่าวกำหนดให้ผู้กระทำจะมีความผิดก็ต่อเมื่อผู้กระทำได้ลงมือแจ้งข้อความแก่เจ้าพนักงานหรือฟ้องผู้อื่นต่อศาลแล้วเท่านั้น ส่วนการกรรโชกโดยขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำผิดอาญาหมายถึงกรณีที่ผู้กระทำผิดขู่ว่าจะทำอันตรายต่อเสรีภาพและชื่อเสียงของผู้เสียหายหรือบุคคลอื่นในอนาคตเท่านั้น มิใช่เป็นกรณีที่ผู้กระทำผิดลงมือแจ้งข้อความต่อเจ้าพนักงานหรือฟ้องผู้อื่นต่อศาลพร้อมไปกับการกรรโชก ด้วยเหตุนี้ความผิดฐานแจ้งความเท็จและความผิดฐานฟ้องเท็จในคดีอาญาจึงไม่อาจจัดการกับการกรรโชกโดยขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำผิดอาญาได้อย่างเหมาะสม

เมื่อผู้ศึกษาได้ศึกษากฎหมายของสาธารณรัฐอินเดียพบว่าได้กำหนดให้**การกรรโชกโดยขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำผิดอาญา**เป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาอินเดีย มาตรา 388 โดยกำหนดให้การขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำผิดอาญาไม่ต้องถึงขนาดขู่ว่าจะกล่าวหาต่อตุลาการ เพียงแต่ขู่ว่าจะกล่าวหาต่อบุคคลที่สามก็เพียงพอแล้ว อีกทั้งไม่จำต้องพิจารณาว่าผู้เสียหายหรือบุคคลอื่นได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ ซึ่งเหตุที่กฎหมายบัญญัติไว้เช่นนี้ เนื่องจากการกรรโชกดังกล่าวมีความร้ายแรงมากกว่าการกรรโชกด้วยวิธีทั่วไป เพราะความร้ายแรงของการข่มขู่ด้วยวิธีนี้ย่อมทำให้ผู้เสียหายกลัวว่าตนหรือบุคคลอื่นจะถูกดำเนินคดีอาญาจริงตามที่ผู้กระทำผิดได้ขู่เข็ญไว้จนทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงอย่างร้ายแรง จึงยอมมอบประโยชน์ให้แก่ผู้กระทำผิดไปโดยง่าย อีกทั้งการกระทำดังกล่าวยังเป็นการอาศัยความไม่รู้กฎหมายของประชาชนมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อสร้างความสะดวกในการกระทำความผิดอีกด้วย

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเห็นสมควรกำหนดให้การกรรโชกดังกล่าวเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยอีกประการหนึ่ง เพื่อให้การลงโทษสอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วนและมีผลเป็นการยับยั้งปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับแนวทางในการกำหนดความผิดฐานกรรโชกที่ต้องรับโทษหนักขึ้นในกรณีนี้มีประเด็นให้ต้องพิจารณา 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ขอบเขตของการกระทำคือผู้ศึกษาจะพิจารณาว่าขอบเขตของการกระทำที่เป็นการขู่ว่าจะกล่าวหานั้น ควรมีขอบเขตที่กว้างหรือแคบเพียงใด และ 2) ขอบเขตของความผิดที่ขู่ว่าจะกล่าวหา คือผู้ศึกษาจะพิจารณาว่าความผิดอาญาที่ผู้กระทำขู่ว่าจะกล่าวหานั้นควรมีขอบเขตอย่างไร ซึ่งสามารถพิจารณาในรายละเอียดได้ดังนี้

---

[13] ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 172 และมาตรา 173

[14] ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 175

1) ขอบเขตของการกระทำ

ประเด็นนี้ประมวลกฎหมายอาญาอินเดียกำหนดไว้ว่าเพียงแต่ผู้กระทำผิดขู่ว่าจะกล่าวหาต่อบุคคลที่สามก็เพียงพอแล้ว จึงมีประเด็นให้พิจารณาว่าประมวลกฎหมายอาญาของไทยสมควรบัญญัติให้การขู่ว่าจะกล่าวหานั้นมีขอบเขตอย่างไร ประเด็นนี้ผู้ศึกษาเห็นสมควรกำหนดแต่เฉพาะการกล่าวหาต่อเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเท่านั้น เพราะการขู่ว่าจะกล่าวหาต่อบุคคลอื่นที่มิใช่เจ้าพนักงาน ผู้เสียหายอาจไม่เกรงกลัวการกรรโชกในลักษณะนี้จนยอมมอบประโยชน์ให้แก่ผู้กระทำผิดง่ายขึ้นกว่าการกรรโชกที่กระทำด้วยวิธีอื่น

2) ขอบเขตของความผิดที่ขู่ว่าจะกล่าวหา

ประเด็นนี้ประมวลกฎหมายอาญาอินเดียกำหนดขอบเขตของความผิดที่ขู่ว่าจะกล่าวหาไว้ว่าต้องเป็นความผิดที่อาจถูกลงโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกไม่เกิน 10 ปี ซึ่งล้วนแต่เป็นความผิดที่มีอัตราโทษสูงทั้งสิ้น จึงมีประเด็นให้พิจารณาว่าประมวลกฎหมายอาญาของไทยสมควรกำหนดขอบเขตของความผิดที่ขู่ว่าจะกล่าวหาอย่างไร ประเด็นนี้ ผู้ศึกษาเห็นสมควรกำหนดแต่เฉพาะความผิดอาญามีอัตราโทษร้ายแรงเท่านั้นเช่นเดียวกับประมวลกฎหมายอาญาอินเดีย เพราะถ้าความผิดอาญาที่ผู้กระทำผิดขู่ว่าจะกล่าวหามีอัตราโทษต่ำ เช่น ความผิดลหุโทษที่เจ้าพนักงานมีอำนาจเปรียบเทียบปรับและมีผลทำให้คดีอาญาเลิกกัน[15] ผู้เสียหายอาจมิได้เกรงกลัวการขู่เข็ญดังกล่าว จนยอมมอบประโยชน์ให้แก่ผู้กระทำผิดง่ายขึ้นกว่าการกรรโชกที่กระทำด้วยวิธีอื่น ส่วนตัวระวางโทษของความผิดที่ขู่ว่าจะกล่าวหานั้น ผู้ศึกษามิได้เสนอระวางโทษในอัตราที่แน่นอน เพราะผู้ศึกษาเห็นว่าต้องมีการศึกษาอย่างละเอียดต่อไป เพื่อให้สอดคล้องกับระวางโทษที่กำหนดไว้ในฐานความผิดอื่นๆ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย CHULALONGKORN UNIVERSITY

ด้วยเหตุนี้ การแก้ไขเพิ่มเติมความผิดฐานกรรโชกที่ต้องรับโทษหนักขึ้นจึงสมควรกำหนดในลักษณะขอบเขตดังกล่าวเพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย และสมควรบัญญัติเพิ่มเติมในมาตรา 337 วรรคสอง ซึ่งได้บัญญัติเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกไว้ก่อนแล้ว โดยบัญญัติกฎหมายในลักษณะดังต่อไปนี้

---

[15] มาตรา 37 (3) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา บัญญัติว่า “ในความผิดที่เป็นลหุโทษหรือความผิดที่มีอัตราโทษไม่สูงกว่าความผิดลหุโทษ หรือคดีที่มีโทษปรับสถานเดียวอย่างสูงไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ซึ่งเกิดในกรุงเทพมหานคร เมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับตาที่นายตำรวจประจำท้องที่ตั้งแต่ตำแหน่งสารวัตรขึ้นไป หรือนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรผู้ทำการในตำแหน่งนั้นๆ ได้เปรียบเทียบแล้ว”

มาตรา 337 วรรคสอง “ถ้าความผิดฐานกรรโชกได้กระทำ (6) โดยขู่ว่าจะร้องทุกข์[16] หรือกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน[17] หรือขู่ว่าจะฟ้องต่อศาล[18] ว่าผู้ถูกข่มขืนใจหรือผู้อื่นกระทำความผิดที่มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่.....ขึ้นไป จำคุกตลอดชีวิต หรือโทษถึงประหารชีวิต[19]”

3) การกรรโชกที่กระทำโดยผู้กระทำปกปิดใบหน้าเพื่อมิให้ระบุได้ว่าเป็นผู้ใด

จากการศึกษาพบว่าสาธารณรัฐฝรั่งเศสได้มีการบัญญัติให้การกรรโชกที่กระทำโดยผู้กระทำปกปิดใบหน้าเพื่อมิให้ระบุได้ว่าเป็นผู้ใดเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส ในขณะที่ประเทศไทย สาธารณรัฐฮังการี สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐอินเดียมิได้มีการบัญญัติให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในกรณีดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ หากการกรรโชกที่กระทำโดยผู้กระทำปกปิดใบหน้าเพื่อมิให้ระบุได้ว่าเป็นผู้ใดเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ผู้กระทำจะมีความผิดฐานกรรโชกธรรมดาตามมาตรา 337 วรรคแรก เท่านั้น

เมื่อผู้ศึกษาได้ศึกษากฎหมายของสาธารณรัฐฝรั่งเศสพบว่าได้กำหนดให้**การกรรโชกที่กระทำโดยผู้กระทำปกปิดใบหน้าเพื่อมิให้ระบุได้ว่าเป็นผู้ใด**เป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 312-2 4° ซึ่งประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสมิได้กำหนดไว้โดยเฉพาะว่าการปกปิดใบหน้าต้องกระทำด้วยวิธีใด เพราะฉะนั้นผู้กระทำผิดจะทำด้วยวิธีใดก็ได้ที่ทำให้ผู้อื่นไม่สามารถทราบได้ว่าผู้กระทำผิดเป็นใคร ซึ่งเหตุที่กฎหมายบัญญัติไว้เช่นนี้ เนื่องจากการกรรโชกดังกล่าวย่อมทำให้ผู้เสียหายไม่อาจจดจำใบหน้าผู้กระทำผิดได้ จึงสร้างความยากลำบากในการระบุตัวผู้กระทำผิดและเป็นการยากที่จะจับกุมตัวผู้กระทำผิดมาดำเนินคดี

---

[16] เทียบเคียงจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 123

[17] เทียบเคียงจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 127 ประกอบมาตรา 123

[18] เทียบเคียงจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 28

[19] เทียบเคียงจากประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 181

ข้อสังเกต ถ้อยคำที่ว่าตั้งแต่ “สามปีขึ้น” ตามมาตรา 181 นั้น หมายความว่าโทษ “ขั้นต่ำ” ของความผิดนั้นๆ จะต้องจำคุกสามปีขึ้นไป ดังนั้นผู้ศึกษาเห็นสมควรกำหนดบัญญัติโดยใช้ถ้อยคำเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา 181 **รายละเอียดโปรดดู** เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, กฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 1, หน้า 277.

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเห็นสมควรกำหนดให้การกรรโชกดังกล่าวเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยอีกประการหนึ่ง เพื่อให้การลงโทษมีผลเป็นการยับยั้งปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนถ้อยคำที่จะใช้แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ผู้ศึกษาเห็นสมควรพิจารณาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาที่มีอยู่ เพื่อให้การบัญญัติกฎหมายมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วพบว่าความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา 335 (5) ได้บัญญัติให้ “การลักทรัพย์โดยแปลงตัวหรือปลอมตัวเป็นผู้อื่น มอมหน้าหรือทำด้วยประการอื่นเพื่อไม่ให้เห็นหรือจำหน้าได้” ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น ซึ่งเหตุฉกรรจ์ตามอนุมาตรานี้แบ่งวิธีการปกปิดใบหน้าได้เป็น 4 กรณี ได้แก่ **1) แปลงตัว** หมายถึงการทำให้รูปร่างหน้าตาแตกต่างไปจากปกติจนยากที่จะจำได้ว่าเป็นผู้กระทำผิด **2) ปลอมตัว** หมายถึงการทำให้รูปร่างหน้าตาเหมือนหรือคล้ายกับบุคคลอื่น **3) มอมหน้า** หมายถึงการเอาสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาทาบริเวณหน้า **4) ทำด้วยประการอื่น** เช่น ใส่หมวกคลุมศีรษะ หรือสวมหน้ากาก เป็นต้น ซึ่งการมอมหน้าและการทำด้วยประการอื่นต้องกระทำไปโดยมีเจตนาพิเศษ กล่าวคือเพื่อไม่ให้เห็นหรือจำหน้าได้ เพราะฉะนั้น เมื่อผู้กระทำความผิดได้ปกปิดใบหน้าของตนด้วยวิธีการดังกล่าว แม้ผู้เสียหายยังคงมองเห็นหรือจำหน้าได้อยู่ ผู้กระทำก็ยังคงต้องรับโทษหนักขึ้น เพราะผู้กระทำได้ลงมือกระทำตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นความผิดแล้ว แม้ผลจะไม่เกิดขึ้นก็ตาม[20]

ด้วยเหตุนี้ การแก้ไขเพิ่มเติมความผิดฐานกรรโชกที่ต้องรับโทษหนักขึ้นจึงสมควรใช้ถ้อยคำในลักษณะดังกล่าวเพื่อให้สอดคล้องกับความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ฐานอื่นๆ และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ในการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในกรณีนี้ และสมควรบัญญัติเพิ่มเติมในมาตรา 337 วรรคสอง ซึ่งได้มีการบัญญัติเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกไว้ก่อนแล้ว โดยบัญญัติกฎหมายในลักษณะดังต่อไปนี้

มาตรา 337 วรรคสอง “ถ้าความผิดฐานกรรโชกได้กระทำ (7) โดยแปลงตัวหรือปลอมตัวเป็นผู้อื่น มอมหน้าหรือทำด้วยประการอื่นเพื่อไม่ให้เห็นหรือจำหน้าได้”

5.1.2.2 สถานที่กระทำความผิด

จากการศึกษาพบว่าสาธารณรัฐฝรั่งเศสได้บัญญัติให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากสถานที่กระทำความผิด ในขณะที่ประเทศไทย สาธารณรัฐฮังการี สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐอินเดียมิได้บัญญัติให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในกรณีดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ หากการ

---

[20] คณพล จันทน์หอม, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 2, หน้า 98.

กรรโชกที่กระทำในสถานศึกษาหรือบริเวณที่ใกล้เคียงเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ผู้กระทำจะมีความผิดฐานกรรโชกธรรมดาตามมาตรา 337 วรรคแรกเท่านั้น

สาธารณรัฐฝรั่งเศสได้กำหนดให้**การกรรโชกที่กระทำในสถานศึกษาหรือบริเวณที่ใกล้เคียง**เป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 312-2 5° โดยกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น ก็ต่อเมื่อข้อเท็จจริงที่ปรากฏเป็นไปตามเงื่อนไขด้านสถานที่คือการกรรโชกต้องได้กระทำลงในสถานศึกษาหรือบริเวณที่ใกล้เคียง และเป็นไปตามเงื่อนไขด้านเวลาคือการกรรโชกต้องได้กระทำลงในเวลาระหว่างเข้าเรียนจนถึงเลิกเรียนหรือช่วงใกล้ระยะเวลาดังกล่าว

เหตุที่กฎหมายบัญญัติไว้เช่นนี้ เพราะประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสมุ่งคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของบุคคลที่อยู่ในสถานศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาเป็นสถานที่ที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา หากความผิดฐานกรรโชกซึ่งเป็นอาชญากรรมที่มีความรุนแรงเกิดขึ้นในสถานศึกษา ย่อมเป็นอุปสรรคต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดทำบริการทางการศึกษา เช่น เด็กและเยาวชนมีความอ่อนแอทางร่างกายที่ไม่สามารถป้องกันตัวเองได้ดีเท่ากับผู้ใหญ่ นักเรียนหรือนักศึกษาจึงมักตกเป็นเป้าหมายของการกระทำความผิดได้ง่าย เมื่อเกิดความเสียหายขึ้นย่อมมีความร้ายแรงกว่าเกิดกับบุคคลทั่วไป หรือในกรณีที่นักเรียนหรือนักศึกษามิได้ตกเป็นผู้เสียหาย แต่ได้พบเห็นการกระทำความผิดด้วยวิธีการที่รุนแรง ย่อมก่อให้เกิดความสะเทือนใจหรือเกิดพฤติกรรมการเลียนแบบจนนำไปกระทำต่อเพื่อนนักเรียนหรือนักศึกษาด้วยกันได้ หรือผู้กระทำผิดได้เรียกร้องทรัพย์สินอันมีความสำคัญต่อการจัดทำบริการทางการศึกษาที่อยู่ในสถานศึกษานั้น ซึ่งหากสูญเสียหรือถูกทำให้เสียหายย่อมมีความร้ายแรงมากกว่าการกรรโชกที่ได้กระทำลงในสถานที่อื่น

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเห็นสมควรกำหนดให้การกรรโชกดังกล่าวเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยอีกประการหนึ่ง เพื่อให้การลงโทษสอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วนและให้มีผลเป็นการยับยั้งปราบปรามมิให้มีการกระทำความผิดในสถานศึกษา

ส่วนถ้อยคำที่จะใช้แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ผู้ศึกษาเห็นสมควรพิจารณาบทบัญญัติกฎหมายของไทยที่มีอยู่ เพื่อให้การบัญญัติกฎหมายมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 4 ได้ให้คำนิยามคำว่า “สถานศึกษา” ไว้ว่า หมายถึงสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ผู้ศึกษาจึงเห็นสมควรบัญญัติกฎหมายโดย

เลือกใช้ถ้อยคำดังกล่าว เพราะได้กำหนดคำนิยามครอบคลุมถึงสถานที่ต่างๆ อันสมควรได้รับความคุ้มครองเป็นพิเศษตามเจตนารมณ์ของการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในกรณีนี้ แม้บางสถานศึกษา บุคคลที่อยู่ในสถานศึกษาจะไม่เป็นบุคคลผู้มีความอ่อนแอหรือสามารถป้องกันตัวเองได้ดีก็ตาม เช่น มหาวิทยาลัย หรือโรงเรียนนายร้อยตำรวจ เป็นต้น แต่การกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในกรณีนี้มุ่งคุ้มครองมิให้เกิดความรุนแรงหรืออาชญากรรมในสถานศึกษาเป็นสำคัญ เพราะการกรรโชกในสถานศึกษาย่อมก่อให้เกิดความร้ายแรงมากกว่าการกรรโชกที่กระทำในสถานที่อื่น ด้วยเหตุนี้ ไม่ว่าผู้ถูกกระทำจะเป็นเด็กนักเรียนหรือนักศึกษาที่มีความอ่อนแอหรือไม่ก็ตาม ผู้กระทำผิดย่อมต้องรับโทษหนักขึ้นแล้ว

อย่างไรก็ตาม ผู้ศึกษาเห็นว่ายังไม่สมควรกำหนดให้คุ้มครองรวมถึง “บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา” เช่นเดียวประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส เพราะแม้แนวทางการกำหนดเขตพื้นที่ (Zoning) บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาเพื่อควบคุมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่กรมสรรพสามิตได้ประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามมติคณะรัฐมนตรี มีการกำหนดนิยาม “บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา” ไว้ว่าหมายถึงบริเวณต่อเนื่องติดกับสถานศึกษาและบริเวณถัดออกไป ก็ตาม แต่ผู้ศึกษาเห็นว่าคำนิยามดังกล่าวอาจเป็นปัญหาในการตีความต่อไปว่าบริเวณที่ต่อเนื่องหรือบริเวณที่ถัดออกไปมีระยะเท่าใด และหากตีความตามความเข้าใจทั่วไปของประชาชนก็อาจจะครอบคลุมพื้นที่มากเกินสมควร อันจะทำให้ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่มุ่งคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของบุคคลที่อยู่ในสถานศึกษา

ด้วยเหตุนี้ การแก้ไขเพิ่มเติมความผิดฐานกรรโชกที่ต้องรับโทษหนักขึ้นจึงสมควรใช้ถ้อยคำในลักษณะดังกล่าวเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมายอื่นและสมควรบัญญัติเพิ่มเติมในมาตรา 337 วรรคสอง ซึ่งได้มีการบัญญัติเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกไว้ก่อนแล้ว โดยบัญญัติกฎหมายในลักษณะดังต่อไปนี้

มาตรา 337 วรรคสอง “ถ้าความผิดฐานกรรโชกได้กระทำ (8) ในสถานศึกษา”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

5.1.2.3 ลักษณะของทรัพย์

จากการศึกษาพบว่าสหรัฐอเมริกาได้กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากลักษณะของทรัพย์ กล่าวคือได้กำหนดให้ผู้กระทำผิดฐานกรรโชกต้องรับโทษหนักขึ้นตามระดับ**มูลค่าของทรัพย์สินที่ผู้กระทำผิดเรียกร้อง** ในขณะที่ประเทศไทย สาธารณรัฐฝรั่งเศส สาธารณรัฐฮังการี และสาธารณรัฐอินเดียมิได้มีการบัญญัติให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในกรณีดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ หากการกรรโชกที่ไม่ประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์เป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในประเทศไทย

ไม่ว่าผู้กระทำผิดจะเรียกร้องประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินอันมีมูลค่ามากหรือน้อยก็ตาม ผู้กระทำจะมีความผิดฐานกรรโชกธรรมดาตามมาตรา 337 วรรคแรกเท่านั้น

เมื่อผู้ศึกษาได้ศึกษากฎหมายของสหรัฐอเมริกาพบว่าแนวทางในการกำหนดบทลงโทษแห่งสหรัฐ §2B3.2. (b)(2) ได้กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นตามระดับมูลค่าทรัพย์สินที่ผู้กระทำผิดเรียกร้อง กล่าวคือยิ่งผู้กระทำผิดเรียกร้องทรัพย์สินอันมีมูลค่ามากเท่าใด อัตราโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำผิดก็ยิ่งหนักขึ้นเท่านั้น ซึ่ง §2B3.2. (b)(2) กำหนดระดับความร้ายแรงของการกระทำผิดไว้ทั้งสิ้น 7 ระดับตามมูลค่าทรัพย์สินที่ผู้กระทำผิดเรียกร้อง แม้การกรรโชกดังกล่าวมิได้ทำให้ผู้เสียหายต้องสูญเสียทรัพย์สินใดๆ ก็ตาม การกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นตามระดับมูลค่าของทรัพย์สินที่ผู้กระทำผิดเรียกร้องเป็นเพราะการเรียกร้องทรัพย์มูลค่ามากย่อมแสดงให้เห็นถึงจิตใจอันชั่วร้ายของผู้กระทำผิดที่มีความโลภอยากได้ทรัพย์สินที่ไม่ใช่ของตน ทำให้การกรรโชกที่ผู้กระทำผิดเรียกร้องประโยชน์อันมีมูลค่ามากมีความร้ายแรงกว่าการเรียกร้องประโยชน์อันมีมูลค่าน้อย

แม้การกรรโชกที่ผู้กระทำผิดได้เรียกร้องประโยชน์อันมีมูลค่ามากจะมีความร้ายแรงก็ตาม แต่ผู้ศึกษาเห็นว่ายังไม่สมควรกำหนดให้การกรรโชกดังกล่าวเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย เพราะในขณะผู้กระทำผิดเรียกร้องประโยชน์บางกรณีอาจไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่าผู้กระทำผิดเรียกร้องทรัพย์สินใดบ้าง เช่น การเรียกร้องด้วยวาจา จึงเป็นการยากที่จะคำนวณมูลค่าของประโยชน์ที่ผู้กระทำผิดเรียกร้องเพื่อนำมาพิจารณาระดับความร้ายแรงของการกระทำผิด อีกทั้งประมวลกฎหมายอาญาของไทยไม่ปรากฏว่ามีการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากมูลค่าของทรัพย์สิน มีแต่การกำหนดให้ต้องรับโทษหนักขึ้นโดยคำนึงถึงประเภทของทรัพย์เท่านั้น เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ตามมาตรา 335 (10) ด้วยเหตุนี้ จึงยังไม่สามารถหาแนวทางที่เหมาะสมในการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุดังกล่าวมาเป็นต้นแบบในการบัญญัติกฎหมายได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

5.1.3 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำ

จากการศึกษาพบว่าสาธารณรัฐฝรั่งเศสได้มีการบัญญัติให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำ กล่าวคือกำหนดให้**การกรรโชกที่ได้กระทำไปเพราะความเกลียดชัง**เป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชก ในขณะที่ประเทศไทย สาธารณรัฐฮังการี สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐอินเดียมิได้มีการบัญญัติให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในกรณีดังกล่าว ดังนั้นหากการกรรโชกที่ได้กระทำไปเพราะความเกลียดชังเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ผู้กระทำผิดจะมีความผิดฐานกรรโชกธรรมดาตามมาตรา 337 วรรคแรกเท่านั้น

ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 312-1 ประกอบมาตรา 132-76 และมาตรา 132-77 โดยกำหนดให้ผู้ที่กระทำการกรรโชกโดยมีมูลเหตุจูงใจเนื่องจากการที่ผู้เสียหายเป็นสมาชิกหรือไม่เป็นสมาชิกของกลุ่มชาติพันธุ์ สัญชาติ หรือเชื้อชาติ กลุ่มศาสนา และกลุ่มรสนิยมทางเพศ ต้องรับโทษหนักขึ้น ไม่ว่าผู้เสียหายจะมีลักษณะเช่นนั้นจริงหรือผู้กระทำผิดเข้าใจว่าผู้เสียหายมีลักษณะเช่นนั้นก็ตาม ซึ่งเหตุที่กฎหมายบัญญัติไว้เช่นนี้ เพราะสาธารณรัฐฝรั่งเศสได้ตระหนักถึงแนวคิดสิทธิมนุษยชนและความเท่าเทียมกันของสมาชิกในสังคม เมื่อการกรรโชกที่ได้กระทำไปเพราะความเกลียดชังเป็นการกระทำที่ละเมิดคุณค่าพื้นฐานของมนุษย์ ประกอบกับการกรรโชกโดยมีมูลเหตุจูงใจดังกล่าวยังทำให้การกรรโชกมีความร้ายแรงมากกว่ากรรโชกทั่วไป เพราะนอกจากจะสร้างความเดือดร้อนแก่ผู้เสียหายแล้ว ยังส่งผลให้บุคคลอื่นในสังคมที่มีลักษณะเช่นเดียวกับผู้เสียหายเกิดความหวาดระแวงว่าตนจะตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมเช่นเดียวกันในอนาคต ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสจึงได้ลงโทษผู้กระทำผิดหนักกว่ากรณีอื่นๆ

เมื่อประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับแนวคิดสิทธิมนุษยชนและความเท่าเทียมกันของสมาชิกในสังคมเช่นเดียวกับสาธารณรัฐฝรั่งเศส ดังจะเห็นได้จากการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 4 และมาตรา 27 กำหนดให้บุคคลมีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายที่เท่าเทียมกัน และการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรมหรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใดจะกระทำมิได้ ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าเป็นการสมควรที่จะกำหนดให้การกรรโชกดังกล่าวเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยอีกประการหนึ่ง เพื่อให้การลงโทษสอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วน มีผลเป็นการยับยั้งปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และให้สอดคล้องกับหลักการในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

สำหรับแนวทางในการกำหนดความผิดฐานกรรโชกที่ควรต้องรับโทษหนักขึ้นในกรณีนี้มีประเด็นให้ต้องพิจารณาว่าประมวลกฎหมายอาญาควรกำหนดขอบเขตลักษณะของบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองจากอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชังอย่างไร ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าควรกำหนดเช่นเดียวกับประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสเพราะประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสได้บัญญัติคุ้มครองลักษณะของบุคคลไว้อย่างครอบคลุม กล่าวคือคุ้มครองลักษณะพื้นฐานของบุคคลที่ไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้คือเชื้อชาติ คุ้มครองลักษณะบริบททางสังคมคือกลุ่มชาติพันธุ์หรือสัญชาติ รวมถึงคุ้มครองลักษณะทางเพศของบุคคลอีกด้วย ส่วนถ้อยคำที่จะนำมาใช้แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ผู้ศึกษาเห็นสมควรพิจารณาบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เพื่อให้การบัญญัติ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

กฎหมายมีความสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ และสมควรบัญญัติเพิ่มเติมในมาตรา 337 วรรคสอง ซึ่งได้มีการบัญญัติเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกไว้ก่อนแล้ว โดยบัญญัติกฎหมายในลักษณะดังต่อไปนี้

มาตรา 337 วรรคสอง “ถ้าความผิดฐานกรรโชกได้กระทำ (9) เพราะเหตุจากลักษณะถิ่นกำเนิด สัญชาติ เชื้อชาติ เพศ และความเชื่อทางศาสนา”

5.1.4 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านผู้ถูกกระทำ

จากการศึกษาพบว่าสาธารณรัฐฝรั่งเศสและสาธารณรัฐฮังการีได้บัญญัติให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านผู้ถูกกระทำ กล่าวคือกำหนดให้การกรรโชกที่กระทำต่อบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคมเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชก ในขณะที่ประเทศไทย สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐอินเดียมิได้บัญญัติให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในกรณีดังกล่าว ดังนั้นหากการกรรโชกกระทำต่อบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคมเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ผู้กระทำจะมีความผิดฐานกรรโชกธรรมดาตามมาตรา 337 วรรคแรกเท่านั้น

เมื่อผู้ศึกษาได้ศึกษากฎหมายของสาธารณรัฐฝรั่งเศสพบว่าได้กำหนดให้การกรรโชกที่ได้กระทำต่อบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคมเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 312-2 2° โดยกำหนดขอบเขตของบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคมไว้คือบุคคลที่มีความอ่อนแอเนื่องมาจากอายุ ความเจ็บป่วยหรือความบกพร่อง บุคคลที่มีความพิการทางร่างกายหรือจิตใจหรือหญิงที่มีครรภ์ จากการกำหนดขอบเขตของบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคมดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสมุ่งคุ้มครองบุคคลโดยพิจารณาตามความสามารถของผู้ถูกกระทำเป็นหลัก กล่าวคือได้กำหนดให้พิจารณาว่าผู้เสียหายมีความสามารถในการป้องกันตัวเองได้หรือไม่เป็นหลัก ส่วนความอ่อนแอดังกล่าวจะมีสาเหตุมาจากอายุ ความเจ็บป่วยหรือความบกพร่องของบุคคล ความพิการทางร่างกายหรือจิตใจ หรือเป็นหญิงที่มีครรภ์ไม่สำคัญเพราะเป็นเพียงเหตุที่อาจทำให้ผู้เสียหายตกเป็นบุคคลที่มีความอ่อนแอเท่านั้น

ส่วนกฎหมายของสาธารณรัฐฮังการีได้กำหนดให้การกรรโชกกระทำต่อบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคมเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานใช้สิทธิของตนโดยไม่ชอบตามประมวลกฎหมายอาญาฮังการี มาตรา 368 (2) ข้อ d) โดยกำหนดขอบเขตของบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคมไว้คือบุคคลที่ไม่สามารถป้องกันตัวเองได้ ซึ่งหมายถึงบุคคลที่อยู่ในฐานะหรือเงื่อนไขที่บุคคลนั้นไม่สามารถใช้กำลังต่อสู้แรงต้านทานต่างๆ ได้ ไม่ว่าเป็นการชั่วคราวหรือถาวร การกำหนดขอบเขตของบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคมดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าประมวลกฎหมายอาญาฮังการีมุ่งคุ้มครองบุคคลโดยพิจารณาตามความสามารถของผู้ถูกกระทำเป็นหลักเช่นเดียวกับสาธารณรัฐ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ฝรั่งเศส กล่าวคือพิจารณาว่าผู้เสียหายสามารถป้องกันตัวเองได้หรือไม่เป็นสำคัญ หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้เสียหายสามารถป้องกันตัวเองได้ ผู้เสียหายก็ไม่อยู่ในฐานะบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคมที่กฎหมายมุ่งประสงค์จะคุ้มครอง ส่วนจะเป็นผู้พิการหรือเด็กเป็นเพียงเหตุที่อาจทำให้ผู้เสียหายตกอยู่ในฐานะบุคคลที่ไม่สามารถป้องกันตัวเองได้เท่านั้น

การที่ประมวลกฎหมายฝรั่งเศสและประมวลกฎหมายอาญาฮังการีกำหนดให้พิจารณาตามความสามารถของบุคคลเป็นหลัก ย่อมแสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคม เพราะบุคคลเหล่านี้เมื่อตกเป็นเหยื่อของการกระทำความผิด เขาย่อมไม่มีทางสู้หรือไม่สามารถขัดขืนผู้กระทำผิดได้ หรือมีความสามารถในการป้องกันตัวเองได้น้อยกว่าคนปกติ ต่างจากการกระทำความผิดต่อบุคคลปกติทั่วไป ด้วยเหตุนี้ บุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคมจึงมักตกเป็นเหยื่อของการกระทำความผิดได้ง่าย และเมื่อมีการกรรโชกเกิดขึ้นแล้วย่อมทำให้การกระทำดังกล่าวมีความร้ายแรงมากกว่าการกรรโชกที่กระทำต่อบุคคลปกติทั่วไป

ดังนั้น ผู้ศึกษาเห็นสมควรที่จะมีการกำหนดให้การกรรโชกดังกล่าวเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยอีกประการหนึ่ง เพื่อให้การลงโทษสอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วน และให้มีผลเป็นการยับยั้งปราบปรามมิให้ผู้กระทำผิดเลือกกระทำความผิดต่อบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับแนวทางในการกำหนดความผิดฐานกรรโชกที่ต้องรับโทษหนักขึ้นในกรณีนี้มีประเด็นให้ต้องพิจารณาว่าประมวลกฎหมายอาญาควรกำหนดขอบเขตของบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคมไว้อย่างไร ผู้ศึกษาเห็นว่าควรบัญญัติคุ้มครองบุคคลตามเกณฑ์ความสามารถเป็นหลัก เช่นเดียวกับประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสและประมวลกฎหมายอาญาฮังการี กล่าวคือควรกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นแต่เฉพาะกรณีการกรรโชกที่กระทำต่อผู้เสียหายที่ไม่สามารถป้องกันตัวเองได้เท่านั้น เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ในการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นที่มุ่งคุ้มครองบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคม ส่วนผู้เสียหายจะเป็นบุคคลผู้มีความอ่อนแอเนื่องมาจากอายุ ความเจ็บป่วยหรือความบกพร่องของบุคคล เป็นบุคคลที่มีความพิการทางร่างกายหรือจิตใจ หรือเป็นหญิงที่มีครรภ์ก็ตามเป็นเพียงเหตุที่อาจทำให้ผู้เสียหายไม่สามารถป้องกันตัวเองได้เท่านั้น มิใช่เกณฑ์ในการตัดสินว่าบุคคลดังกล่าวไม่สามารถป้องกันตนเองได้ เนื่องจากในบางกรณีความอ่อนแอดังกล่าวอาจมิได้ส่งผลต่อความสามารถในการป้องกันตัวที่ด้อยไปกว่าบุคคลปกติทั่วไป เช่น หญิงที่มีอายุครรภ์ 1 วัน หรือผู้พิการเนื่องจากนิ้วขาดไป 1 นิ้ว

ส่วนถ้อยคำที่จะนำมาใช้แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ผู้ศึกษาเห็นสมควรพิจารณาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญามีอยู่ เพื่อให้การบัญญัติกฎหมายมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 307 บัญญัติว่า “ผู้ใดมีหน้าที่ตามกฎหมายหรือตามสัญญาต้องดูแลผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้ เพราะอายุ ความป่วยเจ็บ กายพิการ หรือจิตพิการ ทอดทิ้งผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้เสียโดยประการที่น่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ต้องระวางโทษ” ความผิดตามมาตรานี้ คำว่า “ผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้” หมายถึงบุคคลที่ไม่อาจพิทักษ์ปกป้องตนเองจากภยันตรายต่างๆ ได้[21] ซึ่งเป็นการพิจารณาตามเกณฑ์ความสามารถเป็นหลัก อันเป็นคำนิยามที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นตามที่ได้พิจารณาข้างต้น อีกทั้งยังเป็นการบัญญัติกฎหมายไว้เพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการพิจารณาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม เพราะความอ่อนแอหรือความเจ็บป่วยของแต่ละบุคคลย่อมไม่เท่ากัน การบัญญัติกฎหมายไว้ชัดเจนว่าหมายถึงบุคคลใดบ้างจึงไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่มุ่งคุ้มครองผู้ที่อ่อนแออย่างแท้จริง ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาเห็นสมควรเลือกใช้คำว่า “ผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้” ในการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมาย

แต่การบัญญัติคุ้มครองโดยใช้ถ้อยคำว่า “ผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้” เพียงอย่างเดียวอาจทำให้ศาลปรับใช้กฎหมายได้ยากลำบาก ผู้ศึกษาจึงเห็นสมควรให้มีการกำหนดสาเหตุที่ทำให้ผู้ถูกกระทำเป็นผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้เช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา 307 เพื่อเป็นแนวทางให้ศาลสามารถปรับใช้กฎหมายได้ง่ายขึ้น คือ 1) ผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้เพราะอายุ 2) ผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้เพราะความป่วยเจ็บ และ 3) ผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้เพราะกายพิการหรือจิตพิการ ซึ่งสามารถพิจารณาความหมายและขอบเขตของบุคคลดังกล่าวในรายละเอียดได้ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

1) ผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้เพราะอายุ หมายความถึงผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้เพราะมีอายุน้อยคือเด็ก และผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้เพราะมีอายุมากคือผู้สูงอายุ

1.1) เด็ก

ประมวลกฎหมายอาญาในบทนิยามมิได้มีการกล่าวถึงนิยามของคำว่า “เด็ก” เป็นการทั่วไป เนื่องจากการกำหนดขอบเขตอายุของเด็กมีลักษณะแตกต่างกันไปในแต่ละฐานความผิด เช่น ความผิดฐานทอดทิ้งเด็กอายุยังไม่เกินเก้าปี[22] ความผิดฐานพรากเด็กอายุ

---

[21] คณพล จันทน์หอม, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคความผิด เล่ม 1 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2559), หน้า 154-155.

[22] ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 307

ยังไม่เกินสิบห้าปี[23] และความผิดฐานกระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี[24] ซึ่งจากการพิจารณาแล้วพบว่าความผิดในประมวลกฎหมายอาญาที่บัญญัติขึ้นเพื่อคุ้มครองเด็กจะกำหนดอายุของเด็กไว้ไม่เกินสิบห้าปี เพราะถ้ามีอายุเกินสิบห้าปีแล้ว ประมวลกฎหมายอาญาจะใช้คำว่า “ผู้เยาว์” เช่น ความผิดฐานพรากผู้เยาว์อายุกว่าสิบห้าปี แต่ยังไม่เกินสิบแปดปี[25] ด้วยเหตุที่ว่าเมื่อผู้เยาว์อยู่ในวัยที่สามารถปกป้องคุ้มครองสิทธิของตนเองได้ดีในระดับหนึ่งแล้ว ผู้ศึกษาจึงเห็นสมควรกำหนดขอบเขตของผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้เพราะมีอายุน้อยเฉพาะเด็กคือบุคคลที่มีอายุไม่เกินสิบห้าปีบริบูรณ์ เท่านั้น

1.2) ผู้สูงอายุ

ประมวลกฎหมายอาญาในบทนิยาม มิได้มีการกล่าวคำนิยามของคำว่า “ผู้สูงอายุ” เป็นการทั่วไป และบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาที่กล่าวถึงผู้สูงอายุคือความผิดฐานทอดทิ้งผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้ตามมาตรา 307 ก็มิได้กำหนดอายุของผู้สูงอายุไว้เช่นกัน ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเห็นสมควรพิจารณาตามกฎหมายฉบับอื่นเพิ่มเติม ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 48 วรรคสอง ซึ่งได้บัญญัติคุ้มครอง “บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปี...” และพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มาตรา 3 ซึ่งได้กำหนดคำนิยาม “ผู้สูงอายุ” ไว้ว่าหมายถึงบุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงเห็นสมควรกำหนดขอบเขตของผู้สูงอายุไว้ว่าหมายถึงบุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป

2) ผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้เพราะความป่วยเจ็บ

ความป่วยเจ็บในที่นี้มิได้หมายความเฉพาะความป่วยเจ็บอันเนื่องจากโรคภัยไข้เจ็บเท่านั้น แต่หมายถึงความมึนเมาและการเจ็บครรภ์คลอดด้วย[26]

3) ผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้เพราะกายพิการหรือจิตพิการ

ประมวลกฎหมายอาญามิได้กำหนดไว้ชัดเจนว่าผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้เพราะกายพิการหรือจิตพิการมีขอบเขตอย่างไร ผู้ศึกษาจึงเห็นสมควรพิจารณากฎหมายฉบับอื่นที่เกี่ยวข้อง คือประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่องประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า “ความพิการ” หมายถึงการที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่ง “ความพิการทางร่างกาย” เป็นผลมาจากความบกพร่องหรือความผิดปกติของศีรษะ ใบหน้า ลำตัว และภาพลักษณ์ภายนอกของ

---

[23] ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 317 วรรคแรก

[24] ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 277 วรรคแรก

[25] ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 318 วรรคแรก

[26] คณิต ณ นคร, กฎหมายอาญาภาคความผิด, หน้า 213.

ร่างกายที่เห็นได้อย่างชัดเจน[27] ส่วน “ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม” เป็นผลมาจากความบกพร่องหรือความผิดปกติทางจิตใจหรือสมองในส่วนของการรับรู้ อารมณ์ หรือความคิด[28] ดังนั้นขอบเขตของผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้เพราะกายพิการหรือจิตพิการจึงสมควรให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวง

ด้วยเหตุนี้ การแก้ไขเพิ่มเติมความผิดฐานกรรโชกที่ต้องรับโทษหนักขึ้นจึงสมควรใช้ถ้อยคำในลักษณะดังกล่าวเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมายอื่นและสมควรบัญญัติเพิ่มเติมในมาตรา 337 วรรคสอง ซึ่งได้มีการบัญญัติเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกไว้ก่อนแล้ว โดยบัญญัติกฎหมายในลักษณะดังต่อไปนี้

มาตรา 337 วรรคสอง “ถ้าความผิดฐานกรรโชกได้กระทำ (10) ต่อผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้ เพราะอายุ ความป่วยเจ็บ กายพิการหรือจิตพิการ”

5.2 การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลแห่งการกระทำ

การวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลแห่งการกระทำในความผิดที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกสามารถแบ่งพิจารณาตามความเสียหายที่เกิดหรืออาจจะเกิดได้จากการกระทำความผิดฐานกรรโชก ดังนี้

5.2.1 ความเสียหายต่อชีวิตและร่างกาย

จากการศึกษาพบว่าสาธารณรัฐฝรั่งเศสและสหรัฐอเมริกาได้มีการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น หากการกรรโชกเป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหายต่อชีวิตหรือร่างกาย ในขณะที่ประเทศไทย สาธารณรัฐฮังการี และสาธารณรัฐอินเดียมิได้มีการบัญญัติให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในกรณีดังกล่าว เมื่อประมวลกฎหมายอาญาของไทยมิได้กำหนดให้การกรรโชกที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและร่างกายของผู้อื่นเป็นผลที่ทำให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น หากการกรรโชกที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและร่างกายเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ผู้กระทำจะมีความผิดฐานกรรโชกธรรมดาตามมาตรา 337 วรรคแรก เท่านั้น แม้ความผิดฐานกรรโชกจะได้บัญญัติให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นหาก “การกรรโชกที่กระทำโดยขู่ว่าจะฆ่าหรือขู่ว่าจะทำร้ายร่างกายให้ได้รับอันตรายสาหัส” ก็ตาม แต่กฎหมายกำหนดโทษไว้เพียงจำคุกไม่เกิน 7 ปี เท่านั้น ซึ่งอัตราโทษดังกล่าวไม่สอดคล้องกับความร้ายแรงของความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง และในบางกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นอาจเป็นผลมาจากการกรรโชกโดยการขู่ประการอื่นที่มิใช่การขู่ว่าจะฆ่าหรือขู่ว่า

---

[27] ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่องประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ ข้อ 6 (2)

[28] ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่องประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ ข้อ 7 (1)

จะทำร้ายร่างกาย ดังนั้นเหตุฉกรรจ์ดังกล่าวจึงไม่อาจลงโทษผู้กระทำผิดในกรณีการกรรโชกก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและร่างกายได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ แม้ความผิดฐานกรรโชกที่กระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายในบางกรณีอาจปรับเข้าได้กับความผิดฐานชิงทรัพย์ เพราะเป็นองค์ประกอบความผิดในส่วนที่คล้ายกันก็ตาม แต่เมื่อความผิดฐานกรรโชกและความผิดฐานชิงทรัพย์มีองค์ประกอบความผิดในส่วนที่ต่างกัน ทำให้การกรรโชกที่เกิดขึ้นในบางกรณีไม่อาจปรับเข้ากับความผิดฐานชิงทรัพย์ได้ เช่น การชกต่อทำร้ายผู้เสียหายเพื่อบังคับขู่เข็ญให้ผู้เสียหายจำต้องลงลายมือชื่อในสัญญากู้เงิน ซึ่งการให้ลงลายมือชื่อในสัญญากู้เงินไม่อยู่ในขอบเขตของคำว่าทรัพย์ ผู้กระทำจึงไม่มีความผิดฐานชิงทรัพย์[29] เมื่อผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บจึงไม่อาจนำบทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลแห่งการกระทำในความผิดฐานชิงทรัพย์ตามมาตรา 339 วรรคสาม มาปรับเข้ากับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้ ผู้กระทำจึงต้องระวางโทษตามความผิดฐานกรรโชก มาตรา 337 วรรคแรกเท่านั้น เป็นเหตุให้การลงโทษผู้กระทำผิดในกรณีนี้จึงไม่เหมาะสมกับความร้ายแรงของผลเสียหายที่เกิดขึ้น

เมื่อผู้ศึกษาได้ศึกษากฎหมายของสาธารณรัฐฝรั่งเศสแล้ว พบว่าประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสได้กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นตามระดับความร้ายแรงของผลที่เกิดขึ้น ดังนี้ 1) การกรรโชกเป็นเหตุให้บุคคลอื่นไม่สามารถประกอบการงานได้ตามปรกติไม่เกิน 8 วัน 2) การกรรโชกเป็นเหตุให้บุคคลอื่นไม่สามารถประกอบการงานได้ตามปรกติเกิน 8 วัน 3) การกรรโชกเป็นเหตุให้บุคคลอื่นพิการหรือไร้ความสามารถถาวร และ 4) การกรรโชกเป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย

ส่วนแนวทางในการกำหนดบทลงโทษแห่งสหรัฐ §2B3.2. (b)(4) ได้กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นตามระดับความร้ายแรงของผลที่เกิดขึ้น ดังนี้ เมื่อการกรรโชกเป็นเหตุให้ 1) บุคคลอื่นได้รับอันตรายแก่กาย 2) บุคคลอื่นได้รับอันตรายที่อยู่ระหว่างได้รับอันตรายแก่กายและได้รับอันตรายแก่กายอย่างสาหัส 3) บุคคลอื่นได้รับอันตรายแก่กายอย่างสาหัส 4) บุคคลอื่นได้รับอันตรายที่อยู่ระหว่างได้รับอันตรายแก่กายอย่างสาหัสและได้รับอันตรายแก่กายอย่างถาวรหรือเป็นอันตรายต่อชีวิต และ 5) บุคคลอื่นได้รับอันตรายแก่กายอย่างถาวรหรือเป็นอันตรายต่อชีวิต

เพราะฉะนั้น จะเห็นได้ว่าทั้งประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสและแนวทางในการกำหนดบทลงโทษแห่งสหรัฐต่างก็กำหนดไว้ว่ายิ่งความเสียหายต่อชีวิตและร่างกายที่เกิดจากการกรรโชกมีความร้ายแรงมากเท่าใด ผู้กระทำผิดยิ่งต้องรับโทษหนักขึ้นเท่านั้น เพราะความเสียหาย

---

[29] คำพิพากษาฎีกาที่ 2645/2543

ต่อชีวิตและร่างกายเป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นนอกเหนือไปจากความเสียหายต่อทรัพย์สินและเป็นความเสียหายที่มีความร้ายแรงเพราะเป็นการกระทำต่อชีวิตและความปลอดภัยทางร่างกายอันเป็นคุณค่าพื้นฐานของมนุษย์ที่ควรได้รับความคุ้มครอง

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเห็นสมควรกำหนดให้การกรรโชกดังกล่าวเป็นผลแห่งการกระทำที่ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย เพื่อให้การลงโทษสอดคล้องกับความร้ายแรงของผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดตามหลักความได้สัดส่วน

แม้ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำจะเกินไปกว่าเจตนาของผู้กระทำผิดก็ตาม แต่มิใช่ความเสียหายต่อชีวิตและร่างกายที่เกิดขึ้นจากความผิดฐานกรรโชกทุกประการจะเป็นผลให้ผู้กระทำผิดจะต้องรับโทษหนักขึ้น เพราะประมวลกฎหมายอาญาของไทยได้กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นก็ต่อเมื่อผลที่เกิดจากการกระทำความผิดนั้นเป็นผลโดยตรงตามทฤษฎีเงื่อนไข และเป็นผลธรรมดาที่วิญญูชนหรือบุคคลทั่วๆ ไปสามารถคาดเห็นได้ตามทฤษฎีเหตุที่เหมาะสม การกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในกรณีนี้จึงมีความเหมาะสมแล้ว

ส่วนถ้อยคำที่จะใช้แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ผู้ศึกษาเห็นสมควรพิจารณาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาที่มีอยู่ เพื่อให้การบัญญัติกฎหมายมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ เมื่อพิจารณาประมวลกฎหมายอาญาแล้วพบว่าความผิดฐานชิงทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 339 วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคท้าย ได้บัญญัติให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น ถ้าการชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ การชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส และการชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย และความผิดฐานปล้นทรัพย์ตามมาตรา 340 วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคท้าย ได้บัญญัติให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น ถ้าการปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส การปล้นทรัพย์ได้กระทำโดยแสดงความทารุณจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ และการปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ซึ่งผู้อื่นที่ได้รับความเสียหายต่อชีวิตและร่างกายในมาตราดังกล่าวต้องมิใช่ผู้ที่ร่วมกระทำผิดด้วยกัน แต่จะเป็นบุคคลใดก็ได้ไม่ว่าจะเป็นผู้เสียหายหรือบุคคลที่สามก็ตาม[30] ดังนั้นจะเห็นได้ว่าทั้งความผิดฐานชิงทรัพย์และความผิดฐานปล้นทรัพย์ต่างกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นตามระดับของความร้ายแรงของความเสียหายที่เกิดขึ้น

[30] คณพล จันทน์หอม, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 2, หน้า 184.

ดังนั้น การแก้ไขเพิ่มเติมความผิดฐานกรรโชกควรต้องรับโทษหนักขึ้นจึงสมควรใช้ถ้อยคำในลักษณะดังกล่าว และสมควรบัญญัติเพิ่มเติมในมาตรา 337 วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคท้าย ตามลำดับความร้ายแรงของความเสียหายที่เกิดขึ้น โดยบัญญัติกฎหมายในลักษณะดังต่อไปนี้

มาตรา 337 วรรคสาม “ถ้าการกรรโชกเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ผู้กระทำต้องระวางโทษ....”

มาตรา 337 วรรคสี่ “ถ้าการกรรโชกเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส ผู้กระทำต้องระวางโทษ....”

มาตรา 337 วรรคท้าย “ถ้าการกรรโชกเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำต้องระวางโทษ....”[31]

5.2.2 ความเสียหายต่อทรัพย์สิน

จากการศึกษาพบว่าสหรัฐอเมริกาได้กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นหากการกรรโชกเป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหายต่อทรัพย์สินที่มีมูลค่ามาก กล่าวคือกำหนดให้ผู้กระทำผิดฐานกรรโชกต้องรับโทษตาม**ระดับมูลค่าของทรัพย์สินที่ผู้เสียหายสูญเสีย** ในขณะที่ประเทศไทย สาธารณรัฐฝรั่งเศส สาธารณรัฐฮังการี และสาธารณรัฐอินเดียมิได้มีการบัญญัติให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในกรณีดังกล่าว ดังนั้นหากการกรรโชกเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ไม่ว่าผู้เสียหายจะสูญเสียทรัพย์สินมูลค่ามากหรือน้อยก็ตาม ผู้กระทำจะมีความผิดฐานกรรโชกธรรมดาตามมาตรา 337 วรรคแรกเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ในอดีตกฎหมายอาญาของไทยได้บัญญัติให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษตามระดับมูลค่าของทรัพย์สินที่ผู้เสียหายสูญเสียไปจากการกระทำผิด ซึ่งปรากฏในกฎหมายตราสามดวง ได้แก่ มาตรา 34 แห่งพระไอยการอาชญาหลวงและมาตรา 9 แห่งพระไอยการลักขณโจร แต่เมื่อการประกาศใช้กฎหมายลักษณอาญา หลักการดังกล่าวก็ไม่ปรากฏในระบบกฎหมายอาญาของไทยอีกต่อไป

แม้ประมวลกฎหมายของไทยจะมิได้กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นโดยพิจารณามูลค่าของทรัพย์สินที่ผู้เสียหายได้สูญเสียไป แต่ประมวลกฎหมายอาญาของไทยได้กำหนดให้พิจารณามูลค่าของทรัพย์ในเหตุลดโทษ ได้แก่ ความผิดฐานลักทรัพย์โดยมีเหตุฉกรรจ์หากผู้กระทำผิดได้กระทำโดยความจำใจหรือความยากจนเหลือทนทาน และทรัพย์นั้นมีราคาเล็กน้อย ผลคือศาลอาจใช้ดุลพินิจลดโทษเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ธรรมดาให้แก่ผู้กระทำหรือไม่ก็ได้ตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย มาตรา 335 วรรคท้าย และความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์

---

[31] เทียบเคียงจาก ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 339

หากกระทำต่อทรัพย์ที่มีราคาน้อย และการกระทำนั้นไม่น่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่น ผลคือผู้กระทำผิดได้รับบทลงโทษในอัตราโทษที่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 223 โดยที่ประมวลกฎหมายอาญาของไทยมิได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการคำนวณมูลค่าหรือราคาของทรัพย์สินไว้[32] ทำให้ศาลต้องวินิจฉัยตามความรู้ของคนทั่วไปตามกาลเทศะและบุคคล[33]

เมื่อศึกษากฎหมายของสหรัฐอเมริกาพบว่าแนวทางในการกำหนดบทลงโทษแห่งสหรัฐ §2B3.2. (b)(2) ได้กำหนดให้ศาลต้องพิจารณาว่าทรัพย์สินที่ผู้เสียหายต้องสูญเสียไปจากการกรรโชกมีมูลค่าเท่าใด โดยอัตราโทษที่จะใช้แก่ผู้กระทำผิดนั้นให้เป็นไปตามระดับมูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้น ซึ่งการพิจารณามูลค่าความเสียหาย แนวทางในการกำหนดบทลงโทษแห่งสหรัฐได้กำหนดให้พิจารณาผลลัพธ์ของมูลค่าทรัพย์สินที่ผู้เสียหายได้ให้ไปตามที่ผู้กระทำผิดเรียกร้องและมูลค่าทรัพย์สินที่ผู้เสียหายสูญเสียไปจากการกระทำความผิดที่เพิ่มเข้ามา โดยมูลค่าทรัพย์สินที่ผู้เสียหายสูญเสียไปจากการกระทำความผิดนั้นอาจคำนวณได้จากหลากหลายปัจจัย เช่น มูลค่าตลาดหรือต้นทุนที่ใช้ในการซ่อมแซม เป็นต้น การที่แนวทางในการกำหนดบทลงโทษแห่งสหรัฐกำหนดไว้เช่นนี้ เพราะการสูญเสียทรัพย์สินมูลค่ามากย่อมทำให้ผู้เสียหายเกิดความยากลำบากและได้รับความเดือดร้อนมากกว่าการสูญเสียทรัพย์สินมูลค่าน้อย

แม้การกรรโชกเป็นเหตุให้สูญเสียทรัพย์สินมูลค่ามากมีความร้ายแรงมากกว่าทรัพย์สินมูลค่าน้อยก็ตาม แต่ผู้ศึกษาเห็นว่ายังไม่สมควรกำหนดให้การพิจารณาถึงมูลค่าของความเสียหายต่อทรัพย์สินดังกล่าวเป็นปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย ด้วยเหตุผล 2 ประการ ได้แก่

1) ประมวลกฎหมายอาญามิได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณามูลค่าหรือราคาของทรัพย์สินไว้อย่างชัดเจน ทำให้ศาลต้องวินิจฉัยตามความรู้ของคนทั่วไปตามกาลเทศะและบุคคล ในขณะที่บางประเทศได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณเอาไว้ชัดเจน โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาได้กำหนดแนวทางให้ศาลพิจารณามูลค่าของทรัพย์สินได้จากหลากหลายปัจจัย เช่น พิจารณาจากมูลค่าตลาด หรือพิจารณาจากต้นทุนที่ใช้ในการซ่อมแซม เป็นต้น เมื่อประมวลกฎหมายอาญามิได้กำหนดหลักเกณฑ์ในลักษณะดังกล่าว จึงเกิดปัญหาว่าการคำนวณมูลค่าของทรัพย์สินต้องพิจารณาจากปัจจัยใด เนื่องจากทรัพย์สินบางประเภทเมื่อพิจารณาภายนอกแล้ว

---

[32] คณพล จันทน์หอม, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 2, หน้า 122.

[33] จิตติ ติงศภัทิย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอน 1 (กรุงเทพมหานคร: จิรรัชการพิมพ์, 2548), หน้า 109.

เป็นทรัพย์สินที่มีมูลค่าน้อย แต่ภายในของทรัพย์สินนั้นบรรจุไปด้วยข้อมูลที่มีมูลค่าสูง เช่น แผ่นซีดีมูลค่า 20 บาท แต่บรรจุข้อมูลทางการค้ามูลค่าหลายล้านบาท จึงเป็นปัญหาต้องพิจารณามูลค่าของทรัพย์ในลักษณะใด หรือทรัพย์สินบางประเภทเมื่อพิจารณาภายนอกแล้วเป็นทรัพย์สินที่มีมูลค่าน้อย แต่ทรัพย์ดังกล่าวอาจมีคุณค่าทางจิตใจสำหรับบุคคลบางคน จึงเป็นปัญหาว่าการพิจารณามูลค่าของทรัพย์สินต้องพิจารณาเรื่องของจิตใจด้วยหรือไม่ ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าการคำนึงถึงมูลค่าทางจิตใจเป็นการยากที่จะวัดออกมาเป็นมูลค่า เพราะไม่มีหลักเกณฑ์ที่จะนำมาใช้มาตรฐานในการตีคุณค่าทางจิตใจออกมาเป็นตัวเงินได้

2) แม้ทรัพย์ที่สูญเสียเป็นทรัพย์ชนิดเดียวกันและมีมูลค่าเท่ากัน แต่ความยากลำบากที่เกิดแก่เจ้าของทรัพย์ที่มีฐานะร่ำรวยหรือยากจนย่อมมีความแตกต่างกัน เช่น ในกรณีที่สูญเสียทรัพย์มูลค่า 1,000 บาท สำหรับผู้ที่มีฐานะร่ำรวยเขาย่อมไม่ได้รับความยากลำบาก แต่ผู้ที่มีฐานะยากจน โดยเฉพาะผู้ที่ไม่มีรายได้หาเลี้ยงชีพ การที่เขาสูญเสียเงินดังกล่าวนี้อาจทำให้เขาได้รับความยากลำบากอย่างยิ่ง การกำหนดให้พิจารณาถึงมูลค่าของทรัพย์ที่สูญเสียไปเพียงอย่างเดียว โดยไม่พิจารณาถึงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้เสียหาย จึงไม่สอดคล้องกับแนวคิดในการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น

5.3 สรุป

จากการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศข้างต้น ผู้ศึกษาเห็นสมควรกำหนดให้การกรรโชกที่กระทำโดยเจ้าพนักงาน การกรรโชกที่กระทำโดยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป การกรรโชกโดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน การกรรโชกโดยขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำผิดอาญา การกรรโชกที่กระทำโดยผู้กระทำปกปิดใบหน้าเพื่อมิให้ระบุได้ว่าเป็นผู้ใด การกรรโชกที่กระทำในสถานศึกษา การกรรโชกที่ได้กระทำไปเพราะความเกลียดชัง และการกรรโชกกระทำต่อบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคมเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชก และเห็นสมควรให้มีการบัญญัติกรณีดังกล่าวเพิ่มเติมในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 337 วรรคสอง โดยแยกบัญญัติในแต่ละอนุมาตรา

นอกจากนี้ ผู้ศึกษายังเห็นสมควรกำหนดให้การกรรโชกเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ การกรรโชกเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส และการกรรโชกเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายเป็นผลแห่งการกระทำที่ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น และเห็นสมควรให้มีการบัญญัติกรณีดังกล่าวเพิ่มเติมในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 337 ในวรรคใหม่ กล่าวคือมาตรา 337 วรรคสาม เป็นต้นไป โดยจัดเรียงบทบัญญัติแยกวรรคตามระดับความร้ายแรงของผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำ

บทที่ 6
บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ ผู้ศึกษาได้แบ่งหัวข้อการศึกษาออกเป็น 2 หัวข้อ ได้แก่ หัวข้อ 6.1 ผู้ศึกษาได้สรุปสาระสำคัญของบทต่างๆ ในภาพรวม ตั้งแต่แนวคิดในความผิดฐานกรรโชกที่ควรกำหนดโทษหนักขึ้น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกทั้งในระบบกฎหมายไทยและต่างประเทศ พร้อมกับเปรียบเทียบและวิเคราะห์กฎหมายดังกล่าว และหัวข้อ 6.2 ผู้ศึกษาจะเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขบทบัญญัติความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญา เพื่อให้สอดรับกับแนวคิดในความผิดฐานกรรโชกที่ควรกำหนดโทษหนักขึ้น

6.1 บทสรุป

แนวคิดในการกำหนดบทลงโทษให้เหมาะสมกับความผิด การลงโทษผู้กระทำผิดต้องเป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน กล่าวคือระดับของบทลงโทษต้องได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของอาชญากรรม ดังนั้นถ้าอาชญากรรมที่มีความร้ายแรงมาก ผู้กระทำผิดย่อมต้องได้รับการลงโทษในอัตราที่สูงกว่าอาชญากรรมที่มีความร้ายแรงน้อย ซึ่งการพิจารณาระดับความร้ายแรงของอาชญากรรมสามารถพิจารณาได้จากความเสียหายที่ผู้กระทำผิดก่อให้เกิดและความน่าตำหนิของผู้กระทำผิดประกอบกันไป

เมื่อผู้ศึกษาได้ศึกษาประมวลกฎหมายอาญาของไทยพบว่าได้มีการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น 3 กรณี ได้แก่ **1) การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์** เป็นการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากการกระทำความผิดประกอบไปด้วยข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์แวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมหรือผู้กระทำผิด อันทำให้การกระทำความผิดมีความน่าตำหนิมากขึ้น ซึ่งข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์แวดล้อมนั้นสามารถแบ่งกลุ่มตามปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดความร้ายแรงของการกระทำได้เป็น 4 ประการ ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้กระทำ ปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำ ปัจจัยด้านมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำ และปัจจัยด้านผู้ถูกกระทำ **2) การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลแห่งการกระทำ** เป็นการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำมีความร้ายแรง ซึ่งเป็นผลที่นอกเหนือไปจากการกระทำอันแรกที่อาจกระทำโดยเจตนา หรือหนักกว่าการกระทำอันแรกที่เกิดขึ้นโดยประมาท หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นโดยคำนึงถึงปัจจัยด้านผลแห่งการกระทำ และ **3) การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากการเพิ่มโทษ** เป็นการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผู้กระทำผิดไม่เข็ดหลาบจากการถูกลงโทษในความผิดครั้งก่อนของตน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

แล้วมากระทำความผิดซ้ำ ซึ่งการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นทั้ง 3 กรณี มีความสอดคล้องกับแนวคิดในการกำหนดบทลงโทษให้เหมาะสมกับความผิดทั้งสิ้น

เมื่อผู้ศึกษาได้ทราบถึงปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดความร้ายแรงของการกระทำที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ผู้ศึกษาจึงได้นำปัจจัยดังกล่าวมาศึกษาบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกในระบบกฎหมายไทย ทำให้ทราบว่ากฎหมายอาญาของไทยได้กำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นโดยคำนึงถึงปัจจัยที่แตกต่างกันไปตามแต่ละยุคสมัย ส่วนประมวลกฎหมายอาญาของไทยที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันได้บัญญัติให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นแต่เฉพาะที่คำนึงถึงปัจจัยด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำในส่วนของวิธีการกระทำความผิดเท่านั้น โดยมิได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาเป็นระยะเวลานาน ทั้งๆ ที่ในปัจจุบัน สังคมกำลังเผชิญหรือมีแนวโน้มที่จะเผชิญกับการกรรโชกที่มีความร้ายแรงไม่ว่าจะเป็นเพราะตัวผู้กระทำ พฤติการณ์ประกอบการกระทำ มูลเหตุจูงใจของผู้กระทำ ตัวผู้ถูกกระทำ หรือผลแห่งการกระทำที่เกิดขึ้น แต่ผู้กระทำผิดได้รับการลงโทษในอัตราที่เท่ากับที่บัญญัติไว้ในความผิดฐานกรรโชกธรรมดาตามมาตรา 337 วรรคแรก เท่านั้น ซึ่งทำให้การลงโทษผู้กระทำผิดไม่สอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วน

ด้วยเหตุที่ว่าบทบัญญัติความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยมีปัญหาความไม่เหมาะสมในการลงโทษผู้กระทำผิด ผู้ศึกษาจึงเห็นสมควรศึกษาบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกในระบบกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐฝรั่งเศส สาธารณรัฐฮังการี สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐอินเดีย เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาของไทยให้มีความเหมาะสม จากการศึกษาพบว่าแต่ละประเทศได้บัญญัติให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นไว้หลายกรณี ซึ่งกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นโดยคำนึงถึงปัจจัยที่แตกต่างกันไปตามเจตนารมณ์ และความมุ่งหมายในการบัญญัติกฎหมายของประเทศนั้นๆ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เมื่อผู้ศึกษาได้นำบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกในระบบกฎหมายต่างประเทศมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกฎหมายอาญาของไทย เพื่อพิจารณาว่าบทบัญญัติดังกล่าวมีความเหมาะสมที่จะนำมาแก้ไขเพิ่มเติมความผิดฐานกรรโชกที่ควรกำหนดโทษหนักขึ้นตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยหรือไม่ ซึ่งจากการศึกษาพบว่าบทบัญญัติกฎหมายต่างประเทศที่เหมาะสมจะนำมาแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาของไทย ได้แก่

1) การกรรโชกที่กระทำโดยเจ้าพนักงาน

เนื่องจากแม้การกรรโชกที่กระทำโดยเจ้าพนักงานอาจปรับเข้าได้กับความผิดฐานเจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบข่มขืนใจผู้อื่นให้มอบให้ซึ่งทรัพย์สินตามมาตรา 148

ก็ตาม แต่ไม่ใช่ทุกกรณีที่ปรับเข้ากับมาตรา 148 ได้ คือการกรรโชกที่เจ้าพนักงานได้กระทำไปนอกขอบอำนาจหน้าที่ของตน จึงทำให้การลงโทษผู้กระทำผิดไม่สอดคล้องกับความร้ายแรงที่เกิดขึ้น เพราะการกรรโชกที่กระทำโดยเจ้าพนักงานทำให้ระดับของการกรรโชกมีความรุนแรงขึ้น และยังเป็นการฝ่าฝืนความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อรัฐ ด้วยเหตุนี้ เพื่อให้การลงโทษผู้กระทำผิดสอดคล้องกับความร้ายแรงของอาชญากรรม ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าเป็นการสมควรที่จะกำหนดให้การกรรโชกที่กระทำโดยเจ้าพนักงานไม่ว่าเขาจะได้กระทำในตำแหน่งหน้าที่ของตนหรือไม่เป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกอีกประการหนึ่ง โดยบัญญัติเพิ่มเติมเป็นอนุมาตรา 3 ของมาตรา 337 วรรคสอง

2) การกรรโชกที่กระทำโดยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป

เนื่องจากแม้ประมวลกฎหมายอาญาของไทยมีบทบัญญัติที่ใช้ในการพิจารณาบทลงโทษสำหรับการกระทำความผิดตั้งแต่สองคนขึ้นไปไว้โดยเฉพาะก็ตาม แต่การลงโทษผู้กระทำผิดก็ยังมีความไม่เหมาะสม เพราะไม่ว่าจะเป็นการกระทำร่วมกันเป็นตัวการ การเป็นผู้ใช้ หรือเป็นผู้สนับสนุน อัตราโทษที่ผู้กระทำผิดแต่ละบุคคลจะได้รับย่อมไม่เกินไปกว่าอัตราโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดฐานกรรโชกที่ได้กระทำไปโดยลำพัง จึงทำให้การลงโทษผู้กระทำผิดไม่สอดคล้องกับความร้ายแรงที่เกิดขึ้น เพราะการกรรโชกที่กระทำโดยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ทำให้ระดับของการข่มขู่มีความร้ายแรงและสร้างความหวาดกลัวแก่ผู้เสียหายได้มากกว่าการกรรโชกที่ได้กระทำไปโดยลำพัง ด้วยเหตุนี้ เพื่อให้การลงโทษผู้กระทำผิดสอดคล้องกับความร้ายแรงของอาชญากรรม ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าเป็นการสมควรที่จะกำหนดให้การกรรโชกที่กระทำโดยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปเฉพาะการกระทำร่วมกันเป็นตัวการเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกอีกประการหนึ่ง โดยบัญญัติเพิ่มเติมเป็นอนุมาตรา 4 ของมาตรา 337 วรรคสอง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

3) การกรรโชกโดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน

เนื่องจากแม้การกรรโชกโดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน สามารถปรับเข้าได้กับความผิดฐานแสดงตนและกระทำการเป็นเจ้าพนักงานตามมาตรา 145 ก็ตาม แต่เมื่อเป็นการกระทำกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท ผู้กระทำผิดต้องระวางโทษในความผิดฐานกรรโชกซึ่งเป็นบทหนักเพียงบทเดียวเท่านั้น กล่าวคือได้รับการลงโทษในอัตราที่เท่ากับการกรรโชกที่กระทำด้วยวิธีอื่น ดังนั้นความผิดฐานแสดงตนและกระทำการเป็นเจ้าพนักงานตามมาตรา 145 จึงไม่สามารถจัดการกับการกรรโชกโดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การลงโทษผู้กระทำผิดไม่สอดคล้องกับความร้ายแรงที่เกิดขึ้น เพราะการกรรโชกโดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงานเป็นการนำอำนาจรัฐมาใช้โดยตนไม่มีสิทธิ เมื่อประชาชนอาจหลงเชื่อการลวงดังกล่าว จึงยอมให้ประโยชน์

ไปโดยง่ายขึ้น ดังนั้นเพื่อให้การลงโทษผู้กระทำผิดสอดคล้องกับความร้ายแรงของอาชญากรรม ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าเป็นการสมควรที่จะกำหนดให้การกรรโชกโดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงานเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกอีกประการหนึ่ง โดยบัญญัติเพิ่มเติมเป็นอนุมาตรา 5 ของมาตรา 337 วรรคสอง

4) การกรรโชกโดยขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำผิดอาญา

เนื่องจากแม้การกรรโชกโดยขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำผิดอาญาอาจปรับเข้าได้กับความผิดฐานรีดเอาทรัพย์ตามมาตรา 338 ก็ตาม แต่ไม่ใช่ทุกกรณีที่ปรับเข้ากับมาตรา 338 ได้ คือกรณีที่ผู้เสียหายหรือบุคคลที่สามมิได้กระทำความผิดจริงตามที่ขู่ว่าจะกล่าวหา เพราะเป็นการขู่ว่าจะกล่าวข้อความอันเป็นเท็จมิใช่ขู่ว่าจะเปิดเผยความลับอันเป็นความผิดฐานรีดเอาทรัพย์ จึงทำให้การลงโทษผู้กระทำผิดไม่สอดคล้องกับความร้ายแรงที่เกิดขึ้น เพราะการกรรโชกโดยขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำผิดอาญาเป็นการอาศัยโอกาสจากความไม่รู้กฎหมายของผู้เสียหายมาใช้เพื่อความสะดวกในการกระทำความผิด ดังนั้นเพื่อให้การลงโทษผู้กระทำผิดสอดคล้องกับความร้ายแรงของอาชญากรรม ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าเป็นการสมควรที่จะกำหนดให้การกรรโชกโดยขู่ว่าจะกล่าวหาว่าเขากระทำผิดอาญาเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกอีกประการหนึ่ง โดยบัญญัติเพิ่มเติมเป็นอนุมาตรา 6 ของมาตรา 337 วรรคสอง

5) การกรรโชกที่กระทำโดยผู้กระทำปกปิดใบหน้าเพื่อมิให้ระบุได้ว่าเป็นผู้ใด

เนื่องจากในปัจจุบันปรากฏว่าการกรรโชกที่ผู้กระทำผิดได้กระทำไปโดยปกปิดใบหน้าของตน ซึ่งการกรรโชกด้วยวิธีนี้ย่อมทำให้ผู้เสียหายไม่อาจจดใบหน้าผู้กระทำผิดได้ อันเป็นการสร้างความยากลำบากในการระบุตัวผู้กระทำผิดและยากที่จะจับกุมตัวผู้กระทำผิดมาดำเนินคดี ดังนั้นเพื่อให้การลงโทษผู้กระทำผิดมีผลเป็นการยับยั้งมิให้ผู้กระทำผิดเลือกใช้วิธีการกรรโชกนี้ ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าเป็นการสมควรที่จะกำหนดให้การกรรโชกที่กระทำโดยผู้กระทำปกปิดใบหน้าเพื่อมิให้ระบุได้ว่าเป็นผู้ใดเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกอีกประการหนึ่ง โดยบัญญัติเพิ่มเติมเป็นอนุมาตรา 7 ของมาตรา 337 วรรคสอง

6) การกรรโชกที่กระทำในสถานศึกษา

เนื่องจากในปัจจุบันสถานศึกษาในประเทศไทยมีอยู่เป็นจำนวนมาก จึงมีโอกาสที่สถานที่ดังกล่าวจะตกเป็นเป้าหมายของการกระทำความผิด อีกทั้งสถานศึกษามีวัตถุประสงค์ในการจัดทำบริการทางการศึกษา เมื่อการกรรโชกอันมีลักษณะการกระทำที่รุนแรงเกิดขึ้นจึงอาจเป็นอุปสรรคในการจัดทำบริการทางการศึกษาได้ ด้วยเหตุนี้ เพื่อเป็นการยับยั้งมิให้ผู้กระทำผิดเลือกกระทำการกรรโชกในสถานศึกษา อันเป็นการคุ้มครองบุคคลและทรัพย์สินที่อยู่ในสถานศึกษานั้น

ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าเป็นการสมควรที่จะกำหนดให้การกรรโชกที่กระทำในสถานศึกษาเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกอีกประการหนึ่ง โดยบัญญัติเพิ่มเติมเป็นอนุมาตรา 8 ของมาตรา 337 วรรคสอง

7) การกรรโชกที่ได้กระทำไปเพราะความเกลียดชัง

เนื่องจากในปัจจุบันประเทศไทยประกอบไปด้วยกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลาย โดยเฉพาะความหลากหลายของสัญชาติ เพราะประเทศไทยเปิดให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานได้อย่างเสรี เมื่อบุคคลที่มีความหลากหลายอยู่รวมกัน จึงมีแนวโน้มที่อาจจะก่อให้เกิดความขัดแย้งและนำไปสู่การก่ออาชญากรรมอันเนื่องมาจากอคติที่มีต่อความแตกต่างได้ และหากการกรรโชกที่ได้กระทำไปเพราะความเกลียดชังเกิดขึ้นในสังคมย่อมมีความร้ายแรงเป็นอย่างยิ่ง เพราะนอกจากการกรรโชกดังกล่าวจะทำให้เป็นอันตรายต่อผู้เสียหายแล้ว ยังทำให้บุคคลที่อยู่ในลักษณะเดียวกันกับผู้เสียหายเกิดความกลัวว่าตนจะตกเป็นเหยื่อของการกระทำความผิดเช่นเดียวกันในอนาคตด้วยเหตุนี้ เพื่อเป็นการยับยั้งมิให้การกรรโชกกระทำไปด้วยมูลเหตุจูงใจดังกล่าว และเพื่อเป็นการลงโทษผู้กระทำผิดให้สอดคล้องกับความร้ายแรงของการกระทำ ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าเป็นการสมควรที่จะกำหนดให้การกรรโชกที่ได้กระทำไปเพราะความเกลียดชังเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกอีกประการหนึ่ง โดยบัญญัติเพิ่มเติมเป็นอนุมาตรา 9 ของมาตรา 337 วรรคสอง

8) การกรรโชกกระทำต่อบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคม

เนื่องจากในปัจจุบันประเทศไทยปรากฏข้อเท็จจริงว่าได้มีการกระทำการกรรโชกต่อบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคมเกิดขึ้น และมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นการกรรโชกต่อบุคคลดังกล่าว เพราะบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคมย่อมไม่สามารถป้องกันตัวเองได้อย่างเต็มที่หรือเทียบเท่ากับบุคคลอื่นในสังคม จึงทำให้บุคคลเหล่านี้ตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมได้ง่าย ด้วยเหตุนี้ เพื่อเป็นการยับยั้งมิให้ผู้กระทำผิดเลือกกระทำการกรรโชกต่อบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคมอันจะก่อให้เกิดผลร้ายแรงกว่าบุคคลธรรมดา ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าเป็นการสมควรที่จะกำหนดให้การกรรโชกกระทำต่อบุคคลผู้มีความเปราะบางในสังคมเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานกรรโชกอีกประการหนึ่ง โดยบัญญัติเพิ่มเติมเป็นอนุมาตรา 10 ของมาตรา 337 วรรคสอง โดยพิจารณาว่าบุคคลนั้นสามารถป้องกันตัวเองได้อย่างเต็มที่หรือไม่

9) การกรรโชกเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและร่างกาย

เนื่องจากการกรรโชกเป็นการข่มขืนใจผู้อื่นโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะทำอันตราย อันมีลักษณะเป็นการกระทำต่อเนื้อตัวร่างกายและเสรีภาพในการตัดสินใจของบุคคล จึงมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและร่างกายของบุคคลอื่นได้ และเมื่อความเสียหาย

ดังกล่าวเกิดขึ้นแล้ว ย่อมทำให้การกรรโชกมีความร้ายแรงมากกว่าการกรรโชกที่มิได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและร่างกายของผู้อื่น ดังนั้นเพื่อให้การลงโทษผู้กระทำผิดสอดคล้องกับความร้ายแรงของอาชญากรรม ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าเป็นการสมควรที่จะกำหนดให้การกรรโชกดังกล่าวเป็นผลแห่งการกระทำที่ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น โดยกำหนดให้ต้องรับโทษหนักขึ้นตามระดับความร้ายแรงของความเสียหายที่เกิดขึ้น 3 ระดับ ได้แก่ การกรรโชกเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ เป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส และเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย โดยบัญญัติเพิ่มเติมเป็นวรรคใหม่ของมาตรา 337 โดยเรียงตามระดับความร้ายแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้น

ส่วนบทบัญญัติกฎหมายต่างประเทศที่ผู้ศึกษาเห็นว่าไม่เหมาะสมที่จะนำมากำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย ได้แก่ 1) การกำหนดบทลงโทษตามระดับมูลค่าของทรัพย์สินที่ผู้กระทำผิดเรียกร้อง เพราะในบางสถานการณ์เป็นการยากที่จะทราบได้แน่ชัดว่าผู้กระทำผิดเรียกร้องทรัพย์สินใดบ้าง และ 2) การกำหนดบทลงโทษตามระดับมูลค่าของทรัพย์สินที่ผู้เสียหายสูญเสีย แม้ในกรณีนี้สามารถทราบได้ว่าทรัพย์สินที่ผู้เสียหายสูญเสียไปเป็นทรัพย์ใดบ้าง แต่การกำหนดบทลงโทษเช่นนี้ก็ยังมีความไม่เหมาะสมที่จะนำมาปรับใช้กับประมวลกฎหมายอาญา เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญาของไทยมิได้มีการกำหนดแนวทางในการคำนวณมูลค่าของทรัพย์สินไว้อย่างชัดเจนดังเช่นกฎหมายของต่างประเทศ ด้วยเหตุนี้ จึงอาจเป็นผลเสียมากกว่าผลดีที่จะกำหนดให้ต้องพิจารณาระดับมูลค่าทรัพย์สินในการกำหนดบทลงโทษผู้กระทำผิดตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย

6.2 ข้อเสนอแนะ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

จากการที่ผู้ศึกษาได้ศึกษาวิเคราะห์บทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกรรโชกที่ต้องรับโทษหนักขึ้นของประเทศไทย สาธารณรัฐฝรั่งเศส สาธารณรัฐฮังการี สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐอินเดีย ผู้ศึกษามีความเห็นว่าเพื่อให้การกำหนดให้ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยมีความหลากหลายและสอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป บทบัญญัติความผิดฐานกรรโชกตามมาตรา 337 ที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมตามแนวคิดดังกล่าวจึงมีลักษณะดังต่อไปนี้

“ถ้าความผิดฐานกรรโชกได้กระทำ

(1) .....

(2) .....

(3) โดยเจ้าพนักงาน ไม่ว่าจะได้กระทำในตำแหน่งหน้าที่ของตนหรือไม่”

(4) โดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป

(5) โดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน

(6) โดยขู่ว่าจะร้องทุกข์ หรือกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน หรือขู่ว่าจะฟ้องต่อศาล ว่าผู้ถูกข่มขืนใจหรือผู้อื่นกระทำความผิดที่มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่.....ขึ้นไป

(7) โดยแปลงตัวหรือปลอมตัวเป็นผู้อื่น มอมหน้าหรือทำด้วยประการอื่นเพื่อไม่ให้เห็นหรือจำหน้าได้

(8) ในสถานศึกษา

(9) เพราะเหตุจากลักษณะถิ่นกำเนิด สัญชาติ เชื้อชาติ เพศและความเชื่อทางศาสนา

(10) ต่อผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้ เพราะอายุ ความป่วยเจ็บ กายพิการหรือจิตพิการ

ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

ถ้าการกรรโชกเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ผู้กระทำต้องระวางโทษ....

ถ้าการกรรโชกเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส ผู้กระทำต้องระวางโทษ....

ถ้าการกรรโชกเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำต้องระวางโทษ....”

ข้อเสนอแนะการแก้ไขเพิ่มเติมความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญาข้างต้นจะทำให้บทบัญญัติความผิดฐานกรรโชกที่ควรกำหนดโทษหนักขึ้นมีความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน อันมีผลทำให้การลงโทษผู้กระทำผิดเป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน และเป็นการยับยั้งมิให้การกรรโชกที่มีความร้ายแรงเกิดขึ้นในสังคมไทยได้มากยิ่งขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายการอ้างอิง

Alexander, M. C. The Case for the Prosecution in the Ciceronian Era. Michigan: the University of Michigan Press, 2002.

Ashworth, A. Sentencing and Criminal Justice. New York: Cambridge University Press, 2010.

Bagaric, M. Punishment and Sentencing. London: Cavendish, 2001.

BBC News, D. C. French Senate Votes to Ban Islamic Full Veil in Public [Online]. Available from: http://www.bbc.com/news/world-europe-11305033 [July 2017]

Burke, R. H. An Introduction to Criminological Theory. Oregon: Willan, 2009.

Caucas, T. H. D. Disability Rights or Disabling Right Crpd Alternative Report [Online]. Available from: http://mdac.info/sites/mdac.info/files/english_crpd_alternative_report.pdf [July 2017]

Commission, U. S. S. Annual Report 2016 [Online]. Available from: https://www.ussc.gov/about/annual-report-2016 [July 2017]

———. Federal Sentencing: The Basics [Online]. Available from: https://www.ussc.gov/sites/default/files/pdf/research-and-publications/research-projects-and-surveys/miscellaneous/201510_fed-sentencing-basics.pdf [July 2017]

Crossley, D. J. Bradley's Utilitarian Theory of Punishment. The University of Chicago Press Journals 86, 3 (April 1976).

Education, M. o. N. Guide Pratique Approches Pa Rtenariales En Cas D'infractions Dans Un Établissement Scolaire [Online]. Available from: http://www.education.gouv.fr/bo/1998/hs11/guide.pdf [July 2017]

Elliot, C. French Criminal Law. New York: Routledge, 2011.

firm, V. L. Zsarolas Btk. Section 367 [Online]. Available from: http://www.vidakovics.hu/cat-buntetojog/zsarolas [January 2017]

Garner, B. A. Black's Law Dictionary. Minnesota: Thomson West, 2014.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Gayet, Y. M. a. C. Nouveau Code Penal. Paris: Dalloz, 2012.

Goh, J. Proportionality - an Unattainable Ideal in the Criminal Justice System. Manchester Law Review 2, 41 (2013): 43.

Hendrickson, R. The Fact on File Dictionary of Word and Phrase Origins. New York: Fact On File, 1993.

Hirsch, A. v. Proportionality in the Philosophy of Punishment. The University of Chicago Press Journals 16 (1992).

Hirsch, H. G. a. A. v. Sentencing. New York: Oxford University Press, 1981.

humanrights.ch, T. i. p. Convention on the Rights of Persons with Disabilities (Crpd) [Online]. Available from: https://www.humanrights.ch/en/standards/un-treaties/disabilities [July 2017]

IOTWREPORT. Hate Crimes Law Expanded to Include Extortion of Gays [Online]. Available from: http://iotwreport.com/hate-crimes-law-expanded-to-include-extortion-of-gays [July 2017]

Lafave, W. R. Criminal Law. Minnesota: Thomson West, 2003.

Mekonen, D. Y. The Principle of Proportionality of Punishment in Criminal Law: An Appraisal of the Ethiopian Anti-Terrorism Law. Journal of Law, Policy and Globalization 48 (2016).

Mill, J. S. On Liberty. แปลโดย ภัทรพร สิริกาญจน. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2503.

Office for Democratic Institutions and Human Rights. What Is Hate Crime [Online]. Available from: http://hatecrime.osce.org [December 2016]

Osborne, J. w. Blackmail and Extortion. The Bench and Bar a Monthly Magazine for Lawyer 4, 2 (1906).

Parliament, E. Country Report on France for the Study on Member State's Policies for Children with Disabilities [Online]. Available from: http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/474421/IPOL-LIBE_ET(2013)474421_EN.pdf [July 2017]

Prince, J. D. Review: The Code of Hammurabi. The University of Chicago Press Journals 8 (1904).

Ratanlal and Dhirajlal. The Indian Penal Code. Hayana: LexisNexis, 2013.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Roth, M. P. Crime and Punishment a History of the Criminal Justice System. California: Thomson Wadsworth, 2005.

Sénat. Rapports Législatifs [Online]. Available from: http://www.senat.fr/rap/l09-085/l09-08510.html [July 2017]

———. Rapports Législatifs [Online]. Available from: https://www.senat.fr/rap/l09-085/l09-08511.html [July 2017]

Siegel, L. J. Criminology Theories, Patterns and Typologies. California: Thomson Wadsworth, 2006.

Sociale, C. d. L. E. e. I. d. S. The French Social Security System [Online]. Available from: http://www.cleiss.fr/docs/regimes/regime_france/an_3.html [July 2017]

State, B. o. I. I. P. U. S. D. o. Outline of the U.S. Legal System [Online]. Available from: https://usa.usembassy.de/etexts/gov/outlinelegalsystem.pdf [December 2017]

Transcrime. Study on Extortion Racketeering the Need for an Instrument to Combat Activities of Organised Crime [Online]. Available from: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/doc_centre/crime/docs/study_on_extortion_racketeering_en.pdf [January 2017]

United States Sentencing Commission. Loss Calculations under §2b1.1 (B)(1) [Online]. Available from: https://www.ussc.gov/sites/default/files/pdf/training/primers/2015_Primer_Loss.pdf [July 2017]

Vold, T. J. B. a. J. B. S. G. B. Theoretical Criminology. New York: Oxford University Press, 2002.

Washington, E. o. F. i. The Education System in France [Online]. Available from: https://franceintheus.org/IMG/pdf/education_system.pdf [July 2017]

กชกร วิชยาภัย บุนนาค. การกำหนดความรับผิดทางอาญาสำหรับอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2556.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. สถิติแรงงานข้ามชาติ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.m-society.go.th/article_attach/18712/20429.pdf [เข้าถึงเมื่อ 17 กรกฎาคม 2560]

———. สถิติการศึกษาของประเทศไทย [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.m-society.go.th/article_attach/19341/20693.pdf [เข้าถึงเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2560]

กาญจนา โกทิยะ. ผลของโปรแกรมกายบริหารต่ออาการปวดหลังส่วนล่างในหญิงตั้งครรภ์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2554.

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. กฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: กรุงสยามพับลิชชิ่ง 2553.

———. คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1. กรุงเทพมหานคร: พลสยาม พริ้นติ้ง, 2551.

———. คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 4. กรุงเทพมหานคร: กรุงสยามพับลิชชิ่ง, 2557.

ข่าวสดออนไลน์. สลดยายวัย 82 อาศัยอยู่คนเดียวในกระต๊อบโทรมใกล้พัง แถมโดนลูกบุญธรรมขี้เมาขู่ไถเงิน [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.khaosod.co.th/view_newsonline.php?newsid=1470470649 [เข้าถึงเมื่อ 5 มีนาคม 2560]

คณพล จันทน์หอม. คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคความผิด เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2559.

———. คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2559.

คณิต ณ นคร. กฎหมายอาญาภาคความผิด. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2559.

จรรยพร กฤษฎาวิวัตน์. ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ที่ควรต้องรับโทษหนักขึ้น. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2558.

จิตติ ติงศภัทิย์. คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอน 1. กรุงเทพมหานคร: จิรรัชการพิมพ์, 2548.

———. คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญาภาค 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2555.

———. คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญาภาค 2 ตอน 2 และภาค 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2553.

ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคทั่วไป. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2560.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ไทยรัฐออนไลน์. ทวงหนี้โหด! ตีบแม่ค้าลูกชิ้งปิ้งอ่วม ยืมหมื่นต้องจ่ายแสน [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.thairath.co.th/content/region/209364 [เข้าถึงเมื่อ 5 มีนาคม 2560]

เนชั่นทีวี. ทหาร-ตำรวจร้อยเอ็ด ทลายชุมชน แก๊งค์เฉี่ยวชน-ตบทรัพย์ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.nationtv.tv/main/content/crime/378420489 [เข้าถึงเมื่อ 5 มีนาคม 2560]

ปกป้อง ศรีสนิท. กฎหมายอาญาขั้นสูง. กรุงเทพ: วิญญูชน, 2559.

ปรีดี เกษมทรัพย์. นิติปรัชญา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2557.

ผู้จัดการออนไลน์. จำคุก 3 ปี “เป๊กโก้” ขาใหญ่เตาปูนกรรโชกผู้ค้าแผงลอย [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.manager.co.th/Crime/ViewNews.aspx?NewsID=9530000181877 [เข้าถึงเมื่อ 24 เมษายน 2560]

———. จับหนุ่มแสบอ้างเป็นสายตำรวจ รีดไถเงินเด็ก [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.manager.co.th/Home/ViewNews.aspx?NewsID=9580000080116 [เข้าถึงเมื่อ 5 มีนาคม 2560]

พระวรภักดิ์พิบูลย์ (นภา ชุมสาย). ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2496.

———. ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512.

พัชรินทร์ ในพรมราช. ความผิดอาญาเกี่ยวกับทรัพย์: ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะของฐาน ความผิดตั้งแต่สมัยกฎหมายตราสามดวงจนถึงสมัยกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2536.

พิชัย ด่านพัฒนามงคล. เหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2548.

โพสต์ทูเดย์ออนไลน์. ครูอ้อย ยื่นหลักฐานถูกข่มขู่กรรโชกทรัพย์กว่า 11 ล้าน ต่อดีเอสไอ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.posttoday.com/social/general/499138 [เข้าถึงเมื่อ 17 กรกฎาคม 2560]

มติชนออนไลน์. รวบ “สารวัตร” บช.ก.- ร่วมแก๊ง”นายพล” กรรโชกทรัพย์เรียก 20 ล. นักธุกิจสายการบิน [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.matichon.co.th/news/625009 [เข้าถึงเมื่อ 19 ธันวาคม 2560]

ร. แลงกาต์. ประวัติศาสตร์กฎหมาย เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2526.

วโรตม์ งามสุวรรณวานิช. เหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2558.

วินัย พงศ์ศรีเพียร. กฎหมายตราสามดวง: แว่นส่องสังคมไทย ผลงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ ลำดับที่ 1 สถานภาพการศึกษากฎหมายตราสามดวง. กรุงเทพมหานคร: เฟื่องฟ้า, 2547.

สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ โครงการวิจัย เรื่อง ศึกษาความเป็นไปได้ในการกำหนดชั้นโทษและการนำไปปรับใช้ในประมวลกฎหมายอาญา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม, 2549.

สัญชัย สัจจวานิช. คำอธิบายกฎหมายอาญา ลักษณะความผิดว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายและความผิดเกี่ยวกับทรัพย์. กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2528.

สิริมา ศรีสรฉัตร์. เหตุฉกรรจ์สำหรับผู้กระทำความผิดต่อคนพิการที่ไม่อาจป้องกันตนเองได้เยี่ยงบุคคลทั่วไป. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2556.

สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. บันทึกของนายยอร์ช ปาดูซ์ เกี่ยวกับการร่างกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2546.

สุรสิทธิ์ แสงวิโรจนพัฒน์. ผลของการกระทำในทางอาญา: ศึกษาเฉพาะกรณีผลที่เป็นการก่ออันตราย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2536.

เสริม วินิจฉัยกุล. คำสอนชั้นปริญญาตรี กฎหมายอาญา ภาคปลาย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง, 2489.

แสวง บุญเฉลิมวิภาส. ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2560.

หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์. คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญาภาคความผิด มาตรา 288-366. กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2559.

หยุด แสงอุทัย. กฎหมายอาญาภาค 1. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556.

———. กฎหมายอาญาภาค 2-3. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556.

———. การกำหนดโทษสำหรับความผิดในประมวลกฎหมายอาญา. ดุลพาห 7, 8 (2503).

———. คำอธิบายกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2550.

หลวงสุทธิวาทนฤพุฒิ (สอ้าน รมยานนท์). คำบรรยายประวัติศาสตร์กฎหมาย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2504.

———. คำบรรยายประวัติศาสตร์กฎหมาย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2517.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

———. คำบรรยายประวัติศาสตร์กฎหมาย ชั้นปริญญาโท. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2512-2513.

———. ประวัติศาสตร์กฎหมาย ชั้นปริญญาตรี. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2514.

อำมาตย์เอก พระอินทรปรีชา (เหยียน เลขะวณิช). คำอธิบายกฎหมายลักษณอาชญา ภาค 2 ตอน 3. กรุงเทพมหานคร: โสภณพิพรรฒธนากร, 2471.

อุทัย อาทิเวช. รวมบทความกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส. กรุงเทพมหานคร: วี.เจ.พริ้นติ้ง, 2554.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวนิชาภา ศรีอรุณสว่าง เกิดเมื่อวันอังคารที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2536 เป็นบุตรของคุณวสันต์ จันทร์ส่อง และคุณณภาภัช ศรีอรุณสว่าง สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมตอนต้นจากโรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนสตรีวิทยา และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี นิติศาสตร์บัณฑิตจากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2557 ได้รับประกาศนียบัตรหลักสูตรว่าความของสำนักฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสภาทนายความ รุ่นที่ 43 และสอบไล่ได้ความรู้ชั้นเนติบัณฑิตจากสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา สมัยที่ 68 ปัจจุบันกำลังศึกษาต่อในหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ หมวดวิชากฎหมายอาญาและกระบวนยุติธรรมทางอาญา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และทำงานในตำแหน่งนิติกรปฏิบัติการระดับกลาง สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University